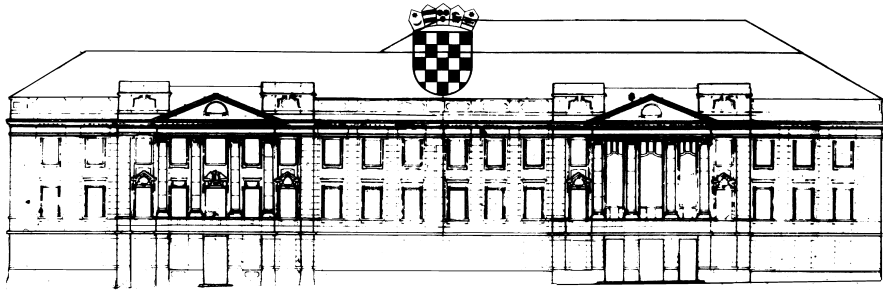

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XIV.

BROJ 363

ZAGREB, 16. V. 2003.

31. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

DVOJBE OKO SUNČANOG HVARA

Nove donacije za razvitak demokracije

Američke organizacije Agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Zaklada Mott te njemačka Marshallova zaklada (GMF) objavile su vijest o prikupljenih 25 milijuna dolara za pomoć u razvoju dobre vladavine u jugoistočnoj Europi. Projekt je pokrenuo GMF i nazvao ga Zaklada za demokraciju na Balkanu, a djelovat će u Albaniji, BiH, Bugarskoj, Hrvatskoj, na Kosovu, u Makedoniji, u Srbiji i Crnoj Gori, te u Rumunjskoj.

Sredstva će se dodijeliti nevladinim udrugama, lokalnoj i regionalnoj vlasti, obrazovnim institucijama i medijima. Cilj je propagiranje razvitka takvog političkog i civilnog društva koje će jamčiti dugoročnu stabilnost u jugoistočnoj Europi. To će svakako doprinijeti da se te zemlje približe Europskoj uniji i NATO-u. Do davanja financijske pomoći došlo je nakon ocjene da je demokracija u regiji još krhka i da je potrebno još puno posla i napora da se dovrši zamršen tranzicijski postupak koji vodi iz komunističkih režima u demokraciju. "Zaklada za demokraciju na Balkanu bit će model suradnje javnih i privatnih institucija u pružanju podrške uspostavi dobre vladavine i civilnog društva u cijelom svijetu", izjavio je Andrew S. Natsios, direktor USAID-a.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Rasprava o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara"	3
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika	48
- Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije	56
- Prijedlog odluke o razrješenju dosadašnje predsjednice i člana te o imenovanju predsjednice i člana Nacionalnog vijeća za visoku izobrazbu	57
- Odgovori na zastupnička pitanja	58

PRIKAZ RADA

- 31. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 26, 27, 28. OŽUJKA TE 2, 3, 4, 9, 10. I 11. TRAVNJA 2003. GODINE

RASPRAVA O POSTUPKU PRIVATIZACIJE "SUNČANOG HVARA"

Hrvatski sabor podržao odluku Vlade

- Vlada zadužena da, do sljedeće sjednice, predloži parlamentu koncept upravljanja i privatizacije o turizmu te, u roku 30 dana, izmjene i dopune Zakona o privatizaciji i Zakona o Hrvatskom fondu za privatizaciju.
- Državni ured za reviziju zadužen je da ispita zakonitost postupka privatizacije "Sunčanog Hvara" te da, u roku 30 dana, o svom nalazu izvijesti Hrvatski sabor. U istom roku Državni ured za reviziju mora ispitati zakonitost postupka privatizacije, a nadležna tijela, ako ih on obavijesti o kaznenim ili prekršajnim djelima, u roku 60 dana izvijestiti parlament o svom postupanju s tim u svezi.

Hrvatski sabor je prihvatio materijal Vlade "Rasprava o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara", što ga je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Ona je zadužena da, do sljedeće sjednice, predloži parlamentu koncept upravljanja i privatizacije o turizmu te, u roku 30 dana predloži izmjene i dopune Zakona o privatizaciji Zakona o Hrvatskom fondu za privatizaciju (novi koncept Fonda te načina upravljanja i gospodarenja imovinom u vlasništvu Hrvatske).

Državni ured za reviziju zadužen je da ispita zakonitost postupka privatizacije "Sunčanog Hvara" te da, u roku 30 dana, izvijesti Hrvatski sabor o svom nalazu. U istom roku o tome mora obavijesti nadležna državna tijela koja, pak, parlament o svom postupanju s tim u vezi moraju izvijestiti u roku 60 dana.

Vlada RH zadužena je da, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije do sljedeće sjednice Hrvatskog sabora podnese dokument o strategiji, politici i načelima daljnje privatizacije portfelja turističkog sektora, kako bi

se proces privatizacije mogao nastaviti na transparentan način i u korist hrvatskog turizma i ukupnoga gospodarstva Republike Hrvatske. Tu su još dva zaduženja Vladi - podnijeti parlamentu izvješće o stanju u Društvu ACI Opatija te, do 1. lipnja, cjelovito izvješće o postupku i rezultatima privatizacije od stupanja na snagu Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, od 1. svibnja 1991. do 1. svibnja 2003.

Vladi je upućen zahtjev da razmotri istupe ministrice turizma, Pave Župan Rusković pred Hrvatskim saborom u raspravi o privatizaciji "Sunčanog Hvara" kojim je zastupala stajališta suprotna stajalištima Vlade utvrđenim u odluci od 6. veljače te o tome u roku petnaest dana izvijesti parlament.

Napominjemo da se o "Sunčanom Hvaru" u Parlamentu raspravljalo na 31. sjednici (ovdje prikaz), dok je glasovanje uslijedilo na 32. sjednici, o čemu ćemo više u sljedećem broju "Izvjeshća Hrvatskoga sabora".

Materijal za raspravu o ovom materijalu dostavila je Vlada RH, ali s obzirom na to da ju je inicirao Klub zastupnika

HSLs-a glasovanjem je odlučeno da se njima prizna status predlagatelja.

Vladin materijal se sastoji od četrnaest različitih dokumenata, među ostalim, od javnog poziva za podnošenje ponuda za kupnju dionica "Sunčanog Hvara", ponuda za kupnju dionica (od "Termi Čatež" i "Kompasa" iz Ljubljane"), fonograma sa sjednice Vlade, njezinu odluku o ukidanju Odluke o privatizaciji). Vlada je za raspravu zastupnicima uz svoj materijal dostavila - na zahtjev Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu - i Rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu kojim je donesena privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja određenog broja dionica društva "Sunčani Hvar, d.d.", Hvar.

ZAKLJUČCI VLADE

Podsjećamo da je Vlada Odluku o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar d.d." iz Hvara donijela 23. siječnja a već 6. veljače 2003. Odluku o stavljanju izvan snage te odluke. Tada je zbog propusta u odlučivanju o prodaji dionica "Sunčanog Hvara" razriješen Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju (Slav-

ko Linić, potpredsjednik Vlade, dr.sc. Ljubo Jurčić, ministar gospodarstva, mr.sc. Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede i šumarstva, mr.sc. Pave Župan Rusković, ministrica turizma i prof.dr.sc. Mato Crkvenac, ministar financija). Vlada je zaključila da će, u okviru najavljenih reforme upravljanja državnom imovinom, odmah pristupiti preustroju Hrvatskog fonda za privatizaciju, nakon čega će se razmotriti i prijedlozi kadrovskih rješenja. Ministarstvo gospodarstva zaduženo je za pripremu prijedloga propisa i drugih akata kojima će se omogućiti navedeni preustroj Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Uvodno još izdvajamo obrazloženje predstavnika Vlade u Odboru za gospodarstvo razvoj i obnovu. Radnje u postupku privatizacije društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar provedene su, rečeno je, sukladno Zakonu o privatizaciji i Pravilniku o prodaji dionica, udjela, stvari i prava javnim prikupljanjem ponuda.

Ukazano je da je društvo «Sunčani Hvar» d.d. Hvar bilo u Programu privatizacije koji se provodi u suradnji s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj i njemačkom razvojnom agencijom DEG, ali je zbog kašnjenja u realizaciji ovog Programa, izdvojeno, i oglašena je prodaja dionica ovog društva javnim prikupljanjem ponuda. Također istaknuto je da je društvo "Sunčani Hvar d.d." prodavano u cijelosti, sukladno preporukama resornog ministarstva i konzultantske tvrtke PRICEWATERHOUSE COOPERS d.o.o., prema kojima je prodaja ovog društva kao cjeline optimalno rješenje, kako za samo društvo, tako i za destinaciju.

O ZAHTJEVU KLUBA ZASTUPNIKA HSLS-A

Budući da je status predlagatelja dobio Klub zastupnika HSLS-a evo najprije kako je njihov predstavnik obrazložio zahtjev za raspravu o ovoj temi.

Najprije riješiti problematiku zemljišta

Joško Kontić je najprije napomenuo kako ova rasprava ima dvije dimenzije - strateške prirode i konkretnog slučaja. Rasprava o tome je zatražena kako iza cijele priče ne bi, kako reče, ostali repovi te kako bi se Parlament očitovao o cjelini problema.

Ukazujući na stratešku dimenziju slučaja, ustvrdio je kako se privatizacija i nakon promjene vlasti odvija po istim obrascima, nekad nazivanim "okvirima za pljačku". Nije se promijenilo ništa u smislu zakonskih okvira koji definiraju projekt privatizacije ne samo turističkog nego cjelokupnoga državnog portfelja. Apelirajući da se nađe zajednički jezik što radi u buduću (jer se zajednički jezik neće naći oko toga što se događalo u deset HDZ-ovih godina niti u tri godine Koalicije), predstavnik HSLS-a je rekao kako je upitno treba li uopće ići u privatizacijske projekte u turizmu ako se prije ne riješi problematika zemljišta u vlasništvu turističkih subjekata. Naime, to nije valorizirano u vrijeme pretvorbe pa sada cijeli niz hotela pokušava (ili je to već učinio) uknjižiti na sebe državno vlasništvo. Potrebno je, također utvrditi strategiju - da li dugoročno smanjivati stopu PDV-a na turističke usluge (od svih mediteranskih zemalja Hrvatska ima najvišu stopu), jer ako je tako onda se posve drugačije mora valorizirati vrijednost turističkog portfelja. Strateško pitanje je i problematika gospodarenja pomorskim dobrom, rekao je zastupnik, naglasivši kako bi u budućnosti trebali biti posebno oprezni u zaštiti dijela Hrvatske koji predstavlja jednu od najvećih komparativnih prednosti.

Privatizacija se i nakon promjene vlasti odvija po istim obrascima, nekad nazivanim "okvirima za pljačku". Nije se promijenilo ništa u smislu zakonskih okvira koji definiraju projekt privatizacije, ne samo turističkog, nego cjelokupnoga državnog portfelja.

Najvažnije je, ipak, progovoriti o konkretnom slučaju "Sunčanog Hvara" koji jest paradigma za brojne druge slučajeve, a u vezi s kojim - naglasio je Kontić - unatoč široj medijskoj prezentaciji postoje još brojna otvorena pitanja.

Zastupnik HSLS-a podsjetio je zatim na tijek zbivanja - od potpisivanja, u veljači 2002, pisma namjere (između Europske banke za obnovu i razvoj i njemačke Razvojne državne

agencije, s jedne i Republike Hrvatske s druge strane) o projektu privatizacije osam strateških značajnih turističkih društava, među kojima je bio i "Sunčani Hvar". Njemačka je agencija trebala dati stručnjake, a Europska banka financijsku potporu za restrukturiranje primjereno trendovima razvoja turističke industrije u svijetu kako bi se takvi objekti zatim prodali svjetski poznatim i priznatim investitorima. Stručnjaci iz Njemačke, koji su došli na Hvar snimiti situaciju, informirani su kako je "Sunčani Hvar" izdvojen iz projekta restrukturiranja. U međuvremenu se javila tvrtka "Six continents" iz Velike Britanije, partner koji je, po riječima potpredsjednika Vlade Linića (čiju je izjavu o tome Kontić citirao), obećao da će preuzeti uređenje tih hotela i odgovornost za investiranje te jamčio kvalitetu ulaganja i gostiju, koja odgovara politici Ministarstva turizma. Sredinom ljeta 2002. "Six continents" je telefakom javio (potpredsjedniku Vlade, ministrici turizma, tadašnjem ministru gospodarstva Vojkoviću i potpredsjedniku Hrvatskog fonda za privatizaciju Starčeviću) da nemaju namjeru kupiti "Sunčani Hvar".

Umjesto - naglasio je Joško Kontić - da se "Sunčani Hvar" vrati u projekt iz kojega je izuzet, krajem ljeta je raspisan natječaj u kojem se dionice tog društva nude po nominalnoj vrijednosti, a zatim (nakon što se - logično - nitko nije javio, s obzirom da su jedini ozbiljni razgovori obavljani s britanskom firmom) - po diskontiranoj vrijednosti (tri puta manjoj od nominalne).

S obzirom na to da se cijela priča tako odvijala, da je bilo prijatni ostavkama pa i raspadom Koalicije, brojnih sastanaka koalicijskih partnera te da je Vlada donijela odluku koju je poslije poništila mora se, rekao je predstavnik HSLS-a, postaviti cijeli niz pitanja.

I postavio ih je, a prvo je bilo - je li priča sa "Six continents" bila samo krinka iza koje je trebao biti obavljen posao započeo tko zna kad, a drugo - zbog čega se nešto što objektivno vrijedi, vrlo vjerojatno već danas, a sasvim sigurno za godinu dvije više od 200 milijuna kuna prodaje za 70 milijuna kuna. Nakon trećeg upita - tko je izvršio procjenu, zastupnik Kontić je rekao kako Klub zastupnika HSLS-a

nije zadovoljan pojašnjenjem kako je procjenu izvršila određena institucija kako se ne bi trošila sredstva Hrvatskog fonda za privatizaciju te kako je trebalo podastrijeti podatke na temelju čega i kojom metodologijom je procijenjena vrijednost tog društva.

Je li priča sa firmom "Six continents" bila samo krinka iza koje je trebao biti obavljen posao započet tko zna kad, i zbog čega se prodaje za 70 milijuna kuna nešto što objektivno vrijedi, vrlo vjerovatno već danas, a sasvim sigurno za godinu, više od 200 milijuna kuna?

Po kojoj se logici plaćaju te dionice, koliko Hrvatska agencija odnosno Državna agencija za sanaciju banaka plaća - bila su daljnja pitanja, uz upozorenje kako se ne smiju zanemariti i naznake (ne samo u medijima nego i u odborima i u samom Parlamentu) kako se na tamošnjem području kvadratni metar prostora prodaje 10-15 puta jeftinije od realne tržišne cijene.

Tko je i zašto odlučio da se "Sunčani Hvar" prodaje kao jedinstveni sustav, a ne kroz podjelu na nekoliko logičnih cjelina (dijelova) te na taj način omogućio monopolističku poziciju budućem vlasniku tog poduzeća, koje ostvaruje 70 posto prihoda cjelokupnog otoka te time kontrolu nad cijelom turističkom i gospodarskom ponudom; koja je logika takve koncepcije koja, zapravo, etablira monopol i tko je iza toga - upitao je Kontić. Navodno - menadžmenti i nadzorni odbori, a o tome se, u najmanju ruku, trebalo očitovati nadležno ministarstvo, jer takve odluke mogu - naglasio je zastupnik - donijeti Hrvatski fond za privatizaciju, Agencija za sanaciju banaka, nadležno ministarstvo i Vlada.

Predstavnik HSLs-a je zatim brojčanim pokazateljima (o poslovanju) potkrijepio tvrdnju da se nije smjelo ići tako žurno u privatizaciju "Sunčanog Hvara". Gubitak je, po njegovoj tvrdnji, sa 16 mln 1998. spao na 4 mln u 2001, dok je bilanca za 2002. (navodno), pozitivna.

"Terme Čatež" u igri od jeseni 2000.

U nastavku izlaganja on je, među ostalim, upozorio da su sumnju spram onoga što se događalo sa "Sunčanim Hvarom" izražavali i visokopozicionirani članovi vladajuće koalicije, rekao da "Terme Čatež" nisu u igri tek nekoliko mjeseci nego od jeseni 2000. godine. U Fondu je tada Privredna banka predlagala prodaju upravo tog portfelja "Sunčanog Hvara", ali se tome usprotivio predsjednik Vojković te većina članova Fonda (izravnim pogodbom, bez natječaja, tada je vlasnikom tog poduzeća trebala postati tvrtka "Terme Čatež".

Rekavši da je ključno pitanje je li u postupku odlučivanja o tome kako će biti prodan "Sunčani Hvar" bilo nepravilnosti, Joško Kontić je viđenje svog kluba i u nastavku izlaganja izrazio pitanjima. Je li točno da "Sunčanom Hvaru" nisu otpisivani dugovi kao što su pojedinim hotelima s područja Istre, jesu li mu - kao većini turističkih subjekata - subvencionirane kamate i ako to nije bilo učinjeno ima li dovođenje te tvrtke u neravnopravan položaj s ostalim veze s namjernim snižavanjem cijene? Zbog čega se u natječaju nije inzistiralo na konkretnoj dokapitalizaciji?

Ako je riječ o najboljoj privatizaciji, kako tvrde potpredsjednik Linić i ministrica turizma Rusković, nameće se pitanje odgovornosti cijele Vlade koja je poništila odluku o prodaji tih dionica i tako kompromitirala Hrvatsku, a ako je zaista bilo nekorektnosti, ako se stvari žele gurati pod tepih - tada treba razmotriti odgovornost onih koji iza toga stoje.

Zastupnik je zatim ustvrdio da iz Koalicije dolaze dva stava o privatizaciji "Sunčanog Hvara". Ako je, kako tvrde potpredsjednik Linić i ministrica turizma Rusković, riječ o najboljoj privatizaciji nameće se pitanje odgovornosti cijele Vlade koja je poništila odluku o prodaji tih dionica i tako kompromitirala Hrvat-

sku, a ako je zaista bilo nekorektnosti, "ako se stvari žele gurati pod tepih" - tada treba razmotriti odgovornost onih koji iza toga stoje (Starčeviću trebaju tražiti oni koji su ga imenovali, a odgovornost ministrice i potpredsjednika Vlade te ostalih članova Upravnog odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju - Hrvatski sabor), rekao je zastupnik.

U ime Kluba zastupnika HSLs-a skrenuo je zatim pozornost na, po njihovoj ocjeni, jednu indikativnu izjavu - ministra Čačića koji je, nakon što je kao član tročlanog povjerenstva koje je predložilo Vladi poništavanje odluke o prodaji "Termama Čatež" izjavio za "Slobodnu Dalmaciju" da se ovako ne ponaša Vlada u pravnoj državi, ocijenivši da se odluka o prodaji - bez obzira na uočene nepravilnosti, propuste i nejasnoće - nije smjela povući.

Je li to filozofija jednog čovjeka, stranke, Koalicije ili, možda Vlade Republike Hrvatske, upitao je Kontić, upozorivši da se nitko (iz Koalicije, Vlade) nije ogradio od te izjave.

Izlaganje je predstavnik HSLs-a zaključio (obnovljenim, nakon godinu dana) prijedlogom tog kluba da Hrvatski sabor osnuje Odbor za nadzor (po uzoru na neke skandinavske zemlje) u kojima bi sjedili najsposobniji i najaktivniji zastupnici, a koji bi uvijek imao pravo uvida u sve dokumente i radnje Vlade RH, jer tada se, kako reče, ne bi događali Sunčani Hvarovi.

RADNA TIJELA

Odgoditi raspravu

Odbor za zakonodavstvo predložio je odgodu rasprave o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara" do podnošenja Izvješća odnosno Obavijesti Nadzornog odbora Fonda za privatizaciju i mišljenja Vlade Republike Hrvatske o tom izvješću odnosno obavijesti. Također je predložio da se Nadzorni odbor Fonda za privatizaciju obveže da Hrvatskom saboru, u roku trideset dana, dostavi Izvješće, odnosno Obavijest o rezultatima nadzora u radu i poslovanju Fonda i Upravnog odbora Fonda u postupku privatizacije "Sunčanog Hvara, d.d." s prijedlogom nužnih mjera. U obrazloženju prijedloga zaključaka ukazuje se da je odbor dužan obavijestiti Sabor te da iz materijala koje je

dostavila Vlada nije vidljivo da je Nadzorni odbor u bilo kojem dijelu postupka obavio nadzor. Bez Izvješća i Obavijesti Parlament ne bi trebao raspravljati ni donositi zaključke, neovisno o tome što

Odgoditi raspravu o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara" do podnošenja Izvješća odnosno Obavijesti Nadzornog odbora Fonda za privatizaciju i mišljenja Vlade RH o Izvješću odnosno Obavijesti.

je Vlada stavila izvan snage Odluku o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar" te donijela Odluku o neprihvatanju ponuda za kupnju dionica društva "Sunčani Hvar".

Prihvatiti materijal Vlade

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu je predložio da Parlament prihvati materijal što ga je podnijela Vlada. U uvodnom izlaganju predstavnici Vlade Republike Hrvatske istaknuli su da su radnje u postupku privatizacije društva "Sunčani Hvar" d.d. Hvar provedene sukladno Zakonu o privatizaciji i Pravilniku o prodaji dionica, udjela, stvari i prava javnim prikupljanjem ponuda. Ukazano je da je društvo "Sunčani Hvar d.d." Hvar bilo

Radnje u postupku privatizacije društva "Sunčani Hvar d.d.", Hvar provedene - sukladno Zakonu o privatizaciji i Pravilniku o prodaji dionica, udjela, stvari i prava javnim prikupljanjem ponuda.

u Programu privatizacije koji se provodi u suradnji s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj i njemačkom razvojnom agencijom DEG, ali je radi kašnjenja u realizaciji ovog Programa, izdvojeno, i oglašena je prodaja dionica ovog društva javnim prikupljanjem ponuda. Također, u

uvodnom izlaganju predstavnika Vlade Republike Hrvatske istaknuto je da je društvo "Sunčani Hvar d.d." prodavano u cijelosti, sukladno preporukama resornog ministarstva i konzultantske tvrtke PRICEWATERHOUSE COOPERS d.o.o., prema kojima je prodaja ovog društva kao cjeline optimalno rješenje, kako za samo društvo, tako i za destinaciju. U raspravi u Odboru čula su se sljedeća mišljenja, primjedbe i prijedlozi:

Nije jasno, ne postoji i ne zna se ...

- nisu jasni razlozi zbog kojih je društvo "Sunčani Hvar d.d." Hvar izdvojeno iz Projekta privatizacije koji se provodi u suradnji s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj i njemačkom razvojnom agencijom DEG;

- ne postoji dokument o strategiji privatizacije hrvatskog turizma;

- potrebno je preispitati koncept privatizacije ovog društva kao cjeline, s aspekta stvaranja monopola;

- ne zna se kome su i pod kojim uvjetima prodani vrijedni dijelovi imovine društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar (hotel, teniski tereni i sl.) prije oglašavanja Javnog poziva za prikupljanje ponuda za kupnju dionica ovog društva;

- prema ocjeni tročlanog Povjerenstva Vlade RH Hrvatske, u postupku izbora ponuđača za kupnju dionica društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar, učinjeni su propusti;

- materijalima nije priložena dokumentacija u svezi s privremenom mjerom zabrane otuđenja i opterećenja određenog broja dionica društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar do okončanja arbitražnog postupka, koju je Trgovački sud u Zagrebu donio po zahtjevu PIF-a PLETER.

Također je istaknuto da pitanje privatizacije društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar otvara pitanje privatizacije i drugih turističkih subjekata. S tim u svezi izneseno je mišljenje prema kojem bi o konceptu privatizacije hrvatskog turizma trebalo provesti raspravu u Hrvatskom saboru.

Predstavnica Vlade Republike Hrvatske ukazala je da postoji dokument o Strategiji privatizacije turističkog sektora, te istaknula da je u pripremi novi dokument o strategiji privatizacije hrvatskog turizma, koji će biti u proceduri za dva do tri mjeseca. Ona je, također, obja-

snila da imovina koju je društvo "Sunčani Hvar d.d." Hvar ranije prodalo ne predstavlja "core business" ovog društva i da je to dobar poslovni potez kojeg su prakticirali i drugi turistički subjekti. Isto tako, predstavnica Vlade je ukazala da je prodaja te imovine u ingerenciji uprave i Nadzornog odbora društva, a ne države.

Čulo se i upozorenje člana Odbora kako se u procesu privatizacije ne čuju argumenti, već se sve politizira, pa postoji opasnost da politika pobijedi argumente i, s tim u svezi, ukazano da u raspravi o predmetnom aktu nije razmatran model privatizacije, a da je to važno pitanje na koje je potrebno dati odgovor.

Ukazano je, nadalje, da je proces privatizacije usporen, s obzirom na to da je Vlada Republike Hrvatske, zbog propusta u odlučivanju o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar, razriješila Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Ocijenjeno je da bi predmetni materijal trebalo dopuniti dokumentom Trgovačkog suda u Zagrebu kojim je donesena privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja određenog broja dionica društva "Sunčani Hvar d.d." Hvar do okončanja arbitražnog postupka, a koji će Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu zatražiti od Vlade Republike Hrvatske.

Odbor je većinom glasova predložio da Hrvatski sabor prihvati materijal "Rasprava o postupku privatizacije Sunčanog Hvara" koji je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

Privatizaciju u turizmu nastaviti transparentno

Odbor za turizam je predložio da se Vladin materijal prihvati i Vladu zaduži da, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije do sljedeće sjednice Hrvatskog sabora podnese dokument o strategiji, politici i načelima daljnje privatizacije profelja turističkog sektora, kako bi se proces privatizacije mogao nastaviti na transparentan način i u korist hrvatskog turizma i ukupnog gospodarstva Republike Hrvatske. Drugo je zaduženje Vladi - podnijeti izvješće o stanju Društva ACI Opatija.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je, na prijedlog Joška Kontića u ime Kluba zastupnika HSLS-a, status predlagatelja točke dne-

vnog reda "Rasprava o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara". Zaključio je da taj klub ima status inicijatora rasprave o tome, zatim da je na temelju zaključka Hrvatskog sabora, a povodom te inicijative Vlada izradila materijal koji je temelj za provođenje rasprave i, napokon, da je

Do donošenja izmjena i dopuna Zakona o privatizaciji te Pomorskog zakona, vezano uz pomorsko dobro, privremeno zaustaviti sve postupke privatizacije turističkog portfelja.

Klub zastupnika HSLs-a u raspravi na matičnom radnom tijelu preuzeo ulogu faktičkog predlagatelja, iako za to formalno nisu ispunjeni uvjeti. Odbor se nije usprotivio da se o "Sunčanom Hvaru" provede rasprava i predložio je da se glasanjem odluči hoće li se Klubu zastupnika HSLs-a dati status predlagatelja.

KLUBOVI - PRIJEDLOZI ZAKLJUČAKA

U roku trideset dana pripremiti raspravu o turizmu

Klub zastupnika Demokratskog centra zatražio je da se Vladi obveže: da u roku trideset dana pripremi raspravu o turizmu (s posebnim osvrtom na način i oblike privatizacije turističkog portfelja koji je u vlasništvu države); da pripremi na osnovi takve analize izmjenu Zakona o privatizaciji te izmjenu Pomorskog zakona (vezano za pomorsko dobro); da do donošenja izmjena i dopuna tih zakona privremeno zaustavi sve postupke privatizacije turističkog portfelja.

Odgovornost snose rukovodna tijela

Klub zastupnika HSLs-a predložio je da Hrvatski sabor donese četiri zaključka nakon provedene rasprave o "Sunčanom Hvaru" - da utvrdi kako su u postupku privatizacije "Sunčanog Hvara" počinjene nepravilnosti te da za to odgovornost

snose rukovodna tijela Hrvatskog fonda za privatizaciju (zamjenik predsjednika, Upravni odbor); da obveže Ministarstvo unutarnjih poslova da temeljem dostupne dokumentacije provede izvidne radnje u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku; da obveže Državni zavod za reviziju da s obzirom na uočene nepravilnosti dade svoj nalaz i mišljenje o kvaliteti prispjelih ponuda, odabiru najpovoljnije te načinu njena prezentiranja Vladi RH; da obveže Ministarstvo unutrašnjih poslova i Državni ured za reviziju da o poduzetome izvijeste Parlament u roku 30 dana.

U obrazloženju prijedloga zaključaka ukazuje se da su odluke Vlade u svezi s privatizacijom "Sunčanog Hvara" izazvale čitav niz kritičkih i proturječnih izjava visokopozicioniranih državnih dužnosnika te da su u medijima i saborskoj raspravi izražene indicije i sumnje da postupak privatizacije nije proveden u skladu s pozitivnim zakonskim propisima.

Izjasniti se o istupima ministrice turizma

Isti broj zaključaka Hrvatskom saboru predložio je i Klub zastupnika HSS-a. Prvim se Vlada zadužuje da u roku 15 dana predloži parlamentu koncept upravljanja i privatizacije u turizmu, drugim da u roku trideset dana predloži izmjene i dopune Zakona o privatizaciji Zakona o Hrvatskom fondu za privatizaciju (s novim konceptom ustroja Fonda te načinom upravljanja i gospodarenja imovinom u vlasništvu Republike. Trećim se predloženim zaključkom podržava odluka Vlade (od 6. veljače 2003.) o stavljanju Odluke o prodaji dionica "Sunčani Hvar" izvan snage te odluku Vlade, istog dana, da ne prihvaća nijednu ponudu pristiglu na javni poziv za podnošenje ponuda za kupnju dionica "Sunčani Hvar" od 1. listopada 2002. u Vjesniku i Financial Timesu (za kupnju 2,062.818 dionica društva, što čini 62,30 posto temeljnog kapitala). Četvrtim je prijedlogom zatraženo da Hrvatski sabor od Vlade zahtijeva, u roku 15 dana, izjašnjenje o istupima ministrice turizma, Pave Župan Rusković (pred parlamentom u raspravi o privatizaciji "Sunčanog Hvara") kojima je zastupala stajališta suprotna stajalištima Vlade, utvrđenim njenom odlukom od 6. veljače.

Do 1. lipnja cjelovito izvješće o privatizaciji

Klub zastupnika LIBRE predložio je da Hrvatski sabor obveže Vladu da do 1. lipnja podnese cjelovito izvješće o postupku i rezultatima privatizacije od stupanja na snagu Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, tj. od 1. svibnja 1991. do 1. svibnja 2003. godine.

Ispitati zakonitosti

Dva zaključka je predvidio **Klub zastupnika SDP-a**. Prvim se Nadzorni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju i Državni ured za reviziju zadužuju da, u okviru svoje nadležnosti, ispituju zakonitost postupka privatizacije Sunčanog Hvara te da, u roku 30 dana, o tome obavijeste Hrvatski sabor. Drugo je zaduženje Fondu i Uredu - o nalazu koji eventualno ukazuje na prekršajna ili kaznena djela obavijestiti nadležna državna tijela, koja će u roku 60 dana o tome obavijestiti Hrvatski sabor.

RASPRAVA

Zašto...

Rasprava je započela zahtjevom **Joška Kontića**, u ime **Kluba zastupnika HSLs-a**, da se Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav izjasni o tome ima li taj klub status predlagatelja ili ne. Odluka o tome donesena je, na prijedlog toga radnog tijela, glasanjem, u kojem se za to da Klub zastupnika HSLs-a ima status predlagatelja izjasnilo 49 zastupnika, dok su 24 bila protiv, a 20 suzdržano.

Najprije je izlagao predstavnik HSLs-a, Joško Kontić čije smo izlaganje prikazali u uvodnom dijelu pod naslovom "O zahtjevu HSLs-a".

Ispravci navoda

Uslijedili su ispravci Kontićevih navoda, najprije onaj **Dragice Zgrebec (SDP)** - da nije točno da se privatizacija provodi po istim obrascima. Izmjenom Zakona o privatizaciji objedinjen je cjelokupni državni portfelj (koji je bio na nekoliko mjesta), ovisno o vrijednosti paketa prodaja se obavljala na burzi ili javnim prikupljanje ponuda. Uz to, u prosincu 2002. Parlament je prihvatio analizu

rada članova nadzornih odbora i uprava u društvima te Operativni plan privatizacije državnog portfelja.

Ivo Fabijanić (SDP) je, pak ustvrdio kako upravo ova rasprava dokazuje drugačiji obrazac provedbe privatizacije, dometnuvši kako u zadnje tri godine nije stvoren nijedan sinonim za nepodopštine u privatizaciji tipa Kutle, Bucići.

Milanka Opačić (SDP) je upozorila da odluku o privatizaciji nije donijela Vlada već Nadzorni odbor "Sunčanog Hvara", Gradsko vijeće Grada Hvara te da je stručno mišljenje dao njemački konzultant CDG iz Kölna te tvrtka Pricewaterhouse Coopers.

Da stopa PDV-a na turizam nije jedna od najvećih u okruženju izjavio je **Ante Markov (HSS)**, podsjetivši da je Parlament donio odluku o nultoj stopi PDV-a na sve turističke usluge koje se odnose na organizirani boravak turista i putnika (plaćanje iz inozemstva), a i inače je prosječna stopa 10-11 posto.

Ispravljajući Kontićevu tvrdnju kako se ne zna tko je donio odluku o privatizaciji "Sunčanog Hvara" kao cjelini, **Dubravka Horvat (SDP)** je citirala Linića, koji je na sjednici Vlade rekao kako je odlukama i uprave i Nadzornog odbora te odlukama Gradskog poglavarstva Grada Hvara zaključeno da se deset hotela ne razdvaja i da se "Sunčani Hvar" privatizira kao kompletna djelatnost.

Vesna Podlipec (SDP) je osporila Kontićev podatak o pozitivnom poslovanju "Sunčanog Hvara" (sa 16 milijuna gubitaka 1998. na 4 milijuna u 2001., a uz to ima 81 milijun nepodmirenih obveza po osnovi reprogramiranih kredita, dugoročne obveze 92 milijuna, a kratkoročne 7,5 milijuna).

Josip Leko (SDP) je netočnom nazvao Kontićevu tvrdnju kako je Upravni odbor donio odluku o prodaji dionica. To nije u nadležnosti Odbora nego Vlade. Uz to, nije ni utvrdio da je nadležno tijelo za (ne)pravilnosti Nadzorni odbor Fonda za privatizaciju.

Nije točna tvrdnja da se "Sunčani Hvar" događa, među ostalim i zato što Hrvatski sabor nema poseban odbor za nadzor nad radom izvršne vlasti - rekao je mr.sc. **Mato Arlović**. Svaki odbor ima pojedinu nadležnost, a osobito to nije točno u slučaju "Sunčanog Hvara". Naime, uz Upravni odbor utemeljen je Nadzorni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju koji prati zakonitost rada i postupanja i

Upravnog odbora i svake privatizacije, a na njegovu čelu je bio zastupnik HSLŠ-a, Mijalić, koji nikad nije izvjestio o zakonitosti i nadzoru nad zakonitošću poslovanja Hrvatskog fonda za privatizaciju i svih provedenih privatizacija.

Potpredsjednik Vlade o privatizaciji

Potpredsjednik Vlade, **Slavko Linić** je izjavio da je za Vladu predmet "Sunčani Hvar" završen onda kad je donesena odluka da se ne provodi privatizacija. Hrvatskom saboru dokumenti su dostavljeni kako bi se svi koji žele dublje upoznati sa svim događajima oko privatizacije, da ih mogu koristiti za svoje potrebe. Vlada se, naglasio je, nikad nije pojavila kao predlagatelj ove teme jer je iz ogromnog broja dokumenata svakomu moguće stvoriti zaključke.

Za Vladu je predmet "Sunčani Hvar" završen onda kad je donesena odluka da se ne provodi privatizacija. Hrvatskom saboru dokumenti su dostavljeni kako bi se svi koji žele dublje upoznati sa svim događajima oko privatizacije, da ih mogu koristiti za svoje potrebe.

Potpredsjednik se zatim osvrnuo na trogodišnji rad Vlade i na privatizaciju, napomenuvši da kako je u tom smislu izlagao i Kontić.

Vlada je, rekao je, pokušala pokazati što znači primjena Zakona o privatizaciji i njegove izmjene i dopune. Prije svega, do 2000. su portfeljom dionica i privatizacijskim procesima upravljale različite državne institucije (Fond za privatizaciju, DAB, Mirovinski fond, trgovačka društva, poput INA, HEP-a, Osiguravajući zavod). Svi su oni "vodili svoje politike u privatizaciji" pa je to i bio razlog da se, primjerice, nije znalo tko je kupio "Večernji list".

Upravo izmjene Zakona ukazuju na potpuno drugačije ponašanje Vlade u procesima privatizacije - ona već u lipnju 2000. godine donosi podatke o analizi

portfelja (svi su objedinjeni u Fondu) i nove modele upravljanja. Kad više nema manjinskih udjela po različitim hrvatskim institucijama i pravnim osobama može se, naglasio je Linić, voditi politika jer imate većinske pakete.

Komentirajući tvrdnje kako se zbog loše politike Vlade rasprodaju hrvatska dobra, pogotovo strancima, Linić je skrenuo pozornost zastupnicima na, po njegovim riječima, ono bitno. Objedinjavanjem portfelja u Hrvatskom fondu za privatizaciju Vlada je preuzela kontrolu nad 1850 trgovačkih društava. Samo 200 ih je bilo s većinskim paketom, sve ostalo ispod 50 posto, što znači da je u biti preuzeta odgovornost za vođenje oko 200 trgovačkih društava.

U tri godine ove Vlade najveći dio tog paketa je ostao neprivatiziran, privatizirano je samo 31 društvo - naglasio je potpredsjednik Vlade, nakon čega je uslijedilo upozorenje predsjednika Hrvatskog sabora, **Zlatka Tomčića** da je 70 posto vremena potrošeno na općenite teme privatizacije, a tema je "Sunčani Hvar".

Na to je reagirao mr.sc. **Mato Arlović**, upozorivši Tomčića da tako nije reagirao dok je predstavnik predlagatelja govorio o svim pitanjima privatizacije, uključivši bankarsko-financijski i osiguravajući sustav. Zatražio je, u ime Kluba zastupnika SDP-a, da se i predstavniku Vlade omogući da govori o cjelini privatizacije te posebno o privatizaciji "Sunčanog Hvara". U protivnom će Klub zatražiti stanku radi zauzimanja stajališta.

Vladimir Šeks (HDZ) se javio s poslovničkom primjedbom - Linić se može osvrutati na navode predlagatelja, ali vezano striktno uz temu "Sunčani Hvar", a ne uz cjelokupnu politiku Vlade u svezi s privatizacijom. Složio se ipak s upozorenjem predsjedavajućeg da bi se potpredsjednik Vlade trebao ograničiti na temu "Sunčani Hvar".

Predsjednik **Tomčić** je predložio da Linić najprije završi izlaganje pa će onda omogućiti stanku.

Nastavljajući izlaganje, **Slavko Linić** je podsjetio da je predlagatelj 50 posto svog vremena potrošio na analizu procesa privatizacije te da i on uvodno želi najviše vremena potrošiti upravo na programe Vlade s tim u svezi, jer je to, kako reče, bitna a nezavršena tema. A o "Sunčanom Hvaru" će biti vremena za razgovor.

Privatizirano je, ponovio je 31 trgovačko društvo, od toga 25 na način da su kupci domaće pravne fizičke osobe, a samo njih šest stranci (od toga 4 u domeni industrijske proizvodnje, a 2 u turizmu).

Evidentno je da je upravo ovako kontroliranim procesima hrvatska vlada nastojala biti odgovorna prema privatizaciji - rekao je potpredsjednik Linić, skrenuvši zatim zastupnicima pozornost na ono, kako reče, bitno. Naime, ogroman broj trgovačkih društava je nažalost preuzet s gubicima i jednim dijelom završili su u stečaju. Unatoč tome, Hrvatski fond za privatizaciju temeljem odluka Vlade osigurava isplatu plaća u prvim godinama pa je samo na to u Fondu utrošeno 270 milijuna kuna.

Objedinjavanjem portfelja u Hrvatskom fondu za privatizaciju Vlada je preuzela kontrolu nad 1850 trgovačkih društava. Samo 200 ih je bilo s većinskim paketom, sve ostalo ispod 50 posto, što znači da je u biti preuzeta odgovornost za vođenje oko 200 trgovačkih društava. U tri godine ove Vlade najveći dio tog paketa je ostao neprivatiziran, privatizirano je samo 31 društvo (stranci - kupci samo njih šest).

Vlada je također, svjesna odgovornosti za procese privatizacije odlučila direktno voditi brigu o 24 trgovačka društva bitna za infrastrukturu, energetiku, financijski sektor - naglasio je Linić, obećavši da će više o ”Sunčanom Hvaru” u sljedećem obraćanju zastupnicima.

Ispravljajući potpredsjednika Vlade, **Dario Vukić (HDZ)** je rekao da je Hrvatski fond od 1999. godine do 3. siječnja prodao samo 3,6 posto portfelja javnih prikupljanja ponuda, a sada se (Linić) govori da je 4 posto nakon toga. Dakle, politika se nije promijenila, zakoni nisu, promijenilo se poslovanje HFP-a - 99. nije bio zadužen, a danas je dužan 2 milijarde kuna. Toliko o vašoj novoj privatizacijskoj politi-

ci koju provodite po starim zakonima, koje ste tada proglasili nemoralnim - rekao je Vukić.

Do natječaja nije smjelo doći

Ljubo-Česić-Rojs je, ispravljajući Linićevu opasku kako je slučaj za Vladu riješen poništenjem natječaja, rekao kako do natječaja nije smjelo doći, da je njima manipulirano, da je povrijeđen zakon.

Nakon stanke, na (prethodno već spomenut) zahtjev Kluba zastupnika SDP-a, mr.sc. **Arlović** je izvijestio zastupnike da se oni ne protive što je predstavnik HSLS-a bitno proširio temu o kojoj se raspravlja. Očigledno je da je veoma značajno raspraviti postupak privatizacije ”Sunčanog Hvara”, ali daleko su značajnija, naglasio je, druga otvorena pitanja.

Produžiti vrijeme izlaganja

Nakon što je citirao Kontića, zastupnik je ustvrdio da i taj klub podržava da se o svemu nabrojeno raspravi, uz prijedlog da se vrijeme rasprave produži za predstavnike klubova na 20 minuta, a zastupnici da govore po 10 minuta. Ako se oko toga ne bi mogli složiti tada bi se rasprava morala odgoditi dok predlagatelj pripremi materijale i za ove točke dnevnog reda.

Zlatko Tomčić je upozorio Arlovića kako dosad nije bila raširena praksa da se kod obrazlaganja mišljenja kluba ispravlja mišljenje te predložio da se bez rasprave glasa o prijedlogu iz SDP-a.

Tema se odgađala dva mjeseca i očito je nekome u interesu da se proširi na sve drugo, samo da se ne raspravlja o ”Sunčanom Hvaru”. Bio bi red, međutim, da se napokon javnosti odgovori što je sporno kod ”Sunčanog Hvara”. O problemu privatizacije, ako je potrebno i od 1990, može se otvoriti rasprava, ali kao druga točka dnevnog reda.

Za riječ se, međutim, u ime Kluba zastupnika HDZ-a javio **Ivan Šuker**,

rekavši da se tema odgađala dva mjeseca i da je, očito, nekome u interesu da se proširi na sve drugo, samo da se ne raspravlja o ”Sunčanom Hvaru”. Bio bi red, međutim, da se napokon javnosti odgovori što je sporno kod ”Sunčanog Hvara”. O problemu privatizacije, ako je potrebno i od 1990, može se otvoriti rasprava, ali kao druga točka dnevnog reda.

Luka Trconić je, u ime Kluba zastupnika HSS-a, predložio da se prihvati prijedlog SDP-a, ali s tim da ”Sunčani Hvar” doista bude dominantna točka rasprave, da se ne dogodi da on bude marginaliziran, a u prvom planu cijela privatizacija.

Joško Kontić je rekao da bi bilo dobro fokusirati se na konkretnu temu (”Sunčani Hvar”), uz obvezu da će se organizirati i šira opća rasprava o cijelom sustavu privatizacije te o njegovu posebnom dijelu - turističkom sustavu.

Raspravljati isključivo o ”Sunčanom Hvaru”

Klub zastupnika DC-a se usprotivio proširenju teme i zatražio da se raspravlja isključivo o ”Sunčanom Hvaru”. Taj je stav zauzeo i **Klub zastupnika HSP-HKDU-a** s prijedlogom da se iz te rasprave izvuku zaključci korisni za definiranje koncepta privatizacije u hrvatskom turizmu. Razvodnjavanje rasprave je nepotrebno, a ako je Klub zastupnika SDP-a htio mijenjati model privatizacije mogao je to učiniti i u ove tri godine.

I predstavnik **Kluba zastupnika LS-a**, dr.sc. **Zlatko Kramarić** založio se za to da ”Sunčani Hvar” bude dominantna tema, premda se, dometnuo je, stvari moraju kontekstualizirati.

Jozo Radoš je izvijestio zastupnike da ni **Klub zastupnika LIBRE** nije za formalno širenje teme, a svaki će klub/zastupnik ocijeniti koliko će ulaziti u proces privatizacije. Zbog važnosti, bez širenja teme, može se vrijeme izlaganja produžiti za klub na 20 minuta.

Damir Kajin je, u ime Kluba zastupnika IDS-a, rekao kako nije moguće - ako je privatizacija ”Sunčanog Hvara” paradigma privatizacije trećesiječanjske vlasti - raspravljati o tome a da se barem marginalno ne dotakne stanje u turizmu i ulazak stranog kapitala s osvrtom na mogućnost ulaska slovenskog, sudjelov-

vanje vezano za privatizaciju tvrtki koje rade s Ljubljanskom bankom. Zato bi raspravu trebalo produžiti.

Klub zastupnika HNS-a, PGS-a, SBHS-a, čiji je stav objasnio **Nikola Ivaniš**, složio se s produženjem rasprave klubovima, ali se izjasnio protiv formalnog proširenja teme.

Predsjedavajući, Zlatko Tomčić je predložio da se bez glasovanja rasprava produži na 20 minuta (da predsjedatelji budu dovoljno tolerantni).

Usljedila su izlaganja predstavnika radnih tijela: **Dragice Zgrebec**, u ime Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu i **Valtera Drandića**, u ime Odbora za turizam.

Da Vlada nije poništila odluku - posljedice nesagledive

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** izlagao je zatim **Zlatko Tomčić**, uvodno objasnivši da će unatoč parlamentarnoj praksi da predsjednik parlamenta rijetko govori načiniti presedan. Obrazloženje - jedan je inicijatora rasprave o privatizaciji "Sunčanog Hvara". Bit će, napomenuo je krajnje informativan, uz minimum političkih i drugih ocjena. Da Vlada, rekao je, zaključno nije poništila svoju odluku posljedice bi po Hrvatsku bile nesagledive i inaugurirali bi način ponašanja koji u poslovnom svijetu nije prihvatljiv. Obrazlažući ovo uvodno je ustvrdio kako je evidentno da i u okviru Vlade RH postoje razmišljanja da treba nešto mijenjati u sustavu privatizacije. Na to upućuje njezin zaključak u svezi sa "Sunčanim Hvarom" - da će se u okviru naredne reforme upravljanja državnom imovinom odmah pristupiti preustroju Fonda.

Da Vlada zaključno nije poništila svoju odluku posljedice bi po Hrvatsku bile nesagledive i inaugurirali bismo način ponašanja koji u poslovnom svijetu nije prihvatljiv.

Zlatko Tomčić je zatim izjavio kako ima vrlo ozbiljnih dokaza i indicija da bi prodajom "Sunčanog Hvara" zapravo

to društvo prodali onima koji su dužni građanima Republike Hrvatske te da je to pitanje političke odluke. Bilo bi mudro, napomenuo je, uzeti u obzir silan broj, višegodišnjih, sudskih sporova, krivičnih prijava, upozorenja o mogućim kriminalnim radnjama na štetu hrvatskih građana i Republike Hrvatske.

Radi se o značajnim iznosima, o sumnjama o ulozi tog kapitala općenito u procesu hrvatske privatizacije, napomenuo je predstavnik HSS-a. Izrazivši nadu da će jednom i državni odvjetnik dati mišljenje da li su i na ovaj konkretan slučaj mogli utjecati neki sporovi i krivične prijave koje su podnesene te neka upozorenja.

Vrlo je bitno, naglasio je Zlatko Tomčić, konstatirati da je u ovom slučaju izrečena (31. siječnja 2003.) privremena mjera o zabrani raspolaganja s gotovo 50 posto dionica "Sunčanog Hvara". Iluzorno je o tome govoriti, a često se čuje kako je zaustavljena privatizacija i da treba pripremiti turističku sezonu. "Sunčani Hvar" će se kao društvo naći u vrlo neugodnoj situaciji, jer - i da hoćemo ne možemo ga prodati - rekao je zastupnik HSS-a, dometnuvši kako je čista koincidencija što je privremena mjera suda izrečena baš u najžešćem jeku javne rasprave o privatizaciji "Sunčanog Hvara".

Zlatko Tomčić imao je primjedbu na način odabira ponude. U izvješću Hrvatskog fonda predlaže se Upravnom odboru da donese odluku kojom prihvaća ponudu Društva "Terme-Čatež", bez ikakvog tekstualnog obrazloženja, samo s jednom tablicom s podacima. Može se, i tablica tretirati kao obrazloženje dometnuo je, ali bi kod ovako velikih privatizacija ipak potrebno u temeljnom dokumentu - izvješću o pristiglim ponudama dati tekstualno obrazloženje. To je Izvješće, upozorio je, bilo podloga za odlučivanje i u Upravnom odboru i u Vladi. U lancu odlučivanja, napomenuo je, prvi je Hrvatski fond za privatizaciju, drugi Upravni odbor, a treća Vlada.

Tvrđnju da je izabrana lošija, a ne najbolja ponuda predstavnik Kluba zastupnika HSS-a je potkrijepio ukazivanjem na minimalna pravila struke i poslovne etike. Prvo, sva pravila prodaje moraju biti utvrđena unaprijed i dostupna svim ponuđačima, drugi treba utvrditi važeće ponude (i taj je uvjet ispunjen), a treći je uvjet - utvrđivanje kriterija za vrednovanje pojedinih dijelova ponude (nijedna se

ne sastoji samo od jednog elementa). Kod "Sunčanog Hvara" posao utvrđivanja kriterija, vrednovanja pojedinih elemenata nije učinjen, kao što nije niti obavljena analiza ponuda (temeljno je pravilo da se moraju svesti na isti nazivnik, u potpunosti moraju biti komparabilne). Nije poštovano ni peto pravilo - da svi ponuđači moraju imati istu šansu (razgovaralo se samo s "Termama Čatež", i to u panično kratkim rokovima, nakon što je afera već bila debelo prisutna u hrvatskoj javnosti).

Da je odabrana lošija ponuda, po ocjeni Zlatka Tomčića, upućuje način analize važećih ponuda i to u dijelu koji govori o programu ulaganja i razvoja. Što nude "Terme Čatež" može se vidjeti samo iz temeljnog dokumenta poduzeća (Investicije po objektima). U papiru Izvješće Fonda za privatizaciju izostao je temeljni dokument. Ne postoji niti jedan drugi egzaktni dokument iz kojeg se vidi što nude "Terme Čatež". Tog dokumenta u izvješću koje je išlo na Upravni odbor i na Vladu nema.

Kod "Sunčanog Hvara" posao utvrđivanja kriterija, vrednovanja pojedinih elemenata nije učinjen, kao što nije niti obavljena analiza ponuda. Temeljno je pravilo da se ponude moraju svesti na isti nazivnik, u potpunosti moraju biti komparabilne. Nije poštovano ni peto pravilo - da svi ponuđači moraju imati istu šansu, razgovaralo se samo s "Termama Čatež".

Nekorektno se - izjavio je Zlatko Tomčić - u Izvješću Fonda tretira pitanje ukupnog ulaganja i roka ulaganja, pa se uzima u obzir čak, u završnom dokumentu, i suma od 70 milijuna kuna, predviđena za rok ulaganja u deset godina - uzimaju se u obzir objekti koji, zapravo, nisu predmet ove ponude (dvije marine).

Ne postoje, ustvrdio je, egzaktnosti da se točno ocijeni, čak ni iz priložene tablice investicija po objektima, što je nudeno za koji objekt. Može se, dometnuo je, procijeniti brojka između 26 i 27 milijuna eura (osobno smatra - 26).

Predstavnik HSS-a je zatim: upozorio da je onaj tko je pregledavao ponude bio obvezan uzeti to u obzir jer je poziv bio posve jasan (ponuditi precizan program ulaganja u društvo); rekao da se proširena ponuda "Termi Čatež" ni po godinama ni po objektima koji nisu predmet natječaja ne može uzeti u obzir. Da bi obje ponude bile komparabilne i da bi ponuđači bili u posve ravnopravnom položaju moraju se takvi objekti eliminirati.

Naglasivši da je bitno ulaganje i dokapitalizacija, zastupnik je ukazao na to da ulaganja i ukupna dokapitalizacija kod "Termi Čatež" iznose 335 milijuna i 605 tisuća kuna (45,156 milijuna eura), dok kod "Kompasa" 62,6 milijuna eura. Odbije li se ono što nije predmet ponude (lučice) ponuda "Termi Čatež" je za 327 posto lošija od "Kompasove". Ostale stavke, dometnuo je ne treba ni analizirati jer se razlika ne može nadoknaditi kroz druge elemente.

Netočno

Ispravljajući Tomčića, **Josip Leko** je ustvrdio kako je netočna konstatacija da bi prodaja "Sunčanog Hvara" bila prodaja dužniku. Treba, upozorio je, razlikovati pravnu osobu od strukture i vlasnika dionica. Drugi ispravak - nije točno da su pravila unaprijed utvrđena javnim pozivom, jer su pravila i ciljevi privatizacije utvrđeni Zakonom o privatizaciji i drugim aktima kojih se moraju držati i Upravni odbor i Vlada.

Reagirajući na Tomčićevu tvrdnju da su kriteriji za vrednovanje trebali biti utvrđeni u samom Upravnom odboru, rekao je da Pravilnik o prodaji dionica (članak 9) govori da se odabire najpovoljnija ponuda, koja se mora rukovoditi ciljevima i mjerilima utvrđenim Zakonom o privatizaciji.

Dario Vukić je netočnim nazvao navod predstavnika HSS-a da su bitni samo kriteriji za vrednovanje elemenata ponude. Bitna je, naime, ocjena njihove realnosti. Rekao je, nadalje, da ukupna akumulacija ne odgovara onome što je Tomčić naveo i na osnovi toga ocijenio da su "Terme Čatež" potencijalno vredniji kupac.

Ljubo Česić-Rojs je ponovno upozorio da je natječaj kojeg je raspisala Vlada nelegalan, jer nije zatražena suglasnost odvjetništva, a ono nije moglo dati suglasnost jer nisu određene granice pomorskog dobra. Ignoriran je, dometnuo je,

aktualni sudski proces - slučaj Investicijski fond Pleter. Što znači, naglasio je zastupnik, da svi koji su raspisali natječaj, na čelu s predsjednikom Hrvatskog fonda za privatizaciju trebaju, jer su se ogriješili o zakon, odgovarati politički i kazneno.

Dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)** je rekao da je doista nevjerojatno da se išlo u natječaj a da se nije vodilo računa o PIF-u Pleter i njihovim mogućim zahtjevima, a pogotovo ne o cijelom nizu nekretnina koje su u postupku rezervacije, uključujući i objekt oduzet Katoličkoj crkvi.

To što je natječaj takav kakav jest posljedica je toga što vladajuća Koalicija nije u tri godine promijenila HDZ-ov zakona o privatizaciji i to ste trebali imati hrabrosti reći, rekao je zastupnik, obrativši se Zlatku Tomčiću.

Kod odlučivanja o prodaji "Sunčanog Hvara" uvažavalo se mišljenje struke, rukovodstva društva i lokalne samouprave.

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** pojasnio je da proces privatizacije trgovačkog društva "Sunčani Hvar" traje već dvije godine (započeo je još u veljači 2001. godine, temeljem odluka Vlade RH, koja je zaključila da će se modeli privatizacije složenih trgovačkih društava u turizmu provesti putem konzultanata, s mogućim organizacijskim promjenama. To se odnosi ne samo na "Sunčani Hvar", nego i na Croatiu Cavtat, Hotel Plat, Hotelsko poduzeće Živogošće, Cavtat Liburniju i Primošten (odlučeno je da se Adriatic Jacht club neće privatizirati). Po riječima gospodina Linića Nadzorni odbor društva Sunčani Hvar je, na prijedlog Uprave, još u prosincu 2000. godine, dakle prije ove odluke vlade, odlučio prodati 10 malih objekata koji nisu bitni za osnovnu djelatnost (to je i učinjeno tijekom 2001.) odlučeno je, također, da 10 bitnih hotela predstavlja cjelinu koja se neće umanjivati (to mišljenje podupro je i njemački konzultant CDG). Tada Vlada objavljuje prvi natječaj za prodaju "Sunčanog Hvara" po punoj vrijednosti, ali nitko nije bio zainteresiran za dionice po nominalnoj vrijednosti (o tome je obaviješten i Hrvatski sabor). To je bio

razlog - kaže - da je HFP započeo razgovore s EBRD-om o osiguranju sredstava, bez jamstva države, i preuzimanju odgovornosti za nalaženje novih kupaca dionica u portfelju Fonda. Pregovori su se vodili za 12 trgovačkih društava, a oni su bili spremni preuzeti samo 4, s tim da traže jamstvo države za ulaganje ("u tom slučaju nisu nam ni potrebni"). Naime, za Vladu nije prihvatljiv koncept da Banka samo plasira novac, a da mi odgovaramo i vraćamo dugove iz Državnog proračuna, napominje Linić.

U nastavku je spomenuo da je društvo "Sunčani Hvar" u međuvremenu izuzeto iz tog projekta, jer se kao zainteresirani kupac pojavila ugledna tvrtka Six Continents. U kolovozu 2000. godine njihov je direktor za razvoj i ulaganje potvrdio dolazak cijele ekipe u Hvar, kako bi prije objavljivanja natječaja mogli snimiti stanje u "Sunčanom Hvaru". Članovi Upravnog odbora, koji su imali na raspolaganju svu potrebnu dokumentaciju i dobili određene sugestije stručnih službi Fonda, sugerirali su Vladi da raspiše natječaj, što je 1. listopada i učinjeno (prva odluka donesena je u korist Termi Čatež). Međutim, zbog niza sumnji koje su se pojavile u javnosti o nepravilnostima u tom postupku, od toga je li natječaj pravilno proveden, je li Six Continents bio ozbiljan ponuđač ili ne, tko je povoljniji kupac, i dr. Vlada je, nakon nalaza svoje Komisije, odlučila zatvoriti natječaj i odustala je od prodaje "Sunčanog Hvara". Nakon dvije godine procesa privatizacije, odnosno pokušaja da i ulaganjem i prodajom pronađemo kvalitetnog kupca, ulaganja u konzultante i dr., zbog niza sumnji u Vladinu odluku odustalo se od cijelog procesa, napominje Linić. Na kraju je još naglasio da je Vlada, kod odlučivanja o prodaji "Sunčanog Hvara," odvojila politiku od struke. Naime, o tome su odlučivali: uprava, koja je itekako kompetentna, Nadzorni odbor (na čelu mu je profesor Barbić, tvorac Trgovačkog zakonika, a član je i gradonačelnik Hvara) a potporu je dala i lokalna samouprava, upravo radi toga da se to trgovačko društvo ne razbija. Prema tome, nema sumnje da se pritom uvažavalo mišljenje struke, rukovodstva društva i lokalne samouprave.

Nakon toga se javio za riječ **Ivan Ninić**, predstavnik Kluba zastupnika SDP-a. Apelirao je na predsjednika Tomčića da osigura TV prijenos i za posljednevnu raspravu, kako bi istina o

privatizaciji Sunčanog Hvara izašla u javnost. **Zlatko Tomčić** je izjavio da bi i sam želio da se rasprava o ovoj temi odvija pred TV kamerama, ali da ne želi biti kurir između Sabora i HTV-a. Naime, Hrvatska televizija ima svoju javnu funkciju i sama mora procijeniti što je za hrvatsku javnost važno, a što nije. **Dario Vukić (HDZ)** javio se za ispravak netočnog navoda. Opovrgnuo je Linićevu tvrdnju da su Fond i ova vlast potrošili sredstva plaćajući PricewaterhouseCoopers za izradu "new diligensa" na kojem bi procijenila vrijednost "Sunčanog Hvara" (spomenutu tvrtku plaća američka Vlada). Spočitnuo je Vladi da kod prodaje "Excelsiora" nije angažirala tu tvrtku da procijeni početnu cijenu, već ga je za 5 posto prodala "Strocku". Ujedno zamjera Vladi da nije dala jamstvo EBRD-u za oporavak turističkog sektora u državnom vlasništvu, dok je istodobno to učinila za brodogradilište "Viktor Lenac" koje je u privatnom vlasništvu.

Jadranko Mijalić (HSL) upozorio je da nije točan navod gospodina Linića kako su ocjene uprave Fonda za privatizaciju realne, kad tvrde da su procjene uprave trgovačkog društva, tj. menagementa, o stanju "Sunčanog Hvara", dostavljene Nadzornom odboru tog društva, objektivne. Naime, iskustva u dosadašnjem tijeku privatizacije govore o tome da su uprave trgovačkih društava uglavnom davale procjene u korist potencijalnih kupaca.

Odlučivši se na prodaju "Sunčanog Hvara" Vlada se ogriješila o Ustav te prekršila više zakona.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) ne slaže se s potpredsjednikom Vlade da je Vlada donijela ispravnu odluku kad se odlučila na prodaju "Sunčanog Hvara". Smatra, naime, da se time ogriješila o Ustav te prekršila Pomorski zakonik, Zakon o pretvorbi i privatizaciji, Zakon o obveznim odnosima, Zakon o zaštiti kulturne baštine Republike Hrvatske te Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Po mišljenju zastupnika odgovorna je za devastaciju našeg najvećeg bogatstva - hrvatskog mora i obale.

Uključivši se u raspravu, **Tonči Tadić (HSP)** je napomenuo da je procjenom vrijednosti "Sunčanog Hvara", koju je radio Pricewaterhouse Coopers, utvrđena dvostruko manja vrijednost od one koju je dala burza. Kako reče, neshvatljivo je s kakvom mirnoćom gospodin Linić govori o privatizaciji hotela, od kojih su četiri nacionalizirana, a da se i ne spominje zgrada uz hotel "Sirena, koja je oteta katoličkoj crkvi.

Zamagljivanje odgovornosti

Joško Kontić je, u ime predlagatelja, podsjetio na činjenicu da se u vladajućoj koaliciji permanentno vode rasprave o redefiniranju koncepta privatizacije, odnosno izmjeni samog zakona, te o potrebi uvođenja novog načina upravljanja državnom imovinom. Ako nešto dobro funkcionira, nema razloga tražiti novi, kvalitetniji oblik upravljanja, napominje zastupnik.

Umjesto da je trgovačko društvo ponovno vraćeno u projekt s EBRD-om i njemačkom razvojnom agencijom, raspisan je novi natječaj s diskontiranim, odnosno bitno smanjenom cijenom.

U nastavku je podsjetio na činjenicu da su raspravu s EBRD-om i Njemačkom razvojnom agencijom otvoreni potpisivanjem "pisma namjere", u veljači 2002. godine. Osim toga, tvrtka "Six Continents" zbog koje je, po riječima gospodina Linića, "Sunčani Hvar" izvučen iz projekta Europske banke za obnovu i razvoj, 16. lipnja 2002. izvijestila je da više nije zainteresirana za kupnju tog trgovačkog društva. Natječaj po nominalnoj vrijednosti je raspisan tek nakon toga. Zastupnika zanima zbog čega u tim okolnostima "Sunčani Hvar" nije vraćen u projekt s EBRD-om i njemačkom razvojnom agencijom, nego se inzistiralo na natječaju po nominalnoj vrijednosti. Taj je natječaj pripremljen u kratkom roku i bez koncepcije, pa se moglo pretpostaviti da se nanj nitko neće javiti, što se i dogodilo. Umjesto da se trgovačko društvo ponovno "vraća" u spomenuti projekt, raspisan je novi natječaj s diskontiranim,

odnosno bitno smanjenom cijenom. To se, logično, povezuje s događajem iz rujna ili listopada 2000. godine, kad se pod točkom "razno" nastojalo dobiti suglasnost Hrvatskog fonda za privatizaciju, da se većinski paket dionica "Sunčanog Hvara" izravnom nagodbom, bez natječaja, proda upravo "Termama Čatež" (pogotovo u kontekstu izjava iz redova vladajuće koalicije, pa i predsjednika Sabora, koje su upozoravale na različite nepravilnosti, pa čak i nezakonitosti, u projektu prodaje dionica tog trgovačkog društva). Rečeno je, među ostalim, da detaljna analiza pokazuje da su "Terme Čatež" izabrane na pristran način, te da njihova ponuda nije bila najkvalitetnija.

Nakon što je Vlada povukla odluke o prodaji dionica "Sunčanog Hvara" toj tvrtki, čime je Hrvatska, na neki način, kompromitirana kao država, cjelokupna odgovornost prevaljena je na 5 članova Nadzornog, odnosno Upravnog odbora HFP-a. Ako ti ljudi više ne mogu biti članovi Fonda jer nisu dobro odradili jedan posao, kako onda mogu obavljati funkciju ministara u Vladi RH - pita zastupnik. Riječ, je očito, o zamagljivanju odgovornosti, to više što se govori o potrebi da se neki ministri ponovno imenuju u Upravni odbor HFP-a (paralelno s tim u proceduri je Zakon o sukobu interesa, prema kojem visoki državni dužnosnici, uključujući i ministre, više ne bi mogli sjediti u upravnim odborima).

Da bismo umirili hrvatsku javnost i da se ovdje ne iscrpljujemo u raspravama u kojima svatko polazi sa svojih političkih stajališta, zastupnici HSLS-a predlažu da Sabor zatraži od MUP-a da provede izvidne radnje, u skladu sa člankom 177. Zakona o kaznenom postupku, te da ga u roku od 30 dana izvijesti o rezultatima te istrage, zaključio je Kontić.

U svom ponovnom javljanju **Ljubo Česić-Rojs** je napomenuo da uz rješenje o pretvorbi svakog poduzeća čija je djelatnost ili područje vezano uz more, treba biti priložena javno objavljena i pravomoćna odluka o granici pomorskog dobra, te suglasnost jedinice lokalne samouprave. Budući da u ovom slučaju to nije učinjeno, državni pravobranitelj je morao poništiti rješenje o pretvorbi trgovačkog društva "Sunčani Hvar", tvrdi zastupnik (natječaj nije bio legalan, što znači da će oni koji su ga raspisali morati odgovarati).

Vodilo se računa o bonitetu kupca

Nije točno - kaže **Dragica Zgrebec (SDP)** - da je Upravni odbor trebao rješavati kriterije prije otvaranja ponuda (to je utvrđeno Zakonom). Što se, pak, tiče investicija, trebalo je uzeti u obzir i mjere za podizanje kvalitete usluga, povećanjem broja zvjezdica, što je tvrtka Terme i učinila za Sunčani Hvar. Prema članku 7. Zakona, kod prodaje treba voditi računa i o tehnološkoj modernizaciji poduzeća koju donosi kupac, te o financijskoj, tržišnoj i tehnološkoj ozbiljnosti kupca, odnosno njegovu bonitetu (što je u ovom slučaju i učinjeno).

Po riječima zastupnice Koalicija raspravlja i o funkcioniranju Fonda, budući da se ne radi samo o tvrtkama u državnom portfelju, nego i o zgradama i ostaloj državnoj imovini.

Spočitnuvši kolegici da je prekršila Poslovnik (umjesto ispravka njegovih navoda iznijela je svoje mišljenje) **Joško Kantić** je apelirao na sudionike u raspravi da se drže poslovničkih odredbi.

Zorko Vidiček (SDP) opovrgnuo je njegovu tvrdnju da "Terme Čatež" nisu dostavile program ulaganja u društvo "Sunčani Hvar" i plan investicija. Ti su dokumenti - kaže - sadržani u Vladinom materijalu u kojem točno piše koliko će u koji objekt kupac uložiti u idućih pet godina. **Joško Kantić** je pojasnio da je samo citirao navode prethodnih govornika.

Jesmo li za daljnju privatizaciju?

Slušajući prepucavanja nekih stranaka, teško je reći tko je u pravu i tko kome podmeće ili prilagođava uvjete iz natječaja, konstatirao je **Damir Kajin**, govoreći u ime Kluba zastupnika IDS-a. Postavlja se pitanje, kaže, čemu uopće koristi ova rasprava koja se vodi pet mjeseci od zaključenja natječaja, pogotovo nakon privremene mjere koju je izdao nadležni sud u Zagrebu. Među ostalim, brine ga i to što su svade i podmetanja oko "Sunčanog Hvara" gotovo u cijelosti amnestirale HDZ od njihovih privatizacija, koje su, kako reče, bile "dno dna".

U nastavku je konstatirao da valja utvrditi što uopće u ovom času kani- mo s privatizacijom, odnosno želimo li

i dalje participirati u ovoj posvemašnjoj agoniji čiji smo svjedoci zadnjih deset godina, ili bismo htjeli nešto promijeniti u hrvatskom gospodarstvu (možemo li to sami?). Postavlja se pitanje, kaže, i želimo li poštivati kondicije međunarodnih natječaja, možemo li pristati na to da sutra i slovenski kapital, pod istim uvjetima kao i austrijski ili njemački, participira u privatizaciji. Ključno je pitanje, međutim, zbog čega se hrvatski turizam, izuzevši onaj u Istri, nalazi gotovo pred bankrotom i ne može normalno poslovati? Po mišljenju zastupnika ova rasprava trebala bi dati odgovor i na pitanje zašto strani kapital nije zainteresiran za hrvatski turizam koji bi morao biti perjanica hrvatskog gospodarstva. Budući da se ništa ne ulaže u taj sektor, nema nikakvog razvojnog iskoraka, turistička poduzeća vegetiraju, ne podmiruju se obveze, dok se, s druge strane, politizira, negodovao je. Treba priznati, kaže, da je većina hrvatskih građana protiv privatizacije, jer su se uvjerali u to da je pretvorba u 90 posto slučajeva završila kao najobičnija obmana. Ljudi naprosto više ne vjeruju u privatizaciju i zbog toga je propala i revizija pretvorbe. Po mišljenju zastupnika za takvo stanje je, na neki način, kriva 3. siječanjska vlast koja ih je dovela u zabludu, obećavajući reviziju pretvorbe. Oni koji su očekivali da će na taj način sve biti vraćeno u prvotno stanje, a neki čak i da će osjetiti malo "mirisa krvi", su se razočarali, zaboravljajući da se u ovoj zemlji onima koji raspolažu velikim kapitalom ništa neće dogoditi (privatizacija "Sunčanog Hvara" je "mila majka" prema onome što se događalo sa Željezom Sisak).

Zbog čega se hrvatski turizam, osim istarskog, nalazi gotovo pred bankrotom i zašto strani kapital nije zainteresiran za njega?

Po mišljenju zastupnika Hrvatska bi iz ove privatizacije "Sunčanog Hvara" trebala naučiti kako izgleda privatizacija u Sloveniji, i to možda baš na primjeru "Termi Čatež" (svaki od 20 velikih suvlasnika te firme ima na stotine suvlasnika). Hrvatska je, s druge strane, postavila model 200 bogatih porodica (ova vlast je

zbog izostanka revizije pretvorbe te porodice na neki način amnestirala). Posljedice - imamo amnestirane tajkune, razoreno gospodarstvo i frustrirane radnike, odnosno ljude koji više nikome ne vjeruju (ni vlasti, niti opoziciji).

Sunčani Hvar - samo "vrh sante leda"

Budući da se kao krunski dokaz u slučaju "Sunčanog Hvara" u jednom trenutku pojavila Ljubljanska banka (u Termama Čatež imala je ulog od 0,13 posto temeljnog kapitala) zastupnik je izrazio mišljenje da gospodarstvo dviju zemalja ne može biti talac neriješenih političkih pitanja ili predizbornih potreba bilo koje stranke. Kako reče, bio bi protiv privatizacije tog trgovačkog društva, kada bi mu netko od menagmenta (oni su po njegovu

Ključno je pitanje jesmo li za privatizaciju u Republici Hrvatskoj ili ne.

sudu i glavni krivci za stanje tog poduzeća) garantirao svojom imovinom da će za 6 godina napraviti sa "Sunčanim Hvarom" ono što nudi najbolji ponuđač (ako to nisu u stanju moraju osobno odgovarati za prilike u tom poduzeću). Po riječima

Kad je privatizacija posrijedi ne bi trebalo politizirati, a pogotovo ne otvarati neke predizborne rasprave.

zastupnika privatizacija ovog trgovačkog društva nije presudno pitanje. Ključno je pitanje - kaže - jesmo li za privatizaciju u Republici Hrvatskoj ili ne (Koalicija na tom pitanju sama sebe permanentno dezavuirala). Sada bi samo trebalo da SDP vrati "lopticu" HSS-u, na pitanju propadanja PIK-ova, čija je sanacija državu koštala najmanje 2 mlrd. kuna. Primjerice, država je samo u vlasnički udjel pretvorila milijardu 550 mln. kuna svojih potraživanja, a ti udjeli danas ne vrijede niti desetinu onoga što je uložila. PIK-

ovima je oprosteno 115 mln. kuna duga prema državi, kroz pozajmice su dobili još 400 mln. kuna, a za sanaciju im treba još najmanje 1 mlrd. kuna. Sve će to platiti porezni obveznici, kao i sanaciju hrvatske brodogradnje, za što je u zadnjih 10 godina potrošeno više od 10 mlrd. kuna. Rezultat - brodogradilišta su ponovno u gubicima (osim pulskog Uljanika) i to više od 700 mln. kuna. Stoga, kad je privatizacija posrijedi, ne bi trebalo politizirati, a pogotovo ne otvarati neke "predizborne rasprave", napominje zastupnik. Ako smo u stanju omogućiti privatizaciju našim tvrtkama putem ESOP programa, idimo u to. Nažalost, hrvatski turizam južnije od Rijeke u ovom je času u katastrofalnom stanju, tako da će i dalje biti na teret proračuna, a mi bismo trebali

Ako netko zajamči svojom imovinom da će izvući "Sunčani Hvar" iz krize dajmo mu šansu, ali iste osobe kojima to nije pošlo za rukom u proteklih 8 godina teško da bi ovom prilikom uspjele.

biti protiv toga da oni koji dobro posluju moraju podmirivati gubitke onima koji loše posluju. Ako netko zajamči svojom imovinom da će izvući "Sunčani Hvar" iz krize dajmo mu šansu, ali iste osobe kojima to nije pošlo za rukom u proteklih 8 godina, teško da bi ovom prilikom uspjele, konstatira Kajin. A ne treba smetnuti s uma, kaže, da je "Sunčani Hvar" tek "vrh sante leda", te da su problemi daleko dublji. Kada će se napokon prestati politizirati oko gospodarstva, pita zastupnik i apelira na svoje kolege da se suzdrže od diskvalifikacija, pogotovo ovih stranih tvrtki, jer ovakve rasprave u velikoj mjeri mogu štetiti i njihovoj poslovnoj poziciji. Mogli bismo se upitati, kaže, kako to da jedan "Sunčani Hvar", ili neko drugo poduzeće s našeg Jadrana, nije kupilo dionice ili preuzelo "Terme Čatež", čije dionice permanentno kotiraju na slovenskoj burzi. Na kraju je izrazio želju da u saborsku proceduru što prije dođe IDS-ov zakonski prijedlog o privatizaciji, kako bi se definitivno stavilo ad acta pitanje gospodarenja zemljištem koje nije ušlo u pretvorbeni kapital turističkih kuća.

Pretvorba je bila nužna

Dario Vukić (HDZ) se složio s pretvorbenikom da nije trebalo voditi ovakvu diskusiju u predizborne svrhe. U nastavku je konstatirao da pretvorba nije bila obmana, već nužda (s društvenim vlasništvom nije se moglo naprijed). U prilog tome podsjetio je na činjenicu da su zakoni o pretvorbi i privatizaciji još uvijek na snazi. Zastupnici IDS-a mogli su, kaže, dok su još bili dio vladajuće koalicije, predložiti drugačija rješenja. Međutim, izašli su s prijedlogom zakona o privatizaciji tek kad su napustili Koaliciju.

Pretvorba nije bila obmana, već nužda (s društvenim vlasništvom nije se moglo naprijed).

Po riječima zastupnika postojeći zakoni nisu mijenjani vjerojatno zbog toga što i nisu tako loši, iako su u predizborno vrijeme proglašavani nemoralnim. Podsjetio je na to da je 80. godina društveni bruto proizvod u Hrvatskoj kontinuirano padao - 90. je iznosio minus 7 posto; 91. minus 21 posto, a 92. minus 12 posto (zasigurno ne zbog pretvorbe i privatizacije, nego zbog raspada bivše države i tehnološkog stanja hrvatskog gospodarstva). Nakon 94. do 97. godine taj pokazatelj raste stopom od 6 posto. Pozitivan trend je bio sve do 98. godine (tada je rast BDP-a iznosio 2,5 posto), a 99. smo ušli u recesiju, zbog gubitka turističke sezone. Osim toga, prosječna neto plaća je 94. godine iznosila svega 1200 kuna, da

bi 99. dostigla 3000 kuna. To ne znači da u pretvorbi i privatizaciji nije bilo promašaja koje je trebalo sankcionirati, ali ova koalicija to nije htjela.

Željko Glavan (HSLs) je apelirao na zastupnika Kajina da ne daje olako diskvalifikacije poput one, da je "hrvatski turizam u bankrotu, osim u Istri". Ta je tvrdnja netočna i neozbiljna, pogotovo ima li se u vidu izjava ministricice turizma da ta gospodarska grana Hrvatskoj godišnje donosi 4 mlrd. dolara.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) je ustvrdio kako nije točno da nitko nije zainteresiran za hrvatski turizam. Naprotiv, svi su, kaže, zainteresirani, ali dobro je poznato da je 1980. godine donesena međunarodna Konvencija o pravu mora, koja sva

mora na svijetu tretira kao cjeloviti organizam. Svima zainteresiranim za Sunčani Hvar poznato je, također, da su najmanje tri objekta u okviru tog društva zaštićeni spomenici kulture koji se ne mogu prodavati (po zakonu se nije ni smio raspisati natječaj) - tvrdi zastupnik.

Antu Markova (HSS) zasmatala je Kajinova tvrdnja da je Hrvatska nesređena zemlja zbog toga što je odustala od međunarodnog natječaja za prodaju Sunčanog Hvara. Naprotiv, hrvatska Vlada je tim potezom pokazala da je vjerodostojna, odgovorna i ozbiljna. Po mišljenju zastupnika upitno je postfestumsko ponašanje nekih njenih članova koji kao da su svojim protivljenjem željeli dezavuirati stav Vlade.

Franjo Kučar (SDP) ne slaže se s Kajinovu tvrdnjom da ništa u turizmu ne valja. Kako reče, to demantiraju i nedavno objavljeni podaci u dnevnom tisku o poslovanju dubrovačkog hotela Excelsior. Taj je hotel imao popunjene kapacitete 250 dana u godini, a prosječna neto cijena je 123 eura po sobi. **Marin Jurjević (SDP)** spočitnuo je Kajinu da ovu Vladu povezuje s neuspjesima u gospodarstvu. Podsjetio je na činjenicu da je 2002. godine hrvatsko gospodarstvo, prvi put nakon osamostaljenja, ostvarilo veću dobit od gubitaka i to za 3,2 mlrd. kuna. Osim toga, prema ekonomskim kriterijima EU Hrvatska je trenutno bolja od većine zemalja koje su službene kandidatkinje za članstvo u toj organizaciji (samo 4 od ukupno 12 zemalja iz tog tranzicijskog kruga, plus Turska, imaju veći bruto društveni proizvod od Hrvatske). Što se, pak, tiče stranih ulaganja, ona su u tim zemljama 2001. godine prosječno iznosila 5,8 posto bruto društvenog proizvoda, a u Hrvatskoj 7,6 posto.

Zastupnika je posebno zasmatala Kajinova izjava da su neki nakon 3. siječnja očekivali "miris krvi".

Nedostaje strategija privatizacijske politike

Privatizacija "Sunčanog Hvara" bila je gotovo mjesec dana top tema u Hrvatskoj, podsjetio je **Krunoslav Gašparić**, glasnogovornik Kluba zastupnika Hrvatskog bloka. Kako reče, na suncu "Sunčanog Hvara" osunčali su se mnogi političari, a onda je tog sunca naglo nestalo i ta je afera otišla, barem privremeno, u sjenu

nekih novih. No, da se na najsunčaniji hrvatski otok i turističko poduzeće u prodaji ne bi nadvili oblaci zaborava, javlja se Hrvatski sabor koji s odmakom od 2 mjeseca stavlja na dnevni red raspravu o postupku privatizacije tog trgovačkog društva (sudeći po izjavi gospodina Linića kako je, što se Vlade tiče, slučaj završen, ova rasprava i nema prevelikog smisla).

U nastavku je podsjetio na ocjenu predsjednika SDP-a, kako je, "uz manje greške, s prodajom Sunčanog Hvara sve bilo u redu"; izjavu predsjednika HSS-a: "Takvu igru ne prihvaćamo i te ćemo stvari istjerati do kraja" te tadašnjeg predsjednika jedne od stranaka koalicije, koji je rekao: "Nismo pili, pa ne namjeravamo plaćati tuđa pijanstva", itd. Nadalje, zamjenik predsjednika HFP-a je ustvrdio da su se struka i stručno provedeni natječaji uhvatili ukoštac s politikom. Na kraju krajeva, Upravni odbor HFP-a sačinjavaju ljudi koji su široj javnosti poznati kao ministri u hrvatskoj Vladi, a upravo je to tijelo donijelo preporuku o prodaji "Sunčanog Hvara", podsjeća zastupnik. Epilog trakavice "Sunčani Hvar" je, kaže, smjena triju članova Upravnog odbora (ministara Pankretića, Crkvenca i ministrice Župan-Rusković), kao da je na njima sva odgovornost. Osim toga, nameće se pitanje čime su gospoda Linić i Jurčić, koji su ostali od starog saziva, zaslužili novu šansu predlagati Vladi slične odluke kao kod pokušaja prodaje dionica "Sunčanog Hvara".

Epilog trakavice "Sunčani Hvar" je smjena triju članova Upravnog odbora, kao da je na njima sva odgovornost.

Činjenica da je premijer, u siječnju ove godine, u roku 14 dana potpisao dvije dijametralno suprotne odluke, najprije o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar" a potom o neprihvatanju ponuda za kupnju tih dionica, svjedoči o tome da ne postoji strategija i koncepcija privatizacijske politike ove Vlade, zaključuje zastupnik. Podsjećajući na zakonski okvir ovog problema, napomenuo je da, prema Ustavu, država mora svim poduzetnicima osigurati jednak pravni položaj na tržištu.

Nadalje, Pomorski zakonik propisuje da se na pomorskom dobru (to uključuje i kopneni pojas uz more, do širine od 6 m) ne može stjecati ni pravo vlasništva, niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Pomorskim dobrom upravlja država i mora mu osigurati osobitu zaštitu (može ga eventualno dati na korištenje na rok od najviše 99 godina). Osim toga, granica pomorskog dobra ne može se retroaktivno promijeniti, napominje Gašparić. Zbog navedenih razloga, po sudu zastupnika HB-a HFP nije mogao donijeti legalnu odluku o prodaji "Sunčanog Hvara".

Činjenica da je premijer u roku 14 dana potpisao dvije dijametralno suprotne odluke, najprije o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar" a potom o neprihvatanju ponuda, svjedoči o tome da ne postoji strategija i koncepcija privatizacijske politike ove Vlade.

Naime, uz svako rješenje o pretvorbi poduzeća čija je djelatnost ili područje vezano uz more treba biti priložena javno objavljena i pravomoćna odluka o granici pomorskog dobra te suglasnost lokalne jedinice i državnog pravobraniteljstva. Nadalje, objekti, zemljište i druge nekretnine uz morsku obalu ne mogu se stavljati u promet prije proglašenja zaštićenog gospodarskog pojasa na moru i kopnu uz more, a to u ovom slučaju nije napravljeno.

Slučaj "Sunčani Hvar" otvara dileme o brojnim pitanjima

Napomenuo je, nadalje, da raspisivač natječaja i po hrvatskom zakonu i po međunarodnim propisima ima pravo otkazati natječaja, bez obveze navođenja razloga. Ne može se govoriti ni o kvalitetno pripremljenom natječaju za prodaju "Sunčanog Hvara", ako je vjerovati izjavama prema kojima su s ponuđačima u međuvremenu postignuti poboljšani uvjeti, ili dogovoreno da će premijer ocijeniti povoljnost ugovora. Doda li se tome naknadni ulazak koncesije na dvije mari-

ne, može se zaključiti da se radi o svojevremeno proširenju opsega natječaja, što je čak protuzakonito. Ni garancije ponuđača nisu dostatna zaštita, kaže zastupnik i pita kako je moguće da je odluka o prodaji trgovačkog društva donesena u tijeku sudskog procesa po tužbenom zahtjevu PIF-a "Pleter". Naime, taj je zahtjev bio utemeljen, jer je sud presudio u korist podnositelja (**Franjo Kučar** ga je ispravio da je Trgovački sud u Zagrebu donio samo privremenu mjeru, do okončanja arbitražnog postupka).

Ako je točna informacija da je kaznenu prijavu podnijela jedinica lokalne samouprave, onda je odluka o prodaji "Sunčanog Hvara" još nevjerojatnija, kaže Gašparić. U svakom slučaju, postupak privatizacije tog trgovačkog društva otvara mnoge dileme - od (ne)poštivanja zakonske regulative koju je donio Hrvatski sabor, nemara ili neznanja, nepostojanja privatizacijske politike u Hrvatskoj, do pitanja razvoja hrvatskog turizma.

Potaknut naslovom koji je ovih dana osvanuo u "Glasu Istre" - "U rasprodaju brijunskog priobalja uključen i SDP" zastupnik se pita - neće li "Sunčani Hvar" biti samo prva epizoda serijala u kojem se najavljuje prodaja 14 turističkih društava i destinacija, zaključno s brijunskim priobaljem? Kako reče, po sudu njegovih stranačkih kolega od serije bez scenarija ne može se očekivati ništa dobra, a ako postoji scenarij, onda je za puno toga prekasno. Napomenuo je, među ostalim, da se u političkim nadmetanjima pitanje "Sunčanog Hvara" nerijetko prikazivalo kao mjera zaštite nacionalnih interesa, a zapravo se radilo o borbi za činovnička mjesta s kojih se odvijaju procesi i aranžmani prodaje. Nažalost, Hrvatska gubi poslovni ugled zbog nekompetentnosti i nesposobnosti. To što su izbori najavljeni za sredinu jeseni, što se iznajmljuju strane agencije kako bi popravile naš imidž u svijetu i što se snimaju reklamni spotovi pojedinih ministarstava, u tom smislu ne znači baš ništa, zaključio je Gašparić.

Primijetivši da u njegovom izlaganju ima puno netočnih navoda, pa i insinuacija, **Tonči Žuvela (SDP)** je rekao da ne stoji tvrdnja da je Vlada pregovarala i uopće raspisala natječaja za prodaju javnog pomorskog dobra. Vlada i Fond su, sukladno svojim ovlaštenjima, prodavali dionice jednog trgovačkog društva. **Krunoslav Gašparić** mu je prigovorio da pod izlikom ispravka navoda govori o

čemu se smije a o čemu ne može govoriti u Saboru.

Hoće li "Sunčani Hvar" biti samo prva epizoda serijala u kojem se najavljuje prodaja 14 turističkih društava i destinacija, zaključno s brijunskim priobaljem?

Dragica Zgrebec je napomenula da se ne može negirati zakonitost raspisivanja natječaja i to vezati uz pomorsko dobro ili uz koncesiju. Naime, Vlada nije prodavala nekretninu nego dionice, a to je velika razlika. Osim toga, ponuda koja je izvan natječaja i vezana uz koncesiju, nije bila ni razmatrana na Upravnom odboru Fonda niti u Vladi. Za ispravak netočnog navoda javila se i **Snježana Biga-Friganović (SDP)**, potaknuta time što je zastupnik Gašparić spominjao malverzacije vezane uz pretvorbu i privatizaciju. Spočitala mu je da je bio član stranke čija je Vlada sve to radila.

Vlada nije prodavala nekretninu nego dionice, a to je velika razlika.

Gašparić je pojasnio da je govorio u ime Kluba zastupnika HB-a, te napomenuo da nas "stalno vraćanje na ono što je bilo prekjucher nikuda neće dovesti".

Procesom privatizacije ne ugrožava se pomorsko dobro

Potaknut tvrdnjama da se procesom privatizacije ugrožava pomorsko dobro, u raspravu se ponovno uključio **Slavko Linić**. Potvrdio je da je bilo određenih teškoća s tim u svezi, u vrijeme pretvorbe društvenog vlasništva. Iako je bilo zabranjeno unošenje pomorskog dobra iz društvenih poduzeća u pretvorena trgovačka društva, bilo je određenih propusta koje po službenoj dužnosti rješava državni odvjetnik. Vlada RH, međutim, raspolaže s dionicama, što znači da proces privatizacije dionica nema veze s onim što je posao javnog pravobranitelja. Riječ je

o izuzimanju sve imovine koja je u procesu pretvorbe (u razdoblju od 91. do 95. greškama unesena u kapital trgovačkih društava). Dakako, vlasnicima tih društava (i radnici su pretvorbom stekli 50 posto vlasništva) treba nadoknaditi imovinu, odnosno oštećiti ih ako su platili i dio pomorskog dobra. To je proces koji će trajati, ali on ne ometa tijek privatizacije. Politika Vlade je vrlo jasna - pomorsko dobro ne može imati vlasnika jer je to dobro u općoj upotrebi, naglašava Linić (u Pomorskom zakonu se u tom pogledu ništa ne mijenja).

Politika Vlade je vrlo jasna - pomorsko dobro ne može imati vlasnika jer je to dobro u općoj upotrebi.

U nastavku je rekao da još uvijek nije do kraja zakonski razriješen problem zemljišta koje nije ušlo u proces privatizacije kod hotelskih kompleksa. Ne radi se samo o pomorskom dobru, nego i problemu povrata imovine nacionalizirane za vrijeme komunističke vladavine. Vlada i HFP vode sporove sa svim trgovačkim društvima koja eventualno pokušaju nezakonito uknjižiti zemljište koje nije stečeno procesom privatizacije, odnosno pretvorbe društvenog poduzeća.

Osvrnuvši se ponovno na slučaj "Sunčanog Hvara" potvrdio je da su točni navodi zastupnika Kontića, da je u Fond, odnosno Ministarstvo u lipnju prošle godine stiglo prvo pismo "Six Continentsa", što ga je uputio njihov predstavnik iz Beča. Drugim pismom, od 26. srpnja, iz njihove centrale u Londonu najavljen je dolazak delegacije na Hvar, što znači da su bili zainteresirani za kupnju tog trgovačkog društva. Nakon što je proveden natječaj, gospoda su nam 3. prosinca stavili do znanja da se oni nisu izravno javili, ali da su bili zastupljeni kroz "Oyman development" (njih je Vlada odbila jer nisu imali niti jednog relevantnog dokumenta). Drugim riječima, oni se nisu javili s konkretnim ponudama, vjerojatno očekujući da će postići povoljnije uvjete za sebe (u prvom redu spustiti cijenu i preuzeti što manje odgovornosti za ulaganje).

Napomenuo je, među ostalim, da odredbe Zakona i Pravilnika o privatizaciji nalažu da se kod odlučivanja o izboru kupca vodi računa i o njegovu bonitetu. U tom pogledu su neusporedive prednosti na strani tvrtke Čatež. Naime, za razliku od "Kompasa", koji je 6 puta više zadužen od vrijednosti kapitala i koji je nudio neodređeno jamstvo, tvrtka Čatež nudila je jasnu bankarsku garanciju. Uz to ima 4 puta veći kapital nego zaduženje, i kotira na burzi. Nudila je i najmanje 10 mln. eura dokapitalizacije (u pregovorima je taj iznos povišen na 15 mln. eura). Po njegovim riječima Fond za privatizaciju je brzo odlučivao a ugovaranje je trajalo minimalno tri mjeseca do godine dana (neke odluke još nisu ni realizirane jer se nisu uspjeli ugovorima dogovoriti sa strankama).

Nije točno da Vlada RH i HFP prilikom prodaje trgovačkih društava vode računa o pomorskom dobru i o nekretninama koje nisu ušle u pretvorbu, izjavio je **Dario Vukić** (to najbolje potvrđuje primjer "Jadranturista" iz Rovinja, budući da se TDR naknadno upisao na više od 200 tisuća m² zemlje uz more.

Vlada i HFP vode sporove sa svim trgovačkim društvima koja eventualno pokušaju nezakonito uknjižiti zemljište koje nije stečeno procesom privatizacije, odnosno pretvorbe društvenog poduzeća.

Joško Kontić upozorio je na to da, očito, postoji selekcija informacija koje dolaze u Sabor. Primjerice, gospodin Linić je rekao da je Six Continents bio u igri sve do 3. prosinca 2002, što je posve novi moment. Spočitalo mu je da je na sjednici Vlade 6. 2, na dan kad je povučena odluka o prodaji dionica Sunčanog Hvara Termama Čatež, izjavio: "Na naše razočaranje, onaj tko je pokrenuo cijeli postupak nije se javio na natječaj.

Josip Leko (SDP) je konstatirao da je potpredsjednik Linić izvijestio da se Six Continents javio, samo preko drugog podnositelja ponude, ali ispod uvjeta natječaja. Ta se tvrtka stvarno nije javila na natječaj, pogotovo ne pod svojim imenom, precizirao je **Tonči Žuvela**.

Moratorij do izbora

Vesna Škare-Ožbolt, glasnogovornica Kluba zastupnika DC-a, konstatirala je da materijali dostavljeni kao prilog za ovu raspravu potvrđuju opravdanost zahtjeva njenih stranačkih kolega, da se privremeno, do novih izbora, zamrznu svi postupci privatizacije. Naime, iz tih materijala razvidno je da se u odlučivanje u Vladi i njenim tijelima vratio volontarizam, te da nitko ne odgovara za učinjene pogreške i propuste. Osim toga, u postupku donošenja odluke o privatizaciji Sunčanog Hvara potpuno je zakazala struka (po ocjeni Odbora za gospodarstvo to je osnovni razlog pogrešne Vladine odluke, s čime se složila i ministrica turizma).

Privremeno, do novih izbora, zamrznuti sve postupke privatizacije.

Činjenica je, kaže, da se lokalna zajednica suprotstavljala prodaji Sunčanog Hvara na predložen način, ali Vlada se posve oglušila o njihove argumente. Revidirala je svoju odluku tek potaknuta novinskim izvješćima u kojima je konstatirana greška u sjedničkim materijalima. To je ponukalo članove Vlade da počnu promišljati o koncepciji razvoja turizma kroz razvoj destinacije, a prodaju turističkog portfelja vrednovati sa stajališta njegova doprinosa maksimiranju stupnja razvoja destinacije. Po riječima zastupnice rasprava na sjednici Vlade pokazala je da su njeni članovi u odlučivanju pobrkali upravljanje vlasništvom s menagementom (interesi vlasnika i menagementa nisu i ne moraju biti isti, posebice kad se radi o državnom vlasništvu). Kako reče, u slučaju Sunčanog Hvara nametnula se kriva dilema - je li Hrvatska za ili protiv stranih ulaganja ili još gore, da li je problem u tome što je kupac iz Slovenije? Prava je dilema - kaže - može li se o privatizaciji najveće i najznačajnije tvrtke na otoku odlučivati bez da je izrađen glavni plan razvoja destinacije, u ovom slučaju grada Hvara, te plan upravljanja imovinom tvrtke. Izgleda da je u odlukama Vlade prevladala filozofija odabira strateškog partnera čija je ponuda svedena na ulaganja u hotelske kapacitete, iako podizanje kategorije hotela za jednu ili

dvije zvjezdice ništa ne znači ako to ne prati i podizanje kvalitete infrastrukture, ponude usluga u trgovini i ugostiteljstvu grada, itd. Drugim riječima, turističke i ugostiteljske kapacitete određene destinacije, treba valorizirati ne samo sa stajališta veće vremenske iskoristivosti hotelskih kapaciteta, nego i sa stajališta potrebe rastrukturiranja i reorganiziranja ukupnih ponuda.

Članovi Vlade su kod odlučivanja pobrkali upravljanje vlasništvom s menagementom.

Po mišljenju zastupnika DC-a, tri su godine nepotrebno potrošene na stranačka prepucavanja oko toga kojem će se to podobnom, ili manje podobnom, kupcu prodati pojedine turističke tvrtke, umjesto da su izrađeni planovi razvoja za pojedine destinacije. Unatoč tome, ali i činjenici da uvjeti iz javnog poziva nisu bili dovoljno precizno razrađeni, Vlada se u siječnju ove godine odlučila za prodaju Sunčanog Hvara "Termama Čatež". Međutim, iz pregleda ponuda za kupnju spomenutog trgovačkog društva, koji je sačinilo njeno povjerenstvo, proizlazi da je ponuda "Kompasa" (prema kriterijima iz javnog poziva) povoljnija. Povjerenstvo zaključuje da: "HFP nije trebao izvršiti izbor ponuđača prije nego što oba dodatno pojašne svoje ponude, zatim da je Fond nastavkom razgovora samo s jednim od njih drugoga stavio u neravnopravan položaj, itd. Na kraju predlaže Vladi da poništi donesenu odluku o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar" Termama Čatež.

Tri su godine nepotrebno potrošene na stranačka prepucavanja oko toga kojem će se to podobnom, ili manje podobnom, kupcu prodati pojedine turističke tvrtke, umjesto da su izrađeni planovi razvoja za pojedine destinacije.

Po riječima zastupnice u raspravi se neutemeljeno iznose argumenti, uz pozivi

ve na odredbe Zakona o privatizaciji te Pravilnika o prodaji dionica, udjela, stvari i prava javnim prikupljanjem ponuda, ali se pritom zanemaruje činjenica da je u odlučivanju nakon objave natječaja jedini relevantan bio tender. A ako je ponuda sačinjena nestručno i s manjkavim uvjetima, ti se uvjeti ne mogu mijenjati bez jednakog pristupa svim ponuđačima. Ne može se, kaže, izjavljivati kako imamo razrađenu strategiju razvoja turizma te istodobno govoriti da trebamo izabrati partnere koji imaju "know how". Zašto ga mi nemamo, kad već trošimo veliki novac u Ministarstvu, imamo Institut za turizam, Turističku zajednicu i dugu tradiciju u toj djelatnosti, pita zastupnica.

Izgleda da nitko ne odgovara za pogreške

U nastavku je konstatirala da je odgovornost za lošu odluku Vlada riješila smjenom Upravnog odbora HFP-a, tako da je rad te institucije bio dva mjeseca potpuno blokiran. Međutim, dužnosnici za koje je utvrđeno da, kad je riječ o ovom slučaju, nisu dobro obavili posao, ponovno su imenovani za članove Upravnog odbora Fonda, s izuzetkom ministrice turizma (njena smjena je nerazumljiva, u situaciji kad se namjerava privatizirati veći dio turističkog portfelja). U slučaju "Sunčanog Hvara" su barem razotkrivene greške i propusti, a što je s onima o kojima se u javnosti ništa ne zna, pita zastupnica. Stječe se dojam, kaže, da nitko ne odgovara za pogreške te da se sve svodi na političku igru, i to bez ikakvih posljedica. Greške se više ne smiju ponavljati, jer su političke odluke u postupcima privatizacije štetne ne samo za naše gospodarstvo nego i za imidž Hrvatske u svijetu. Stoga je jedino rješenje donijeti zaključak o privremenom moratoriju na postupke privatizacije, do izbora. Nakon konstituiranja novog saziva Sabora, temeljem novog Zakona o privatizaciji i sustavnog rada u svakom segmentu gospodarstva, valja izraditi specifične planove upravljanja državnim portfeljem za svaku pojedinu gospodarsku djelatnost, a tek potom pristupiti privatizaciji, zaključila je zastupnica.

Ivo Fabijanić (SDP) javio se za ispravak njenog navoda da je u odlučivanje u procesu privatizacije vraćen volontarizam, u najgorem smislu. Opovrgavaju-

ći tu izjavu citirao je navode zastupnika Vice Vukojevića, koji je još u veljači 1996. godine konstatirao da: "u pretvorbi i privatizaciji ima nepravilnosti i kriminalnih pojava, te da se taj proces ne odvija po zakonu". Spomenuo je, također, da su najveće malverzacije načinjene u plaćanju, te da neki dobivaju na stotine milijuna DEM kredita, dok drugi ne mogu do kreditnih sredstava, itd.

Odgovornost za lošu odluku Vlada je riješila smjenom Upravnog odbora HFP-a, tako da je rad te institucije bio dva mjeseca potpuno blokiran.

Ljubo Ćesić-Rojs nije se složio s tvrdnjom zastupnice da su članovi Vlade pobrkali upravljanje s menadžmentom. Ustvrdio je da su se oni koji su dignuli ruku za prodaju "Sunčanog Hvara" ogrriješili o zakone (npr. Pomorski zakonik te zakone o pomorskom i vojnom dobru, lukama i pristaništima) te da bi državno odvjetništvo trebalo pokrenuti stegovne postupke odnosno kaznene prijave protiv njih.

Ispravljajući navode zastupnice Ožbolt Tonči Žuvela (SDP) je napomenuo da je iz fonograma sa sjednice hrvatske Vlade vidljivo da je u donošenje odluke o privatizaciji Sunčanog Hvara bila uključena struka, a i lokalna samouprava. Ponovio je da su odluke o kojima je riječ donesene na temelju ovlaštenja HFP-a i Vlade, te na osnovi Zakona i mjerila iz pravilnika o određivanju najbolje ponude.

Bez privatizacije nema ni investiranja

Uključivši se u raspravu, ministrica turizma, mr. **Pave Župan Rusković**, konstatirala je da je dilema - privatizacija da ili ne - potpuno nepotrebna, kada se zna da bez toga nema ni prijeko potrebnog investiranja u poboljšanje kvalitete hotelskih kapaciteta (država ne može investirati u hotele jer ne bi bilo logično da bude njihov vlasnik). U prilog tome podsjetila je na činjenicu da je donekadavno više od 50 posto naših hotelskih kapaciteta imalo jednu ili dvije zvjezdice,

a ostali po tri (svoga par hotela krasilo je 4 ili 5 zvjezdica). Budući da takvi ne možemo opstati na turističkom tržištu, prošle godine započeli smo - kaže - s rekategorizacijom hotela. Promijenjen je pravilnik i krenulo se s investicijama "teškim" više od 200 mln. eura. Ove godine investirat će se za tu namjenu oko 250 mln. eura, tako da ćemo do početka glavne sezone imati oko 130 - 140 hotela koji će bitno promijeniti kvalitetu našeg smještaja. Krajnji je cilj da Hrvatska za par godina bude destinacija s hotelskim smještajem više kategorije (u prosjeku s 4 zvjezdice).

U nastavku je naglasila da je turizam izuzetno osjetljiva djelatnost, što znači da se nikad ne treba vezati za jedno tržište ili za jednog partnera. Paralelno treba raditi na svim mogućim emitivnim tržištima i kanalima prodaje, jer je to jedini način da se izbjegne kriza u turizmu. Doduše, u protekle tri godine uspjeli smo bitno produžiti trajanje turističke sezone, kad je riječ o punoj popunjenosti kapaciteta (zahvaljujući subvencijama, našoj promociji i kontaktima s partnerima). Međutim, više od toga ne može se napraviti bez investiranja u programe koji će privući goste i izvan sezone. Na tome moraju zajedno raditi i javni i privatni sektor, pri čemu je ovaj posljednji čak važniji.

Dvojba - privatizacija da ili ne - potpuno je nepotrebna, kada se zna da bez toga nema ni prijeko potrebnog investiranja u poboljšanje kvalitete hotelskih kapaciteta.

Osvrnuvši se na slučaj "Sunčanog Hvara", ministrica je naglasila da se ne prodaje ni hrvatsko more niti hvarska obala ili pomorsko dobro, već dionice jednog poduzeća koje je stravično zaduženo i kao takvo danas nema šansu na tržištu. Napomenula je da je Ministarstvo turizma još ujesen 2000. predložilo Vladi RH Prijedlog strategije privatizacije turističkog sektora, koji je prihvaćen (strategija razvoja turizma uskoro će se naći i na zastupničkim klupama). Dodala je da su napravljeni i svi drugi dokumenti važni za daljnji razvoj ove djelatnosti (master plan, satelitska bilanca, itd).

Na kraju je konstatirala da je ponuda "Terma Čatež" sadržavala ono što je najbitnije - jamstvo cjelogodišnjeg poslovanja, novu kvalitetu usluga te bogatiji sadržaj čitave destinacije.

Ne prodaje se ni hrvatsko more niti hvarska obala ili pomorsko dobro, već dionice jednog poduzeća koje je izrazito zaduženo i, kao takvo, danas nema šansu na tržištu.

Ispravljajući njene navode **Dario Vukić (HDZ)** je konstatirao da se u ovom mandatu u Hrvatskom saboru još nije raspravljalo o stanju u hrvatskom turizmu, unatoč zahtjevima matičnog Odbora ("otkako ste vi ministrica pred zastupnicima se nije pojavio niti jedan dokument Ministarstva turizma"). U nastavku je iznio podatak da je 2000. godine u dugotrajnu imovinu investirano ukupno 35 mlrd., a u privatnim sektorima 4 mlrd. Od spomenutih 35 milijardi u hotele i restorane uloženi su svega 621 milijun, od čega 430 mln. vlastitih sredstava. Prema tome, u hrvatski turizam se ne investira, iako su ulaganja prijeko potrebna. Kada bi Vlada dala garanciju Sunčanom Hvaru, to bi poduzeće imalo perspektivu, smatra zastupnik (a vi dajete jamstvo Viktoru Lencu, koji nema perspektivu jer je 9 puta više zadužen od vrijednosti temeljnog kapitala).

Prodajom cijelog hotelskog kompleksa samo jednom kupcu, ne potiče se tržišna utakmica i kvaliteta, već se stvara otočni feudalizam.

Potaknut ministričinom tvrdnjom da je odluka hrvatske Vlade bila ispravna, **Ljubo Ćesić-Rojs** je ponovno ustvrdio da su pojedini članovi Vlade, koji su glasovali za prodaju "Sunčanog Hvara," prekršili zakon. Nedavno je, kaže, Vlada išla u određivanje granica pomorskog dobra, što je trebala napraviti prije prodaje "Sunčanog Hvara, "Excelsiora", Otoka života

(vlasnik je općina Ston), Marine Punat, "Viktora Lenca", itd. Drugim riječima, u više slučajeva je pogriješila, za što njeni članovi moraju kazneno odgovarati (ovdje je zakazao državni odvjetnik).

Nitko od zastupnika nije protiv privatizacije, ali pitanje je kakva nam je privatizacija potrebna (zasigurno ne za predodređenog ponuditelja).

Ante Markov (HSS) je primijetio da nije jasno koju Vladinu odluku ministrica smatra ispravnom - onu o odabiru "Termi Čatež", kao najboljeg ponuđača, ili onu o poništenju prve odluke (ta dva akta su u koliziji). Smatra da je ova posljednja bila prihvatljiva i nužna (gotovo 70 posto anketiranih građana ju je podržalo) te da je Vlada postupila odgovorno, nastojeći povratiti povjerenje građana u tako težak proces kao što je privatizacija.

Nedopustivo je da država, kao većinski vlasnik, nudi privilegiranu prodaju svojih dionica, ispod cijene kojom one kotiraju na burzi.

Ako je ministrica mislila na odluku Fonda, nije jasno kako to da Vlada pod čijom je kontrolom ta institucija poništava odluku koja je 100 posto ispravna, dometnuo je **Ivan Šuker**. Nije točno, kaže, ni da se u Saboru prvi put raspravlja o turizmu. Naime, on osobno je, preko Odbora za financije, u više navrata bezuspješno zahtijevao da se podnese izvješće o bruto prometu hrvatskog turizma i efektu uvođenja nulte stope PDV-a za organizirani turizam u Hrvatskoj.

Kako to da ministrica tvrdi da je odluka o privatizaciji "Sunčanog Hvara" apsolutno ispravna, a Vlada ju je evidentno ocijenila neispravnom (čak, štoviše, smijenila je članove Upravnog odbora HFP-a) upitao je **Mario Kovač**.

Nije istina da je u slučaju privatizacije hotela na Hvaru Vlada poštovala elementarno ekonomsko pravilo "da se sva jaja

ne stavljaju u jednu košaru", primijetio je dr. **Đuro Njavro**. Da je to točno, ona bi privatizirala hotel po hotel, potičući konkurenciju između investitora i omogućujući da i hrvatski poduzetnici, posebno iseljeni Hrvati, dobiju priliku ulagati u naš turizam. Ovako, prodajom cijelog hotelskog kompleksa samo jednom kupcu, ne potiče se tržišna utakmica i kvaliteta, već se stvara otočni feudalizam, napominje zastupnik.

Luka Roić (HSS) reagirao je na ministričinu tvrdnju da je hotelsko poduzeće "Sunčani Hvar" stravično zaduženo. Kako reče, to je vrlo teška i posve netočna kvalifikacija. To poduzeće ima određene probleme, ali prije svega se radi o 8,7 mln. eura ratnih šteta. Po ocjenama ekonomskih stručnjaka to je, inače, vrlo stabilna turistička kuća, koja ni jednog dana nije zakasnila s isplatom plaća svojim djelatnicima, ma kakve one bile, i koja redovno isplaćuje svoje obveze.

Ljubica Lalić (HSS) je izrazila uvjerenje da među zastupnicima nema nikoga tko ne bi bio za privatizaciju, ali pitanje je kakva nam je privatizacija potrebna (zasigurno ne za predodređenog ponuditelja). Kako je moguće, kaže, da 27. u mjesecu bude zaključen natječaj, već sutradan se pojavljuje opsežno izvješće Fonda, a prekosutra Nadzorni odbor donosi odluku o prodaji. Kako reče, ministrica nije uspjela razuvjeriti zastupnike da je ta sumnja neosnovana.

Zanemaruje se tržišna vrijednost dionica

Govoreći u ime Kluba zastupnika LS-a, dr.sc. **Zlatko Kramarić** je primijetio da Sabor prvi put raspravlja o privatizaciji konkretnog trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu. Do toga možda ne bi ni došlo, da nije bilo međustranačkih polemika prilikom prodaje "Sunčanog Hvara" Termama Čatež. Kritike su bile usmjerene na samu prodaju, kao nepovoljnu, ali su dobile i značajniju dimenziju jer je promašen ishod te prodaje stavljen u kontekst pogrešnog modela privatizacije. Nema sumnje, kaže, da je javnosti zanimljivo utvrđivanje odgovornosti za propuste kojih je očito bilo i u kojima su sudjelovale vrlo odgovorne osobe. Međutim, Sabor nije mjesto za raščišćavanje tih pitanja (time se bave neke druge institucije).

Po riječima zastupnika, model upravljanja poduzećima u većinskom društvenom vlasništvu ostvaruje se kroz HFP koji njima upravlja i prodaje ih na tržištu, autoritarno određujući uvjete prodaje prema vlastitoj procjeni. Osnovni je prigovor Kluba zastupnika LS-a da se pritom potpuno negira utjecaj tržišta na formiranje vrijednosti društva. Primjerice, u slučaju "Sunčanog Hvara" cijena dionica državnog portfelja utvrđena je potpuno proizvoljno, u kombiniranom pristupu sa sudjelovanjem kupca u ulaganjima za dokapitalizaciju (kasnije se pokazalo da se glavnina sredstava dokapitalizacije uopće nije odnosila na to trgovačko društvo). Po njihovoj ocjeni praksa da se ulaganje u dokapitalizaciju povezuje s vrijednošću dionica je tržišno neopravdana (svaki investitor vrši dodatna ulaganja radi svoje koristi). Nedopustivo je, kažu, da država, kao većinski vlasnik, nudi privilegiranu prodaju svojih dionica ispod cijene kojom one kotiraju na burzi. Uostalom, ona nema ni pravo na to, jer sve ide na štetu Proračuna. Po njihovu sudu to je dovoljan razlog za poništenje natječaja (i ostali dioničari imaju pravo na naknadu štete zbog obaranja cijena njihovih dionica.) Tek kad se to iskristaliziralo, počelo se, kaže, improvizirati, u nastojanju da se pronade "žrtveni jarac" (to su bile kozmetičke promjene u Upravnom odboru HFP-a).

Ne samo da treba promijeniti postojeći, promašeni model privatizacije, nego je nužna radikalna reforma HFP-a.

Po mišljenju zastupnika LS-a, nedopustivo je da se zanemaruje tržišna vrijednost dionica na burzovnoj kotizaciji, pogotovo ako su jedan od razloga za to i gubici izazvani neizvršenim obvezama države za troškove zbrinjavanja izbjeglica. Naime, snižavanjem cijene dionica država prebacuje i teret svojih obveza na ostale dioničare. Ovakav model privatizacije ne može biti povoljan, pogotovo stoga što ne vodi računa o specifičnom položaju trgovačkih društava na tržištu, pa i na samom otoku Hvaru. "Sunčani Hvar" ima odlučujuću ulogu na samom otoku i stoga nije svejedno kako će se privatizirati (hoće li "sva jaja u jednu košaru ili ne").

Primijeniti radničko dioničarstvo

Kako reče, za elesovce je važan i okvir u kojem se vrši privatizacija, posebno neposredna prodaja tzv. strateškim partnerima. Naime, problemi nastaju davno prije samog čina privatizacije, a vezani su u prvom redu za promašeni model upravljanja takvim društvima (vlasnik portfelja država - sebe ne smatra poduzetnički odgovornom). Drugi je razlog stav da se privatizacija mora provesti, pa i pod cijenu stečaja, jer država nije dobar vlasnik. Jednom riječju, neopravdano robujemo stereotipu da nešto treba do kraja upropastiti, kako bi se moglo jeftino prodati (pogrešno se pretpostavlja da su kapitalu privlačna samo upropaštena poduzeća). Osim toga, 90-ih godina smo postavili krivi koncept da privatizacija znači zaradu preko noći. Po mišljenju elesovaca, tržišta prije svega traže zdrava poduzeća, a krajnje je vrijeme da se promijeni položaj poduzeća u kojima državni portfelj ima dominantnu ulogu. Sugeriraju, stoga, primjenu radničkog dioničarstva u takvim poduzećima, koje bi se zasnivalo na prijenosu poduzetničke odgovornosti s vlasnika, tj. države, na zaposlene, i to kroz postepenu privatizaciju putem otkupa dionica.

Zbog toga što se krenulo od krivih premissa, tržišno poduzetništvo u poduzećima s većinskim državnim vlasništvom je u teškoj krizi, konstatira zastupnik. Naime, država je preuzela vlasništvo, ali ne ponaša se poduzetnički odgovorno. Tu se još interpolira i partitokracija, koja imenuje nadzorne odbore preko Vlade RH, HFP-a i lokalnih vlasti (oni ni za što i nikome ne odgovaraju za svoje postupke). To je stanje posljedica činjenice da je HFP interpoliran između države, kao vlasnika, i njenih vlasničkih udjela, a svrha je marginaliziranje državne odgovornosti za poslovanje s njenom imovinom. Time je, kaže, otvorena mogućnost političkim manipulacijama podržavljenom imovinom i neodgovornom ponašanjem u gospodarenju. Zbog toga se elesovci već duže vrijeme zalažu za transformaciju HFP-a. Po njihovu mišljenju privatizacija sama po sebi ne može biti primarni cilj, pa tako ni HFP, koji nastupa u ime i za račun vlasnika, ne može biti oslobođen vlasničke i poduzetničke odgovornosti, niti ih može uspješno obavljati. Ovakva hibridna organizacija, koja nema nikakve

materijalne odgovornosti, a u ime države upravlja gospodarskim subjektima, ne postoji niti u jednoj tranzicijskoj zemlji, napominje zastupnik (tim više što ne djeluje tržište dionica preko burze). Naime, uveden je krajnje arbitraran način prodaje (HFP bez ikakvog kriterija određuje cijenu) koja se, u pravilu, obavlja kombinirano s preuzimanjem drugih obveza prema radnicima, dobavljačima, državi, itd. Međutim, u praksi se pokazalo da se kupci ne drže ni tih kriterija (to se dogodilo i u slučaju "Sunčanog Hvara"). Dakako, takav je pristup i netransparentan, pa dovodi do mnogih zloporaba, čak i od strane države kao većinskog vlasnika (prilikom natječaja za prodaju trgovačkog društva smanjuje vrijednost dionica kao kompenzaciju za neplaćene obveze hotelima za troškove zbrinjavanja izbjeglica). To se, dakako, odražava i na položaj ostalih dioničara koji su plaćali dionice po nominalnoj cijeni.

Promijeniti promašeni model privatizacije

Ne samo da treba promijeniti postojeći, promašeni model privatizacije, nego je nužna radikalna reforma, kaže Kramarić. Izrazio je bojazan, međutim, da samo preimenovanje HFP-a u Fond za upravljanje državnim većinskim portfeljem neće bitnije promijeniti gospodarsku djelotvornost tih poduzeća. U svakom slučaju, treba pozdraviti ideju da se sva ta imovina popiše i da će netko voditi brigu o njoj. Osnovni je nedostatak ovog pristupa što taj novi fond, kao centralizirana organizacija, ne može fleksibilno djelovati kao poduzetnik na tržištu. Stoga je vrlo važno utvrditi strategiju razvoja na regionalnom principu i decentralizirati takve fondove.

Dobro je, kaže zastupnik, da je otvorena rasprava o ovoj problematici, ali javnost očekuje i određene rezultate. A jedino rješenje je promjena modela privatizacije i prijedlog nove strategije gospodarskog razvoja. Tek u takvim okolnostima, mogli bi se izbjeći ovakvi slučajevi kao što je sudbina "Sunčanog Hvara", zaključio je Kramarić.

Opovrgavajući navod prethodnika da država nije dobar gospodar, **Ivo Fabijanić (SDP)** spomenuo je podatak da su 24 trgovačka društva koja su pod nadzorom Vlade 2000. godine imala gubitak u izno-

su od 970 mln. kuna. Već iduće godine iskazala su dobit od 413 mln. kuna, 2002. u visini 3 mlrd. kuna, dok je plan za ovu godinu - 2,5 mlrd. kuna. Kako reče, nisu točni ni navodi da ne funkcionira tržište dionica. Naime, javnim prikupljanjem ponuda privatizirana je samo trećina od milijardu i 97 mln. kuna, a na zagrebačkoj i varaždinskoj burzi 3,5 mln. kuna.

Marijana Petir (HSS) rekla je da je kolega Kramarić konstatirao da se HSS zalaže jedino za preimenovanje fonda, "što nije točno". "Mi u HSS-u smo više puta naglasili na koji način se privatizacija treba odvijati, da državna imovina mora biti na jednom mjestu, i portfelji fonda i dionice, imovina ministarstava i državnih firmi".

Marijana Petir ističe da je HSS isto tako rekao što ne treba privatizirati, stratešku infrastrukturu ili strateška državna poduzeća. Rekli su da je važno imati javni natječaj i da je prije nego što stignu ponude važno definirati što te ponude trebaju sadržavati.

I **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** javio se za ispravak navoda. Osvrnuo se na riječi kolege Kramarića da država nije dobar gospodar, "što nije točno". "Država je dobar gospodar, samo što se pojedinci stavljaju iznad države kao da su oni država".

Nulta stopa PDV-a spasila turizam

U ime Vlade za riječ se javila ministrica, **Pave Župan-Rusković**. Rekla je da je kada je spominjala odluku, tu mislila na prijedlog odluke Fonda prema Vladi.

Izjavila je da se ispravno postavlja pitanje kako je Vlada mogla promijeniti tu odluku, ako je ona sa stručne strane ispravna. "U takvoj situaciji kada se u zemlji stvorila jedna fama o tome kako ne treba privatizirati, kako ne treba prodavati, Vlada je ocijenila u takvom trenutku da je bolje povući takvu odluku nego stvarati još dalje nezadovoljstvo u državi". Dodala je da nju kao člana Vlade takva odluka Vlade obvezuje.

Ministrica je rekla da kada je u pitanju nulta stopa, to je najviše što je država Hrvatska napravila za turizam u ove tri godine, i to je najvećim dijelom spasilo turizam od propasti. Dodala je da se jednim dijelom može smatrati da je to naknada za ratnu štetu koju je apsolu-

tno turizam pretrpio, ali koju ova država nema iz čega turizmu platiti.

Kako ne postoji izvor sredstava iz kojeg bi se mogle plaćati ratne štete, onda nažalost to nije bilo moguće i ne može se govoriti o tome da je u Hvaru ratna šteta tolika, komentira ministrica. "Svaka firma ima ratnu štetu, pri čemu puno više firmi ima daleko veću ratnu štetu nego što je Hvar, uzmite dubrovačke hotele koji su bombardirani".

U takvoj situaciji kada se u zemlji stvorila jedna fama o tome kako ne treba privatizirati Vlada je ocijenila da je bolje povući takvu odluku nego stvarati još dalje nezadovoljstvo u državi.

Pojasnila je da kada se govori o turoperatorima onda ne dolazi u obzir prodaja jednom te istom, no kada se govori o hotelskoj kući onda je drugačija situacija, koja "ovisi o njihovom biznis planu, o tome što ta kuća predviđa napraviti u toj destinaciji".

Osvrnula se na konkretan slučaj "Sunčanog Hvara", gdje su "Terme Čatež", planirale ugraditi tzv. vodeni park koji nije isplativ ispod 2 tisuće postelja. Tu leži osnovni razlog zašto je u slučaju "Sunčanog Hvara" bilo jedino logično prodati svu firmu, odnosno dionice cijele firme u kojoj ima 10 hotela, a ne pojedinačno. Svaki onaj koji bi kupio hotel, on bi ga sasvim sigurno uredio, ali bi tada izostalo veće ulaganje.

Što se tiče zaduženja, ministrica je rekla da je "Sunčani Hvar" zadužen manje od nekih drugih firmi. Kada je u pitanju privatizacija, naglašava da je ona potrebna, ali je strategija tu jasna, "hoćemo one koji su se već u tom poslu dokazali, imaju dobre reference, koji nam garantiraju razvoj te firme, zadržavanje radnika, zapošljavanje novih radnika, jedan novi "know how", kojeg mi danas u zemlji nemamo".

Ivan Šuker (HDZ) javio se za ispravak navoda. Osvrnulo se na riječi ministrice da je odluka povučena zbog stvorene fame. "Međutim, u zaključku Vlade RH stoji da Vlada povlači odluku o prodaji zbog propusta u odlučivanju o prodaji dionica".

Ivan Šuker rekao je da stoga više ne zna "tko širi kakve informacije".

Smatra da bi bilo puno logičnije da se ti novci ubiru, a onda njima subvencionirati kamatu turizmu. Zaključio je da nulta stopa PDV-a nije pogodovala hotelima koji su oštećeni, te da je nulta stopa PDV-a u turizmu jedino oštetila državni proračun.

Ljubica Lalić (HSS) javila se za ispravak navoda. Rekla je da se njen ispravak odnosi na isto na što i onaj kolege Šukera. Naime, Vlada nije promijenila odluku zbog stvorenog javnog mišljenja, već stoga što je Vladina Komisija utvrdila da su učinjene nepravilnosti, rekla je zastupnica.

Vlada nije promijenila odluku zbog stvorenog javnog mišljenja, već stoga što je Vladina Komisija utvrdila da su učinjene nepravilnosti.

Postavila je pitanje što je Vlada učinila da uvjeri javnost u ispravnost i korisnost takve odluke o privatizaciji. "Nije ništa učinila, jer sami tvrdite da je stvoreno javno mišljenje zbog kojeg je na koncu Vlada morala preinačiti odluku". Pitala je i tko će odgovarati za nastalu štetu, ako je pod pritiskom javnosti Vlada preinačila svoju dobru odluku.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) također se javio za ispravak navoda. Rekao je da nije točno što je rekla ministrica da je odluka povučena zbog stvorene fame. "Nije točno i odgovorno tvrdim da je prekršen zakon i mene interesira i politička i krivična odgovornost svih onih koji su bili upetljani u prodaju "Sunčanog Hvara", jer je on krunski dokaz i spasonosni povod za žurno i bezuvjetno zaustavljanje programiranog pljačkanja i uništavanja hrvatske države i hrvatskog naroda".

Rekao je da je odluka povučena jer je Vlada došla do zaključka da je prekršila zakon.

"Ogriješili su se o zakon i moraju odgovarati svi oni koji su se ogriješili o zakone".

Dario Vukić (HDZ) javio se za ispravak navoda. Rekao je da je točno da je problem hrvatskog turizma ulaganje, investicije.

Drži da u ponudi "Terme Čatež" ima puno nelogičnosti. Dario Vukić podsjetio je da u financijskom planu piše da će investicije biti izvršene ukoliko turistička kretanja u Hrvatskoj i svijetu budu ekonomski povoljna, "znači ako".

Drugo, ponuditelj planira da će minimalni iznos koji će biti uloženi kroz dokapitalizaciju odgovarati protuvrijednosti u iznosu od 10 milijuna eura, no to uvjetuje dobivanjem koncesije na marine.

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL) također se javila za ispravak navoda. Rekla je da se pridružuje onima koji su ispravljali navod ministrice da je Vlada odustala od svoje odluke zbog "te navodne fame i negativne klime".

Zastupnica ne misli da je Vlada zbog toga odustala, "nego što je ipak na kraju shvatila da je to način da se izbjegnu eventualne posljedice. Drži ovo objašnjenje Vlade neuvjeljivim.

Ivan Jarnjak (HDZ) osvrnuo se na navod ministrice da je današnja rasprava potvrdila na neki način ispravnost donesene odluke Fonda. "Što ako je to točno, ja postavljam pitanje čije vi stavove danas ovdje branite, odnosno na koji način branite stavove, jer mi smo dobili odluku Vlade".

Rekao je da očekuje da se više uopće ne raspravlja o tome koju je odluku donio Fond, "jer nas na kraju krajeva to ne interesira, nego nas interesira zašto je Vlada donijela takvu odluku". Dodao je da ne može prihvatiti tezu da je Vlada donijela ovu odluku pod pritiskom javnosti. Pita kako onda da je smijenila cijeli upravni odbor Fonda, "da li je i to pod pritiskom javnosti ili zbog one rečenice koja stoji da je to donijela zbog nepravilnosti kod donošenja te odluke Fonda".

Nužnost stranih investicija

U ime Kluba zastupnika LIBRA-e govorio je **Jozo Radoš (LIBRA)**. Rekao je da što se tiče privatizacije "Sunčanog Hvara", nesporno je da je tu napravljeno puno nepravilnosti, od administracije Fonda, preko Upravnog odbora Fonda koji u takvim pitanjima i u to vrijeme nije smio donositi tehničke odluke, a onda je na kraju pogriješila Vlada jer je poništila odluku Fonda, odnosno svoju odluku donesenu prije nekoliko dana. Jozo Radoš naglasio je da su dvije ponude koje su relevantne, koje se razmatraju, u mnogim stvarima vrlo slične, ali već

u ovom dijelu dokapitalizacije postoji razlika oko 2,5 milijuna eura. "Već sama ta razlika, kada ne raspolazete svojim novcima, nego novcima države, je dostatna da se zamislite smijete li odabrati lošiju ponudu".

"Sve ankete pokazuju da nitko nije protiv privatizacije i protiv stranog kapitala, ali protiv načina privatizacije, netransparentnosti, to da".

Zastupnik je rekao da od početka prosinca, kada odluku donosi Upravni odbor Fonda, pa do odluke Vlade, prošla su gotovo 2 mjeseca. "Tada je jasno da to postaje prvorazredna politička tema u RH, a birokracija Fonda Vladi šalje istu onu odluku, isti onaj materijal koji je pripremila za Upravni odbor, bez ijedne riječi dodatnog obrazloženja". Drži ovo "prekomotnim ponašanjem", te naglašava da nitko u politici nema pravo na takvo postupanje.

"Tako se eventualno na vlastitu odgovornost može postupati s vlastitim novcem, ali nikako s vrijednostima države". Naglasio je da ono što je osobito problematično u svemu tome je što odluke odnosno dvije ponude apsolutno nisu usporedive. Tako se u ponudi "Termin Čatež", u prezentaciji te ponude, tek kada se govori o jamstvima, spominju koncesije za marine. "Koncesija za marine je krupna stvar, ona je trebala stajati kao uvjet za jamstvo, ako se već traži investicija i u temeljnoj prezentaciji ponuda, a toga nema".

Smatra da je trebalo tražiti u takvoj situaciji i druge ponuđače, da dopune svoje ponude, tako da te ponude apsolutno usporedive, pa bi Vlada temeljem jasne usporedbe mogla donijeti pravilnu odluku bez političkog rizika.

"Ovo je bilo prekomotno odlučivanje i takvo odlučivanje si jedna Vlada koja je "par excellence" politička institucija ne smije dozvoliti, niti toga ima u demokratskom, razvijenom svijetu".

Jozo Radoš dao je odgovor na pitanje gdje je pogriješila Vlada. "Kada je već birokracija Fonda, Upravni odbor koji je donio tu odluku na jedan očito rutinski način, propustio poznati ponu-

đače da pojasne ponude kako bi se one mogle usporediti i donijeti pravilna odluka, Vlada to propušta učiniti i između problema da bude optužena da pogoduje jednom poduzeću ili ne privatizacije "Sunčanog Hvara", donosi odluku o poništenju natječaja i time zapravo nanosi veliku štetu ne samo privatizaciji "Sunčanog Hvara", nego procesu privatizacije u RH općenito". To je po mišljenju Jozе Radoša neusporedivo veća šteta nego što je sama odluka o tome da se "Sunčani Hvar" ne privatizira, iako naglašava da će se vrlo brzo, već ovog ljeta, vidjeti negativne posljedice ne privatizacije "Sunčanog Hvara", koje će u prvom redu osjetiti zaposlenici "Sunčanog Hvara", građani grada Hvara, ali i porezni obveznici, jer će vjerojatno to poduzeće tražiti povoljne kredite.

Drži sve ovo velikom štetom, i ističe da je to samo potvrda vrlo štetne klime koja je stvorena u RH o tome da se trebamo čuvati privatizacije, da je prodaja strancima štetna, "kao da nam nitko može odnijeti našu zemlju, kao da tu nisu naši ljudi, naši zakoni, propisi i naši proizvodi ukoliko budemo konkurentni".

Rekao je da su ovo godine kada tranzicijske zemlje grčevito traže svoje mjesto i svaka godina je važna. Podsjetio je da od dvjestotinjak poduzeća u većinskom državnom vlasništvu, u protekle dvije i pol godine privatizirano je javnim natječajem samo 31 poduzeće. Zastupnik pita kada ćemo privatizirati preostalih 170 poduzeća, "a da ne govorim o privatizaciji PIK-ova, brodogradilišta, velikih javnih poduzeća i velikih državnih poduzeća".

Naglasio je da se zemlja mora otvoriti stranim investicijama, ako ne želimo još više izgubiti. Smatra da treba što je moguće prije doći do modela privatizacije, a što se obale tiče, treba ju sačuvati. "Ono što se događa na hrvatskoj obali, to je tragično, divlja gradnja, crna strana decentralizacije, bez mogućnosti nadzora središnje države dovodi do devastacije, urbanističkog uništenja naše obale, najveće ljepote koju imamo". Rekao je da tu nisu krivi ni privatni investitori, ni privatizacija, već nered koji propuštamo otkloniti.

Zastupnik smatra da bi bilo dobro da ova rasprava posluži kao upozorenje da se pogriješilo, da je Vlada pogriješila, da je došlo do pogreške u Hrvatskom fondu za privatizaciju, i da se onda iz toga izvu-

če pouka, da se više tako ne može postupati, da svi natječaji, pogotovo s tako velikim ulozima moraju biti krajnje jasni, usporedivi, transparentni, da bi se bilo kojoj odluci moglo dati što je moguće manje primjedbi, te da ona ne bi postala politički slučaj.

Za ispravak netočnog navoda javio se **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)**. Rekao je da se ne radi o tome da nitko ima nešto protiv Slovenaca, već su učinjene bitne povrede zakona i propisa kada je u pitanju prodaja brojnih objekata na moru i morskoj obali, uključujući i prodaju "Sunčanog Hvara".

Vladini dokumenti su opsežni, međutim, u njima nema ključnih stvari, nema navedenih propusta u odlučivanju zbog kojih je i smijenjen Upravni fond.

Dorica Nikolić (HSL) također se javila za ispravak navoda. Osvrnula se na riječi kolege Radoša da se stvara klima protiv privatizacije i stranog kapitala, što zastupnica ne drži točnim. "Sve ankete pokazuju da nitko nije protiv privatizacije i protiv stranog kapitala, ali protiv načina privatizacije, netransparentnosti, to da".

Dodala je da je jasno da građani ne žele da se privatiziraju u ovom trenutku one firme za koje smatraju da su od strateške važnosti, kao INA, HEP, i to je mišljenje 73% građana.

Đuro Njavro (nezavisni) u ispravku navoda, rekao je da je potpuno netočno sliku hrvatskog gospodarstva svoditi na nekoliko neuspjelih tajkuna, i na pitanje otvaranja samo za investicije stranaca.

Smatra da je hrvatsko gospodarstvo puno više od toga. "Imamo i uspješnih tajkuna, a imamo i 60 tisuća privatnih poduzeća, malih i srednjih i 80 tisuća obrtnika". Rekao je da Hrvatskoj, kao ni bilo kojoj drugoj zemlji u svijetu, nisu potrebne isključivo strane investicije, već prije svega treba prestati plašiti poduzetnike u Hrvatskoj. Treba zaustaviti anti-poduzetničku klimu i ne treba mijenjati svaki čas zakone, što se nažalost čini, komentira zastupnik.

"Treba vratiti zaštitnu kamatu da se realno smanji oporezivanje dobiti u Hrvatskoj".

Ante Markov (HSS) u ispravku navođa osvrnuo se na riječi kolege Radoša koji je rekao da je "Sunčani Hvar" posredno, a Vlada direktno, odgovorni za zaustavljanje privatizacije. Markov je mišljenja da to nije ispravna teza i da "Sunčani Hvar" ne može biti žrtveno janje, niti se na njega može prenijeti sva gorčina ili sve ono što ne valja.

Naglasio je da je hrvatska Vlada donijela takvu mjeru o poništenju, ali da nije donijela mjeru o prestanku privatizacije ili njenom zaustavljanju. "To je mjera opreza i to je mjera sasvim razumljiva, da se otklone loše posljedice, da se preustroji Hrvatski fond za privatizaciju i u svom upravnom dijelu i na taj način da pojača uloga koju Vlada želi". Naposljetku je rekao da je mišljenja da građani ipak podržavaju ovakav stav.

Jadranka Katarinčić-Škrlj (HSL) u ispravku navođa komentirala je riječi kolege Radoša da se veliko zlo događa na našim otocima, od Krka nadalje. Zastupnica smatra da je to bitno reći za cijelu obalu, a radi se o bespravnoj gradnji. Ipak, to se ne može uspoređivati sa slučajem "Sunčanog Hvara".

Dodala je da su točne izjave kolege Radoša da je greška Vlade koja je obećala novi Zakon o zaštiti okoliša, novi Zakon o građenju i novi Zakon o sanaciji bespravne gradnje, a ni jedan od tih obećanih i najavljenih zakona nije donijet u Parlamentu, što onda ima za posljedicu takvo stanje na našoj obali.

Predsjednik, **Zlatko Tomčić (HSS)**, rekao je da se u ovoj raspravi zaboravlja, kada se govori o zaustavljenoj privatizaciji, da postoji i sudska odluka o privremenoj mjeri. "Postoji sudska odluka na gotovo 50% dionica".

Jozo Radoš (LIBRA) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da većina ispravaka netočnog navođa je zapravo interpretacija i u tom smislu su kolege prekršile članak 209. Poslovnika.

Prošlo 2 mjeseca od Zaključka Vlade RH

Ivan Šuker (HDZ) govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Prvotno je postavio pitanje zašto se ova rasprava provodi tek danas, jer je prošlo 2 mjeseca od zaključka Vlade RH od 6. veljače o poništenju prodaje dionica "Sunčanog Hvara".

"Mi smo u Klubu bili sretni kada smo vidjeli zaključak Vlade, jer smo očekivali da će konačno Vlada ovom Visokom domu poslati i obrazloženje što se to dogodilo oko Sunčanog Hvara".

Naglasio je da je danas u raspravi bilo i krivih interpretacija, pa je želio podsjetiti na zaključak hrvatske Vlade od 6. veljače. Naime, u točki 1. stoji da Vlada RH stavlja izvan snage Odluku o prodaji dionica Sunčanog Hvara. Točka 2. kaže da Vlada RH zbog propusta u odlučivanju o prodaji dionica Društva Sunčani Hvar, razrješuje Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju, a u točki 3. kaže se da će Vlada RH u okviru najavljenih reforme u upravljanju državnom imovinom odmah pristupiti preustroju Hrvatskog fonda za privatizaciju, nakon čega će se razmotriti prijedlozi i kadrovska rješenja.

Terme Čatež su svoja ulaganja osigurala i bankarskom garancijom za razliku od Kompas koji je samo dao pismo namjere o izdavanju bankarske garancije.

Ivan Šuker rekao je da u slučaju da je Vlada sama poštovala ovaj svoj zaključak, vjerojatno danas ne bi bilo uopće ovoliko rasprave. Dodao je da su Vladini dokumenti opsežni, međutim, u njima nema ključnih stvari, nema navedenih propusta u odlučivanju zbog kojih je i smijenjen Upravni fond. "Da su ti propusti ovdje navedeni, vjerujem da danas ne bi bilo ovdje ovoliko žuči oko rasprave".

Mišljenja je da se danas u raspravi čulo puno više predizbornih poruka, nego stvarne želje da se otvoreno porazgovara na ovu temu privatizacije "Sunčanog Hvara".

Drži vrlo interesantnim dinamiku ulaganja, a vrlo je interesantno i tumačenje Hrvatskog fonda za privatizaciju prema Komisiji koju je Vlada imenovala i koja je trebala ispitati postupak privatizacije "Sunčanog Hvara".

"Tu se između ostalog kaže da će Kompas dokapitalizirati, ustvari uložiti 62 milijuna i 601 tisuću eura, a Terme Čatež će uložiti 70 milijuna eura u 10 godina, a ovih 62 milijuna se trebalo uložiti u 5 godina. Ostatak do 70 milijuna eura kod ponude od Terme Čatež bi se trebao uložiti u slijedećih 5 godina".

Također smatra interesantnim obrazloženje dinamike ulaganja, gdje stoji da Kompas nudi da će u prvoj godini uložiti 14 milijuna i 650 tisuća eura, a u ponudi Terme Čatež praktički u prvoj godini uopće nema ulaganja. "Međutim, vrlo je interesantno obrazloženje Hrvatskog fonda za privatizaciju prema Vladi, u kome kaže za Kompas da su stručne službe Fonda ocijenile nerealnim i paušalnim procijenjeno ulaganje u prvoj godini".

Zastupnik pita nije li apsurdno da si netko uzima diskrecijsko pravo da odlučuje hoće li netko moći ili neće moći investirati 14 milijuna 650 tisuća eura, i da to uzima kao veliki minus jednom ponuditelju, "dok su istovremeno za Terme Čatež skratili rok provedbe ulaganja sa 5 na 3 godine, računajući od trenutka pribavljanja svih potrebnih dozvola".

Pitao je zar nije trebalo istovremeno takav razgovor obaviti s Kompasom, pa da se vidi koliko će njima trebati, što će oni ponuditi. "Da ste obavili jedan razgovor s drugim, onda to ne bi bilo sporno".

Ivan Šuker naglasio je da su jedni i drugi dali ponudu, no s jednim se pregovaralo da im se da mogućnost da se smanji rok ulaganja, a s drugima se nije pregovaralo i nije im se uopće pokušala dati mogućnost da smanje taj rok.

Marine nisu bile predmet natječaja

Također drži zanimljivim ulaganje silnih novaca u petoj godini, i to kada bi se prostorno urbanističkim uređenjem trebala stvoriti mogućnost ulaganja u marine, a one uopće nisu bile predmet natječaja niti ponude.

"Ono što je posebno interesantno i što golica hrvatsku javnost je zašto se o konačnom tekstu ugovora pregovaralo tek nakon prihvaćanja ponude". Bitno je istaći da se prilikom pregovaranja oko konačnog teksta ugovora ne mogu mijenjati bitni elementi ponude koji su ponuđeni kao odgovor na natječajne uvjete, pojašnjava zastupnik i pita zar nisu bitni elementi ponude, rok i dinamika ulaganja. "I tko će onda reći da naknadnim pregovorima Hrvatski fond za privatizaciju ili tko već pregovara u ime Vlade, nije izmijenio bitne elemente?"

S obzirom na Vladinu konstataciju da je došlo do propusta u odlučivanju, zastupnik postavlja pitanje je li došlo do prikrivanja dokumentacije, je li možda neka dokumentacija koja je krenula prema Vladi ili prema Fondu krivotvorena.

Godinama su hotelijeri plaćali od svojih novaca državi PDV, a nisu to naplatili od turista". Kada je uvedena nulta stopa, jednim dijelom, taj im je dio kojeg su oni sami plaćali vraćen.

Osvrnuo se i na nultu stopu PDV-a u turizmu, te komentirao ako je to tako divno i krasno, zašto to nema niti jedna turistička zemlja u svijetu. "Da smo mi taj PDV iz proračuna dali kao poticaj za razvoj turizma, bilo bi 15 puta veći efekt od ovoga".

Na kraju je upitao što je sa zabranom trgovačkog suda o privremenoj zabrani raspolaganja dionicama, zašto se o tome ništa ne govori.

Cijeli predmet uputiti Državnoj reviziji

Zaključno je rekao da Klub zastupnika HDZ-a, s obzirom na to da nema relevantnih pokazatelja niti objašnjenja što se dogodilo oko privatizacije, te koji su to propusti, predlaže da Hrvatski sabor usvoji zaključak da se ovaj cijeli predmet uputi Državnoj reviziji, te da ona obavi reviziju cijele pretvorbe i privatizacije, dostavi izvješće Hrvatskom saboru, a onda da svi državni organi kojih se to tiče postupaju sukladno zakonskim propisima RH.

Josip Leko (SDP) u ispravku navoda rekao je da kolega Šuker netočno tvrdi, "a moglo bi se reći špekulira, da je ponuda Terma Čatež, koja je imala i marine, bila sastavni dio odluke Upravnog fonda i Vlade". Leko ističe da je to netočno, pogrešno i krivo, te kaže da je to dokaz da se uzima i citira nešto što nije bilo ni u nacrtu odluke, ni u nacrtu ugovora.

Ivan Šuker (HDZ) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da je kolega Leko povrijedio članak 209. Poslovnika. "Kolega Leko nije ispravio, jer ja ovo što je on rekao nisam rekao".

Dragica Zgrebec (SDP) ispravila je dva netočna navoda. Rekla je da je netočno da Vlada nema pravo ocjenjivati može li potencijalni kupac osigurati visinu ulaganja. Naime, članak 7. Zakona o privatizaciji govori o mjerilima koja se trebaju držati, a četvrto mjerilo je financijska, tržišna i tehnološka ozbiljnost kupca, odnosno bonitet.

Nadalje, netočno je da Vlada nije obrazložila zašto je poništila odluku. Dragica Zgrebec napomenula je da je kolega Šuker čitao zaključak, a na stranici prije tog zaključka stoji da je Vladina grupa u sastavu tri ministra pojasnila radi čega će se odluka poništiti. "Između ostalog kaže se da se nije trebalo izvršiti izbor ponuđača prije nego oba ponuđača dodatno pojasne svoje ponude, da se nastavilo razgovor samo s jednim ponuđačem i da nisu razriješeni svi elementi ponuda oba ponuđača".

Vesna Podlipec (SDP) također se javila za ispravak navoda. Izjavila je da nije točna izjava gospodina Šukera da je Kompasova ponuda bolja s osnova visine i dinamike ulaganja. Naime, Terme Čatež ulažu ukupno 70 milijuna eura u 10 godina s tim da 45 milijuna eura ulažu u prvih 5 godina, a Kompas ulaže 62 milijuna eura u prvih 5 godina, s tim da je Terme Čatež ova svoja ulaganja osigurala i bankarskom garancijom za razliku od Kom-pasa koji je samo dao pismo namjere o izdavanju bankarske garancije.

Ivan Šuker (HDZ) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da on ni jednom riječju nije rekao da je ponuda Kom-pasa povoljnija od Terma Čatež, već je samo čitao materijale, obrazloženja. "Ne možete mi ispravljati nešto što nisam rekao".

Predsjedavajući, **dr. Tomac**, rekao je da se ne radi o povredi Poslovnika, već o mišljenju kolege Šukera da kolegica Podlipec nije ispravila netočan navod. Može se vidjeti tko je u pravu, jedino ako se pogleda fonogram.

Ova Vlada ima model i strategiju privatizacije

Mr. Marin Jurjević (SDP) u ispravku netočnog navoda izjavio je da nije točna tvrdnja kolege Šukera da hrvatska Vlada nema model i strategiju privatizacije i da to ne radi transparentno. "Ova Vlada, za razliku od Vlade HDZ-a, svake godine predočava Program privatizacije za

tu godinu, što za vrijeme Vlade HDZ-a nikada nije bila praksa, niti se ikada u Hrvatskom saboru raspravljalo o privatizaciji".

Zaključio je da ova Vlada upravo ima model i strategiju privatizacije i to radi transparentno.

Milanka Opačić (SDP) ispravila je netočan navod kolege Šukera koji je ustvrdio da je došlo do prikrivanja dokumentacije oko ove teme. "Da smo bilo što htjeli sakriti, mi ne bismo pristali na otvaranje ove rasprave pred hrvatskom javnosti u ovom Saboru".

Naglasila je da, s druge strane, prvi put je hrvatska Vlada priznala greške koje su nastale u samom postupku donošenja odluke i na kraju je donijela odluku o poništenju odluke o privatizaciji.

Ivan Šuker (HDZ) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da je povrijeđen članak 209. Poslovnika, jer on nije rekao da je Vlada prikrivala dokumentaciju, nego je pitao je li došlo do prikrivanja dokumentacije.

Mr. Zorko Vidiček (SDP) ispravio je netočan navod kolege Šukera da bi bilo bolje da Vlada PDV u turizmu nije smanjila u nultu stopu, da bi bilo bolje da smo ga zadržali, naplatili i uložili u sanaciju hotela.

"Da nismo smanjili PDV za organizirani dolazak turista u Hrvatsku mi bismo bili na međunarodnom tržištu nekonkurentni, ti turisti ne bismo došli u Hrvatsku, mi ne bismo ostvarili nikakav prihod, u tom slučaju ne bi ostvarili nikakav PDV, a neostvareni PDV ne bismo mogli uložiti u sanaciju hotela".

Marijana Petir (HSS) osvrnula se na riječi kolege Šukera koji je rekao da se u slučaju "Željezare Sisak" nepošteno optužuje župan Brodarac.

Zastupnica je izjavila da je župan Brodarac godinama bio u Nadzornom odboru "Željezare Sisak" i odgovoran je zato što se željezara našla u ovakvoj situaciji, "a ja vjerujem da je Hrvatska pravna država i da njene zakone treba poštivati".

Dodala je da prema Zakonu o stečaju, prodaju same "Željezare Sisak" može provoditi stečajno vijeće i Odbor vjeroniknika. "Prema tome, nisu dopustive egzibicije koje su izvodili i župan Brodarac i ministar Vidović".

Tonči Žuvela (SDP) javio se za ispravak navoda. Citirao je kolegu Šukera koji je povodom svoje rasprave o nultoj stopi rekao da su najveću korist od nje dobi-

li oni kojima je to najmanje trebalo. "Ja tvrdim da su dobili oni kojima je to najviše trebalo, upravo turističkim radnicima i turističkim tvrtkama je ovo spuštanje na nultu stopu najviše trebalo".

Predsjedavajući, dr. Tomac, još je jednom zamolio zastupnike da ne ispravljaju mišljenje, nego samo netočan podatak.

Jadranka Kosor (HDZ) potom je u ime Kluba zastupnika HDZ-a zatražila stanku od desetak minuta kako bi raspravili ovu situaciju, "jer uistinu mislimo da je neprihvatljivo da se ispravljaju nepostojeći navodi i da se ispravljaju mišljenja".

U nastavku sjednice govorio je **Ivo Sanader (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Uložio je prosvjed u ime svog Kluba na način kako predsjedavajući, dr. Tomac, vodi sjednicu.

"Predsjedavajući ni po Poslovniku, ni po bilo čemu drugome, ni po dobrim običajima, ne može zastupniku reći "neću Vam dati riječ za povredu Poslovnika".

Dodao je da je predsjedavajući po Poslovniku dužan dati riječ kada bilo tko digne pločicu "Povreda Poslovnika".

Naglasio je da zastupnici HDZ-a kao vodeće oporbene stranke imaju puno pravo uključiti se u ovu raspravu, u ime onog dijela javnosti kojeg zastupaju u Hrvatskom saboru. Na kraju je rekao da je Ivan Šuker govorio u ime Kluba zastupnika HDZ-a.

"Što se tiče "Sunčanog Hvara" mislimo ne da nije u redu, nego da je to sramota za Hrvatsku".

Dr. **Zdravko Tomac** rekao je da je pogriješio kada je rekao da neće dati riječ kada se digne pločica "Povreda Poslovnika". Želio je kao predsjedavajući apelirati i na jednu i na drugu stranu, jer se, kako je rekao, sustavno kršio Poslovnik. "Jedni su davali ispravak netočnog navoda koji je replika, a kolega Šuker je onda koristio povredu Poslovnika da odgovori na to".

Izjavio je da prihvaća kritiku da nije smio reći da neće dati riječ kada se digne pločica za povredu Poslovnika, međutim, onaj drugi dio kritike kolege Sanadera, da kao visoki dužnosnik SDP-a diskriminira pojedinu stranku, ne prihvaća. Ustvrdio je da nije diskriminirao ni jednu stranku.

Mladen Godek (LIBRA) ispravio je navod kolege Sanadera da je HDZ dobio račun za sve što je uradio na izborima 3. siječnja. Godek je ustvrdio da to nije

točno, te rekao da je HDZ dobio tek dio računa.

Vladimir Šeks (HDZ) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da je kolega Godek prekršio odredbu članka 209. stavak 6. Poslovnika, "jer nije se radilo o ispravku netočnog navoda gospođina Sanadera, nego se radilo o navodu i replici, a na to ne može odgovarati, zatražiti riječ da bi odgovorio na navod onoga koji govori u ime predsjednika Kluba, s formalne točke gledišta".

Nadalje, Vladimir Šeks rekao je da je uvredljivo optužujuće ponašanje gospođina Godeka koje zaslužuje opomenu, "jer je ponovo napao HDZ sa jednim njemu otprije poznatim vulgarijom".

Kompas nema znanja za hotelski biznis

U ime Vlade za riječ se javila ministrica turizma, **Pave Župan-Rusković**. Pojasnila je pitanje nulte stope PDV-a. Podsjetila je da je PDV uveden 1998. godine. Cijene pak u turizmu ugovaraju se najmanje godinu dana unaprijed. Objasnila je da onda kada je uveden PDV, turizam je trebao povećati cijene za 22%, što nije bilo moguće, jer u tom slučaju gosti ne bi stizali u Hrvatsku. "Mi smo ionako sa cijenama, s ponudom kakvu smo imali na granici".

Zašto bi gost koji dođe iz inozemstva i plati imao privilegiju u odnosu na nekoga tko je došao osobno i u odnosu na sve nas.

Rekla je da je tada turizam prihvatio, jer nije imao drugog izbora, da praktično od svog novca, plaća državi PDV, i time je u većini slučajeva zapravo povećavao gubitak.

"Prema tome, godinama su hotelijeri plaćali od svojih novaca državi PDV, a nisu to naplatili od turista". Kada je uvedena nulta stopa, jednim dijelom, ali samo jednim, taj im je dio kojeg su oni sami plaćali vraćen, pri čemu je veću dobit od toga imao Kvarner i Dalmacija, a manji Istra, zato što je u Istri više individualnih gostiju.

Što se tiče usporedbe dvaju ponuda, ministrica je naglasila da je Kompas

agencija i turoperator, da nema nikakvo znanje za hotelski biznis. Istaknula je da su ponude Kompassa i Terma Čatež neusporedive. S Kompasom se moglo još razgovarati, ali to bi samo potvrdilo "ono što mi cijelo vrijeme govorimo, jer ono što oni nemaju, ne mogu izmisliti da imaju, a Čatež to ima". Upravo stoga bitne su reference i dosadašnji rezultati, zaključila je ministrica.

Ivan Šuker (HDZ) u ispravku navoda izjavio je da je netočan navod ministrice da su turistički djelatnici iz svojih novaca plaćali PDV, iz razloga što je prije uvođenja PDV-a od 1. siječnja 1998. godine država imala porez na promet proizvoda i porez na promet usluga. "Dakle, hoteli su prije plaćali porez na promet proizvoda i porez na promet usluga, a ako se htjelo već govoriti o nultoj stopi, onda je turizam za strance trebalo proglasiti izvoznom djelatnošću i to je zakonom o porezu na dodanu vrijednost regulirano".

Velika nepravda

Đuro Njavro (nezavisni) javio se također za ispravak navoda. Rekao je da je netočno da je uvođenje poreza na dodanu vrijednost bilo prebačeno jedino kao veći trošak na stranu ponuđača usluga. Naglasio je da su porezna opterećenja postojala i prije 1998. godine, da je dvije godine odgađano uvođenje poreza na dodanu vrijednost i da su se svi itekako mogli pripremiti. "Ono što je najvažnije kod te nulte stope je da je time na tržište uvedena jedna velika nepravda". Naime, pita zašto bi gost koji dođe iz inozemstva i plati imao privilegiju u odnosu na nekoga tko je došao osobno i u odnosu na sve nas.

Dario Vukić (HDZ) ispravio je navod ministrice da stoga što je Kompas turoperator, njegova ponuda ne može biti tretirana jednako kao ponuda Terma Čatež.

Predsjedavajući, dr. **Tomac** oduzeo je riječ zastupniku Vukiću, rekavši da nije dao ispravak netočnog navoda, jer se radi o mišljenju ministrice, a on ne može ispravljati njeno mišljenje. Rekao je da zastupnik svoje mišljenje ima pravo izreći u raspravi.

Isključena turistička godina

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Prvo to je konstatirao da je odluku da se u

paketu prodaju svi hoteli "Sunčanog Hvara" donijelo trgovačko društvo "Sunčani Hvar" u čijem nadzornom odboru je i član koji je gradonačelnik Hvara, dakle, na neki način je sudjelovala u odlučivanju i jedinica lokalne samouprave.

Najviše je izgubio "Sunčani Hvar", radnici i građani Hvara i na kraju RH "jer se zapravo izgubio dobar posao".

Podsjetio je da je prva ponuda bila raspisana 28. studenoga 2001. godine i da se na tu ponudu nije nitko javio. Druga ponuda raspisana je 9. rujna 2002. godine, a natječaj je zaključen 27. studenoga 2002. godine. "Tek 3. prosinca, dakle 7 dana nakon toga, a ne jedan dan nakon toga, Upravni odbor Fonda donio je odluku i predložio Vladi da odabere kao najboljeg ponuđača Terme Čatež".

Mr. Arlović naglasio je da su u Klubu zastupnika SDP-a stekli dojam da su se zamijenila dva zakona, da su jedni ocjenjivali cijeli postupak, natječaj, ponudu, pa i privatizaciju "Sunčanog Hvara" s aspekta Zakona o nabavi, a drugi su postupali po Zakonu o privatizaciji i Pravidniku o privatizaciji.

"I danas se između ostalog čulo da sve mora biti sadržano u natječaju, da natječaj mora biti transparentan, razvojan, krajnje jasan, a što je sa zakonima, pravilnicima, jer sva ova pitanja uopće ne moraju biti u natječaju, ali onaj tko se javlja na ponudu mora o njima voditi računa, jer su sastavni dio hrvatskog zakonodavstva".

Ustvrdio je da ne ocjenjujući više ni jednu ni drugu ponudu, činjenica je da treba razlučiti, vodeći računa o kriterijima i mjerilima iz članka 7. stavka 5. Zakona o privatizaciji tko smanjuje hrvatski javni dug, tko stvara uvjete da se očuvaju produktivna radna mjesta, tko omogućuje razvoj djelatnosti, tko donosi novu tehnologiju, "je li to bio Kompas ili Terme Čatež". Dodao je da ako se s tog aspekta gleda i analizira kompletna ponuda, ne ulazeći u moguće proceduralne greške zbog kojih je Vlada na kraju odlučila da odluku opozove, u Klubu zastupnika SDP-a uvjereni su da je najviše izgubio "Sunčani Hvar", radnici i građani Hvara i na kraju RH. Naime,

izvjesno je da je "Sunčani Hvar" izgubio i ovu turističku godinu, a možda i slijedeću, ovisno, kada će biti izbori.

Izrazio je u ime Kluba žaljenje da je zbog propusta u proceduri došlo do toga da je Vlada morala opozvati tu odluku, "jer se zapravo izgubio dobar posao".

Drži nužnim da se što prije donese novi Zakon o privatizaciji, koji bi trebao obuhvatiti, razraditi i pravno urediti odnose, u skladu s novim planom i programom privatizacije koji imamo. Isto tako, današnji Hrvatski fond za privatizaciju treba doživjeti transformaciju, "jer pretvorbe zapravo više ni nema".

Mr. Arlović spomenuo je da su ostala za privatizirati državna poduzeća sa 100%-tnim ili odgovarajućim udjelom države po tim poduzećima, prije svega velika i javna poduzeća, te je ostao jedan dio državne imovine koji će trajno biti na upravljanju države, pa čak i onaj koji nije u pravnom prometu, ali koji se također u izvjesnom smislu gospodarski koristi i s njime ekonomski raspolaže, a to je recimo pomorsko dobro ili javno dobro uz naše rijeke, jezera i naše putove.

"U tom pogledu sigurno da treba Hrvatski fond doživjeti svoju transformaciju, vjerojatno u neki fond za upravljanje državnom imovinom, i u tom pogledu ova rasprava itekako treba biti putokaz Vladi da što prije dođe sa ovakvim prijedlozima zakona u saborsku proceduru".

Klub zastupnika SDP-a ne protivi se da se eventualno zaduži Državna revizija da ispita sam postupak, je li bilo namjerno kršenje zakona, podmetanja u proceduri, koje su spriječile ovaj posao, što su kolege predlagali.

Mr. Arlović podsjetio je da u Nadzornom odboru Hrvatskog fonda za privatizaciju sjede kolege zastupnici, i da upravo njih treba zadužiti da ispituju ovaj slučaj, kao i druge slučajeve za koje postoji ikakva sumnja. Također je istaknuo kao nužnu potrebu da Nadzorni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju ispita i utvrdi zakonitost rada i postupanja u dosadašnjim tokovima privatizacije Hrvatskog fonda za privatizaciju i da podnese izvještaj Hrvatskom saboru. Ponovio je da se Klub zastupnika SDP-a neće protiviti da se takav zahtjev uputi i Državnoj reviziji.

"Ali moramo se usprotiviti jednoj tezi koja je već dugo vremena prisutna kao optužba prema vladajućoj koaliciji, da je vladajuća koalicija maltene otvorila

proces rasprodaje kroz pretvorbu i privatizaciju, da ne kažemo čak rasprodaje Hrvatske".

Nema rasprodaje Hrvatske

Izjavio je da dobiveni podaci govore da nema nikakve rasprodaje Hrvatske, "pogotovo ne prema strancima, jer svega je nekoliko poduzeća, odnosno trgovačkih društava u većinskom dijelu prodano strancima".

Mario Kovač (HSL) javio se za ispravak netočnog navoda. Rekao je da je mr. Arlović izjavio da su ciljevi privatizacije i mjerila za vrednovanje ponuda potpuno transparentni, objavljeni u "Narodnim novinama", nalaze se u Zakonu o privatizaciji, te ne moraju biti objavljeni u natječaju, već ponuditelj mora upoznati hrvatske pravne propise. Mario Kovač smatra da to nije točno. "Zapravo je javni poziv za podnošenje ponuda ono što obvezuje treće. Dakle, taj javni poziv za podnošenje ponuda mora sadržavati jasna mjerila i kriterije za odabir". Dodao je da se prihvaća najpovoljnija ponuda koja odgovara uvjetima natječaja, a ne ukupnog hrvatskog zakonodavstva.

Prihvaća se najpovoljnija ponuda koja odgovara uvjetima natječaja, a ne ukupnog hrvatskog zakonodavstva.

Mr. Arlović (SDP) javio se za povredu Poslovnika. Rekao je da kolega Kovač nije ispravio ni jedan njegov navod, jer je i sam u svojoj izjavio izgovorio da "misli".

Mr. Arlović dodao je da se privatizacija mora provoditi po našim zakonima, dakle, tko želi sudjelovati u privatizaciji, mora znati hrvatske propise.

Ante Markov (HSS) ispravio je navod kolege Arlovića da je slučaj "Sunčani Hvar" u cjelini zaustavio privatizaciju. "Nju nije zaustavila ni odluka Vlade RH koja je praktično donijela odluku o povlačenju prijedloga odluke o odabiru najboljeg ponuđača".

Predsjedavajući, dr. Tomac upozorio je zastupnika Markova da ne može ispravljati mišljenje mr. Arlovića.

Mr. **Arlović (SDP)** javio se za povredu Poslovnika, članka 209. od strane kolege Markova. Ustvrđio je da nije rekao da je zaustavljanje privatizacije "Sunčanog Hvara" zaustavljanje ukupne privatizacije u RH. "Ja sam rekao da zaustavljanje te privatizacije izaziva štetu za građane u Hvaru, radnike, sam "Sunčani Hvar", pa i za Vladu, odnosno RH, jer nije dobila novce koje je mogla po osnovi tog posla dobiti".

Ljubica Lalić (HSS) ispravila je navod kolege Arlovića koji je rekao da je ovom prilikom došlo do pogrešne primjene zakona kao Zakona o javnoj nabavi roba i usluga i s druge strane Pravilnika o privatizaciji. "To nije točno, međutim, kada bi i bilo točno da se radilo o zabludi, mi bismo se danas kada bi ta pravna filozofija bila točna, morali upitati da li ova Vlada zaslužuje i sekundu više povjerenja od parlamentarne većine".

Dakle, nije točno da se radilo o zamjeni primjena različitih zakona.

Mr. **Arlović (SDP)** potom se javio za povredu Poslovnika, članka 209. Rekao je da ono što je kolegica Lalić ispravila, on nije rekao. "Ja sam rekao da smo mi ispitujući zbog čega su se dogodile ovakve promjene u procjenama u javnosti, došli do spoznaje da je jedino moguće da je došlo do, kod onih koji su kritički opservirali postupanje Vlade, kao zamjene zapravo koji zakon važi, Zakon o privatizaciji i pravilnici ili Zakon o javnoj nabavi, a ne kod Vlade RH i kod njenih tijela".

Investicije i bez privatizacije

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Prvotno je ustvrđio da ne zna koji je zapravo cilj ovakve rasprave, odnosno kamo se ona usmjerava. "Vodimo raspravu o tome što je tko kome rekao i kada i što je ovaj njemu na to odgovorio".

Slaže se s ministricom turizma da je potrebno investirati u "Sunčani Hvar", ali drži da nije nužno da se prije toga on prod. "Može doći do investicija i bez privatizacije".

Naglasio je da je u današnjoj raspravi očekivao više kritike samog modela privatizacije, da će biti više prijedloga o samom modelu, te da će rasprava poslužiti kao temelj za donošenje novog zakona o privatizaciji, "odnosno barem za

raspravu je li ovakav način prodaje hotelskih kuća dobar ili nije".

Zastupnik smatra da prodaja svih hotela u jednom gradu nekome, bio on domaći ili stranac, nije dobra, jer je to monopol. "Ako želimo konkurenciju, onda se može prodavati samo hotel po hotel, i to nakon što se riješimo vlasništva pod rezervacijom". Također je mišljenja da se ni u kom slučaju ne trebaju prvo prodavati najvredniji hoteli. Ono što je, međutim, potrebno je da se iznađe način kako investirati u postojeće hotele.

Tonči Tadić naglašava da je u prvom redu potrebna nova procjena vrijednosti terena. Predlaže da država otpiše svoja potraživanja, da ih pretvori u radničke dionice i tako stvori radnički investicijski fond koji bi štitio radnike od volontarizma u politici zapošljavanja novih vlasnika. Također je potrebno "očistiti poduzeće od većeg dijela dugovanja i tako omogućiti lakše kreditiranje tog hotelskog poduzeća".

Ističe da država mora pomoći ovoj strateškoj grani Hrvatske, makar kroz jamstva.

Zaključio je da je potreban novi Zakon o privatizaciji, te apelirao na Vladu da do kraja ovog mandata zakonski prijedlog bude u saborskoj proceduri.

Stručna odluka bez osporavanja

Iako se ne slaže s ocjenom predgovornika **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLS)** smatra da se u ovoj raspravi se događa začarani krug iz kojeg ne vidi izlaz, posebno koji bi dao odgovor što će biti sutra s privatizacijom. Naglasila je da je ministar Fižulić povukao iz procedure zakon o privatizaciji zato što je već tada bilo jasno, a to je bio srpanj 2001, da unutar vladajuće koalicije ne postoji jasan stav ni vizija o privatizaciji. **Jozo Radoš (LIBRA)** se također javio radi ispravaka navoda zastupnika Tadića i rekao, među ostalim, da nije točno da se privatizacija u zadnje tri godine događa kao i prije jer je donesen noveliran Zakon o privatizaciji i privatizacija se odvija preko burze.

Riječ je zatražio i potpredsjednik Vlade RH **Slavko Linić** podsjećajući da je u svom izlaganju govorio o Programu privatizacije Vlade RH te napomenuo da je taj Program u Saboru dva puta prihvaćen. Izmjenama i dopunama Zakona omogućena je drugačija praksa, objedinjeno je

upravljanje različitih vlasnika i imaoa dionica, najveći dio portfelja bio je za javne radove, za obnovu Hrvatske. Na burzama je ostvaren prihod veći od četiri milijarde kuna. - Pokušali smo jasno reći da u procesu imamo trgovačka društva kojima prometujemo na burzama i trgovačka društva koje privatizira Fond temeljem javnih ponuda. Vlada RH je jasno rekla da će direktno upravljati i nadzirati i s financijskim restrukturiranjem, poslovnim restrukturiranjem i privatizacijom 24 trgovačka društva iz područja infrastrukture, energetike i dijela financijskog sektora i to nije uvučeno u odlučivanje Fonda. Vlada je dosad donijela tri odluke o sanacijama poljoprivrednih kombinata, brodogradilišta i opću sanaciju, koja se ticala svih onih koji su bili dužni Hrvatskoj na osnovi poreza a i doprinosa za 2000. godinu - rekao je potpredsjednik Vlade **Slavko Linić**. Osobno smatra da je odluka i Uprave i Nadzornog odbora Sunčanog Hvara bila kvalitetna i solidna i stručno se nije mogla osporavati. Mora se shvatiti da u dijelu vođenja firme odgovornost nije na članovima Vlade niti Fondu već na upravi i Nadzornom odboru.

Pokušali smo jasno reći da u procesu imamo trgovačka društva kojima prometujemo na burzama i trgovačka društva koje privatizira Fond temeljem javnih ponuda.

Dario Vukić (HDZ) kao netočan ispravio je navod da Vlada provodi politiku o kojoj je informirala Sabor i da ju je Sabor prihvatio. No Vlada je napravila suprotno od onoga što je Sabor prihvatio.

Prijedlog za prekid rasprave

U nastavku sjednice **Valter Drandić (IDS)** predložio je u ime Kluba zastupnika IDS-a da se ova rasprava prekine i da se hitno provede rasprava o turizmu i privatizaciji. Takav prijedlog je dat na temelju mnogih reagiranja koje je ovaj Klub dobio tijekom ove rasprave jer da je ona bespotrebna i besplodna. Ovdje raspravljamo o Sunčanom Hvaru, o pretvorbi, o privatizaciji, o turizmu bez argumenata, pravih informacija i time ne činimo dobro

ni hrvatskom turizmu, hrvatskom gospodarstvu ni Hrvatskoj u cjelini. Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** konstatirao je da je ovo legitimni zahtjev Kluba zastupnika te pitao ostale klubove žele li kratko vrijeme za konzultacije. Da je to potrebno potvrdila je **Ljubica Lalić (HSS)** u ime Kluba zastupnika **HSS-a** i **Jadranka Kosor (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a pa je predsjedatelj odredio stanku.

U nastavku riječ je dobio predstavnik predlagatelja **Joško Kontić** radi očitovanja o prijedlogu Kluba zastupnika IDS-a. Naglasio je da je Klub zastupnika HSL-a i više od jedne trećine zastupnika zatražilo ovu raspravu još 31. siječnja 2003. godine te da ne vidi razloga zašto Sabor ne bi raspravio temu koja je bila "top" politička tema dva i pol mjeseca u hrvatskim medijima. Primjedba da nema potpunih informacija za raspravu na neki način je razlog više da se ona nastavi i da se donesu određeni zaključci. Drago mu je da je prijedlog o jednoj općoj raspravi o turizmu i privatizaciji turističkih portfelja došao i od predsjednika saborskog Odbora za turizam, a HSL-a je pomalo razočaran što ta rasprava već nije bila u Saboru jer je potrebna. Ako postoji opći konsenzus zastupnika i klubova o prekidu mi nećemo inzistirati na ovoj raspravi, rekao je među ostalim.

Valter Drandić pojasnio je da kad je govorio o nedostatnom materijalu za raspravu govorio je da nema podloge za raspravu o ukupnoj privatizaciji i stanju koja se ovdje vodi. Klubu zastupnika HSS-a nije prihvatljivo da se odustane od rasprave, bez obzira na to što je u raspravi rečeno mnogo nepotrebnoga, izjavio je **Luka Trconić (HSS)**, te naglasio da je javnosti poznato koliko je HSS-u stalo da se ova tema raspravi sa svih aspekata. No zastupnike HSS-a zaintrigirao je disonantni pristup članova Vlade o ovoj temi (prvi put u Hrvatskom saboru) jer u istupu ministrice turizma (citirao dijelove njenih navoda) mogao se prepoznati jedan otpor odluci Vlade. **Vladimir Šeks (HDZ)** je izvijestio da je i Klub zastupnika HDZ-a za nastavak rasprave s tim da njezin rezultat bude usvajanje zaključaka u smislu da Državni ured za reviziju hitno izvijesti Hrvatski sabor o svim radnjama u postupku privatizacije i da se zaduže Ministarstvo unutarnjih poslova i Državno odvjetništvo da u najkraćem roku izvijeste Sabor ima li elemenata kazne-

nog djela u postupcima koji su prethodili privatizaciji. Ne bi bilo dobro raspravu proširiti na modele privatizacije a ne govoriti o Sunčanom Hvaru, rekao je, među ostalim.

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** izjavio je, među ostalim, da se Klub zastupnika SDP-a ne protiv inicijativi IDS-a ali da smatra da ova rasprava ne može završiti bez donošenja odgovarajućih zaključaka kojim će se zadužiti Nadzorni odbor HFP i Državni ured za reviziju da u okviru svoje nadležnosti ispituju zakonitost postupka privatizacije Sunčanog Hvara te da u roku od 30 dana o svom nadzoru obavijeste Hrvatski sabor. Ako bi se ovakvi ili slični zaključci mogli donijeti onda smo spremni za prekid rasprave, potvrdio je na kraju. Klub zastupnika LIBRE predlaže da se nastavi raditi po dnevnom redu jer bi u protivnom ispali neozbiljni i narušio bi se dignitet ovog Doma, rekao je **Mladen Godek (LIBRA)**.

Podloga za novi koncept

Klub zastupnika HNS-a, PGS-a, SBHS-a smatra da nema uvjeta za prekidanje ove rasprave jer bi se time značajnije narušio dignitet ovog Sabora, naveo je mr.sc. **Nikola Ivaniš**. I Klub zastupnika HSP-a smatra da je potrebno nastaviti ovu raspravu i da je trebala biti provedena još prije. Nažalost, dosadašnja rasprava bila je u stilu tko, kada, kome i što je rekao i što mu je taj odgovorio a čulo se vrlo malo konkretnih prijedloga, rekao je **Tonči Tadić (HSP)**. Ovu raspravu smatramo podlogom za donošenje novog koncepta privatizacije u hrvatskom turizmu i za donošenje novog zakona o privatizaciji, koji se nije promijenio u zadnje tri godine iako su se svi kleli da će se to napraviti, rekao je, među ostalim. Klub zastupnika HB-a ostaje na istom, prijašnjem stajalištu, izjavio je **Krunoslav Gašparić** a prema riječima mr.sc. **Zdenke Čuhnil (HSS)** i Klub zastupnika nacionalnih manjina smatra da raspravu treba nastaviti jer je problem privatizacije očito velik.

No Klub zastupnika DC-a smatra da ovakva rasprava više nema smisla i da je treba prekinuti a vidljivo je da treba pripremiti raspravu o turizmu s posebnim osvrtom na način i oblike privatizacije turističkog portfelja, rekla je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**.

Stav Kluba zastupnika LS-a je prilično ambivalentan i može se složiti da u dijelovima rasprava nema smisla ali je isto tako svjestan da je tema Sunčanog Hvara bila top tema krajem prošle i početkom ove godine u zemlji, rekao je dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)**. Prije nekoliko tjedana Sabor je odlučio otvoriti ovu raspravu i sada se s njenim prekidanjem može stvoriti dojam da se nešto skriva i da se nešto radilo reda radi. Naš čekaju još mnoge privatizacije, prije svega pik-ova a ono što su turistički hoteli za Dalmaciju i Istru to su pik-ovi za Slavoniju i Baranju i važno je da ova rasprava bude poticaj za izradu novog modela privatizacije.

Rasprava na temelju podataka

Nakon tog izjašnjavanja klubova zastupnika **Valter Drandić** je objasnio da razlozi iz kojih je Klub zastupnika IDS-a dao prijedlog o prekidu rasprave nisu politikantski već samo u sferi toga da se ne nanosi daljnja šteta hrvatskom turizmu. -Smatramo da je apsolutno potrebna rasprava o Sunčanom Hvaru u Saboru, da je potrebna rasprava o privatizaciji, o turizmu ali na temelju podataka i informacija a ne na temelju dezinformacija i paušalnih ocjena. Ispravci krivih navoda, replike itd. sigurno neće pomoći boljem životu u Hrvatskoj, Sunčanom Hvaru a ni razrješenju problema u privatizaciji i mislimo da u daljnjoj raspravi nećemo čuti ništa novoga pa ovaj Klub ostaje kod svojih prijedloga, rekao je.

Smatramo da je apsolutno potrebna rasprava o Sunčanom Hvaru u Saboru, da je potrebna rasprava o privatizaciji, o turizmu ali na temelju podataka i informacija a ne na temelju dezinformacija i paušalnih ocjena.

S obzirom na to da je većina klubova zastupnika bila za nastavak rasprave nije bilo potrebe za glasovanje o prijedlogu Kluba zastupnika IDS-a i nastavljeno je s pojedinačnom raspravom. **Dario Vukić (HDZ)** smatra da su za ovu najodgovorniji HFP, njegov Upravni odbor i Vlada što su, u najmanju ruku svojom šeptrlja-

vošću, izložila neugodi Hrvatski sabor da raspravlja o poslovnim planovima i bilancama poduzeća iz susjedne države koje se vodilo poslovnom logikom. O investicijskoj klimi u Hrvatskoj i kako nas gledaju vani puno govori to što su se na međunarodni natječaj za Sunčani Hvar u dva navrata javile samo ove dvije tvrtke iz Slovenije. Puno smo pričali o tome da su se političke prilike promijenile, da je pozitivna slika o Hrvatskoj u investicijskom svijetu no brojke i ulaganja u Hrvatsku drugačije govore i manje su nego što su bile 1999, 1998. i 1997. godine usprkos tadašnjem ratu.

Od investitora u naš turizam može se prepoznati samo Gorana Štroka. On je najveća akvizicija ove vlasti i najpoznatiji strani turistički hotelijer a obećano je bilo dovođenje mnogih poznatih turističkih hotelskih lanaca, svjetski poznatih imena. Treba se prisjetiti najava u Saboru nove privatizacijske politike a išlo se u formulaciju nove privatizacijske po postojećim zakonima. Dodana su dva elementa, privatizacija u stečaju i konačna javna dražba, koja je protuzakonita, a što zapravo znači prodaja za jednu kunu. Proglasila se transparentnost odluka a sjednice upravnih odbora na kojima su se donosile takve odluke zatvorene su za javnost a u doba HDZ-a novinari su bili nazočni sjednicama upravnih odbora. A i prije su se dionički paketi prodavali javnim prikupljanjem ponuda i na burzi pa dakle to nije počelo 3. siječnja 2000. godine. Obećan je i model ESOP, posebno u turizmu a od toga se nije ostvarilo ništa, rekao je zastupnik, pitajući zašto Sabor nije dobio ni jedno godišnje izvješće, a trebao je, od 3. siječnja 2000. godine o radu HFP-a. Podsjetio je na stavove o turizmu i turističkom portfelju iz 2001. godine te u vezi s tim pitao provode li se te odluke koje je Sabor usvojio. U tom materijalu piše, naveo je, da će se posebna pažnja posvetiti trgovačkim društvima iz područja turizma, a činjenica je da se u državnom portfelju nalazi nekoliko velikih trgovačkih društava čija bi privatizacija značila monopolizaciju čitavih destinacija kao što je primjerice Kvarnerski zaljev i čija bi prodaja zbog glomaznosti bila upitna. "O takvim trgovačkim društvima prije privatizacije provest će se postupak restrukturiranja do razine podjela na logične cjeline" ..., citirao je zastupnik spomenuti tekst. Postavlja se pitanje zašto nije ostvareno sve to i evidentno je da

na Sunčanom Hvaru to nije provedeno. Dakle, predlaže se da Sabor usvaja jedno a vi radite nešto sasvim drugo, rekao je, među ostalim komentirajući i poslovni plan Terme Čatež. Uspoređujući podatke ukazao je da je porast vrijednosti dionica u 2001. bio iznad 45 posto ali dobit tri puta manja nego u 2000. godine. Financijskim planom predviđeno je povećanje plaća no u računu dobiti pod poslovnim rashodima predviđa se za naredne godine manja masa plaća. Dakle, ako se održi obećanje da će plaće rasti značajno će se smanjiti broj zaposlenika, zaključio je.

Aktualizira se pitanje vlasništva pomorskog dobra

Ljubo Ćesić-Rojs (HDZ) kaže da je pokušaj prodaje Sunčanog Hvara ponovno aktualizirao pitanje vlasništva pomorskog dobra. 1971. godine beogradski politički moćnici pokušali su kao svoje vlasništvo uknjižiti Brijune i slične lokacije na moru no protiv toga su digli glas hrvatski intelektualci i zatražili donošenje zakona o pomorskom dobru koji je usvojen 1974, a novi Sabor RH je prihvatio taj zakon ("Narodne novine", br. 53/91.) naveo je, među ostalim zastupnik. Pomorski zakonik omogućavao je rasturanje mora i morske obale, ali samo do 1994. kada su usvojene njegove izmjene i dopune kojima je obuhvaćena zaštita mora i morske obale. No od početka važenja tih izmjena i dopuna nije izdano ni jedno rješenje o pretvorbi poduzeća na pomorskom dobru a budući da pomorsko dobro RH čini više 75 posto državnog područja i da predstavlja najveći gospodarsko strategijski resurs naše zemlje za koji je zainteresiran cijeli razvijeni svijet a posebno EU, pitanje je što je to pomorsko dobro, kaže zastupnik.

Smatra da se čini velika pogreška kada se prihvaća rasprava o ponudama za prodaju Sunčanog Hvara jer se time legaliziraju teške povrede Ustava, Pomorskog zakonika, Zakona o pretvorbi i privatizaciji i drugim zakonima a i bez toga velik je problem u fizičkoj devastaciji najvećeg hrvatskoga i svjetskog bogatstva, hrvatskog mora i obale a koje je vlasnički knjiženo i otuđeno od hrvatskog naroda kojemu to jedino pripada. Time se legaliziraju i pretvorbe i uknjižbe luke Pula, Viktora Lenca, Marine Punat, Sunčanog Hvara,

hotela Ekselsior itd., rekao je među ostalim zastupnik pitajući je li Fond mogao donijeti legalnu odluku o prodaji Sunčanog Hvara, odgovarajući odmah da nije. Prema odredbama Pomorskog zakonika državni je pravobranitelj morao poništiti rješenje o pretvorbi trgovačkog društva Sunčani Hvar ako u Narodnim novinama nije objavljena odluka o proglašenju granice pomorskog dobra na tom području.

Nadalje, smatra, da prije doticanja propusta o pokušaju prodaje Sunčanog Hvara važno je prisjetiti se prodaje hotela Ekselsior i otoka Života, koji je prodan uz taj hotel a suprotno spomenutim odlukama Pomorskog zakonika te Zakona o zaštiti kulturne i povijesne baštine RH. Kako postoji niz povreda važećih zakona i propisa u prodaji brojnih objekata na moru i morskoj obali, uključujući i prodaju Sunčanog Hvara, trebalo bi odmah poništiti natječaj, odgovorne i one koji su povrijedili zakon privesti pred sud, podići kaznene prijave protiv tadašnjih predsjednika Fonda, resornog ministra, odmah pokrenuti postupak poništavanja rješenja o pretvorbi i prodaji hotela Ekselsior u Dubrovniku, Viktora Lenca jer je pomorsko dobro uknjiženo na imovinu Viktora Lenca što se nije smjelo (a ovih je dana Vlada po tko zna koji put dala toj privatnoj tvrtki 52 milijuna eura kredita). Poništiti treba i pretvorbu marine Punat i drugih objekata gdje se postupilo u suprotnosti s Pomorskim zakonikom, a od državnog odvjetnika zatražiti da odmah provede razvlašćenje prema odredbama Pomorskog zakonika, rekao je među ostalim.

Važno je spomenuti da postoje dva golemo resursa koja se mogu relativno brzo, uz puno znoja i krvi, kaže, staviti u funkciju izlaska RH iz opasne zone u krugu smrti, a to su more i morska obala, poljoprivreda, proizvodnja zdrave hrane. Još uvijek se može uspješno prekinuti "uništi jeftino, kupi, skupo prodaj" na moru i morskoj obali jer su svi dokumenti za rasprodaju pravno ništavni odnosno u suprotnosti s Pomorskim zakonikom i Ustavom. Poništavanjem rješenja o pretvorbi automatski se poništavaju ostali dokumenti na tome temeljeni i oštećeni će moći eventualno tužiti RH u Strasburgu ali to više neće smetati RH jer će se dokazati da se radi o organiziranoj lopovskoj grupi koja je vođena iz državnog vrha, što znači da će RH ipak morati suditi glavnim kreatorima kruga smrti,

čija će imena utvrditi pravna država koju u međuvremenu treba instalirati.

Ne radi se o kreditu nego o izjednačavanju Viktora Lenca s ostalim brodogradilištima i o jamstvu od 2,5 milijuna eura, a ne o kreditu od 52 milijuna eura.

Mr.sc. **Marin Jurjević** u ispravku navoda predgovornika rekao je da je netočna pa i skandalozna izjava da se radi o organiziranoj lopovskoj grupi vođenoj od državnog vrha. Ako zastupnik ima takve spoznaje on zna da u ovoj državi postoje institucije kojima je on to i dužan prijaviti. Ovako olako davati izjave u najvišem zakonodavnom tijelu države zaslužuje reakciju - rekao je. Predsjednik Sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** objasnio je da bi izrekao opomenu zastupniku Česiću-Rojsu da je prepoznao bilo što konkretno no da je on govorio dosta općenito. **Ivan Ninić (SDP)** krivim i netočnim ocijenio je tendenciozni navod da je Vlada odobrila Viktoru Lencu kredit od 52 milijuna eura. Ne radi se o kreditu nego o izjednačavanju Viktora Lenca s ostalim brodogradilištima i o jamstvu od 2,5 milijuna eura, a ne o kreditu od 52 milijuna eura.

Cilj privatizacije - bolje poslovanje, dobit i nova radna mjesta

Josip Leko kaže da još uvijek nije siguran je li ova tema definirana kao privatizacija Sunčanog Hvara ili se razgovara o budućoj privatizaciji dioničkog društva Sunčani Hvar i u raspravi o tom potonjem vidi smisla. Ako se razgovara o pokušaju privatizacije onda ne vidi kako je Sabor to mogao staviti na dnevni red a da nije zatražio izvještaj od nadzornog tijela i smatra da je zato rasprava ovakva.

Postoje tri faze u postupku privatizacije u RH, smatra zastupnik. Prva, do 1995. po Zakonu o pretvorbi o kojoj imamo najmanje podataka i vidljivih ciljeva, druga od 1995. po Zakonu o privatizaciji koju nisu obilježavali slu-

čajevi tipa Sunčani Hvar. Tu su sve privatizacije završene, nijednu Vlada nije prekinula a u tom razdoblju bilo je i privatizacija banaka, primjerice Dubrovačke banke. Dodao je da narod kaže da to razdoblje obilježava tajkunska privatizacija. Zatim, dolazi razdoblje od 2000. godine i za zastupnika su najvažniji ciljevi održati i otvoriti nova radna mjesta i da se privuče akumulacija, a to je postignuto, rekao je zastupnik. Može oprostiti sve što je u privatizaciji do 1995. godine bilo ako je bila funkcija pribaviti novac za obranu domovine no nakon tog razdoblja ne može ni jednu privatizaciju odobriti a koja nije bila vidljiva, jasna i koja nije ostvarila ciljeve propisane Zakonom a koju su građani i radnici očekivali - da bolje posluje poduzeće, da stvara dobit, da investira i otvara nova radna mjesta.

Tek u 2002. godini postizemo ciljeve privatizacije, mišljenje je zastupnika i neosporno je da se mora ići u privatizaciju. Nada se da nikome nije sporna ni privatizacija Sunčanog Hvara i da mora ostvariti gospodarski rast, kao svaka privatizacija. Mora podržati prijedlog Kluba zastupnika IDS-a da se otvori rasprava na temelju kvalificiranih materija (Izješće Nadzornog odbora i Revizije) i ocjene ostvarivanja ciljeva privatizacije u cjelini u RH, rekao je, među ostalim uz mišljenje da će rasprava rezultirati prihvaćanjem zaključaka Kluba zastupnika SDP-a.

Ljubo Česić-Rojs ispravio je predgovornika jer da Nadzorni odbor ne može donijeti ispravnu odluku ako su njegovi članovi ljudi koji su se ogriješili u prvom raspisivanju natječaja. A kada je govorio o krugu smrti koji je započeo, kaže, još u trenutku kad je naša država proglasila sama sebe vjerovnikom nad sveukupnom imovinom koju su Hrvati stvarali od stoljeća sedmog do današnjeg dana, kada je donijela Zakon o pretvorbi i privatizaciji i kada dobiveni novac od privatizacije knjiži sebi za financiranje svog aparata a ne za razvoj gospodarstva, morali su se uzimati krediti da bi se podmirili troškovi tog aparata. Ukupni državni dug je rastao a fiskalni prihodi bivali sve manji što je našu zemlju dovelo u taj krug smrti čija je prva kritična granica 37 posto udjela inozemnog duga u bruto domaćem proizvodu, rekao je, među ostalim. **Josip Leko** mu je odgovorio da je zakasnio s upozorenjima deset godina.

Jadranka Kosor smatra da se o ovome trebalo raspravljati čim se pojavio problem i kad je Klub zastupnika HSLS-a tražio tu raspravu. Također smatra da ova cijela rasprava na neki način nanosi štetu hrvatskom turizmu a i loše je što se oko hrvatskog blaga kao što je Sunčani Hvar vode politička prepucavanja. Loše je i što zastupnici zapravo ne znaju pravu istinu o čemu je govorio i Zlatko Tomčić u ime svoje stranke. Pomalo je apsurdno da su članovi Vlade, a ne Sabor, koji su donijeli odluku o prodaji Sunčanog Hvara sami osnovali komisiju koja je ispitivala odgovornost. Čula se i izjava ministrice turizma da je s tom privatizacijom sve dobro i da je odluka Fonda apsolutno ispravna i sada, kaže zastupnica, uz ovo relativno malo informacija uglavnom ništa nije jasno. Ako je Vlada zbog propusta u odlučivanju 6. veljače donijela odluku o razrješenju Upravnog odbora Fonda i njegovom trenutnom preostroju zašto zastupnici nisu dobili taksativno nabrojene te propuste Upravnog odbora, pitala je zastupnica zatraživši odgovor i o tome tone li i dalje privatizacijski brod o čemu je govorio Zlatko Tomčić. Zatražila je na kraju da Ured za reviziju što hitnije obavi svoj posao u vezi s tim kao i MUP i Državno odvjetništvo.

Dragica Zgrebec ispravila je navod da nisu pojašnjeni propusti na temelju kojih je Vlada poništila natječaj i rekla da je radna skupina, sastavljena od tri ministra utvrdila da nije trebalo izvršiti izbor ponuđača prije nego što oba dodatno pojasne svoje ponude kako bi se preciznije moglo procijeniti njihova vrijednost i kvaliteta, da se razgovor nastavi samo s jednim ponuđačem čime je drugi stavljen u neravnopravni položaj te je stoga predložio Vladi da se poništi odluka (isto pojašnjenje je želio dati i mr.sc. **Marin Jurjević**).

Potrebne relevantne informacije

S raspravom je nastavio **Branislav Tušek (SDP)**. Smatra da treba dobiti relevantne informacije iz programa koalicijskih partnera i stručnih studija o globalnom stavu prema privatizaciji hrvatskog turizma i na temelju njih utvrditi što je glavna poruka. Zatim je citirao dijelove iz zajedničke izborne deklaracije HSLS-a i SDP-a koji se odnose na privatizaciju, Program Vlade RH od 2000. godine te dijelove iz studije Strategije uključivanja

u EU i iz dokumenta "Hrvatska u 21. stoljeću" - Glavna poruka iz ova četiri dokumenta, doduše reducirana na privatizaciju hrvatskog turizma, je da treba što prije ubrzati proces privatizacije i prodati turistički portfelj u vlasništvu države, povećati sudjelovanje stranih ulaganja i transfer novih vještina i upravljanja i izgraditi čvrsti sustav javnog nadzora privatizacije te otvorenost i odgovornost prema javnosti, hrvatskim građanima čega do 2000. godine nije bilo, kaže.

Što se tiče Sunčanog Hvara bez obzira na stanovitu kritiku, koja prati zapravo sve procese, treba istaći, kaže, da se ovaj proces odvijao na principu otvorenosti i pod kontrolom i hrvatske javnosti i koalicijskih partnera te da je i to vrijednost ove koalicije da svatko može svakoga kontrolirati. Ova rasprava može pomoći da zastupnici daju i svoj doprinos daljnjoj privatizaciji kroz dobar razgovor, rekao je, među ostalim naglašavajući da nije pristalica da se na pitanju Sunčanog Hvara otvara neki novi poligon za politički obračun. Jer, on nikome neće pomoći a najmanje onima koji žele sigurnost i rad a to su prije svega građani Hvara i radnici Sunčanog Hvara. To je povezoao i s ocjenom iz jednog od citiranih dokumenata o velikom broju interesnih skupina kao ključnoj slabosti za brži razvitak rekavši da je moguće da se u jednoj specifičnoj privatizaciji koja u sebi objedinjava možda niz hotela suočimo i lepezom interesnih skupina, od malih do velikih poduzetnika, regionalnih, lokalnih interesa pa do političara (to je pokazao Zlatni rat na Bolu). Odluku o Sunčanom Hvaru ni u kojem slučaju ne možemo donijeti bez znanja i stručnosti, rekao je na kraju pitajući ujedno kako osigurati ravnomjerni razvoj u postojećoj raznovrsnosti primjerice, Sunčanog Hvara i što činiti za razvoj takvih specijaliziranih turističkih djelatnosti.

Dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)** smatra da je predgovornik i ne htijući malo precijenio prodaju hrvatskih poduzeća strancima kao jedinog načina modernizacije menadžmenta u hrvatskim firmama pa i u hotelijerstvu a u isto vrijeme podcijenio ulogu hrvatskog školstva, sveučilišta pa i inozemnih škola u Hrvatskoj. **Branislav Tušek (SDP)** je odgovorio da on ne podcjenjuje hrvatsku pamet već da se pozvao na studiju koju je ona napravila.

Greške u postupku

Mladen Godek (LIBRA) smatra da ima nečeg apsurdnog da se dva dana raspravlja o privatizaciji Sunčanog Hvara a koja nije provedena a da su desetljećima bile privatizacije koje je javnost uglavnom jednodušno ocjenjivala u globalu kao najveću pljačku i najveću rasprodaju nacionalnih dobara ("zato nipošto nije greška kad je gospodin Sanader rekao sramota kako ste privatizirati Sunčani Hvar"). Stav LIBRE koji je iznio zastupnik Radoš je i njegov stav, kaže, no upozorava na dužnost političara - da saborski zastupnici i Vlada rade ono što smatraju korisnim za ovu zemlju a ne u skladu s (dnevnim) raspoloženjem javnosti.

Vjeruje da je HSS, koji je bio protiv privatizacije Sunčanog Hvara, u tome bio rukovođen razlozima i odbija pomisao, koja se pojavljivala, da je to bilo radi toga što su u pitanju slovenske firme. HSP je međutim, veli, neka druga priča i čulo se (zastupnik Tadić) za nešto što se može nazvati ograničena privatizacija i da se to nije moglo prodati Slovencima jer bi oni kupovali svoj namještaj, svoju hranu itd.. Ali jednako tako zastupnik ne tvrdi da bi neki Hrvat kao vlasnik kupovao hrvatsku hranu ako bi bila skuplja od inozemne). I vrijednost Sunčanog Hvara je sporna u izjavama zastupnika HSP-a no stvarna je vrijednost kakva je bila ponuđena cijena a možemo reći da Sunčani Hvar vrijedi i sto puta više od te cijene. Osvrnuo se i na pitanje ulaganja, menadžera te lokalne samouprave koja je odjednom, kaže, strašno važna i nju se pita što sa Sunčanim Hvarom a tko je pitao Podravce, Prigorje što s Podravkom i kako privatizirati tamošnja druga poduzeća, rekao je. Greške su bile u postupku a Vlada se odlučila za nešto što zastupnik ne odobrava jer smatra da je trebalo prodati Sunčani Hvar, rekao je, među ostalim.

HSS nije protiv privatizacije

Na ovo izlaganje bilo je više ispravka netočnih navoda i replika. **Ljubica Lalić (HSS)** je opovrgnula navod da je HSS bila protiv privatizacije Sunčanog Hvara. Hrvatska seljačka stranka nije bila protiv te privatizacije jer je svjesna da smo još 1990. voljom naroda s više od 90 posto ušli u sustav koji ne poznaje državno vlasništvo. Međutim, želimo privatizaciju, ali ne pod svaku cijenu već

onu koja je transparentna i pravedna i ne želimo vući repove, pogotovo kao one do 2000. godine i zbog toga smo kritizirali i tražili rješenja. **Željko Glavan (HSL)** imao je dojam da zastupnik Godek u jednom trenutku govori o Svazilendu, da nema menadžera i sposobnih ljudi, a ne o hrvatskom narodu i državi koji su stvorili jednu koprivničku Podravku, zagrebačku Plivu, brodogradnju svjetskog glasa, Gavrilović, Đuro Đaković, Rade Končar, o narodu koji je dao jednog Meštrovića, Nikolu Teslu. Pa o čemu vi govorite, pitao je. **Mladen Godek (LIBRA)** je odgovorio da je u replici svašta moguće reći a da on pojma nema zašto Svazilend jer tamo nije bio. Dodao je da nije rekao da nema menadžera već da su oni zaposleni dobri menadžeri i dobro plaćani i da oni ne mogu ići na Sunčani Hvar. Dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)** boji se da zastupnik Godek, govoreći olako i bez argumenata o menadžmentu u Hrvatskoj, uopće ne razumije probleme ni društva ni gospodarstva. Imamo itekako dobrih menadžera a to potvrđuje što hrvatski menadžeri i dalje vode banke i firme koje su prodane strancima.

Hrvatska seljačka stranka nije bila protiv te privatizacije jer je svjesna da smo još 1990. voljom naroda s više od 90 posto ušli u sustav koji ne poznaje državno vlasništvo. Međutim, želimo privatizaciju, ali ne pod svaku cijenu već onu koja je transparentna i pravedna.

Drugi je problem što menadžer u Sunčanom Hvaru može imati plaću tri tisuće kuna i zato je, naglašava, za privatizaciju ali zakonitu i transparentnu. Naivan je i stav da je ponašanje kapitala u svijetu univerzalno. Neka se napravi analiza prodanih turističkih poduzeća, ali i trgovačkih lanaca, gdje su većinski vlasnici stranci. Pokazat će se da su narudžbe u pravilu usmjerene zemljama iz kojih dolaze vlasnici i kamo sreće da Hrvatska ima trgovačke lance u regiji ili Europi jer bi i ona industrijska Hrvatska od toga imala korist. **Mladen Godek (LIBRA)** pitao je zašto je doživio sudbinu da mu se

stalno imputira nešto što nije rekao, no da je izrekao više netočnih navoda naglasio je i **Ivan Penić (HDZ)** objasnivši (povodom poziva na navod zastupnika Sanadera) da privatizacija nije samo zadnji čin potpisivanja ugovora već da uključuje i odluke privatizacije, procjene, pregovore itd. Koliko je razumio Podravka je spomenuta u kontekstu loše privatizacije no kad bi sve privatizacije barem bile tako napravljene imali bismo puno dobrih firmi, rekao je ali ga je predsjedatelj dr.sc. **Zdravko Tomac** upozorio da se javio za ispravak netočnog navoda, a da ovime replicira (na to je htio upozoriti i Mladen Godek).

Za repliku se javio **Dario Vukić (HDZ)** rekavši da su ulaganja u Sunčani Hvar bitna jer su dio natječaja i da je bilo vrlo bitno razmotriti program ulaganja. Ustanovili smo da je ono što su ponudile Terme Čatež vrabac na grani. Što se tiče lokalne uprave i samouprave treba se prisjetiti, rekao je da su njeni predstavnici bili u tzv. strateškim koordinacijama koje su trebale i gledati koje poduzeće ima stečajne uvjete a koje ne, rekao je, među ostalim. **Mladen Godek (LIBRA)** je odgovorio da će odustati od odgovora na repliku jer da se radi o zastupniku koji je kao verziran za privatizaciju ("Luka Rijeka") zbog čega je **Dario Vukić (HDZ)** zatražio da predsjedatelj sačuva dignitet Sabora i saborskih zastupnika. **Luka Roić (HSS)** rekao je da je suglasan s ispravkom Ljubice Lalić na navod da je HSS protiv privatizacije te podsjetio zastupnika da nije slučajno da je aktivna lokalna samouprava jer se najznačajnije turističke destinacije nalaze u Hvaru, Dubrovniku, Opatiji, a ne u nekoj uvali. **Marijana Petir (HSS)** smatra pak da je bila velika pogreška u privatizacijskom procesu što se dosad i nije pitalo lokalnu samoupravu, a posebice građane RH. Ako želimo nastaviti privatizaciju važno je ispraviti pogreške koje su se događale i u to uključiti građane, rekla je. **Mladen Godek (LIBRA)** podsjetio je da se "iza dobrog konja diže prašina" a složio se s predgovornicom u velikoj mjeri.

"Vještina" u odgađanju rasprave o neugodnim temama

Mario Kovač (HSL) najprije je istaknuo Vladinu "vještinu" da se rasprava o neugodnim temama što duže odgo-

di i u međuvremenu razvodni a boji se, kaže, da je u toj vještini uspješno prati i vodstvo ovog Sabora. Naime, često se u Saboru o važnim temama raspravlja post festum, kada se više gotovo ništa ne može promijeniti pa u ovom Domu moramo dignuti glas protiv takvih manira. Tako stoji i s ovom točkom dnevnog reda koja nosi datum od 20. veljače 2003. da bi se raspravljala tek sada, 10. travnja i, pita zastupnik, zašto je trebalo s tim toliko čekati. No, usprkos svemu dobivena dokumentacija svjedoči jasno o nespretnosti pa i nestručnosti svih struktura i pojedinaca koji su sudjelovali u postupku privatizacije odnosno prodaje Sunčanog Hvara. Podsjetio je na činjenice u tom postupku počevši od javnog poziva za podnošenje ponuda za kupnju dionica Sunčanog Hvara, predlaganja prihvaćanja ponude Terme Čatež ali i na izvadak iz fonograma sa sjednice Vlade (23. siječnja 2003.) iz kojeg je razvidno da gospodin Slavko Linić u jednom trenutku ukazuje kako i nakon odluke Vlade o prodaji na Fondu ostaje težak zadatak pregovora oko ugovora jer navodno Fond u ovom trenutku nastoji svaki ugovor osigurati jamstvima. To čudi, upozorio je zastupnik, jer kod kvalitetno raspisanih natječaja ne bi smjelo biti dvojbi oko prihvatljivosti pojedine ponude a ako o uvjetima iz ponude treba dodatno pregovarati onda to ne valja i drugog se ponuđača stavljati u nejednak položaj, rekao je među ostalim podsjećajući i na izvješća Vladinog povjerenstva u vezi s tim te da Vlada čitav slučaj rješava tako da stavlja izvan snage odluku o prodaji ovih dionica, razrješava zbog propusta Upravni odbor Fonda itd.

Vlada je odlučivala o prodaji Sunčanog Hvara na temelju krivih podataka ali, kaže zastupnik, tko radi taj i griješi, jedino što današnja hrvatska Vlada kada griješi onda je to uvijek i bez iznimke dobronamjerno jer je poštena i nevinna. Slijedom te premise pojavu ili pogreške u ovom procesu privatizacije treba osuditi a drugove sačuvati što se vidi i iz novoimenovanog Upravnog odbora Fonda u kojem je opet gospodin Slavko Linić, rekao je.

S ispravkom netočnog navoda javila se **Milanka Opačić (SDP)** rekavši da je potpuno netočno da se do ove rasprave čekalo s razotkrivanjem istine o Sunčanom Hvaru jer je Vlada 3. veljače 2003. u svojim zaključcima rekla što je bilo

pogrešno u privatizaciji i suspendirala tu odluku. Potpuno je i netočno da su nekome obećane marine jer one nisu bile u natječaju i riječ je samo o tome da su Terme Čatež iskazale interes za ulaganje u gradnju marina a taj bi interes trebalo prepoznati.

Mario Kovač (HSL) drži da predgovornica nije ispravila njegov navod jer da on uopće nije govorio o tome no tragedija, je, kaže, što marine nisu bile u natječaju. Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** ispravio je navod zastupnika Kovača i rekao da istina u ovom Parlamentu ne ovisi ni o kakvom dogovoru no da je vidljivo da ovdje koalicijske stranke ne misle isto. **Mario Kovač (HSL)** upozorio je pak da se mišljenja ne mogu ispravljati i da je on rekao da je istina u ovom Parlamentu, prema njegovom mišljenju, ono što se dogovore partneri u koalicijskoj vlasti a da je možda zastupnik Jurjević navikao ispravljati tuđa mišljenja. **Dragica Zgrebec (SDP)** javila se za repliku i rekla da zastupnici ocjenjivanjem pojedinačnih ponuda upadaju u zamku jer da su uvjeti utvrđeni u ponudi a detaljnije se iz ponuda može regulirati sam ugovor i stoga je Vlada nakon donošenja odluke o prihvaćanju ponude zadužila Fond da tijekom pregovora razjasni sve što bi moglo biti sporno, do ocjene kredibiliteta društva Terme Čatež do vlasničke strukture. **Mario Kovač (HSL)** naglasio je da bi u javnom pozivu za podnošenje ponuda trebali biti svi uvjeti koje predviđaju hrvatski propisi bilo da se radi o Zakonu o privatizaciji ili nekom drugom zakonu a ponude trebaju odgovarati tim uvjetima a trgovačka društva odnosno kupci, ovdje konkretno iz Slovenije, ne trebaju ulaziti u analizu i kvalitetu hrvatskih propisa jer su podnijeli ponude koje bi trebale odgovarati uvjetima iz javnog poziva. Nepojmljivo je da se sa samo jednim ponuđačem ulazi u pregovore oko sklapanja ugovora, dodao je. **Željko Glavan (HSL)** rekao je da pristaje na test inteligencije ali da bi onda zastupnik Godek morao ići liječniku specijalisti (ali neće reći kojem).

Ideološki mit

Mr.sc. **Željko Glavan (HSL)** smatra da je dobro što nije prodan Sunčani Hvar. Primjećuje kao sudionici ove rasprave već prvom svojom rečenicom konstataciju da nisu protiv privatizacije kao da

žive u nekim drugim vremenima kada se govorilo ja nisam protiv bratstva i jedinstva. "Bojim se da mi kao država često robujemo privatizaciji kao ideološkom mitu, a kad god se robuje ideološkom mitu to ne može dobro završiti", rekao je Glavan. "Narod koji je stvorio Plivu, Podravku, brodogradilišta svjetskog glasa, Gavrilović, Kraš, Končar, Đuru Đakovića i brojne institute i stručnjake, nakon 13 godina privatizacije postao je bankarska, telekomunikacijska i dijelom medijska kolonija, a na najboljem je putu da postane i energetska". Država ima gotovo 400 tisuća nezaposlenih i 15,5 milijardi dolara duga pa je stoga krajnje vrijeme da se zaustavi proces privatizacije koji se kod nas događa već 13 godina, kaže Glavan, to više jer od nikoga iz Vlade nije čuo da će privatizacija za 3,5 godine ili možda osma godina donijeti neke pozitivne pomake. Naša je ministrica turizma nedavno izjavila da strane banke nisu baš voljne kreditirati hrvatski turizam pa se postavlja pitanje zašto se baš 90 posto banaka moralo prodati strancima. Ako je kolanje kapitala univerzalno, kao što neki tvrde, zašto onda EU kao međunarodna asocijacija štiti neke svoje privredne grane, pita Glavan.

Usljedila je replika u kojoj je dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)** ustvrdio kako misli da je pogrešno Glavanovo pitanje zašto smo naše banke prodali strancima. Za Njavru bitno je pitanje zašto banke u Hrvatskoj, bez obzira jesu li u njima domaći ili strani dioničari, ne žele kreditirati naše hotele, napose naš turizam? Drži kako to banke čine najvjerojatnije zato što smatraju da im oni taj novac nikada neće vratiti, a zastupnik je siguran da hoteli koji svojim prihodima mogu pokriti svoje troškove nemaju problema u dobivanju kredita. Turizam zemlje čini tisuću uspješnih poduzeća i isto tako stotina neuspješnih, a od banaka se ne može očekivati da odobravaju novac šakom i kapom kada se zna da smo ih svake tri godine sanirali, zaključio je Đuro Njavro.

U nastavku rasprave govorio je potpredsjednik Vlade **Slavko Linić**. Prisjetio se početka mandata aktualne vlasti kada je Vlada zatekla 355 tisuća nezaposlenih, napose ogroman rast stope nezaposlenih koji je pratio cijelu 1999. godinu, a koja je u jednom trenutku rezultirala sa više od 415 tisuća nezaposlenih. Svaka Vlada pokušava svojim programima jasno reći

da se samo programima ulaganja, investicijama i investicijskom potrošnjom može smanjiti stopa nezaposlenih. To je razlog što je Vlada dala ogroman značaj procesu privatizacije. Pored toga u kratkom je roku platila enormne dugove koji su od prije ostali te uložila u sanaciju gospodarstva. Nakon što su plaćeni dugovi i nakon što se krenulo u sanaciju bilo je nemoguće osigurati bilo kakva sredstva za turizam i industrijske pogone. Danas, međutim postoji investicijska potrošnja na razini infrastrukture, energetike i realne ekonomije koja se uključila u realno (novo) tržište investicija i to je razlog, kaže gospodin Linić, što danas bilježimo manji broj nezaposlenih nego u veljači 2000. godine. Iz državnog portfelja privatizirano je samo 31 trgovačko društvo, a od toga su tek šest kupili stranci, a kada je riječ o hotelskim kompleksima od 10 trgovačkih društava samo su dva prodana strancima. Kod prodaje se, osim postizanja dobre cijene, od kupca traži i ulaganje u investiciju. Okosnica je svega, dakle, kako investicijama otvoriti radna mjesta, i utjecati na smanjenje broja nezaposlenih. Netočnom drži tvrdnju da banke ne prate ulaganja u naš turizam. Baš obrnuto gospodin Linić ističe da su u zadnje dvije-tri godine prisutna enormna ulaganja baš u privatiziranim trgovačkim društvima. Pritom problem nije u kreditima banaka koje će pratiti takve projekte već problem nastaje tamo gdje država kao vlasnik investicije inzistira na jamstvima, a ona su ograničena zbog neprekidnih ulaganja u ostale investicije.

I dok je na svjetskom tržištu i EU-u prisutna recesija, Hrvatska ima stopu rasta gospodarstva dvostruko i trostruko veću, i to ne samo zbog osobne potrošnje građana nego dobrim dijelom i zbog investicijske potrošnje. Zato je važna privatizacija pa je neprihvatljivo svako njezino odlaganje, a napose nepovjerenje u privatni sektor da može dati svoj doprinos u otvaranju radnih mjesta. U postupku privatizacije uvijek postoji sukob glede vrijednosti investicije koja se privatizira, ali je evidentno da onaj tko ulaže ocjenjuje vrijednost investicije pa tako i hotela ovisno o tome kojoj kategoriji pripada.

Usljedili su ispravci navoda. Za **Daria Vukića (HDZ)** netočan je navod gospodina Linića glede broja nezaposlenih. Vukić se pozvao na službene podatke Hrvatskog zavoda za statistiku te ustvrdio da je krajem 1992. godine prosječno

bilo 266 tisuća nezaposlenih, krajem 1999. godine 321 tisuću, a u 2001. godini 380 tisuća nezaposlenih. Glede investicija navodi kako se one ostvarene u dugotrajnu imovinu pravnih osoba i privatnog sektora nisu promijenile 1998, 1999. i 2000. godine, a ostale su na razini od 35 milijardi kuna. Što se tiče stope rasta nedavno je objavljena procjena Međunarodnog monetarnog fonda o stopi rasta svjetskog gospodarstva od 3,2 posto, dok je ona u Hrvatskoj u razdoblju od 1994. do 1997. bila iznad 6 posto, a danas je na razini od 4 posto.

Kao država često robujemo ideološkom mitu, a to ne može dobro završiti.

Za **Ljubu Česića-Rojša (HDZ)** netočna je Linićeva tvrdnja o ograničenim jamstvima. Jamstva su ograničena za sve osim za gospodina Vrhovnika i brodogradilište Viktor Lenac, smatra Rojs. Jednako tako je, kaže, netočna tvrdnja da Vlada nije mogla bez sredstava otvoriti nova radna mjesta. S tim u vezi Rojs upozorava da je 3. siječnja vanjski dug iznosio 9 milijardi dolara, a danas već iznosi više od 16 milijardi dolara. Primitio je također da potpredsjednik Linić u izlaganju koristi riječi "ova Vlada" pa ga zanima što ga smeta riječ "hrvatska", te dodaje odmah "ili ste možda govorili u ime Vlade Republike Srpske". Podvlači još da će biti revizija svih nezakonitosti počinjenih u proteklih 13 godina te da će iza brave završiti svi koji su se ogriješili o hrvatske zakone i koji na takav način ruše pravnu državu - Republiku Hrvatsku.

Za mr.sc. **Željka Glavana (HSL)** netočna je Linićeva konstatacija da su strancima prodana samo dva trgovačka društva te drži da je pritom potpredsjednik Vlade vjerojatno mislio na portfelj Hrvatskog fonda za privatizaciju, ali HT-a. No, nas ne zanima samo prodaja strancima trgovačkih društava nego ukupne naše imovine. Zaključujući istup poručio je gospodinu Liniću kako za razliku od njega ne razlikuje privatno i državno vlasništvo nego poznaje samo vlasništvo, te kako ne razlikuje privatni i državni kapital nego samo dobar ili loš kapital.

Iako se dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)** složio s Linićevim ukazivanjem na

važnost investicija, drži da je netočna konstatacija kako Hrvatska ima kvalitetnu strukturu investicija. I dok su od 1995. do 2000. investicije bile pretežito u obnovu, danas se vezuju za izgradnju cesta i sektor javnih poduzeća. Problem i onda i sada je što nemamo izvozno usmjerenih investicija, a da je tome tako govori i podatak o trgovačkom deficitu od gotovo šest milijardi dolara u 2002. godini.

Ističući stopu rasta kao pozitivan trend u makroekonomiji Hrvatske, gospodin Linić manipulira podacima i ne govori istinu, smatra **Jadranko Mijalić (HSL)**. Kad se govori o stopi rasta tada uz potrošnju i investicije ne treba zaboraviti i brojčani podatak o zaduženju hrvatske privrede i države, naglašava Mijalić.

Paradigma

Nije dobro što nas u ovoj raspravi vodi strast, rekao je predstavnik predlagatelja **Joško Kontić (HSL)**, a jednako tako zbog digniteta Sabora nije dobro iznositi tezu da netko govori u ime Vlade Republike Srpske. Tijekom rasprave više je puta otvoreno pitanje da ili ne privatizacije. Kontić je uvjeren, a jednako tako vjeruje i većina političkih stranaka da je privatizacija nešto čemu trebamo težiti, i nešto što je neminovno, a u konačnici korisno za prosperitet Hrvatske i svakog njezinog građanina. Stoga ključno pitanje nije da li ili ne pristupiti privatizaciji već kada i kako tome pristupiti. Pritom valja težiti da privatizacija bude transparentna bez repova kakvih nažalost ima o čemu svjedoči i ova rasprava u Saboru. Klub zastupnika HSL-a misli da nije dobro što je Sunčani Hvar izdvojen iz projekta Europske banke za obnovu i razvitak i Njemačke razvojne agencije. Realna cijena Sunčanog Hvara puno je viša od trenutne tržišne koja je ponuđena. U konkretnom slučaju Klub misli da je trebalo napraviti restrukturiranje poduzeća uz pomoć spomenute dvije institucije, a zatim pokušati pronaći strane (poznate) partnere. Prije toga poduzeće valja podijeliti na nekoliko logičnih gospodarskih cjelina, u krajnjoj liniji zbog sprječavanja bilo kakvog monopola, a napose zbog iznesene teze da nije dobro držati sva jaja u jednoj košari. Klub se zalaže da se Sunčani Hvar privatizira, ali bilo bi bolje da prodamo namještaj nego li drvo, kaže slikovito Kontić. Svakako bi

bilo bolje prodavati gotov proizvod nego sirovinu, dakle proizvod koji može postići punu cijenu na tržištu, nastavlja Kontić i dodaje da je to jedna od teza zbog koje je Klub zastupnika HSS-a npr. problematizirao cijeli ovaj slučaj oko Sunčanog Hvara, i zbog koje je došlo do prijepora, a onda su naknadno otvorena pitanja o transparentnosti cijelog tog slučaja. Da cijela stvar oko Sunčanog Hvara nije napravljena transparentno govori i odluka Vlade od 6. veljače ove godine i činjenica da je Vladino povjerenstvo od tri ministra ukazalo na određene nepravilnosti. U tom smislu dobro je što je otvorena ova rasprava, a zatim blago proširena raspravama o konceptu i strategiji privatizacije, i Zakonu o privatizaciji. Jednako je tako dobro što se vode polemike o tome koliko bi široko trebalo ići u natječajima i javnim pozivima u privatizaciji, je li ovo što trenutno imamo dovoljno ili bi možda trebalo transformirati postojeći Zakon tako da uvjeti natječaja budu jasniji. Na primjedbe nekih da Sunčani Hvar nije interesantno pitanje Kontić odgovara da ovaj slučaj privatizacije nije regionalni, dakle dalmatinski problem već paradigma jednog velikog problema s kojim se naša država i društvo suočava već 13 godina. S privatizacijom treba nastaviti ali je valja postaviti na puno jasnije osnove i definirati obrascima u kojima neće dolaziti do dvojbenih situacija i različitih interpretacija pojedinih slučajeva, i u kojoj će se u stručnom smislu moći valorizirati određeni učinci, umjesto da se manje-više oslanjamo na određene političke procjene u davanju stanovitih ocjena. Istina, ova se rasprava odrađuje "post festum", ali odgovornost za to ne snosi Klub zastupnika HSL-a jer je na vrijeme predložio ovu raspravu u Hrvatskom saboru. Dogodilo se to zapravo i prije sjednice Vlade na kojoj je ona donijela odluku o poništenju prethodne odluke o prodaji dionica Sunčanog Hvara Termama Čatež. Drži da je dobro što je otvorena ova rasprava jer je tako otvoren cijeli niz pitanja koja će vrlo vjerojatno potaknuti neke druge strategijske rasprave u Saboru, i zastupnik pretpostavlja dati određene smjernice o transparentnijem i učinkovitijem funkcioniranju pojedinih segmenata ovoga društva.

Tijekom ove rasprave nitko nije postavio pitanje zašto se na jedan natječaj na kojem se zaista prodaje nešto što je potencijalno silno vrijedno i atrakti-

vno nije javio neki hrvatski investitor. To samo govori o našoj spremnosti da uđemo u jedan takav projekt. Susjedna je Slovenija u gospodarskom smislu riječi 20 ili 30 godina ispred Hrvatske, a nositelji tog prosperiteta su slovenski poduzetnici. Kontić uvjerava zastupnike da su zemlje koje su se oslonile na domaće snage dugoročno imale puno bolje rezultate, a Slovenija je za to najbolji primjer. Na kraju upozorio je na zaključke Kluba zastupnika svoje stranke kojim se od Sabora traži da obveže MUP da o slučaju privatizacije Sunčanog Hvara provede istragu, da svoj nalaz i mišljenje dostavi u Državni ured za reviziju, a oba izvješća dostave Hrvatskom saboru. Radi se o inicijativi da se o konkretnim problemima počnu baviti institucije koje su za to plaćene, zaključio je Kontić.

Sunčani Hvar nije regionalni problem već paradigma jednog velikog problema s kojim se suočava naša država i društvo već 13 godina.

U nastavku pojedinačne rasprave govorio je mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)**. Za ovog je zastupnika luksuz što se već dva dana vodi rasprava i svada u Saboru oko ove privatizacije koja se uopće nije dogodila. Vlada je, naime, poništila privatizaciju Sunčanog Hvara što je, kaže Jurić, jedinstven slučaj u proteklih 12 godina postojanja Hrvatske kao države. Ponovio je da se u Saboru već dva dana vodi ova rasprava te da hrvatska javnost time nije oduševljena, a zastupnike čeka još 48 točaka dnevnog reda koje valja završiti. Zar sve to ne upućuje na potrebu da se uvede jedan blagi psiho-test za sve zastupnike i kandidate za zastupnike kako bi se vidjelo jesu li u međuvremenu poludjeli, kaže Jurjević. Zašto ne, nastavlja zastupnik te podsjeća da vozači kamion-cisterni trebaju svakih šest mjeseci ići na psiho-test. Svojim prijedlogom, kaže Jurjević, ne kani nikoga vrijeđati jer je i sam spreman prvi se podvrgnuti takvom testu. Vlada je, nastavlja Jurjević, uočila neke greške u privatizaciji Sunčanog Hvara i poništila je, a Sabor ovdje velikim dijelom raspravlja o nečemu za što uopće nije nadležan. Ukinimo nadzor i

reviziju ili Sabor proglasimo da je ujedno i nadzor i revizija, rekao je Jurjević. Aktualna se Vlada stalno napada da prodaje obiteljsko srebro, a pritom se zaboravlja da je privatizirala samo 31 trgovačko društvo, od čega su samo dva ili tri trgovačka društva prodana strancima. Mogla bi se Vlada možda napasti zbog spore i nedovoljne privatizacije, ali je isto tako jasno da radi bjelodano i transparentno te da na početku svake godine dostavi Saboru program privatizacije i analizu provedene privatizacije što je također novost nakon 12 godina postojanja naše države. I nema više pojedinaca-genijalaca koji su uspjeli postati vlasnici 170 društava niti Zakona koji omogućava da se reproduciraju takvi genijalci. U svezi s konstatacijom da često robujemo privatizaciji kao ideološkom mitu, zastupnik Jurjević dodaje da privatizacija mnogima smeta te da ne uočavaju sve ono pozitivno što ona donosi.

Psiho test

Uslijedili su ispravci netočnih navoda. **Dario Vukić (HDZ)** drži da je potpuno netočan navod da su do sada aktualna Vlada i HFP privatizirala samo 31 trgovačko društvo, jer se u izvješćima Fonda navodi da ih je od 3. siječnja 2000. privatizirano stotine. Odluka Vlade da poništi privatizaciju Sunčanog Hvara nije jedinstven slučaj u proteklih 12 godina kako navodi Jurjević, jer je sukladno članku 45a. Zakona o pretvorbi još prije Hrvatski fond za privatizaciju radio revizije izdanih rješenja o pretvorbi više od 400 trgovačkih društava, ali ih i poništavao, zaključio je Vukić.

Željko Glavan (HSL) je reagirao na Jurjevićevu opasku kako više nema genijalaca koji su postali vlasnici 170 trgovačkih društava. "Ako netko može biti član Vlade i istovremenu član u 20 nadzornih odbora onda je stvarno genijalac, smatra Glavan". Uzvratilo mu je **Jurjević (SDP)** riječima da nitko nije član u 20 nadzornih odbora kad se Zakonom kad je riječ o tom članstvu ta cifra ograničava na desetak nadzornih odbora. A kad je riječ o članstvu u nadzornim odborima uopće se ne radi o nekakvoj genijalnosti, jer u poduzećima za koje je odgovorna Vlada članovi nadzornih odbora odgovorno rade bez ikakve naknade.

Zastupnik Jurjević je ustvrdio da je Vlada uočila neke greške i poništila

prodaju Sunčanog Hvara, a predsjednik Sabora Zlatko Tomčić "da Vlada i SDP iz ove prljavštine ne mogu izaći čisti", primijetio je **Ivo Lončar (nezavisni)**. Zbog tih izjava ovaj nezavisni zastupnik kaže da je u velikoj zabludi glede pitanja je li pogriješila partija ili predsjednik Sabora. Glede prijedloga o uvođenju psiho testa Lončar je poručio Juriću kako bi on, da je sada urednik, stavio naslov "Marin Jurjević-Baja u Vrapču" i podnaslov "Sabor-ski zastupnik SDP-a mr. sc. Marin Jurjević Baja na psihijatrijskom vještačenju u Vrapču. Zastupnik Jurjević je, uz ostalo, odgovorio da za Lončara ne treba psiho test, i da je sve jasno.

U ponovnom istupu **Ivo Lončar (nezavisni)** je ustvrdio da je zastupnik Jurjević grubo povrijedio članak 214. Poslovnika te da se neće spuštati na njegovu razinu vrijeđajući. Za dr.sc. **Ljerku Mintas-Hodak (nezavisna)** ova je rasprava postala krajnje neozbiljna, a s obzirom na to kako je zastupnik Jurjević impostirao svoju raspravu drži kako je jedino dobra ideja koju je dao ona o primjeni psiho testa na zastupnike, počev od samog predlagatelja te ideje.

Nakon svih ovih replika stvarno se stječe dojam da se zastupnici svađaju, primijetila je **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL)**. Kamo sreće da se na početku mandata ove vlasti odgovorno raspravljalo o privatizaciji turističkog portfelja. Tada bi se možda izbjegla današnja priča o Sunčanom Hvaru, smatra zastupnica.

Nitko nije postavio pitanje zašto se na natječaj na kojem se prodaje nešto što je potencijalno silno vrijedno i atraktivno nije javio neki hrvatski investitor.

U nastavku rasprave **Snježana Biga-Friganović (SDP)** podržala je ideju o uvođenju psiho testa, ali upozorava da ne treba brkati psihijatrijsko vještačenje i psiho test jer jedno provode psihijatri, a drugo psiholozi. Osobno smatra da je dobro da se rasprava nastavila i drugi dan o ovoj temi kako bi se pred hrvatskom javnošću potpuno demistificirala brojna pitanja vezana uz privatizaciju Sunčanog Hvara, ali i privatizaciju koju provodi Vlada od 2000. godine nao-

vamo, a napose onu od 1990. godine. Veliki dio naših građana povezuje privatizaciju s kriminalom, uništavanjem poduzeća i zatvaranjem radnih mjesta, a još nam je u sjećanju da su poduzeća prodavana po niskoj cijeni, neki vlasnici dovođeni dekretom, a poduzeća uništavala kako bi se jeftino prodala. Od 2000. godine na ovamo Vlada je predložila, a Sabor donio izmjene Zakona o privatizaciji. Sukladno Zakonu prodaja tvrtki se provodila na burzi i javnim prikupljanjem ponuda. U ovom mandatu Sabora zastupnici su na klupe dobili čak dva izvješća o dionicama državnog portfelja, a analizirali su i rad članova nadzornih odbora kao i operativni plan privatizacije državnog portfelja. Izmjene spomenutog zakona omogućile su potpuno drugačiju njegovu primjenu. Sve do 2000. godine državnim portfeljem (dionicama i privatizacijskim procesima) upravljale su različite državne institucije (mirovinski fond, Fond za privatizaciju, DAB-a, INA-a, HEP itd.). Izmjenama Zakona svi su ti portfelji ujedinjeni u Fond za privatizaciju i napokon omogućena kontrola Vlade nad državnim portfeljom. Sve do 2000. portfelji su bili u pojedinim institucijama što nije bilo slučajno jer se radilo o jasno organiziranom neredu kojem je cilj bio potpuno zamagliti stanje. Zastupnica se slaže da bi trebalo raspravljati o novim modelima privatizacije, ali se postavlja pitanje kakvi bi to modeli bili. U zaključnom dijelu zastupnica je podvukla da nije zadovoljna činjenicom da je naše pravosuđe još uvijek izuzetno sporo kada je riječ o procesuiranju nedozvoljenih radnji u privatizaciji. Iako postoje određene istražne radnje i procesi koji se tiču pretvorbe, privatizacije i kriminala s tim u vezi, još uvijek nitko nije pravomoćno osuđen pa zastupnica dijeli duboko nezadovoljstvo građana koji očekuju da netko za sav taj kriminal bude i kažnjen.

Ispravljajući navod zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** drži netočnim da se operativna privatizacija provodi po modelu i planu koji su usvojeni u Saboru. Sunčani Hvar je trebao biti privatiziran po jednom sasvim drugom modelu kojeg je na prijedlog Vlade prihvatio Sabor, naglašava Vukić, ali su nakon toga HFP i Vlada postupili suprotno tom prijedlogu. Sve u svemu model je samovoljno promijenjen.

Ljubo Ćesić-Rojs (HDZ) smatra da je dobro vidjeti tko što prodaje, a ako je po slovu zakona neka se s prodajom i nastavi, ali ako je zakon prekršen neka se vidi tko se o zakon ogriješio. U tom smislu podsjetio je na izlaganje potpredsjednika Vlade, gospodina Linića glede teškoća u poštivanju vlasništva na pomorskom dobru, a napose pretvorbe društvenog vlasništva.

Na Vukićevu opasku o samovoljno promijenjenom modelu privatizacije **Snježana Biga-Friganović (SDP)** upozorava da je sam model moguće mijenjati, a koliko je čula, pritom su uvažena mišljenja stručnjaka.

Dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)** ne vidi zašto bi veliki napredak bio učinjen sa centralizacijom upravljanja dionica koje su bile ranije kod različitih državnih institucija. Zastupnik misli da je profesionalnije trebalo voditi te dionice, a ne ih staviti pod kontrolu Hrvatskog fonda za privatizaciju gdje se danas ne vode ništa profesionalnije nego li su vodene ranije. Bilo je dobrih modela privatizacije, a u tom smislu prisjetio se jednog takvog iz 1998. godine - modela Hrvatskog mirovinskog investicijskog društva kao jedini slučaj profesionalnog vođenja i upravljanja dionicama za koje država odgovara. Uzvratila je zastupnica **Snježana Biga-Friganović (SDP)** podsjećajući na izvješće Državne revizije o ponašanju Mirovinskog fonda, i raspolaganju portfeljom dionica od 1992. do 3. siječnja 2000. godine. Svaka stranica i redak tog izvješća bili su horor i kriminalistička priča, i očito je da se tamo nije portfeljem poslovalo na odgovarajući način. Isto tako, tvrdi, da ju se ne može uvjeriti da je dijelove portfelja lakše prodati i kontrolirati nego kada su u većinskom svom dijelu.

Da kapital ne poznaje granice i nacije nego samo interes podsjetio je **Tonči Žuvela (SDP)**. Tako je 1994. godine privatizirana Karlovačka pivovara, a za 30,48 posto dionica gospodin Lukšić je platio 10 milijuna 710 tisuća DEM, odnosno po jednoj dionici 32,81 EUR. Prije nekoliko dana dosta potihlo prošla je prodaja tog njegovog većinskog paketa dionica u spomenutoj pivovari, ali za sedam puta veći iznose, odnos 1 je dionica prodana za 234,61 EUR. To je tek jedan primjer kako se ranije nije vodilo računa o prodaji našeg blaga, dok se danas takve prodaje ipak ne odvijaju.

Poslovna magija

U kraćem istupu potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** rekao je da svi koji su stekli vlasništvo na pomorskom dobru tu imovinu moraju vratiti, što nije posao Vlade nego državnog odvjetnika. A što se tiče strukturnih promjena Sunčanog Hvara tvrdi da su one provedene, a za to su shodno Zakonu o trgovačkim društvima bili nadležni Uprava društva i Nadzorni odbor. Potpredsjednik Linić ponavlja još jedanput da Vlada nije ta koja odlučuje kako će se strukturirati trgovačka društva već spomenuta uprava i odbor čija je odluka dobila potvrdu međunarodnih eksperata, ali i gradskog poglavarstva kao lokalne samouprave. Kao bitno naznačio je da Vlada nije odstupila od strategije privatizacije, već je kao predstavnik koalicijske politike samo uvažavala odluke onih koji su o tome morali odlučiti po Zakonu o trgovačkim društvima.

Nakon stanke riječ je dobila **Milanka Opačić (SDP)**, a ukratko je objasnila zašto odustaje od rasprave. Drži da je u dan i pol ove rasprave gotovo sve rečeno i manje-više se sve ponavlja. Isto je tako činjenica da je Vlada RH nakon priznanja da postoje određene pogreške u samoj proceduri donošenja odluke o privatizaciji Sunčanog Hvara istu poništila. Konačno, Klub zastupnika SDP-a zatražio je od nadležnih tijela da nakon uvida u kompletnu dokumentaciju privatizacije Sunčanog Hvara dostave u roku od 30 dana izvješće iz kojeg bi se vidjelo ima li bilo kakvih kaznenih ili prekršajnih elemenata tijekom donošenja odluke o toj privatizaciji.

Kapital ne poznaje nacije i granice nego samo interes.

Privatizacija je bila i ostala plodno tlo za politička nadigravanja i skupljanje političkih poena, primijetio je mr.sc. **Zorko Vidiček (SDP)**. Ranije je privatizacija opravdano bila meta žestoke kritike oporbenih političkih stranaka i ogromnog nezadovoljstva hrvatskog radništva i hrvatske javnosti. Odijum koji proces privatizacije nosi iz proteklog vremena kad je ona bila sinonim za nezakonito bogaćenje, kriminal, pljačku i otimačinu i danas budi kod javnosti sumnje i nepo-

vjerenje, i onda kada za to nema valjanog razloga. U takvim uvjetima moguće je od privatizacijskog postupka napraviti slučaj, pobuditi paranoične sumnje, i iz ničega napraviti dramu s nevjerojatnim dramaturškim zapletima, i u ovoj raspravi imamo slučaj koji je nastao, a da za to nije bilo bitnih pravnih i ekonomskih razloga, smatra Vidiček.

Nakon što je pomno proučio materijale koje je u svezi sa Sunčanim Hvarom dostavila Vlada zastupnik je zaključio da Upravni odbor Fonda i Vlada nisu prekršili niti jedan propis koji regulira proces privatizacije Sunčanog Hvara. Bilo je, kaže, proceduralnih propusta ali bez bitnijeg utjecaja na odluku o izboru ponuđača, a Vlada je ove propuste Upravnog odbora Fonda drakonski sankcionirala smjenjivanjem čitavog Upravnog odbora Fonda i pokazala principijelnost poništenjem odluke o prodaji Sunčanog Hvara ne tolerirajući pri tome niti najmanje proceduralne propuste u tom procesu privatizacije. Za zastupnika je najvažniji gospodarski aspekt te privatizacije tj. rasvjetljavanje dvojbe da li je i koja ponuda u toj privatizaciji najpovoljnija. Tijekom ove rasprave izražena je sumnja kako je ponuda Terme Čatež bila niža od one Kompasove što smatra zastupnik nije točno. Ponude Terme Čateža i Kompassa kada je u pitanju ulaganje u postojeće objekte Sunčanog Hvara potpuno su identične, a napose u prekategorizaciju objekta u višu kategoriju kroz ulaganje. Važno je pritom istaći da su Terme Čatež osim ulaganja u postojeće objekte Sunčanog Hvara nudili i ulaganje u marine i vodene programe, i po tome je to ulaganje veće u odnosu na ponudu Kompassa. U nastavku zastupnik je upozorio na nekoliko ključnih činjenica koje daju apsolutnu prednost Termama Čatež kod odabira najpovoljnije ponude za Sunčani Hvar. Tako npr. usporedba potencijala s kojima raspolazu Terme Čatež i Kompas daju prednost Termama (kapital Terma je 716, a Kompassa 250 milijuna kuna). Nadalje, godišnji ukupni prihod Terma 40 posto je veći od Kompassovog. Dobit ostvarena u poslovanju Terma za devet mjeseci prošle godine iznosila je 55 milijuna kuna, dok je dobit Kompassa za prvih deset mjeseci bila gotovo 20 puta manja. U 2000. Kompas je imao 21 milijun kuna dobiti, ali 2001. svega 2 milijuna i 800 tisuća kuna, a za deset mjeseci lani tek tri milijuna kuna. Vidi se trend drastičnog pada

dobiti u Kompas pa se postavlja pitanje da li bismo smatrali ozbiljnim Upravni odbor Fonda i Hrvatsku vladu kada bi u takvoj situaciji prodali Sunčani Hvar toj tvrtki. Konačno, kako je u takvoj situaciji uopće moguće vjerovati da bi za pet godina Kompas mogao uložiti 470 milijuna kuna u Sunčani Hvar. Hrvatsko zagorje ima šest toplica od kojih tri životare pa se postavlja pitanje kakva je to poslovna magija po kojoj poslujući pod gotovo istim uvjetima Terme Čatež ostvaruju profit više od 30 posto, a Zagorske toplice jedva preživljavaju. Tu su poslovnu magiju demistificirale same Terme Čatež ističući da najveću vrijednost tog društva predstavlja njegov kadrovski potencijal tj. znanje na području rukovođenja hotelima i vodenim programima. Želja je bila da se znanje i iskustvo koji dovode do stvaranja prepoznatljivog turističkog proizvoda presade kroz tu privatizaciju u jednu veliku hrvatsku turističku tvrtku. Nakon svega zastupnik je uvjeren da svi ekonomski argumenti nedvojbeno govore da je odabran pravi ponuđač i odabirom Terme Čatež donijeta prava odluka. Isto tako Vidiček drži da je iracionalna dilema prodavati ili ne strancima hrvatske kapacitete. Nisu u pravu oni koji misle da je povoljnija privatizacijska varijanta Kutle-Gucić od varijante prodaje strancima. Ima i onih koji misle da je bolja sadašnja varijanta životarenja Sunčanog Hvara uz postojeću vlasničku strukturu, a zna se da je Sunčani Hvar gubitaš (70 milijuna kuna gubitaka i 81 milijun kuna kredita uz godišnji ukupni prihod od svega 50-tak milijuna kuna). Koja je perspektiva tog trgovačkog društva bez strateškog partnera i svježeg kapitala, pita Vidiček. I dok smo s jedne strane svi nezadovoljni niskom učinkovitošću u privlačenju stranog kapitala, s druge strane kada strani kapital želi doći u Hrvatsku tada ga želimo izbjeći, primjećuje zastupnik, i odmah dodaje kako ne možemo ići u Europu ako ne prihvatimo europske kriterije ponašanja pa i u slobodnom protoku kapitala i uvođenju tržišnih kriterija u gospodarstvo. Negirajući europske standarde ponašanja možemo ostati tek oaza siromaštva u ovom dijelu Europe. Zastupnik je siguran da ne postoje nikakvi bitni ekonomski argumenti koji bi doveli u sumnju ispravnost privatizacije Sunčanog Hvara. Zaključujući raspravu upozorio je na posljedice politizacije jednog gospodarski racionalnog i ispravnog poteza

glede privatizacije Sunčanog Hvara. Prva bi bila usporavanje procesa privatizacije, kao glavnog sadržaja tranzicije u kojoj već kasnimo, zatim kompromitacija naših napora da privučemo strana ulaganja i strani kapital u Hrvatsku, a napose stvaranje atmosfere linča prema ljudima koji odlučuju u procesu privatizacije stavljajući ih u poziciju da se od njih traži odgovornost za svaku odluku koju donesu bila ona loša, ekonomski opravdana ili ne. Zastupnik vjeruje da će se tijekom ove rasprave razjasniti mnoge nejasnoće i dvojbe koje postoje, a u procesu privatizacije ubuduće vrednovati isključivo realni tržišni kriteriji i argumenti.

Zaoštreni interesi

Uslijedila je replika dr.sc. **Đure Njavre (nezavisni)**. Zastupnik misli da je besmisleno optuživati prošlu ili aktualnu Vladu da je protiv inozemnih ulaganja, a jednako je tako nepošteno izdvojiti primjer poslovne grupacije Kutle i Globus grupe, a napose Gucić, a da se ne analizira razlog zbog kojeg su otišle u probleme. Naglašava da u Hrvatskoj nema fobije od zdravih inozemnih ulaganja.

Na privatizaciji Sunčanog Hvara zaoštrili su se različiti interesi i pružila prilika da se progovori o tome kakvu privatizaciju hoćemo, posebno u turizmu, naglasio je **Juraj Njavro, dr. med. (HDZ)**. Bez obzira na sve probleme koji su se u posljednjih 12 godina javljali u hrvatskoj ekonomiji moramo ići dalje s privatizacijom, ali ona mora biti razumna i postizati ako ne sve ono bar većinu ciljeva što se pred njom postavljaju po važećem zakonu. Gledano po ekonomskim parametrima Hrvatska je u odnosu na 1990. godinu 2003. napravila ogroman iskorak. Danas je Hrvatska država sa oko 5000 dolara bruto društvenog proizvoda po stanovniku, dok naši susjedi imaju puno manje (BiH, Makedonija i Albanija tek nešto više od 1000 dolara, Srbija oko 1600 dolara). Na početku razlike su bile neusporedivo manje, a to znači da je privatizacija u Hrvatskoj ipak odradila svoje i u gospodarstvu pokazala što je zdravo, a što ne valja i treba ugasiti ili promijeniti, tvrdi Juraj Njavro. Jednako tako na ovoj priči o hrvatskom turizmu to treba pokazati. Sve da je i poštovan Zakon u privatizaciji u slučaju Sunčanog Hvara zastupnik drži da je privatizaciji hotela na Hvaru trebalo prići na jedan drugi način. Nama, kaže,

nije interes da imamo jednog vlasnika nad jednim hotelskim poduzećem preko kojeg se onda postaje veliki gazda u cijeloj jednoj regiji. Gledano gospodarski i s točke poticanja raznovrsnosti kvalitete, a napose korištenja domaćih resursa, Hrvatskoj bi više koristio pristup u kojem bi se poticala konkurencija tako da se zatečena hotelska poduzeća restrukturiraju i privatiziraju gdje god je to moguće (hotel po hotel), a zatim Hrvatima u zemlji i inozemstvu da mogućnost da u iste investiraju. Zastupniku je u tom smislu blizak austrijski model turizma, pa čak i francuski i talijanski gdje se vođenje hotela veže za sudbinu jednog čovjeka, obitelji i menadžera, a poneki od tih hotela uključuju se u lance hotela. Otpor takvom pristupu dolazi prije svega od ljudi koji su svoje interese jako dobro pronašli u vođenju takvih kuća, pri čemu iz godine u godinu bilježe gubitke u poslovanju ili ne vraćaju kredite, a ipak ostaju na vodećoj poziciji. Zastupnik smatra da u tom grmu leži zec, pa valja protresti grm, a Vlada pritom ne može pobjeći od svoje odgovornosti. Jer ako su predstavnici Ministarstva turizma zastupljeni u nadzornim odborima tvrtki onda se upravo od njih očekuje da utječu na proces restrukturiranja, podvlači zastupnik. Jasno da se cjelokupni kompleks Sunčanog Hvara može prodati Termama, ali jednako tako ta se cjelina može razložiti i ponuditi desecima investitora pri čemu će neki investitori biti s Hvara, drugi iz ostatka Hrvatske, a bit će tu i Hrvata iz inozemstva, pa možda i po neki slovenski investitor. Protivi se bilo kakvoj diskriminaciji prema investitorima iz Slovenije te se slaže da treba razdvojiti pitanje spora hrvatskih građana glede štednje u Ljubljanskoj banci od investicija slovenskih investitora u poneki hrvatski hotel. Prije ili kasnije hrvatskim štedišama u Ljubljanskoj banci bit će vraćena štednja, i to uz zatezne kamate, uvjeren je Juraj Njavro. Isto tako zna se da gotovo 20 posto turista koji dođu na našu obalu dolazi iz Slovenije. Stoga je prirodan interes slovenskih investitora i gospodarstva da, između ostalog, budu vlasnički prisutni u hotelima u Hrvatskoj, ali neka onda imaju po jedan hotel na Hvaru, Korčuli, Rabu, a ne da nam slovenski ili bilo koji drugi vlasnik kontrolira većinu hotelskih kapaciteta na jednom od naših otoka, zaključio je Juraj Njavro.

Nepobitna je činjenica da su kod privatizacije Sunčanog Hvara učinjene nepra-

vilnosti, ustvrdila je **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL)**. Spomenutim se hotelskim kompleksom hrvatska javnost i Vlada intenzivno bavila puna dva mjeseca, a na kraju se odustalo od te prodaje. No, nepobitno je da je vladajuća koalicija na primjeru Sunčanog Hvara ostala podijeljena. Zastupnica ne dijeli mišljenje Kluba zastupnika IDS-a da treba prekinuti ovu raspravu zbog, kako su obrazložili, brojnih poziva iz Istre.

Odigum koji proces privatizacije nosi iz proteklog vremena kada je ona bila sinonim za bogaćenje, kriminal, pljačku te otimačinu i danas budi kod javnosti sumnju i onda kada za to nema valjanog razloga.

Gradani Istre itekako su životno zainteresirani za ovu temu, tvrdi zastupnica, jer se Istra kao regija diči epitetom najkada je u pitanju turizam u Hrvatskoj, ali i pored toga njezini građani nisu uspjeli utjecati na tijek privatizacije turističkog portfelja. Zastupnica smatra da ova rasprava dobrano kasni, a da je bila prije možda bi Istrijani uspjeli zaustaviti prodaju Arena Turista iz Pule za male novce. Ova rasprava otvara temeljno pitanje kako se radilo i što je sve napravljeno od 3. siječnja 2000. u privatizaciji turističkog portfelja. Za zastupnicu nisu problem Terme i Kompas već je problem što u Hrvatskoj nismo uspjeli razviti niti jedne terme, pa tako niti Istarske toplice, tako da mogu kupovati poduzeća u susjednim zemljama i široj regiji. Uz to, veliki problem predstavlja nepostojanje novog Zakona o privatizaciji kojim bi se prekinulo sa starom (lošom) praksom na koju se i ranije ukazivalo u postupku privatizacije. Drži da je trebalo oživjeti malo dioničarstvo i uvesti ESOP program, a napose regulirati postupak kako ćemo imovinu koja nije privatizirana obuhvatiti pretvorbom. Tu zastupnica, prije svega, ima na umu zemljište, i s tim u vezi naglašava da je ta priča otvorena još u srpnju 2001. ali do dana današnjeg nije zatvorena, a priča oko Sunčanog Hvara samo je nužna posljedica aktualne političke situacije, smatra zastupnica.

Zakonom zabraniti rasprodaju naše obale

U nastavku ukazala je na, kako je rekla, zemljišnu aferu koja u posljednjih godinu i više dana tresu Istru. Nema dana da se u lokalnom tisku ne nađe neka nova epizoda o netransparentnosti i manipulaciji kod prodaje te imovine. S jedne strane radi se o tzv. turističkom zemljištu koje Zakonom o pretvorbi nije ušlo u temeljni kapital, a s druge strane o rasprodaji zemljišta u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. U svakom slučaju radi se o obalnom zemljištu. U Istri ima slučajeva da je u privatizaciju ušlo i zemljište koje nije smjelo ući kao što je pomorsko dobro. Uslijedila je gomila sudskih tužbi i predmeta koji se kompliciraju. Zastupnica smatra da je trebalo donijeti Zakon kojim bi se zabranila rasprodaja obala neovisno je li ona u vlasništvu i pod ingerencijom države ili jedinica lokalne samouprave. U kontekstu tog problema zastupnica je spomenula dvije afere u Istri, koje su dignute na nacionalnu razinu. Jedna je afera vezana uz selo sv. Jurij, a druga, za rasprodaju Brijunske rivijere. U svezi s potonjom aferom zamolila je Vladu da ispita i istraži način kako je ta rivijera prodana te je zamolila da se pred kraj mandata ne uvlači samo tako u nove projekte. U zaključnom dijelu zastupnica je ustvrdila kako, po njenom mišljenju, nema dileme pristupiti ili ne pristupiti privatizaciji. Zastupnica se zalaže za privatizaciju, ali misli da ona mora biti najučinkovitija. Pridružuje se zastupnicima koji traže da se Saboru dostavi u roku od 30 dana izvješće Državnog ureda za reviziju i MUP-a u slučaju Sunčanog Hvara, a u parlamentu održi rasprava o turizmu s posebnim osvrtom na načine i oblike privatizacije, te informacijom što Vlada misli glede Nacionalnog parka Brijuni i rasprodaje Brijunske rivijere.

Uslijedila je replika **Lucije Debeljuh (SDP)**. U svezi sa skandalom oko prodaje Brijunskog priobalja zastupnica Debeljuh prisjetila se prodaje općinskog zemljišta u Vodnjanu navodeći da su sve sporne radnje prijavljene nadležnim tijelima, i o tome se vode postupci. Zastupnica Debeljuh drži da nije vrijeme i mjesto da se raspravlja o skandalima koje proizvode novinski natpisi. Iako ne negira činjenicu da je Općinsko vijeće Vodnjana poduzelo sve da istraži tu prodaju zemljišta, **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL)** ne

dijeli mišljenje zastupnice Debeljuh da su mediji stvorili cijelu priču oko skandala prodaje Brijunske rivijere. Prodaja te obale, a zatim izmjena prostornog plana i prenamjena iz rekreacijske u zonu turističke izgradnje, kada se za 100 puta povećava cijena kvadratnog metra zemljišta nije ništa drugo nego očita sprega nekih interesa i ostvarivanja osobne koristi, zaključila je ova HSL-ova zastupnica.

Replicirajući **Dario Vukić (HDZ)** prisjetio se vremena kad je predložen, a potom povučen iz procedure Zakon o privatizaciji jer je u njemu bila ideja da se zemlja koja nije ušla u pretvorbene elaborate (posebno pomorsko dobro) prodaje neposrednom pogodbom. Oporba je napala ideju da se taj dragulj Hrvatske prodaje neposrednom pogodbom. Od potpredsjednika Vlade gospodina Linića moglo se čuti kako Državno odvjetništvo mora voditi računa kada se u aktivni nekog poduzeća (imovini) nađe i pomorsko dobro da se to ne razlučuje. Dionice ili udjeli poduzeća koji se prodaju odnose se na imovinu poduzeća, a pritom je vrlo bitna stvar je li u tu imovinu uključena ili nije i zemlja. Praksa je bila da se zbog niza neriješenih stvari takva imovina 1991, 1992. i 1993. i svih godina kada se provodila pretvorba ne uvrsti u elaborat. To se činilo ne zato što tadašnja Vlada to nije htjela učiniti već zato što to 50 godina nije rješavano, tvrdi Vukić. Tako su pomorsko, vodno, šumsko, napose javna dobra ostali izvan spomenutog elaborata, ali je sukladno članku 47. Zakona Fond za privatizaciju trebao to uknjižiti kao svoje vlasništvo ili s tom zemljom dokapitalizirati pojedino trgovačko društvo (povećati mu vrijednost). I tada ne bi bilo nespo razuma kao u slučaju "Jadranturista" iz Umaga, zaključio je Vukić.

Dosadašnja je rasprava pokazala da se zastupnici slažu da je ispravna Vladina odluka o poništenju prodaje 62 posto dionica Sunčanog Hvara. Razlikuju se, međutim, u ocjeni konkretnih poteza koji su pratili tu privatizaciju od natječaja, uvjeta natječaja, mjerila, kriterija te prodaje do vrednovanja ponuda, ali to već nije djelokrug Hrvatskoga sabora, smatra **Dragica Zgrebec (SDP)**. Tako se, kaže ova zastupnica, ulazi u nadležnost i odgovornost drugih institucija i tijela - Uprave i Nadzornog odbora trgovačkog društva Sunčani Hvar, do HFP-a i njegovog Upravnog odbora, a napose Vlade.

Imajući to u vidu zastupnica je odu-
stala od daljnje rasprave dajući isto-
dobno podršku prijedlogu da nadležna
tijela (Nadzorni odbor Fonda i Državna
revizija) provedu nadzor nad postupkom
prodaje dionica Sunčanog Hvara i o tome
izvijeste Sabor, ali i nadležna tijela drža-
ve koja će ispitati eventualne prekršaje ili
kaznena djela u postupku prodaje dionica
Sunčanog Hvara.

Ne možemo ići u Europu ako ne prihvatimo europske kriterije ponašanja pa i u slobodnom pro- toku kapitala i uvođenju tržišnih kriterija u gospodarstvo.

Ispravljajući netočan navod **Mario
Kovač (HSL)** se osvrnuo na onaj dio
izlaganja zastupnice Zgrebec u kojem
ona drži kako nije nadležnost Sabora
da kontrolira valoriziranje ponuda iz
natječaja. Ovaj HSL-ovac smatra da je
to netočno jer prema članku 80. Ustava
Hrvatski sabor nadzire rad Vlade RH i
drugih nositelja javnih dužnosti odgovor-
nih Hrvatskom saboru, u skladu s Usta-
vom i zakonom.

Za vrijeme prošle vlasti tisuće poduze-
ća je privatizirano tako da to nitko nije
znao, daleko od očiju javnosti, a većina je
dana, a ne prodana manjem broju biranih
ljudi, dok je tisuće i tisuće radnika ostalo
bez posla, pa i prava, naglasio je **Vedran
Lendić (SDP)**. O svemu bi javnost
doznala tek kada je sve propalo, odno-
sno za sve bilo kasno. No, demokratski
je napredak evidentan. Aktualna Vlada
utvrdila je u slučaju Sunčanog Hvara
grešku u postupku privatizacije i smi-
jenila članove Upravnog odbora Fonda,
što je razlika u odnosu na prijašnje vlade
koje su u tom dijelu bile nedodirljive i
bezgrješne.

Dalmacija, a posebno otoci, postala
je interesantna za ulaganja onog trenu-
tka kada je izvjesno da Hrvatska postaje
sigurna europska država, kada se zna
da će autocesta do Zadra biti gotova u
dogovorenom vremenu, nakon što je u
otoke uloženo 2 milijarde i 200 milijuna
kuna, a Vlada na djelu pokazala jadransku
orijentaciju. Istodobno su i nekoliko
puta porasle cijene zemljišta u Dalmaciji,
i ona postala interesantna za ulagače,

kako domaće tako i strane. Dio javnosti
je uvijek zadovoljan kada naši ljudi kupe
određene hotele, zemljišta i druge nekret-
nine, ali se ne pitaju u čijim rukama one
završe već za godinu-dvije dana. Status
quo oko prodaje Sunčanog Hvara i vraća-
nje situacije na početak za ovog je zasu-
pnika najgora posljedica koja se mogla
dogoditi kako za taj turistički kompleks,
tako i za državu kao većinskog vlasnika.
Rasprave poput ove mogu donijeti neku
ideju, razjasniti neku od učinjenih greška
i demistificirati navodne interese, ali
isto tako mogu produbiti i suprotnosti
u privatizaciji. Tradicija od 135 godina
organiziranog turizma u gradu Hvaru,
obvezuje da se spomenuta hotelska kuća
s novom vlasničkom strukturom izvede
na put dobrog gospodarstvenika. I pored
previda načinjenih u postupku prodaje
Sunčanog Hvara bilo bi najbolje što prije
spustiti raspravu iz teorije na praksu tako
da se donese što hitnija odluka o pono-
vnoj prodaji Sunčanog Hvara (u toku
ove godine), i do kraja riješi vlasnički
odnos primjeren izabranoj strategiji pri-
vatizacije, na korist i zaštitu radnika i
čitave lokalne zajednice. Očito je da je
medijska eksploatacija slučaja Sunčani
Hvar možda najviše pridonijela tenzija-
ma i otporu građana, ali uz transparen-
tan odnos i nužan oprez da što prije treba
donijeti odluku o prodaji tog turističkog
kompleksa, naglašava Lendić.

Noćna mora

Nakon njegova istupa uslijedile su
brojne replike i ispravci netočnih navo-
da. Za **Daria Vukića (HDZ)** netočan je
navod da su tisuće poduzeća prije 3. sije-
čnja prodana, a da nitko nije znao kome i
kako su se poduzeća dijelila. Vukić pod-
sjeca da se sukladno Zakonu o pretvorbi i
privatizaciji u Hrvatskoj pretvorba radila
autonomno, i do 30. lipnja 1992. radnički
su savjeti mogli odabrati model privatiza-
cije. Tako je već u prvom krugu pretvorbe
1200 poduzeća potpuno privatizirano,
a radnici postali većinski vlasnici. Pritom
su poduzeća prodavana javnom dražbom
i prikupljanjem javnih ponuda, a do 3.
siječnja samo je 3,6 posto portfelja pro-
dao HFP prikupljanjem javnih ponuda.

Dorica Nikolić (HSL) osvrnula se
na Lendićevu izjavu da do 3. siječnja
ništa nismo znali o načinu pretvorbe i
privatizacije. Zbog toga je 3. siječnja ta
vlast promijenjena, poručuje zastupnica

Nikolić te dodaje kako niti sada (a već je
zastupnica u dva saziva Sabora) ništa više
nije doznala o privatizaciji nekih podu-
zeća. Dodaje zatim kako se ova rasprava
vodi zato jer je praksa potpuno zakazala
i loša je.

"Sačuvaj Bože ove koji privatiziraju
ako budu slušali ovu raspravu", uzvratilo
je **Vedran Lendić (SDP)**. Sada se ne radi
ništa što nije pred očima javnosti i zasu-
pnik je sretan što je Vlada obznanila da
postupak privatizacije Sunčanog Hvara
nije bio u redu, i što je smijenila članove
Upravnog odbora Fonda te vratila na
početak privatizacije taj projekt. Zar to
ne govori dovoljno o transparentnosti
ove Vlade, pita Lendić.

Ivan Škarić (HSL) drži da se ne
može povezivati interes za privatizaci-
ju Sunčanog Hvara sa činjenicom da će
biti završena spomenuta autocesta prema
Dalmaciji i da će Hrvatska ući u europ-
ske integracije. Organizirani turizam na
Hvaru star je 135 godina, a po nekima i
150 godina, a po anketama CCN-a riječ
je o jednom od 10 najljepših otoka svi-
jeta.

Marko Baričević (HSL) spočitnuo je
zastupniku Lendiću što se u svom izlaga-
nju osvrnuo samo na Dalmaciju. U Hrvat-
skom saboru sjede zastupnici iz svih kra-
jeva Hrvatske, a Baričević podsjeća da on
dolazi iz Slavonije u koju se nekada išlo
radi kruha, a sada je ona potpuno zane-
marena. U Slavoniji se također nalazi na
tisuće otoka i lokalna željeznica koja ih
povezuje, kaže Baričević te ga zanima
kako će, kada u Saboru o toj temi bude
riječ, raspravljati zastupnik Lendić.

Vedran Lendić (SDP) se složio sa
zastupnikom Baričevićem glede lošeg
položaja Slavonije u Hrvatskoj i obećao
da će ga podržati apsolutno u svemu što
Slavonci budu predlagali. SDP-ov zasu-
pnik podsjeća, međutim, da predstavlja
Dalmaciju te da se bori i borit će se i
dalje da ista zauzme mjesto u Hrvatskoj
koje joj i pripada. Misli kako nije dobro
dijeliti regije u Hrvatskoj i, kaže, ne bi
želio da zastupnik Baričević misli kako
on (Lendić) ne želi Slavoniji ono što želi
Dalmaciji. Slavonija je trenutno u težoj
situaciji nego i jedna druga regija Hrvat-
ske. I Dalmacija je bila u toj situaciji, ali
su u protekle tri godine trendovi izmije-
njeni, i perspektiva je potpuno drugačija.

Lijepo je čuti da na jugu Hrvatske
stvari ide bolje, posebno kada se zna
da je to dijelom zasluga svih milijuna i

milijardi kuna koje su, što kroz banke, što kroz državne garancije, a što izravno kroz proračunske subvencije u proteklih desetak godina uložene da bi se sačuvali i modernizirali jadranski hoteli, primijetio je dr.sc. **Đuro Njavro (nezavisni)**. Kada se turizam vratio na naš Jadran porastao je ne samo interes za ulaganja već i cijene ali je krajnje neobjektivno sve to pozitivno vezivati samo za zadnje dvije godine, zaključuje ovaj zastupnik.

Reagirajući, zastupnik **Lendić (SDP)** je ustvrdio da nikada nije u Saboru govorio o onome što je loše učinila prošla vlast, osim ako pritom nije iznio činjenice. Nije bio, kaže, zadovoljan radom prošle vlasti, a i mnogi drugi zbog čega je došlo do smjene.

Nisu problem Terme Čatež i Kompas već je problem što u Hrvatskoj nismo uspjeli razviti niti jedne terme tako da mogu kupovati poduzeća po susjednim državama i široj regiji.

Ivan Šuker (HDZ) drži da je netočna Lendićeva konstatacija da je bivša vlast dijelila poduzeća podobnima. S tim u vezi podsjeća na zahtjev Kluba zastupnika SDP-a da se hrvatskoj javnosti predoče imena dobitnika menadžerskih kredita i 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj, ali to iz nepoznatih razloga nije učinjeno. A na Lendićevu konstataciju da svakako (bezuvjetno) treba prodati Sunčani Hvar, Šuker drži da predstavlja novu terminologiju u privatizaciji SDP-a. Čim se raspisuje javni natječaj vjerojatno se postavlja i nekakvi uvjeti, poručuje Šuker.

U ime predlagatelja ponovno se oglašio **Joško Kontić (HSL)**. Na kvalifikacije nekih sudionika rasprave da je u posljednjih nekoliko godina prisutna transparentnost u privatizaciji te da nema privatizacije koja nije dostupna hrvatskoj javnosti i o kojoj se ne može raspravljati, reagirao je Kontić tvrdnjom da to naprosto nije točno. O najznačajnijoj i vrijednosno najvažnijoj privatizaciji i financijskoj transakciji u Hrvatskoj zadnjih nekoliko godina (Hrvatskih telekomunikacija) nema potrebne dokumentacije. Stoga je Kontić iskoristio priliku i ponovio od prije upućen zahtjev Vladi

da Saboru u javnosti konačno predoči na uvid ugovor potpisan s Deutsche telekomom o prodaji dionica HT-a.

Osnovni problem privatizacije Sunčanog Hvara leži u činjenici što se model privatizacije nije mijenjao, a privatizacija nastavila po istom modelu kao i dosad, smatra **Luka Roić (HSS)**. Društveno vlasništvo pretvara se u državno vlasništvo, radnici na pogrešan način uključuju u malo dioničarstvo i brzo odustaju od plaćanja dionica zbog nedostatka novca, a nova tajkunska kasta ne može odgovoriti zahtjevima modernog upravljanja gospodarskim subjektima. U takvoj situaciji dolazi do gubitka radnih mjesta, radnici ostaju na ulici, a tvrtke iz dana u dan propadaju. I tako, uz časte iznimke, proces privatizacije i pretvorbe postaje noćna mora hrvatskoga društva. U tim i takvim okolnostima obavlja se i privatizacija Sunčanog Hvara, naglašava Roić. Nije ni prvi ni zadnji put da ne znamo cijeni i pravilno valorizirati vrijednosti koje nam drugi priznaju. Privatizirati Sunčani Hvar nije isto što i neki hotel ili tvornicu u nekom gradu, podvlači zastupnik. Prodati Sunčani Hvar zapravo znači prodati ili bolje reći rasprodati cijeli otok na kojem organizirani turizam egzistira 135 godina i za koji su na neki način vezani gotovo svi mještani ovoga otoka. Turizma u nekoj sredini ima upravo onoliko koliko lokalno stanovništvo to želi, a koncept koji to ne želi uvažiti unaprijed je osuđen na neuspjeh. Umjesto da se prišlo restrukturiranju Sunčanog Hvara, podijelivši ga u više cjelina i takvog ga izložiti na tržištu kako bi stvorili zdravu konkurenciju i što bolju učinkovitost, donosi se odluka o njegovog rasprodaji. Umjesto da Vlada onemogućiti bilo kakve monopole, u slučaju Sunčanog Hvara ona ga zagovara, čak forsira, i k tome sebi daje ovlasti koje apsolutno nema nudeći marine (uvale) Hvara Termama Čatež iako to nije predmet natječaja, podvlači Roić. Tu se s pravom odmah može postaviti pitanje što je u svemu tome činilo resorno Ministarstvo turizma. Od priča da će dovesti najpoznatije turističke lance kod nas nije ostalo ništa. Isto je tako trebalo izraditi programe i dovesti stručne ljude koji bi proveli restrukturiranje pa i Sunčanog Hvara, te pomoći menagementu oko nastalih problema. Javnosti je, pak, trebalo predočiti sve podatke i jasno reći kako su nastali dugovi u tom poduzeću, i koliko je Hrvatska država dužna Sun-

čanom Hvaru na temelju direktnih ratnih šteta, kako su i u kojem odnosu prošle druge turističke tvrtke, i je li sve rađeno po načelu jednakosti. Umjesto toga Ministarstvo bezrezervno vodi kampanju za kupca kao da se radi o slovenskom Ministarstvu turizma služeći se objedima i obrušavajući na lokalno stanovništvo nazivajući ih nezalicama i ksenofobima. To je nedopustivo i zaslužuje svaku osudu, podvlači Roić. Slaže kako nikako nije dobar model "sva jaja u jednu košaru", ali odmah dodaje da su se u slučaju Sunčanog Hvara svi hotelski kapaciteti našli u jednoj košari ili jednom džepu i pritom se nije brinulo hoće li se oni i razviti. Zastupnik drži da bi se ovakvom prodajom Sunčanog Hvara poništili efekti turizma koje on nosi sa sobom. Potpuno je nerazumno govoriti o Sunčanom Hvaru kao tvrtki koja je stravično zadužena, posebno kada se njegove dionice nude na tržištu kao da se želi reći to i tako ne valja ništa pa moramo biti sretni što je netko spreman dati ovoliko novaca za taj turistički kompleks.

Usljedili su ispravi navoda. Nije točno da se Vlada odlučila na brzinu privatizirati Sunčani Hvar, podvlači **Dubravka Horvat (SDP)**. Podsjeća da se strukturnim promjenama i pripremi za privatizaciju Sunčanog Hvara pristupilo još prije dvije godine, a odluku o tome donijela su za to nadležna tijela - Upravni odbor Fonda i Nadzorni odbor uz suglasnost gradskog poglavara. Shvatili su, naime, i tako se očitovali, da se privatizacija kompleksa obavi u cjelini, a ne u dijelovima jer jedino tako sa svojih 2300 kreveta može egzistirati. Zastupnica smatra da su to bili opravdani razlozi.

Kronologija obavljene privatizacije

Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** pojasnila je u svojoj replici pojedine etape privatizacije i restrukturiranja same tvrtke, napominjući da je postupak započeo u veljači 2001. godine. O tome da nitko nije odustao od dosadašnjeg gledanja na prodaju tvrtke, svjedoči i zaključak o privatizaciji trgovačkog društva Sunčani Hvar koji je donijelo gradsko vijeće na svojoj sjednici od 27. siječnja 2003. godine. Dakle, nije bilo odustajanja od odluke da se tvrtka u cijelosti proda kao trgovačko društvo, napomenula je zastupnica.

Odgovor na repliku uputio je zastupnik **Luka Roić (HSS)** koji je potvrdio da je priprema oko restrukturiranja tekla u opisanom ritmu, ali čitav je postupak u jednom trenutku prekinut. Okrenulo se ujedno drugom modelu, koji je proveden u iznimno kratkom vremenu. Podsjetio je ujedno da je lokalna uprava svojedobno, u više navrata pokazala kakav je njihov stav u vezi s privatizacijom.

Privatizacija "Sunčanog Hvara" težila je stvaranju jedne od najelitnijih turističkih destinacija na Mediteranu.

Replicirao je zatim i zastupnik **Josip Leko (SDP)** koji je također upozorio da počeci privatizacije datiraju iz veljače 2001. godine. Dakle, bilo je dovoljno vremena da se predloži drugi model pa se ovakva rasprava mogla izbjeći. Napomenuo je ujedno da privatizacija nije prodaja nekretnina nego traženje partnera koji će osigurati razvoj i sigurnost u konkurentnom tržištu ove djelatnosti.

U nastavku rasprave sudjelovala je i zastupnica **Vesna Podlipec (SDP)**. Ona je izrazila zadovoljstvo što je Vlada zaustavila privatizaciju u 24 strateške tvrtke. U tim firmama nema gubitaka, a proizvodnja je konsolidirana i otvorena novim investicijama. Podsjetila je i na Vladin stav da završetak privatizacijskog procesa predstavlja značajan korak države prema gospodarskom i društvenom razvitku.

Govoreći o privatizaciji "Sunčanog Hvara", ocijenila je da bi se time ostvarile pretpostavke o stvaranju jedne od najelitnijih turističkih destinacija na Mediteranu. Ovo se poduzeće sada bori s gubicima koji su permanentni već nekoliko godina. Za razliku od nekih drugačijih mišljenja, smatra da bi bez odlaganja trebalo provesti privatizaciju, a nakon poništenja ove odluke potrebno je raspisati i novi natječaj za prikupljanje ponuda. Ocjenjuje ujedno, da je trebalo pokloniti povjerenje stručnim osobama koje su analizirale obje poslovne ponude oko privatizacije tvrtke. Nisu opravdani ni prigovori da je trebalo pristupiti pojedinačnoj privatizaciji objekata, a treba znati da je ponuda jamčila

posao, školovanje i poslovni prosperitet svim radnicima.

Nadalje, podsjetila je i na činjenicu da su građani Republike Hrvatske još uvijek pod dojmom slabih efekata privatizacije iz ranijih godina, kada je gotovo 600 tisuća osoba ostalo bez radnoga mjesta. Zbog osjetljivosti javnosti, potpuno je razumljiva i Vladina ocjena da se poništi postupak u trenucima kada su uočene proceduralne pogreške, istaknula je zastupnica. Ocijenila je da se postupak privatizacije ipak treba nastaviti, i to ne samo "Sunčanog Hvara", već i "Slobodne Dalmacije," kao i "Kaštelanske rivijere", koji su zaustavljeni upravo zbog ovoga slučaja. Na kraju je napomenula da tržište kapitala ne dozvoljava političke ni nacionalne prepreke, podsjećajući da je prilikom prodaje "Karlovačke pivovare", HDZ-ova vlast prilično pogodovala sadašnjem vlasniku koji objekt dalje preprodaje, uz višestruku zaradu u odnosu na početni ulog.

Zastupnica **Dorica Nikolić (HSL)** zatražila je repliku i uvodno se osvrnula upravo na tu ocjenu. Smatra da je situacija upravo obrnuta, odnosno da kapital poznaje političke i nacionalne interese. Kao ilustraciju ove tvrdnje, navela je poslovnu stazu "Deutsche Telecoma" koji je u svom poslovnom zamahu imao značajnu podršku vlastite države. Nije ipak uspio preuzeti talijansku telekomunikacijsku tvrtku, isključivo zbog otpora talijanske države i Parlamenta. U svom odgovoru na repliku, zastupnica Podlipec potvrdila je, ali i precizirala svoje tvrdnje o relacijama kapital - nacionalni interesi.

Za nove investicije nije nužna cjelokupna prodaja

U nastavku rasprave govorio je zastupnik dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)**. U kratkim je potezima rezimirao akcente s dotadašnjeg tijeka rasprave, ukazujući da već teče njen 18-ti sat. Ujedno je podsjetio i na kronologiju dosadašnjih događaja, podsjećajući da je Vlada još u srpnju 2001. godine najavila da će do 2002. godine prodati svoj portfelj u 194 turistička poduzeća. Podsjetio je zatim na procese privatizacije pojedinih tvrtki, izdvajajući "Hotele Plat" u Dubrovniku, "HUP Živogošće", "Hotele Liburnija", "Primošten" i "Sunčani Hvar". Na pojedinim je primjerima ukazivao da su

se vrijedna zemljišta i objekti prodavali po bagatelnim cijenama. Slična je situacija i s hvarskim hotelom "Park" koji je smješten u znamenitoj renesansnoj palači otočnog kneza. Svi ovi primjeri opominju da je u procesu privatizacije potreban veliki oprez, jer i sudbina cijeloga mjesta nerijetko ovisi o detaljima iz prodajnog ugovora.

Država treba pomoći konsolidaciji brojnih turističkih tvrtki i u prvom redu odreći se nerealnih potraživanja.

Govorio je zatim i o pojedinostima vezanima uz privatizaciju "Sunčanog Hvara" dodajući da je i ministar Pankretić glasovao za raspisivanje upravo ovakvog natječaja i podržao prodaju po ovom modelu. Smatra da je takvim pristupom zapravo ismijao HSP-ovu Hvarsku podružnicu, nadležnu županiju, kao i njega osobno. Ocjenjuje ujedno, da je dužan iznijeti ove činjenice, jer je i osobno primao određene poruke i kritike gradskog poglavarstva u Hvaru. Slično se svojedobno ponašao i HSL, kada je posredstvom gospodina Vojkovića učinio sve da neki od hotela, poput "Palacea" budu prodani upravo gospodinu Štroku.

Složio se zatim s konstatacijama da su hvarskom turizmu potrebne investicije, ali ne mora se istovremeno krenuti s prodajama objekata, jer ima i drugih načina investiranja i dokapitalizacije. U svakom slučaju, treba prodavati one objekte oko kojih nema nejasnih pravnih situacija.

Upozorio je zatim na sporne detalje oko prodaje pojedinih objekata. Smatra da je zgrada uz hotel "Sirena" oteta Katoličkoj crkvi i to temeljem rješenja iz 1994. godine. Tada je Fond za privatizaciju u HDZ-ovo vrijeme, odbio zahtjev Katoličke crkve da se objekt denacionalizira. Istovremeno su brojni objekti poduzeća "Sunčani Hvar" prodani u besćenje.

Rezimirajući navedene propuste, založio se u ime stranke da se ubuduće primijeni vrlo jasan model privatizacije u turizmu. U prvom bi redu hotele trebalo osloboditi dugovanja, a jedini je način da se država odrekne svojih potraživanja. Taj ulog treba predati radnicima radi for-

miranja radničkog privatizacijskog fonda, kako bi se zaštitili od mogućih otpuštanja od novih vlasnika. Ove bi mjere trebale spriječiti pokušaje otpuštanja kakve je već najavio novi mogući direktor "Sunčanog Hvara".

Ponovno se za repliku javila zastupnica **Dorica Nikolić**. Napomenula je da HSLS nema nikakvih spoznaja o mogućim prodajama turističkih objekata upravo gospodinu Goranu Štroku, pa bi u tom smislu trebalo pojasniti iznijete tvrdnje zbog interesa javnosti.

Na repliku je odgovorio zastupnik **Tonči Tadić**, navodeći da je gospodin Štok kupio hotel "Ekscelezior" pod vrlo interesantnim uvjetima i to u vrijeme dok je Fond "vodio vaš čovjek".

Zašto se otežava pristup stranom ulaganju u turizam?

U nastavku rasprave za riječ se javio zastupnik **Ivan Škarić (HLS)** tražeći razloge zbog kojih je Vlada odbila sve prijedloge koji dolaze iz redova saborskih zastupnika od pojedinih klubova i pojedinaca. Potrebno je odgovoriti i na dvojbu o tome je li 2000. godine spriječena izravna prodaja "Sunčanog Hvara" slovenskim kupcima iz Čateža. Ministrica turizma trebala bi ujedno odgovoriti na razumljiva pitanja o tome, zbog čega pojedinačna prodaja objekata nije uopće razmatrana i zbog čega je favorizirana prodaja cjelovitog kompleksa. Smatra ujedno da je ovo prilika da se objasni hrvatskoj javnosti sve okolnosti oko ulaganja 500 milijuna dolara od američkih partnera koji su bili zainteresirani za ulaganja u Splitsku luku. Zamjerio je što se ovom projektu nije pružila očekivanu podršku, te zamjerio potpredsjedniku Vlade, Slavku Liniću što nije želio niti saslušati uvjete ponude.

Potrebno je ujedno razjasniti što je s privatizacijom turističkih kapaciteta, kao i sa zemljom koja je pripadala hotelima. Naveo je zatim i nejasne situacije oko pretvorbe pojedinih hotelskih kuća u Istri i Dubrovniku, upozoravajući da se zbog navedenih propusta uočava debakl na međunarodnoj gospodarskoj sceni, što se može provjeriti i uvidom na stranicama Interneta. Trenutno vlada osjećaj nepovjerenja, a Vlada je izgubila nekoliko poena i na međunarodnoj sceni, ocijenio je zastupnik Škarić. Uje-

dno je nastao zastoje u privatizaciji turističkih kapaciteta i to u vrijeme kada su sezonske pripreme trebale biti u potpunosti realizirane i konsolidirane. Zbog izgradnje novih cesta, realno je očekivati povećanje broja posjetitelja od čak 30% pa se nije smjelo dogoditi da sezone dočekujemo nespremni. Hotelskim objektima u Hvaru, u svakom slučaju treba pomoći da normalno funkcioniraju tijekom turističke sezone, što znači da ih treba osloboditi plaćanja previsokih kamatnih obveza. Podsjetio je ujedno da su ovi kapaciteti u dobroj mjeri devastirani, jer su se u njima smještale brojne izbjeglice tijekom ratnih godina. Ujedno bi trebalo ohrabriti i potaknuti zapošljavanje sposobnih turističkih poslovnih stručnjaka, koji mogu pomoći u razvoju, te u međuvremenu početi pripreme za normalnu prodaju.

Na kraju izlaganja, savjetovao je Vladi da svakako pokuša aktivirati značajne financijske potencijale domaćih ljudi na područjima srednjedalmatinskih otoka. Smatra da se značajna financijska sredstva ne smiju "zamrzavati" u bankama već ulagati u turističkoj privredi.

Potrebno je aktivirati i značajne uštedevine domaćih ljudi kako bi se potaknula ulaganja u turističke aktivnosti.

Za riječ se zatim javio i potpredsjednik Vlade, **Slavko Linić**. On je citirao pojedine dijelove iz dokumentacije Fonda za privatizaciju, koja se odnosi na privatizaciju "Sunčanog Hvara". Temeljem Vladine odluke ovaj je portfelj prebačen u Fond. Međutim, Fond dio tog portfelja nije mogao preuzeti iz razloga što je DAB kroz sanaciju Privredne, Splitske i Riječke banke, prenio dionice na upravljanje Privrednoj banci Zagreb. S tim je portfeljom onda upravljala rečena banka i to temeljem odluka iz 1999. godine koje se nisu mogle narušavati. Govoreći o kronologiji ovih radnji, potpredsjednik Linić ponudio je na uvid zapisnike i fonograme, preko kojih se mogu ustanoviti točni putovi privatizacije ovoga objekta. Nakon šestomjesečnih teških razgovora, ugovor je ipak promijenjen i prebačen na upravljanje na Fond za privatizaciju.

Vlada RH uvijek je pružala potrebne garancije ozbiljnim investitorima

Govoreći o mogućem otpisivanju kamata od Vlade, napomenuo je da Vlada nema pravo donositi pojedinačne odluke o amnestiji, budući da je Hrvatski sabor odredio kome se mogu, a kome ne mogu otpisivati dugovanja. Osvrćući se na projekt "AFCO", konstatirao je da je do njegove propasti došlo prvenstveno zbog odustajanja gradskih vlasti. Cijela je Vlada ovome projektu posvetila pažnju i bila prisutna na prezentacijama navodeći da će i dio potrebne državne infrastrukture poput željeznice, dati u funkciju projekta. Postojalo je, međutim, nezadovoljstvo zbog toga jer strani ulagač nije ponudio nikakva jamstva niti realne rokove dovršenja. Na kraju je napomenuo da je u dva navrata i osobno razgovarao s predstavnicima ove tvrtke prilikom službenog posjeta SAD-u, jamčeći da će ga Vlada pratiti. Budući da je jamstvo izostalo s druge strane ovaj projekt nije realiziran, zaključio je Slavko Linić.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Dario Vukić (HDZ)**. Smatra da nije točan navod gospodina Linića da država ne može pomoći u financijskoj konsolidaciji trgovačkih društava. Na primjeru kredita bez devizne klauzule i garancija datih brodogradilištu "Viktor Lenac", objasnio je da Vlada ipak može pomoći, ukoliko to istinski želi. Ovakav pristup potrebno je međutim osigurati svim gospodarskim subjektima koji dođu u nevolje. U tom će se slučaju profilirati kvalitetni od loših i neuspješnih subjekata.

Riječ je zatim dobio zastupnik **Franjo Kučar (SDP)** koji je upoznao zastupnike s pojedinim segmentima privatizacije "Sunčanog Hvara". Evidentno je da je natječaj za prodaju ove tvrtke bio utemeljen na zakonskim odredbama, a stručni konzultanti i nadležno ministarstvo pratili su sve etape privatizacije. Napomenuo je ujedno da su predstavnici radnika, lokalne uprave i vlasnici o ovom privatizacijskom poslu imali bliske stavove, što je prilično rijedak slučaj u dosadašnjim tijekovima pretvorbe i privatizacije. U ugovorima se nudilo produženje turističke sezone na devet mjeseci, te povećanje plaća za 30%, kao i spremnost na dodatna ulaganja u dotrajale objekte.

Sumirajući ove pozitivne najave, zastupnik je upozorio i na suprotne primjere u turističkoj branši, spominjući obnovu jednog hotela u Dubrovniku. Iako u ovom slučaju nije raspisan javni natječaj za popunu radnih mjesta, pristiglo je čak 900 molbi za zapošljavanje, u tom, još nedovršenom hotelu. Pozvao je zastupnike da sami razmisle o stvarnom poslovnom interesu vlasnika i zaposlenika u turističkoj djelatnosti.

Natječaj za prodaju "Sunčanog Hvara" bio je utemeljen na zakonskim odredbama, a stručni konzultanti pratili su sve etape postupka.

Zastupnik **Dario Vukić** ponovno se javio zbog ispravka netočnog navoda. On smatra da je privatizacija "Excelsiora" izazvala sablazan, a ne buru, dodajući da je potrebno poznavati i okolnosti prijašnjeg poslovanja. Smatra ujedno da je kupac Štok imao prevelike pogodnosti prilikom kupnje praktički za 5% njegove nominalne cijene.

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske **Slavko Linić** objasnio je zatim kako se zapravo formira prodajna cijena objekta, napominjući da se vrlo rijetko okončava prodaja prema početnoj cijeni. Pojasnio je zatim početne cijene prilikom prodaje "Excelsiora" i "Sunčanog Hvara", dodajući da je cijena ono što nude investitori. Kad se već aludira na moguće zloporabe u ovom procesu, potrebno je znati da se kupnjom "Excelsiora" preuzelo i oko 35 milijuna DEM postojećeg duga. Uprava ovog objekta nije ulagala novce u obnovu hotela, pa moramo biti zadovoljni što se i u ovom slučaju javio investitor s vlastitim sredstvima. Opet su uslijedili ispravci netočnog navoda.

U prvome je zastupnik **Mario Kovač (HSL)** napomenuo da dosadašnja praksa demantira tvrdnju potpredsjednika Vlade da se privatizacija ne može obavljati prema političkoj sklonosti. Spomenuo je zatim okolnosti smjene predsjednika "Vodičanke" u Vodicama. On je smijenjen zbog političkih kalkulacija, premda je objekt prvi put nakon rata nominalno pozitivno poslovao. I zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** ispravio je navod gospodi-

na Linića koji je naveo da početnu cijenu određuje tržište. Tom je prilikom citirao njegove prijašnje podatke upućene Saboru o prodaji dionica. Smatra ujedno da se njegovi stavovi u tom pogledu razlikuju ovisno o datumu, prije ili poslije 3. siječnja 2000. godine.

Utvrđiti sve propuste i krivce u ovom slučaju

Zastupnik **Ivo Lončar (nezavisni)** ocijenio je da se unatoč dugotrajnoj raspravi, još uvijek nije utvrdio glavni krivac za propuste u ovoj privatizaciji. Spomenuo je zatim da je kao krivac označena tek daktilografkinja, koja je unijela krive podatke oko prispjelih ponuda za kupnju "Sunčanog Hvara". Slijedom toga, onda je došlo do nejasnih saznanja, pa je i Vlada pogriješila u svojim ocjenama. Smatra ujedno da podaci ukazuju da je "Kompasova" ponuda znatno bolja, odnosno za čak 327%. Zatražio je da se svakako pronađu svi odgovorni za nastale pogreške koje je nazvao "sabotažama". Zamjerio je ujedno vodećoj stranci u vladajućoj koaliciji da se u obrani ovih postupaka služila metodologijom i pristupom iz bivših političkih vremena.

Postupci privatizacije i pretvorbe u turizmu više se neće moći obavljati po postojećoj matrici.

Zastupnik **Tonči Žuvela (SDP)** ispravio je zatim netočan navod zastupnika Lončara, navodeći da je ponuda drugog kupca bila bolja za 227%. Međutim, ova je ponuda objektivno, u tom dijelu bila bolja za samo 40% od Terma Čatež. Sada je na povredu Poslovnika upozorio zastupnik **Ivo Lončar**, smatrajući da je prethodni govornik povrijedio članak 209. Poslovnika, odnosno da je komentirano njegovo mišljenje.

Nastavilo se s ispravicima netočnih navoda. Zastupnik **Luka Roić (HSS)** osvrnuo se na neke netočne tvrdnje zastupnika Lončara. Napomenuo je da HSS ne napada Vladu, već ukazuje na propuste koji bi se trebali ispraviti u zajedničkom interesu. I ovdje je zastupnik Lončar ocijenio da je povrijeđen članak 209. Poslovnika, citirajući ujedno mišljenje zastu-

pnika i predsjednika Hrvatskog sabora **Zlatka Tomčića**, o ulozi SDP-a oko privatizacije "Sunčanog Hvara".

U nastavku izlaganja govorio je zastupnik **Ante Markov (HSS)**. On je podsjetio na neke temeljne pretpostavke o turističkoj industriji, navodeći da javnost ima pravo znati sve podatke, neovisno o političkoj poziciji zastupnika koji elaboriraju na ovu temu. Govorio je ujedno o svim finesama privatizacije i pretvorbe, upozoravajući da se ovaj proces ne može više obavljati prema dosadašnjoj matrici. Od 2000. godine učinjene su značajne promjene u sustavu upravljanja državnim imovinom, te konsolidacija Fonda i portfelja. Nisu, međutim, obavljene potrebne zakonske izmjene, i u tom pogledu vladajuća koalicija treba prihvatiti zajedničku kritiku. Upozorio je ujedno da se velika većina javnosti protivi nastavku privatizacije u ovom konkretnom slučaju. Privatizacija "Sunčanog Hvara" doživljava se kao svojevrsan sinonim za sudbinu hrvatskog turizma. Kao potvrdu ove teze, zastupnik je ponudio i naveo brojne implikacije koje su tom prilikom zabilježene u javnosti. Usprkos uočenim propustima, Vlada je smogla snage i pokazala želju da se zaustave pogreške, odnosno daljnja prodaja.

Potrebno je, međutim, promijeniti postojeće stanje, odnosno pojačati odgovornost države u sličnim situacijama. Javni i privatni sektor danas u svijetu predstavljaju partnere, a jako gospodarstvo može se stvoriti samo jakim ulogom države, a ne nebrigom o vlastitim bogatstvima, upozorio je zastupnik Markov.

Zastupnik **Dario Vukić** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Smatra da nisu jasno određene promjene u gospodarstvu oko privatizacije, dodajući da treba samo gledati argumente i činjenice. Ne može se tvrditi da dosad obavljena pretvorba i privatizacija nije dala pozitivne efekte, napomenuo je zastupnik Vukić. Potvrdio je ovu tezu navodeći ujedno brojne statističke vrijednosti o dosadašnjem tijeku privatizacije.

Pogreške se ne smiju stalno ponavljati

Zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** u svom je izlaganju uvodno upozorio da se već dva dana vodi rasprava o postupku privatizacije "Sunčanog Hvara", što

je određeni presedan u dosadašnjih 13 godina rada Sabora. Podsjetio je zatim, na pojedine istupe zastupnika HSS-a, koji su u javnosti tražili i odgovornost za evidentne propuste u dosadašnjem tijeku privatizacije. Smatra da hrvatsku javnost zanima kako se jedna mala slovenska tvrtka može odvažiti za ovakav poslovni potez. Ukazao je ujedno i na određene etičke i psihološke komponente koje su se javile u javnosti prilikom procesa prodaje, napominjući da su pojedine poteze zainteresiranih investitora stanovnici Hvara doživljavali kao jedan oblik poniženja. Uz javnost, pobunila se i druga politička stranka u koaliciji, odnosno HSS, tražeći svojedobno i smjenu ministrice turizma zbog navedenog slučaja. Svi ovi potezi zapravo se reflektiraju i na stajališta i odnose koalicijskih partnera, ocijenio je zastupnik Krpina, dodajući da je koalicija "obnašala vlast metodom raspolaganja osvojenog pljena". Smatra ujedno da je to izvor kasnijih međusobnih sukoba, a dugotrajni izbor člnika nadležnog Fonda, potvrđuje ovu bojazan. Konstatirao je ujedno da se trebaju izvući i određene pouke, kako buduće koalicije ne bi ponavljale ovu pogrešku. Uslijedilo je zatim nekoliko replika.

Prvo je zastupnik **Ivo Lončar** istaknuo da je zastupnik Krpina postavio dvojbu oko načelne odgovornosti aktera. Smatra da su u pravu i resorna ministrice, kao i Vlada, "kojoj dah i ton daje partija". Govoreći u alegorijskom kontekstu, smatra da je u pravu i predsjednik Sabora, a kriva daktilografkinja koja je sve to pogrešno zapisala, jer je "sabotirala i bila u sprezi s neprijateljem i domaćim izdajcima".

Na repliku je odgovorio zastupnik **Drago Krpina**, ocjenjujući da se sada teško odlučiti tko je bio u krivu, a tko u pravu. Smatra da je predsjednik Sabora i u ranijim vremenima bio pozitivno vrednovan od HDZ-a, te svojevremeno imenovan u Vladu HDZ-a, u kojoj je obavljao preuzete obveze. Smatra ipak da će ministrice nastaviti obavljati svoju dužnost, a HSS će i nadalje biti u postojećoj koaliciji.

Za repliku se javio i zastupnik **Josip Leko (SDP)** koji je istaknuo da zastupnik Krpina o procesu privatizacije do 2000. godine govori u pozitivnom, a kasnije u negativnom kontekstu. Smatra da je bio motiviran određenim političkim porukama, odnosno ponovnom osvajanju vlasti.

Uslijedio je odmah i odgovor na repliku. Zastupnik Krpina ocijenio je da je poanta u tome što je ova rasprava do kraja razgoltila prirodu sadašnje koalicijske vlasti. Smatra ujedno da su postojale pogreške u procesu privatizacije i do 2000. godine, ali od tada je proteklo čak 3,5 godine, a još se uvijek radi po ondašnjem modelu. Procjenjuje istovremeno, da ministar Čačić u poslovima stanogradnje pogoduje u izgradnji stanova, dajući poslove građevinskoj firmi koja je u vlasništvu njegove supruge, te smatra da ovakvih slučajeva do 2000. godine nije bilo.

Sve pogreške i propusti dosadašnjih postupaka, izviru iz nedovoljno jasnih odredbi postojećeg Zakona o privatizaciji.

Zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** ocijenio je da se o dosadašnjem tijeku privatizacije "Sunčanog Hvara" govorilo bez uvida u popratnu dokumentaciju i odgovarajuće podatke. Ukoliko postoje određene sumnje u zakonitost, onda se tim propustima trebaju baviti nadležna državna tijela. I on se osvrnuo na svojedobne glasne najave sadašnje vlasti kako će izvjestiti Sabor o svim propustima, bogaćenju pojedinaca, te 200 bogatih obitelji. Upozorio je da Sabor nije porota i sudnica, a postojeće dileme trebale bi biti razriješene sukladno postojećim zakonskim propisima. Naveo je zatim i okolnosti prodaje jedne Slavonske banke prije nekoliko godina, izdvajajući i u ovom slučaju određene propuste i nelogične odluke. Vraćajući se na problem prodaje "Sunčanog Hvara", zastupnik je spomenuo manje poznate segmente iz ugovora u kojima je investitor očekivao dodjelu luka i marina, premda to nije navedeno u odredbama ponude. Smatra da sve pogreške i propusti izviru iz nedovoljno dobrih i jasnih odredbi Zakona o privatizaciji, zamjerajući sadašnjoj vlasti što nije uklonila uočene manjkavosti. Podupro je prijedlog zastupnika Tončija Tadića o potrebi nove procjene vrijednosti zemljišta i objekata u turizmu. Bez obzira što je ovaj saziv Sabora pri kraju svog mandata, potrebno je nastaviti rješavanje i uklanjanje uočenih propusta i problema, zaključio je zastupnik Bebić.

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Smatra da su oba ponuditelja predložili investiranje u lučice, odnosno marine, pa nema suštinskih razloga između njihovih očekivanja. Drži ujedno da se ne može zabraniti kupnja hrvatskih dionica od zainteresiranih kupaca iz susjedne Slovenije.

Na povredu Poslovnika upozorio je i zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** pozivajući se na članak 209. te precizirao iznijete ocjene iz vlastite rasprave vezane uz strukturu ponude koja se odnosi na marine i lučice. Na ispravak netočnog navoda pozvala se i zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** ponovio tezu kako se temeljni "grieh" ove Vlade sastoji od činjenice što nije promijenila manjkave odredbe Zakona o privatizaciji. Složila se da taj zakon nije dobar, ali je upozorila na daleko teže posljedice njegove loše primjene, jer se dozvoljavala i privatizacija uz kredite od 20 godina otplate. To je dovelo do značajnih kasnijih posljedica koje su se mogle ublažiti pravodobnim reakcijama. To je ujedno i izvorište zla, a ne sam zakon, ocijenila je zastupnica konstatirajući da prilikom rasprave o predloženoj točki dnevnog reda, ne bi trebalo elaborirati i druge probleme. Uslijedio je i odgovor na repliku.

Zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** napomenuo je da je i tadašnja vladajuća stranka imala prigovore na pojedine dijelove Zakona o privatizaciji, ponavljajući potrebu da se propustima pozabave nadležna državna tijela.

Pregovori obavljani sa svim potencijalnim investitorima

Određena pojašnjenja dao je zatim i potpredsjednik Linić, napominjući da Vlada nije htjela ulaziti u elaboraciju ponuda. Upravni odbor preporučio je donošenje odluke budući da je kupac iz Čateža svoje obveze plaćao gotovinom. Pojasnio je zatim i određene dijelove pregovora sa zainteresiranim investitorima vezane uz kasniju dokapitalizaciju poduzeća, napominjući da je ponuda iz Čateža bila bolja. Ove podatke potpredsjednik Vlade napomenuo je, jer je ocijenio da je zastupnik Bebić postavio upravo ovo pitanje kao temeljni izvor kasnijih proturječnih interpretacija. Analizirao je zatim pojedine dijelove ponude "Kompasa"

i "Čateža", fokusirajući se pri tome na one elemente koji su vitalni za donošenje ispravnih odluka. Napomenuo je ujedno da ne želi utjecati na bilo koga, pozivajući zastupnike da zaključke donesu na temelju podnijete dokumentacije.

Zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** i ovom se prigodom javio zbog ispravka netočnog navoda, ocjenjujući da zastupnicima nije dostavljena cjelokupna dokumentacija. I zastupnica **Ljubica Lalić** javila se za riječ kako bi ispravila netočan navod potpredsjednika Vlade da je povoljnija ponuda od 10 milijuna kuna od one, koja iznosi 12 milijuna kuna. Bit natječaja odnosi se na uspostavu ravnopravnog položaja svim ponuđačima i potrebu da te odredbe budu što preciznije.

Zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** ocijenio je pak da se zastupnici ne bi trebali opredjeljivati o krivnji, jer Sabor ipak nije sud. Zato, neka relevantne i nadležne institucije po službenoj dužnosti obave poslove i analizu dosadašnjih postupaka.

I zastupnik **Marko Baričević (HSL)** ocijenio je da se potpredsjednik Vlade ne može upuštati u osporavanje dvodnevnih ocjena i tumačenja. Zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** govorio je o određenim segmentima novčanih ponuda, smatrajući ujedno da ni nakon dva dana rasprave nisu dobiveni relevantni pokazatelji o privatizaciji "Sunčanog Hvara".

Kako bi se razjasnile postavljene dileme, zastupnicima se ponovno obratio potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, **Slavko Linić**. Ponovio je konstataciju Vlade koja je svojedobno odlučila da se neće izvršiti prodaja, te smijenila članove Upravnog odbora. Pri donošenju pojedinih odluka, Vlada je imala na umu da "Kompas" neće moći izvršavati pojedine obveze koje se temelje u odredbama ugovora.

Zastupnik Šuker zatim je zatražio da se pojasne fiksne ponude oba ponuđača, te kako je došlo do krivog tumačenja odredbi natječaja. Potpredsjednik Linić upozorio je da Zakon o privatizaciji nije Zakon o javnoj nabavi, objašnjavajući kako su se formirale određene cijene. Dodao je da nije važno samo ugovoriti sve važne detalje, jer su pri tome bitni kvaliteta i jamstvo. Ove su odlike bile relevantne prilikom odlučivanja ljudi u Fondu, odnosno Upravnom odboru, pojašnio je gospodin Linić.

Zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** javila se odmah za riječ, tražeći ispravak neto-

čnog navoda, analizirajući pri tome pravi smisao natječaja, odnosno ponude. Cilj se odnosi na privatizaciju društva kapitala, kao i njegov razvitak. U potpunosti je zadovoljna činjenicom da je Vlada prepoznala činjenicu da su učinjeni određeni propusti, te poništila postojeću odluku. Ovu kvalitetu Vlade treba pozdraviti, procijenila je zastupnica Lalić. Zastupnik **Dario Vukić** u svom novom ispravku netočnog navoda, smatra da nije točno da su sve stavke iz ponude "Termini Čatež" bile valorizirane i na bazi toga izabrana najbolja ponuda. Zatražio je da se odgovori i na segmente u kojima se spominju poslovanje "Termini" u slučaju izostanka povoljnijih kretanja investicija.

Treba pozdraviti odluku Vlade koja je prepoznala pogrešku i poništila postojeću odluku.

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić**, ponovno se obratio zastupnicima i odgovorio na postavljene upite. Svatko ima pravo na donošenje vlastitog suda temeljem priložene dokumentacije, pa nema potrebe za ponovnim dokazivanjem oko pojedinih spornih situacija i odredbi.

Vlada je postupila ispravno i odgovorno

U nastavku rasprave govorio je zastupnik **Tonči Žuvela (SDP)** koji je konstatirao postojanje različitih pogleda oko prodaje dionica tvrtke "Sunčani Hvar". Podsjetio je zatim zastupnika **Dragu Krpinu** na dugotrajnu raspravu povodom privatizacije "Slobodne Dalmacije". Smatra ujedno da je proces privatizacije u mandatu ove Vlade bio mnogo kvalitetniji u odnosu na njene prethodnike, što je svojim nalazima potvrdila i Državna revizija. Današnji Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju i Hrvatska Vlada, pokazali su da se usprkos minimalnim izmjenama zakonskog okvira, može kvalitetnije obavljati privatizacija. Vlada je ujedno usvojila nova saznanja, te poništila prije donesenu odluku, što predstavlja ključnu činjenicu, a odgovorno ponašanje u privatizacijskim procesima potvrđuju i ovdje prezentirani podaci. Ovakvu konstataciju, nastavio je zastupnik, potvrđuje

i činjenica što se nisu pojavili novi tajkuni, te prodaja državnog portfelja posredstvom burze.

Vraćajući se na prodaju dionica "Sunčanog Hvara", zastupnik je upozorio i podsjetio da u ovoj privatizaciji nisu mogli sudjelovati zaposlenici jer je cijena dionica bila takva da su mnogi odustrali. Slijedom toga, Fond je došao u posjed određenog broja dionica. Važno je ujedno spomenuti, da je SDP podržavao novi Zakon o privatizaciji i model ESOP-a koji se mogao primijeniti na ovu, kao i ostale tvrtke. Ukazao je zatim i na neke negativne posljedice koje će proizaći kao rezultat ovakve odluke. Ponovno će se stvoriti klima pravne poduzetničke nesigurnosti, što nikome ne smije biti krajnji cilj. Upozorio je ujedno i na opću visoku zaduženost hrvatskih hotelskih poduzeća, što ponegdje onemogućava i redovito poslovanje i daljnji razvoj. Još je jednom podržao zaključke Kluba zastupnika SDP-a koji su ponudeni na usvajanje, dvojeći ujedno o krajnjim ciljevima i dosezima protekle rasprave.

Uslijedila je replika zastupnika **Marka Baričevića (HSL)** koji je zapitao: "Je li, uz visoki stupanj Vladine odgovornosti, Upravni odbor pokazao visoki stupanj neodgovornosti?"

Zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Netočan je navod da među Vladine uspjehe spada i 31 obavljena privatizacija poduzeća, budući da je prijašnjih godina bilo znatno više financijskih efekata od obavljenih poslova. Znači, ova Vlada ipak nije izvršila svoj plan i program, te se morala dodatno zadužiti za nekoliko novih milijardi. Zastupnik **Tonči Žuvela** upozorio je predsjedavajućeg na kršenje Poslovnika u članku 209. ocjenjujući da zastupnik Šuker nije ispravio ništa od ranije izrečenog. S iznjetom se konstatacijom nije složio zastupnik Šuker, ukazujući ponovno na dodatna zaduženja koja ne odgovaraju interesima građana Republike Hrvatske.

Potrebno je realizirati predložene zaključke

U ime Kluba zastupnika HSS-a, završne je riječi uputio zastupnik **Luka Roić**. Smatra da se izvor uočenih problema nalazi u lošem tekstu Zakona o privatizaciji, a pogotovo je manjkava njegova

provedba. Tijekom rasprave ipak su se iskristalizirale osnovne nepravilnosti i pogreške koje su učinjene u postupku privatizacije poduzeća "Sunčani Hvar", a krivicu i odgovornost trebaju snositi njihovi akteri. Nakon provedene rasprave, Klub će od Vlade Republike Hrvatske zatražiti da u roku od 15 dana predloži Hrvatskom saboru koncept upravljanja i privatizacije u turizmu.

Potrebno je da Vlada što prije predloži Saboru novi koncept upravljanja i privatizacije u turizmu.

Također će u 30-dnevnom vremenskom roku zatražiti predlaganje izmjena i dopuna Zakona o privatizaciji i Zakona o Hrvatskom fondu za privatizaciju. On bi trebao obuhvatiti novi koncept ustroja sadašnjeg Hrvatskog fonda za privatizaciju te način upravljanja i gospodarenja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske.

Klub zastupnika HSS-a jasno podržava i odluku Vlade Republike Hrvatske od 6. veljače 2003. godine, kojom odluku o prodaji dionica društva "Sunčani Hvar", stavlja izvan snage. Ta odluka Vlade koja ne prihvaća ni jednu ponudu pristiglu na javni poziv za podnošenje ponuda za kupnju dionica društva "Sunčani Hvar", objavljena je 1. listopada 2002. godine.

Klub zastupnika HSS-a stoga zahtijeva od Vlade da se u roku od 15 dana izjasi o istupima ministrice turizma, **Pave Župan-Rusković** pred Hrvatskim saborom u raspravi o privatizaciji "Sunčanog Hvara", u kojima je zastupala stajališta suprotna onima Vlade Republike Hrvatske, utvrđenim u odluci od 6. veljače 2003. godine.

Ukoliko se Vlada jasno ne odredi i ogradi od stava ministrice turizma, HSS će tražiti izglasavanje njenog nepovjerenja, zaključio je zastupnik Roić.

U ime Kluba zastupnika IDS-a zaključne je stavove uputio zastupnik **Valter Drandić**. Smatra da je Klub zastupnika IDS-a ispravno procijenio kada je na početku drugoga dana predložio prekid rasprave i usvajanje zaključaka. Kasniji tijekom događaja potvrdio je naš prijedlog kao i stav da kasnije vođene rasprave nemaju svrhe ni opravdanja. Smatra da su propusti oko privatizacije jednog

turističkog poduzeća poslužili samo kao poligon za vođenje političke borbe i nanošenje štete turizmu. Ovakav odnos prema našim tvrtkama, sigurno neće pridonijeti poboljšanju gospodarske situacije kao ni ugledu hrvatskog turizma. Podržao je zatim prijedlog zaključaka kao i prijedlog da se otvori rasprava o stanju u hrvatskom turizmu. Ona bi se trebala voditi na osnovi argumenata, a ne na temelju dezinformacija. Klub zastupnika IDS-a podržat će donošenje zaključaka koji budu išli u tom smjeru, zaključio je zastupnik Drandić.

Hrvatskom turizmu nanijeta evidentna šteta

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, zastupnik dr.sc. **Tonči Tadić** smatra da je trebalo utemeljiti povjerenstvo koje je moglo izraditi cjelovite zaključke i stavove Sabora o ovom pitanju. Ocjenjuje ujedno, da su za nastalu situaciju i "marifetluke" oko "Sunčanog Hvara" jednako odgovorne sve stranke u vladajućoj koaliciji, pa je nekorektno svaljivati krivicu samo na resornu ministricu. Iako se ušlo u turističku predsezona, ovaj slučaj još uvijek nije adekvatno riješen, a izostalo je i donošenje novog koncepta privatizacije u hrvatskom turizmu.

U sjeni ove privatizacije, protječu sve moguće druge privatizacije, o kojima ovom prilikom nije bilo govora. Zbog svih navedenih manjkavosti, potrebno je uvesti novi koncept i to tako da se državna potraživanja pretvore u ulog. Kada se hoteli oslobode ovog tereta, lakše će pronaći kredite i investitore, procijenio je zastupnik Tadić. Na kraju izlaganja najavio je da će Klub u čije ime govori, biti suzdržan prilikom glasovanja.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Dubravka Horvat (SDP)** odbacujući da su u ovoj privatizaciji rađeni "marifetluci". Sve sjednice Vlade gdje su se tražila rješenja ovog problema bile su otvorene za javnost, što najbolje svjedoči o namjerama ove Vlade.

Zatim je zaključne ocjene iznijela i zastupnica **Dragica Zgrebec**. Govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a, ona je istaknula da je Vlada donijela dobru odluku kada je poništila odluku o prodaji dionica "Sunčanog Hvara". Podržala je zaključke i inicijative klubova zastupnika koji

su predložili da se u Parlamentu raspravi novi koncept privatizacije turističkih tvrtki i svih potrebnih zakona vezanih uz privatizaciju. Ujedno je predložila zaključke Kluba, kojim se zadužuje Nadzorni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju i Državni ured za reviziju, da u okviru svojih nadležnosti ispituju zakonitost postupka privatizacije "Sunčanog Hvara" i da u roku od 30 dana o svom nalazu izvijeste Hrvatski sabor.

Nadzorni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju i Državni ured za reviziju o svom nalazu koji eventualno ukazuje na prekršajna ili kaznena djela izvršena u postupku privatizacije "Sunčanog Hvara", obavijestit će o tome nadležna državna tijela, koja će pak, u roku od 60 dana o svom postupanju obavijestiti Hrvatski sabor.

Odgovornost za učinjene propuste trebaju prihvatiti i snositi rukovodna tijela Hrvatskog fonda za privatizaciju.

U ime Kluba zastupnika LS-a govorio je zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić**. On je konstatirao da je u proceduri očigledno došlo do propusta i dogodilo se nešto zbog čega je Vlada morala odustati od ove privatizacije. Ujedno je stekao dojam da su potpredsjednik Vlade, gospodin Linić i ministrica Pave Rusković, na svoj način zapravo branili pojedine poništene odluke. Smatra da to nije dobro, jer se učvršćuje osjećaj da je do poništenja odluke došlo zbog određenih pritisaka, odnosno zbog međustranačkih odnosa. Podsjetio je na najave i obećanja iz 1999. godine kada je tadašnja oporba rezolutno najavljivala donošenje novih zakonskih rješenja oko pretvorbe i privatizacije. Prolazi evo, već 3,5 godine, a ova se obećanja, nažalost, još uvijek nisu realizirala. Svi procesi u privatizaciji trebaju biti transparentni i ne smiju sakrivati nečije privatne ili grupne interese, upozorio je zastupnik. Smatra da u Saboru sada dominira otvorenost za donošenje novog koncepta modela privatizacije, što predstavlja ohrabrujuću i pozitivnu novost. Konstatirao je isto-vremeno, da Sabor ne smije preuzimati

na sebe ovlasti i obveze drugih institucija. Podržao je na kraju i one zahtjeve kojima se Vlada zadužuje za izradu novog modela privatizacije, koji će na vjerodostojan način riješiti vlasničke odnose i poduzetničku odgovornost.

Sada se za ispravak netočnog navoda javila zastupnica **Dragica Zgrebec**, uvodno konstatirajući da je zastupnik Kramarić rijetko u Saboru. Zbog ovih okolnosti, smatra da nisu točne njegove prosudbe o tome da se revizijom ništa nije dogodilo. Podsjetila je na posljednja dva izvješća u kojima se daje nalaz za 700 revidiranih tvrtki i podnijetim prekršajnim i kaznenim prijavama za odgovorne osobe.

Zastupnik Kramarić odmah je upozorio na povredu Poslovnika, zahtijevajući od predsjedavajućeg da zaštiti zastupnički dignitet. Smatra da samo birači, a ne zastupnica Zgrebec mogu procijeniti učinak zastupnika, a osim toga može se provjeriti i aktivnost zastupnika tijekom rasprave.

Slovenske tvrtke nisu odgovorne za nastalu situaciju

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Dario Vukić**. Smatra da se na kraju ove rasprave iz Sabora mora poslati odgovarajuća poruka svim onima, koji prate ovu raspravu kao i slovenskim zainteresiranim tvrtkama, koje nisu krive za nastalu situaciju. Evidentno je da nešto nije bilo u redu, čim je Vlada smijenila članove Upravnog odbora Fonda. Da li su razlozi bili suštinske naravi, ili je do njih došlo zbog političkih pritisaka i povećanog zanimanja javnosti, u ovom trenutku nije toliko bitno. Međutim, pojedini kreatori gospodarske politike u Fondu, poput gospodina Linića i gospodina Jurčića, samo su zamijenili funkcije, pa se ništa ozbiljnije zapravo nije dogodilo, istaknuo je zastupnik Vukić. Upozorio je ujedno, da su izostali i neki materijali i statistički pokazatelji, koji su mu obećani, a koji se odnose na ovu privatizaciju. Upravni odbor Fonda, nastavio je zastupnik, nije se pridržavao pojedinih odredbi Zakona o privatizaciji koje se odnose na zaštitu značajnih površina pomorskog dobra, odnosno zemljišnih čestica čija se sadašnja vrijednost procjenjuje na oko 4 milijarde USA dolara. Prije dvije godine, u Saboru su predlagane čak i

moćnosti njene prodaje neposrednom pogodbom.

Podsjetio je ujedno, da je Klub zastupnika HDZ-a i ranije tražio poništenje štetnih odluka koje se odnose na turizam, kao i za privatizaciju "Sunčanog Hvara". Tada je sugerirano i na potrebu da Sabor uputi državnu reviziju, koja bi istražila sve detalje oko privatizacije ove tvrtke. Ovaj zaključak prije 2 ili 3 mjeseca, međutim, nije prihvaćen, a prezentirani podaci nisu bili neovisni niti kompletirani, što se odnosi na pisana izvješća. Bez obzira što je rasprava potrajala dva dana nije utvrđena odgovornost za učinjene propuste, zaključio je zastupnik Vukić.

U postupku privatizacije učinjene su nepravilnosti

Zastupnica **Dorica Nikolić** govorila je zatim u ime Kluba zastupnika HSLS-a. I ona je konstatirala da je rasprava zakašnjela i zapravo nanosi štetu hrvatskom turizmu koji je već zakoračio u predsezonu. Da je pravodobno prihvaćen prijedlog koji je inicirao Klub zastupnika HSLS-a, ova bi se situacija svakako izbjegla. Međutim, sama rasprava nije štetna jer pogoduje privatizaciji, ali zabrinjava što se ni nakon dva dana rasprave nisu iskristalizirali odgovori na brojna postavljena pitanja. Vlada je povukla svoju odluku, ali pojedina objašnjenja njezinih predstavnika nisu bila dovoljno jasna i uvjerljiva. Smatra da bi jedini mogući zaključak bio da Hrvatski sabor utvrđuje da su u postupku privatizacije "Sunčanog Hvara" počinjene nepravilnosti. Odgovornost za njih trebali bi prihvatiti i snositi rukovodna tijela Hrvatskog fonda za privatizaciju, odnosno zamjenik predsjednika Upravnog odbora.

Hrvatski sabor ujedno bi trebao obvezati Ministarstvo unutarnjih poslova, da temeljem dostupne dokumentacije veza ne uz postupak privatizacije "Sunčanog Hvara", provede izvidne radnje u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Predložila je ujedno, i da Hrvatski sabor obveže Državni ured za reviziju da s obzirom na uočene nepravilnosti iznese svoj nalaz i mišljenje o kvaliteti prispjelih ponuda kao i način prezentiranja najpovoljnije ponude Vladi Republike Hrvatske. Trebalo bi ujedno obvezati Ministarstvo unutarnjih poslova i Državni ured za

reviziju, da o poduzetim radnjama izvijeste Hrvatski sabor u roku od 30 dana. Zastupnica istovremeno ocjenjuje i podsjeća, da ministri ne mogu međusobno utvrđivati vlastite propuste, a prekršitelji zakona trebaju odgovarati sukladno zakonskim obvezama a ne prema moralnim vrijednostima.

Pozvala je na kraju nazočne zastupnike da glasaju za predočene zaključke. Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Milanka Opačić (SDP)**. Smatra da nije točan navod da se nakon dva dana rasprave nije dobio odgovor o tome što se zapravo dogodilo. Mi smo odgovor dobili davno prije ove rasprave, dakle, 3. veljače 2003. godine, kada je Vlada u svojim zaključcima utvrdila uočene nepravilnosti. Hrvatski sabor ujedno predstavlja zakonodavno tijelo, a ne istražni organ, upozorila je zastupnica Opačić. Na netočan navod upozorio je i **Josip Leko (SDP)** držeći netočnim da potpredsjednik Linić i ministrica turizma nisu ovdje zastupali odluku Vlade. Oni su svakako zastupali Vladinu odluku a prilikom rasprave osvrtni su se i na pojedina mišljenja kao članovi Upravnog odbora Fonda. Smatra da je netočna i tvrdnja da HDZ povodom procesa privatizacije nije radio nepravilnosti, podsjećajući ujedno i na minule izvješćaje Državne revizije o brojnim nepravilnostima, nezakonitostima ili čak krivičnim djelima.

Ponovno se zatim u ime predlagatelja, zastupnicima obratila **Dorica Nikolić (HSLS)**. Ponovila je da se iz predloženih zaključaka jasno nazire stav da Hrvatski sabor nije sud, niti može donositi takve odluke. Smatra da u svom govoru nikoga nije amnestirala od počinjenih grešaka i nepravilnosti tijekom pretvorbe i privatizacije. Potvrdila je istovremeno, da u svom izlaganju nije govorila niti protiv resorne ministrice niti protiv Vlade, pa nije potrebno da se zauzima odvjetnička pozicija jer prisutni članovi izvršne vlasti uvijek mogu dobiti riječ.

Ovim je riječima okončana dvodnevna rasprava.

Zaključke u cijelosti i raspravu (na 32. sjednici) o nekoliko njihovih predloženih varijanti što su ih predložili klubovi zastupnika, prikazat ćemo u sljedećem broju Izvješća Hrvatskoga sabora.

J.R.; M.Ko; S.Š.; Đ.K.; J.Š.; V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA POMORSKOG ZAKONIKA

Problematiku pomorskog dobra sustavno urediti novim zakonom

- Predlaže se veći stupanj decentralizacije kod odlučivanja o dodjeli koncesija na pomorskom dobru, te veće učešće lokalne i područne samouprave u prihodima od korištenja pomorskog dobra.

Na sjednici u travnju zastupnici su razmotrili i prijedlog kolege Ante Markova (HSS) za noveliranje Pomorskog zakonika (izjašnjavanje o ovom zakonom prijedlogu odgođeno je za narednu sjednicu).

Predloženim izmjenama predviđa se veći stupanj decentralizacije kod odlučivanja o dodjeli koncesija na pomorskom dobru te, analogno tome, i drugačija preraspodjela prihoda po toj osnovi. Po mišljenju predlagatelja, to bi trebalo potaći interes županija, gradova i općina na priobalnom području da se više angažiraju na korištenju i zaštiti pomorskog dobra.

Sudionici u raspravi podržali su njezovu inicijativu da se napokon započne sa sustavnim rješavanjem problematike pomorskog dobra, ali i koncesija na tom području, kako bi se spriječila devastacija jednog od najvažnijih prirodnih resursa Republike Hrvatske i osiguralo njegovo što kvalitetnije korištenje. Mišljenja su, međutim, da se ovakvim parcijalnim intervencijama u tekst postojećeg Pomorskog zakonika to neće postići, pa su se priklonili prijedlogu Vlade i nadležnih radnih tijela, da se problematika o kojoj je riječ cjelovito uredi novim zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama, čiji je radni tekst već pripremljen (prilikom izrade Prijedloga zakona Vlada bi trebala konzultirati predlagatelja ovih izmjena i uvažiti njegove prijedloge).

Bez obzira na različite ocjene koje su se čule u raspravi (od toga da je predloženi Zakon intoniran "lokalpatriotski" te da male obalne općine nisu stručno ekipirane za kvalitetno upravljanje pomorskim dobrom, pa do zahtjeva za još većim ingerencijama lokalne samouprave kod dodjele koncesija) zajedničko je stajalište da općinama, gradovima i županijama treba osigurati veće učešće u prihodima od iskorištavanja pomorskog dobra. Radi sprječavanja eventualnih zloraba, predloženo je da se omogući suodlučivanje lokalne samouprave sa županijama i Vladom o koncesijama na pomorskom dobru.

O PRIJEDLOGU

U obrazloženju zakonskog prijedloga navodi se da je država (temeljem ovlaštenja Vlade RH i Hrvatskog sabora) u povlaštenom položaju kod dodjele koncesija na pomorskom dobru, pa i u pogledu korištenja prihoda po toj osnovi, u odnosu na jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave. Naime, prema važećim odredbama Pomorskog zakonika koncesije za razdoblje do četiri godine, koje ne uključuju izgradnju čvrstih objekata, daje županijska skupština, na temelju mišljenja općinskog ili gradskog poglavarstva. Da bi dodijelila koncesiju koja uključuje izgradnju čvrstih objekata koji se teško uklanjaju, županijska skupština mora pribaviti suglasnost resornog

Ministarstva. To vrijedi i kod dodjele koncesija na duži rok (do 12 godina).

Koncesije za razdoblje od 12 ili više godina (do 33 godine) daje Vlada RH, a one na još duži rok Hrvatski sabor. Koncesijsko odobrenje fizičkim i pravnim osobama za obavljanje djelatnosti na pomorskom dobru, koje ne isključuje niti ograničuje opću uporabu pomorskog dobra, daje Vijeće za koncesije, i to na rok od godinu dana.

Po istom ključu obavlja se i raspodjela prihoda od korištenja pomorskog dobra. Sredstva ostvarena od naknada za koncesije koje daju Vlada RH ili Hrvatski sabor (koncesije za vrijeme od 12 i više godina) prihod su državnog proračuna, a ona od koncesija koje daju županijske skupštine (koncesije do 12 godina) te od koncesijskih odobrenja za obavljanje djelatnosti na unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske slijevaju se u županijske proračune. Jedinice lokalne samouprave nemaju gotovo nikakva ovlaštenja u pitanjima dodjele koncesija na pomorskom dobru. Ne pripadaju im ni prihodi iz tog osnova, osim onih od koncesijskih odobrenja za obavljanje djelatnosti na morskoj obali.

Predlagatelj, stoga, stoji na stajalištu da dio spomenutih ovlaštenja županija treba prenijeti na općine i gradove, a dio ovlaštenja države na županije. Jednom riječju, mišljenja je da odlučivanje o dodjeli koncesija na pomorskom dobru valja u odgovarajućoj mjeri "spustiti na

nižu razinu", što podrazumijeva i drugačiju preraspodjelu prihoda od korištenja pomorskog dobra. To bi trebalo potaći interes županija, gradova i općina na priobalnom području da se više angažiraju na korištenju i zaštiti pomorskog dobra, tvrdi predlagatelj.

Prema njegovu prijedlogu o koncesijama za razdoblje do pet godina odlučivale bi jedinice lokalne samouprave, samostalno ili uz suglasnost ministarstva, a o onima za razdoblje od pet do 33 godine županije, također uz suglasnost Ministarstva.

Koncesije na duže razdoblje (33-50 godina) dodjeljivala bi Vlada RH te Hrvatski sabor (na rok od 50 i više godina). Predviđena je i jedna iznimka, ako se radi o koncesiji za luku nautičkog turizma ili športsku luku s više od 450 vezova. Odobrenje za takvu koncesiju, za razdoblje do 50 godina davala bi Vlada RH, a za duže razdoblje Hrvatski sabor. To je predloženo radi osiguranja većih ovlasti Republike Hrvatske kad je riječ o velikim građevinama na pomorskom dobru.

RADNA TIJELA

Mišljenja radnih tijela o ovom zakonskom prijedlogu bila su podijeljena. Naime, podupro ga je samo Odbor za turizam, dok mu ostala radna tijela nisu dala podršku, iz razloga sadržanih u Mišljenju Vlade RH od 21. studenoga 2002. (donosimo ga iza izvješća odbora). Smatraju, naime, prihvatljivim njen prijedlog da izradi novi zakon koji bi obuhvatio svu problematiku vezanu uz pomorska dobra. Vladin predstavnik je informirao članove Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu o tome da je tekst novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama već u pripremi. Njime se, među ostalim, razrađuju odredbe o pomorskom dobru sadržane u važećem Pomorskom zakoniku.

Odbor je sugerirao Hrvatskom saboru da zaduži Vladu RH, da do kraja godine uputi u proceduru prijedlog novog zakona kojim bi se uredili svi značajni javnopravni i imovinski odnosi povezani s pomorskim dobrom, uz napomenu da bi prilikom izrade njegova nacrtu trebala konzultirati predlagatelja izmjena Pomorskog zakonika i uvažiti njegove prijedloge. Sličan zaključak predložio je i Odbor za pomorstvo, promet i veze, inače

matično radno tijelo za ovu problematiku (smatra da Vlada treba sustavno urediti materiju vezanu uz pomorsko dobro i morske luke). Dio članova tog radnog tijela bio je mišljenja da bi trebalo prihvatiti Prijedlog zakona koji je ponudio zastupnik Markov, bez obzira na to što se radi samo o parcijalnim izmjenama Pomorskog zakonika, dok se u zaključku Odbora zahtijevaju cjelovite izmjene i dopune zakona koji reguliraju materiju o pomorskom dobru i morskim lukama.

U općoj raspravi na sjednici Odbora za turizam ukazano je na više aktualnih problema koji se pojavljuju u pojedinim sredinama prigodom dodjeljivanja koncesija na pomorskom dobru prema važećem postupku. Zauzeto je stajalište da postoje opravdani razlozi za donošenje predloženih izmjena i dopuna Pomorskog zakonika. Doduše, u raspravi su se čula i mišljenja da bi primjena stavka 1. članka 3. Prijedloga zakona (predviđa da koncesije za razdoblje do pet godina samostalno daju gradska odnosno općinska vijeća) mogla biti upitna, posebice u manjim lokalnim sredinama. Na kraju je zauzeto stajalište da upravo navedeni način dodjele koncesija na pomorskom dobru omogućuje veću transparentnost cjelokupnog postupka i bolji nadzor lokalnog stanovništva nad korištenjem pomorskog dobra.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada u svom mišljenju sugerira Hrvatskom saboru da ne prihvati ponuđeni zakonski prijedlog jer se ovakvim parcijalnim izmjenama Pomorskog zakonika neće postići sustavno rješavanje značajnog gospodarskog pitanja o kojem je riječ.

Napominje da je Pomorski zakonik na snazi od 22. ožujka 1994. godine. Riječ je - kaže - o prvom hrvatskom cjelovitom i sustavnom pomorskom zakonodavnom zborniku kojim su uređeni svi značajniji javnopravni i imovinskopravni odnosi povezani s morem, pomorskom plovidbenom djelatnošću, pomorskim brodovima i pomorskim dobrom. Međutim, tijekom osmogodišnje primjene tog zakonskog propisa uočeni su i određeni propusti, nepreciznosti i nejasnoće pojedinih zakonskih rješenja koje valja ispraviti i nadopuniti (to se posebice odnosi na pravno uređenje pitanja pomorskog dobra). To pitanje još uvijek nije riješeno na zadovoljavajući način (unatoč dvjema

novelama Pomorskog zakonika) a to je osnovni preduvjet da se može osigurati njegovo u gospodarske i druge svrhe, u interesu Republike Hrvatske, te odgovarajuću zaštitu pomorskog dobra u suvremenim gospodarskim tržišnim i socijalnim odnosima.

Zbog navedenih razloga, a i radi sustavnog zakonskog uređenja spomenute materije, Vlada je kao prioritet uvrstila u svoj program i izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika, te Nacrta prijedloga zakona o pomorskom dobru i morskim lukama. Ovim posljednjim, čiji je radni tekst već sačinjen, na sustavan se način razrađuje materija vezana uz morske luke i pomorska dobra. Njime se objedinjuju i odredbe o pomorskom dobru sadržane u važećem Pomorskom zakoniku te odredbe o morskim lukama iz istoimenog Zakona, stoji u Mišljenju Vlade.

RASPRAVA

Uvodno izlaganje

Obrazlažući zastupnicima svoj zakonski prijedlog, **Ante Markov** je rekao da je njime želio potaći Vladu i resorno ministarstvo da što prije kvalitetnije uredi najosjetljiviji dio materije regulirane Pomorskim zakonikom. Nema nikakvog razloga da bilo tko odlučuje o dodjeli koncesija na pomorskom dobru u ime općina i gradova na čijem se području koristi to javno dobro, napominje zastupnik (ne može službenik bilo kojeg ministarstva imati veći legitimitet od legalno izabраниh vijećnika općinskog ili gradskog vijeća).

Nema nikakvog razloga da bilo tko odlučuje o dodjeli koncesija na pomorskom dobru u ime općina i gradova na čijem se području koristi to javno dobro.

U nastavku je informirao zastupnike da je Vlada spremna prihvatiti ovakav pristup u kontekstu novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (njena radna grupa već duže vrijeme radi na prijedlogu ovog zakona). Međutim, ne

izađe li pravovremeno sa svojim zakonskim prijedlogom, dobro je da se ovim novelama Pomorskog zakonika osiguraju uvjeti za kvalitetnije korištenje javnog pomorskog dobra. Promaknuće interesa lokalnih sredina kod dodjele koncesija na tom području, i umanjenje prihoda središnje države po toj osnovi ne bi trebao biti razlog da se ne prihvati intencija ovog zakonskog prijedloga i ne učini iskorak u stvarnoj decentralizaciji o kojoj se tako puno govori, kaže Markov. A onima koji smatraju da male općine ne mogu biti kompetentne za raspisivanje natječaja za dodjelu koncesija, poručio je da se sam administrativni postupak može organizirati uz pomoć radnih grupa županija.

Nakon predlagatelja za riječ se javio **Valter Drandić**, predsjednik Odbora za turizam, koji je upoznao zastupnike sa stavovima tog radnog tijela.

Jedinice područne i lokalne samouprave morale bi sudjelovati u raspodjeli prihoda od koncesija koje dodjeljuje Vlada RH ili Hrvatski sabor.

Govoreći u ime Kluba zastupnika HDZ-a, **Ivo Baica** je podsjetio na činjenicu da je Hrvatski sabor usvojio Pomorski zakonik u ožujku 1994. godine, te da su tijekom osmogodišnje primjene tog propisa uočeni određeni propusti, nepreciznosti i nejasnoće nekih zakonskih rješenja. Primjerice, pravno uređenje pomorskog dobra još nije riješeno na zadovoljavajući način, iako je u međuvremenu Zakonik u dva navrata mijenjan. Budući da je, prema postojećim rješenjima, kod dodjele koncesija na pomorskom dobru država u povlaštenom položaju u odnosu na lokalne i regionalne jedinice, predlagatelj predlaže da se dio ovlaštenja županija prenese na općine i gradove, a dio ingerencija države na županije (analogno tome trebalo bi preraspodijeliti i prihode od korištenja pomorskog dobra).

Po riječima zastupnika njegovi stranački kolege stoje na stajalištu da bi jedinice područne i lokalne samouprave morale sudjelovati u raspodjeli prihoda od koncesija koje dodjeljuje Vlada RH ili Hrvatski sabor. Smatraju, međutim, da je izdavanje koncesijskih odobrenja

prema važećem Pomorskom zakoniku kvalitetnije rješenje od onoga predviđenog predloženim izmjenama i dopunama. Mišljenja su, stoga, da ne bi bilo dobro parcijalno intervenirati u Pomorski zakonik te da iz tog razloga ne treba prihvatiti ni prijedlog zastupnika. Umjesto toga, valja postupiti sukladno zaključku Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i zadužiti Vladu RH da u najkraćem mogućem roku uputi u proceduru prijedlog novog zakona kojim bi se uredili svi značajniji javnopravni i imovinski odnosi povezani s pomorskim dobrom.

Još uvijek nisu određene granice pomorskog dobra

Po ocjeni Kluba zastupnika HSLS-a predloženi zakon je intoniran "lokalpatriotski", izjavio je njihov glasnogovornik **Mario Kovač**. Naime, predlagatelj živi u maloj općini na čijem se području nalazi veliki broj prirodnih ljepota, koje, s aspekta Pomorskog zakonika, imaju tretman pomorskog dobra.

Po riječima zastupnika težnja da jedinice lokalne samouprave steknu kudikamo veće ovlasti u dodjeljivanju koncesija, a slijedom toga i prihode od naknada za koncesije, potpuno je legitimna. Međutim, njegovi stranački kolege su mišljenja da postojeći, iznimno mali broj obalnih općina, nije u dovoljnoj mjeri stručno kapacitiran i predisponiran za kvalitetno upravljanje pomorskim dobrom i njegovu zaštitu. U prilog tome podsjetio je na činjenicu da je, prema Ustavu, pomorsko dobro javno dobro od interesa za Republiku Hrvatsku te da uživa njenu osobitu zaštitu. Pomorskim zakonikom utvrđeno je da obuhvaća unutrašnje morske vode, teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje, te dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen javnoj pomorskoj upotrebi ili je proglašen takvim. To znači da se pomorskim dobrom smatraju i morska obala, luke, lukobrani, nasipi, sprudovi, hridi, grebeni, ušća rijeka koje se izljevaju u more, kanali spojeni s morem te u moru i pomorskom podzemlju živa i neživa prirodna bogatstva.

Možda bi bilo dobro, kaže, da i lokalne jedinice sudjeluju u upravljanju, održavanju i zaštiti pomorskog dobra, ali s izuzetno precizno određenim pravima i obvezama, što sada nije slučaj. Međutim, pre-

dloženim izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika, koje su po njihovoj ocjeni prilično površne, to bi se teško postiglo. Osim toga, Republika Hrvatska još nije osigurala niti sve zakonske pretpostavke za određivanje granica pomorskog dobra (Pomorski zakonik nije preuzeo stare granice, a istodobno nije propisao postupak za određivanje novih). Ako bismo u tako neizgrađenoj pravnoj infrastrukturi dali ovlasti malim jedinicama lokalne samouprave da upravljaju pomorskim dobrom, stvorili bismo potpuni kaos na tom području, upozorava zastupnik.

Male obalne općine nisu u dovoljnoj mjeri stručno kapacitirane i predisponirane za kvalitetno upravljanje pomorskim dobrom i njegovu zaštitu.

Ukazujući na površna i nedosljedna rješenja u ponudnom zakonskom prijedlogu, spomenuo je da se njime predviđa da o dodjeli koncesija na rok do 5 godina odlučuju lokalne jedinice, odnosno općine i gradovi (koncesije koje ne podrazumijevaju izgradnju čvrstih objekata izdavaju bi samostalno, a one koje to uključuju uz suglasnost Ministarstva). U svakom slučaju ne bi se primjenjivala odredba članka 63. stavka 2. temeljem koje bi stručno tijelo za ocjenu određene koncesije koju daje županijska skupština trebao imenovati ministar (u ovim bi slučajevima takvo stručno tijelo imenovao župan). Primjenom predloženog rješenja utvrdili bismo pomorsko dobro koje uživa višu i nižu razinu zaštite, negoduje Kovač.

Pogrešno je uređivati pitanje ovlasti za dodjelu koncesije podređivanjem njene važnosti duljini trajanja.

Po mišljenju zastupnika HSLS-a potpuno je pogrešno uređivati pitanje ovlasti za dodjelu koncesije podređivanjem njene važnosti duljini trajanja. Nadležnost bi trebala ovisiti primarno o značenju koje konkretna koncesija ima za

Republiku Hrvatsku. U protivnom bi se moglo dogoditi, primjerice, da o koncesiji za plutajući terminal za prekrcaj mazuta na pet godina odlučuje općinsko vijeće, a o terminalu za prekrcaj pitke vode na 55 godina Hrvatski sabor.

Zbog navedenih razloga njegovi stranački kolege protive se predloženim izmjenama Pomorskog zakonika. Istodobno podržavaju nastojanja da se počne sa sustavnim rješavanjem problematike pomorskog dobra, ali i koncesija na tom području, uz suradnju sa stručnjacima. Po njihovom mišljenju svakako bi trebalo donijeti i novi Zakon o koncesijama (postojeći iz 1992. godine donesen je u posve drugačijim društveno-ekonomskim okolnostima), te novi Zakon o morskim lukama i pomorskom dobru, kojim bi se ova materija regulirala na suvremen i sveobuhvatan način.

Sustavno riješiti problematiku pomorskog dobra

Po riječima Ivana Ninića Klub zastupnika SDP-a podržava potrebu promjene postojećih odredbi Pomorskog zakonika koje su se u primjeni pokazale neadekvatnim za jedinice lokalne i područne samouprave, ali smatra da navedenu problematiku valja sustavno riješiti. Drži, stoga, prihvatljivim prijedlog Vlade RH da (što prije) izradi novi zakon kojim bi se regulirala sva pitanja vezana uz pomorsko dobro. Budući da je Vlada još prije tri mjeseca obećala da će izraditi novi Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, zastupnici SDP-a očekuju da ona što prije izade sa svojim zakonskim prijedlogom. Prilikom izrade njezova nacrtu Vlada bi trebala konzultirati predlagatelja ovog zakonskog prijedloga i, po mogućnosti, rješenja koja predlaže ugraditi u novi zakon, napominje Ninić.

Budući da je pomorsko dobro jedan od najznačajnijih razvojnih resursa priobalja, treba mu osigurati visoku zaštitu, kako ga ne bismo uništili.

Po riječima **Valtera Drandića** Klub zastupnika IDS-a u potpunosti podrža-

va intencije ovog zakonskog prijedloga. Budući da je pomorsko dobro jedan od najznačajnijih razvojnih resursa priobalja treba mu osigurati visoku zaštitu kako ga ne bismo uništili, upozorava zastupnik.

Nažalost, na tom području i u djelatnostima koje su povezane s morem, pogotovo u turizmu, dosta toga je nedefinirano. Primjera radi, spomenuo je nedefinirano pitanje turističkog zemljišta (nikako da dođu na dnevni red izmjene i dopune Zakona o privatizaciji koje predlaže IDS) te napomenuo da ni koncesije nisu uvijek do kraja jasne. Po mišljenju ideesovaca njihova dodjela trebala bi biti u ingerenciji predstavničkih, tj. zakonodavnih tijela (općinskih i gradskih vijeća, županijskih skupština te Hrvatskog sabora). Danas, kad se zalažemo za što je moguće veću decentralizaciju, koja nosi i veću odgovornost lokalnim i područnim jedinicama, moramo razmišljati o tome kako da im osiguramo i više novca za njihov razvoj, naglašava zastupnik. Dakako, novac od naknada za koncesije mora ići u ona područja gdje se ta renta i ostvaruje. Stoga zastupnici IDS-a sugeriraju predlagatelju da u konačnom prijedlogu zakona, ako do njega dođe, predvidi da općine i gradovi mogu davati koncesije na pomorskom dobru na rok do 10 godina, županije do 50, a država za razdoblje duže od toga (odobrenje bi trebao izdati Hrvatski sabor). Ne bude li postojala politička volja da se lokalnim i područnim jedinicama povećaju ingerencije za davanje koncesija, treba im osigurati barem veće učešće u prihodima od iskorištavanja pomorskog dobra, zaključio je Drandić.

Spriječiti devastaciju

Za zemlju koja se hvali time da ima najrazvedeniju obalu na Mediteranu, s tisuću otoka, pomorsko dobro je nedvojbeno od strateške važnosti, primijetio je Tonči Tadić, glasnogovornik Kluba zastupnika HSP-HKDU-a. Zbog toga treba sačiniti odgovarajuću zakonsku regulativu koja bi spriječila devastaciju pomorskog dobra, odnosno osigurala njegovo najpovoljnije korištenje. Predloženim se, kaže, pokušava ojačati uloga lokalne samouprave kod dodjele koncesija na tom području. Postavlja se pitanje, međutim, što učiniti kad je riječ o multinacionalnoj kompaniji koja je Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju dobila

pravo da koristi pomorsko dobro na teritoriju Hrvatske?

Ovaj zakonski prijedlog je hvalevrijedan utoliko što predviđa da se lokalnu samoupravu napokon počne pitati za to što se događa na pomorskom dobru na njenom području.

U nastavku je podsjetio na to kako su se nekada na otocima odnosili prema tom bogatstvu. Primjerice, Hvaranin Petar Hektorović, inače javni bilježnik starigradski u 16. stoljeću, poduzimao je mjere za zaštitu Starigradskog zaljeva. Naime, jednog lokalnog imućnika koji je sagradio nedopušteni gat na moru dao je na sud, koji je presudio da mora izvaditi iz mora svaki ugrađeni kamen. Za razliku od toga, današnjim lokalnim tajkunima na Hvaru, koji su nasuli dio Starigradskog zaljeva za nesuđenu pumpnu stanicu za jahte, neće se dogoditi ništa. Ništa se nije dogodilo ni onima koji su Marinom "Frapa" upropastili prirodnu znamenitost, poznatu kao "Zmajevsko oko", u Šibenskoj županiji, a nije sigurno ni to da će predloženi zakon ubuduće spriječiti takve devastacije, kaže zastupnik. Prijedlog gospodina Markova je hvalevrijedan utoliko što predviđa da se lokalnu samoupravu napokon počne pitati za to što se događa na pomorskom dobru na njenom području. U protivnom bi se, kaže, moglo dogoditi da neki lokalni tajkun prigrabi vlast i sam sebi, ili svojim ortacima, dodijeli koncesiju na pomorskom dobru. Jedini način da se to onemogućuje jest postupak suodlučivanja prilikom dodjele koncesija (na odobrenju moraju biti supotpisi lokalnog i člnika županije te resornog ministra zaštite okoliša).

Tadić je u nastavku izjavio da je za zastupnike HSP-a i HKDU-a predloženi Zakon prihvatljiv, pod uvjetom da predlagatelj iz njega izbaci odredbu koja predviđa da bi iznimno, koncesiju za luku nautičkog turizma ili za športsku luku s više od 450 vezova davala Vlada RH, mimo odluke lokalne samouprave. S jedne strane, zalažemo se za to da se lokalnoj samoupravi daju veća prava da odlučuje o svojoj budućnosti, a s druge strane joj ta prava oduzimamo, negodovao je zastupnik. Nameće se zaključak da

se takvim rješenjem ide na ruku onima koji na jadranske otoke žele nakrcati novih 100 marina u tzv. projektu "argonaut" i time nagrditi zaljeve koje smo dosad uspjeli sačuvati. Kako reče, zastupnici HSP-a i HKDU-a bit će suzdržani kod glasovanja upravo radi ovako nedoručених rješenja, ali u načelu podržavaju inicijativu zastupnika Markova i očekuju da će do drugog čitanja doraditi svoj zakonski prijedlog.

Nepovjerenje neprihvatljivo i štetno

Predlagatelj, **Ante Markov** je najprije ukazao na to da Europska povelja o lokalnoj samoupravi vrlo jasno definira i državu i lokalnu državu prije svega kao regulatora, usmjerivača i suportera, ali ne kao jedinoga koji odlučuje. A lokalna se samouprava definira kao produžena ruka države koja ima zadaću da uspostavlja čim bolje odnose među građanima/ljudima.

Čini se da neki diskutanti gaje veliko nepovjerenje upravo prema građanima, a to nije dobro, ustvrdio je, neprihvatljivom i štetnom nazvavši tezu kako će u odlučivanju - dobiju li na brigu komunalno javno dobro - više biti korumpirani izabrani predstavnici gradova i općina nego neki službenik koji to mjesto nikad nije vidio. Upozorivši da tzv. male općine obično imaju velike resurse, rekao je kako od njih nemaju dostatno sredstava da bi se razvijali, kontrolirali i usmjeravali proces uspostave kvalitetnog korištenja resursa.

Napomenuvši da mu je prihvatljiva svaka inicijativa koja ide za oplemenjivanjem materijala, izjavio je da je Tadićev prijedlog o dvostrukoj kontroli, tzv. suodlučivanju, apsolutno na tragu mogućih inovacija do drugog čitanja. Neprihvatljive su, međutim, ocjene da lokalno stanovništvo gotovo nije mentalno sposobno odlučivati o svojim resursima.

Zastupnik se u nastavku izlaganja osvrnuo na program lučica iako, napomenuo je, predložene izmjene i dopune Zakona nisu ni u kakvoj vezi s time ili s tvrtkom Argonaut. Svake godine novih 15 posto više plovila na Jadranu ne mogu stati u 12 tisuća vezova koliko ih ima nautički turizam, a od divljeg sidrenja država nema ništa. Kao nautička, turistička država, Hrvatska mora napraviti iskorake koji ne smiju biti u konfliktu s temeljnim ciljem - očuvanjem prirodnog resursa - naglasio je.

Ugrožen suverenitet Republike

Usljedom su ispravci navoda. Najprije je **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** rekao da nije točno kako se sumnja u građane već da je riječ o ugroženom suverenitetu Republike Hrvatske jer nije primijenjen zakon donesen 1994. godine. Nije, naime - od donošenja Zakona o zaštiti javnoga pomorskog dobra do danas - provedena odluka da se u roku šest mjeseci odrede granice pomorskog dobra, rekao je zastupnik uz upozorenje da će osobno podnijeti zbog toga ustavnu tužbu i kaznene prijave. Tu se, rekao je, krije i pomorsko dobro "Viktora Lenca", "Sunčani Hvar", tu je problem i trebalo bi raspisati referendum s tim u svezi.

Za svaku odluku - referendum

Tonči Tadić je, ispravljajući Markova, rekao kako ima povjerenja u građane, ali ne u svaku lokalnu samoupravu, odnosno u lokalne političare. Predložio je da se kod svake odluke ide na referendum, jer kad se jednom pomorsko dobro upropasti, pa makar na pet godina, teško je uspostaviti početno stanje.

Neprihvatljive su ocjene da lokalno stanovništvo gotovo nije mentalno sposobno odlučivati o svojim resursima.

Predsjednik Hrvatskog sabora zamolio je zastupnika da se suzdrži od ocjena tipa vjeruje li ili ne lokalnim političarima, napomenuvši kako ni oni ne vjeruju saborskim zastupnicima.

Mario Kovač je najprije izjavio kako nitko nije rekao da je lokalno stanovništvo mentalno nesposobno odlučivati o svojim resursima, a zatim dometnuo kako je Markov iskazao nepoznavanje hrvatskog Ustava. Nije riječ o resursima lokalnog stanovništva jer je pomorsko dobro definirano kao opće dobro od interesa za Republiku. U ime Kluba zastupnika HSLS-a je, objasnio je, istaknuto da bi koncesije trebalo vrednovati s obzirom na značenje za Republiku, a ne na trajanje koncesije.

U ime Vlade RH, dr.sc. **Pavao Komadina**, zamjenik ministra pomorstva, prometa i veza, najprije je rekao da strahovito veseli što je uopće došlo do rasprave pa je time osnovni smisao prijedloga zastupnika Markova već urodio plodom, jer će ubrzati proceduru koju vode Vlada i nadležno ministarstvo (Uprava za pomorstvo).

Izmjene i dopune Pomorskog zakona (donesenog 1994. pa mijenjanog iste godine pa 1996.) Vladi će biti predložene već sljedeći četvrtak i nakon toga upućene Saboru, izvijestio je zastupnik. Rekao je zatim kako u zakonu nisu dirane odredbe koje reguliraju pomorsko dobro (razlog - smatra se da bi s obzirom na ozbiljnost i kompatibilnost pomorskog dobra i Zakona o lukama to trebao biti sastavni dio zajedničkog zakona. Posao je završila i radna grupa koja je radila taj drugi dio Zakona - o pomorskom dobru i lukama i tekst ulazi u proceduru. Mnoga pitanja (primjedbe) koje regulira Prijedlog zakona o pomorskom dobru (utvrđivanje granica, pomorskog dobra, osmišljavanje sadržaja na pomorskom dobru, koncesioniranje i sl.) već uvelike postaje dio Prijedloga pomorskog zakona o pomorskom dobru i lukama.

Predstavnik Vlade je na kraju apelirao da se uvaži prijedlog Vlade da se ne usvoje predložene izmjene (Markova) jer će zasigurno biti izvršene u velikoj mjeri u Vladin prijedlog.

Ljubo Česić-Rojs je ponovo podsjetio kako nisu određene granice pomorskog dobra kako je bilo predviđeno te naglasio da su dosadašnje podjele (u svezi s pretvorbom) ilegalna, kažnjiva djela (Viktor Lenac, Excelsior, Sunčani Hvar). Nakon novog upita - zašto nije utvrđeno pomorsko dobro te gospodarski pojas na moru, zastupnik je izlaganje završio ocjenom kako u zatvoru trebaju završiti svi - predsjednik Vlade, potpredsjednik, Državni odvjetnik.

Podržavši i prihvativši sve što je rekao zamjenik ministra Komadina, **Ante Markov** je još jednom naglasio kako je cilj predloženoga - poboljšanje onih normi koje mogu kvalitetnije utjecati na život lokalnog stanovništva, a da se pritom ne oštete vlasnici, da se ne nanose nove nepravde već simbioza između lokalnog stanovništva i njihovih predstavničkih tijela i središnje državne vlasti postavi u okvire koji će biti na dobrobit svima.

Državi o vratu visi kamen centralizma

Mr. **Marin Jurjević** je rekao da su motivi zastupnika Markova izrazito pozitivni i izrazio nadu da će, u kombinaciji toga i Vladinih namjera uslijediti poželjne izmjene. Jer, kako reče gotovo je ludo da grad Split, primjerice, nema ingerenciju nad splitskom rivom ili nad Marjanom, premda zbrinjava jedno i drugo, jer je logika života jača.

Ustvrdivši da su pitanja decentralizacije pitanje demokracije, zastupnik je zatim, rekao kako o vratu države visi kamen centralizma, njezin najveći naslijeđeni problem.

Replicirajući Jurjeviću, mr.sc. **Željko Glavan (HLS)** je rekao kako se iz rasprave stječe dojam kao da u ovoj državi postoje dva tijela, dvije suprotstavljene strane - jedno je lokalna samouprava, a drugo država. A najmanje bi se trebalo suprotstavljati oko pomorskog (općeg) dobra. On je zatim upozorio da kao i među državnim činovništvom zloporeba ima i u lokalnoj samoupravi, uz čiji se blagoslov, kako reče, na pomorskom dobru grade kuće, nasipaju rive, mijenjaju pjeskovite plaže.

Hrvatska, naglasio je, napokon treba dobiti preciznu strategiju što hoće s pomorskim dobrom (najvećem hrvatskom bogatstvu o kojem se premalo raspravlja) te kako o njemu voditi računa, a to mogu jedino zajednički država i lokalna samouprava i građani Hrvatske.

Odgovarajući Glavanu, mr.sc. **Marin Jurjević** je rekao da stvari ne treba mistificirati, ovo nije sukob specifičan za Hrvatsku nego za sve države. Postoji određena logika suprotstavljanja interesa nižih i centralnih razina i u tom se sukobu interesa moraju naći najbolja rješenja. Valja se zalagati za to da lokalna razina ima što veću autonomiju u okviru zaštite cjelokupnih integralnih interesa jer, kako reče, kad ste blizu nečega uvijek imate za to više emocija.

Tomči Tadić je objasnio da nije riječ, kao što su ukazivali Tomčić i Jurjević, o njegovu nepovjerenju prema lokalnoj samoupravi. Samo je ukazao na to da lokalni političari mogu izigrati povjerenje građana jednako kao što to mogu učiniti članovi Vlade i županijskih poglavara. Zalaže se, i za to da se za svaku koncesiju provede referendum.

Uzvrativši da mu nije bila podmetati Tadiću, mr. **Marin Jurjević** je ustrajao u tvrdnji da se iz izlaganja ovoga moglo, među redovima, čuti kako "ti ljudi dole nisu dovoljno kompetentni da odlučuju". A već sama logika življenja na određenom području stavlja ih u poziciju veće kompetencije.

U novom javljanju, **Ljubo Česić-Rojs** je rekao da se krše ustavne odredbe o teritorijalnoj cjelovitosti Republike Hrvatske (jedan primjer je Piranski zaljev); upitao zašto potpredsjednik Vlade traži donošenje zakona o pravu uknjižbe nekretnina u vlasništvo stranaca; upozorio da i Ustav i zakon zabranjuju stavljanje u promet ne samo mora nego i morske obale u širini šest metara plus gospodarski pojas; upitao zar nije veleizdaja hrvatskih narodnih i nacionalnih, državnih interesa to što potpredsjednik Vlade dva puta javno traži stečaj Luke Rijeka i što je brodove Croatia Linea poslao 1992. u konkurencijsku luku Kopar; skrenuo pozornost na to da je Vlada garantira za kredit Viktoru Lencu; rekao da je ugrožen suverenitet Hrvatske dozvoli li se uknjižba pomorskog dobra a već su neki pojedinci to uknjižili.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** popratio je ovo izlaganje napomenom kako, na žalost, ne razumije o čemu zastupnik govori.

Pet do dvanaest za spašavanje pomorskog dobra

Mr.sc. **Željko Glavan** je nakon pohvale Markovu za inicijativu, replicirao Jurjeviću. Volio bi, napomenuo je, da se ovaj zalagao za mišljenje lokalne samouprave kad se potpisivao sporazum o granici s Piranom, ali je očito da je to mišljenje dobro, kako reče, kad im treba, a nema veze kad baš politički nije u redu.

Zastupnik je još: rekao da sva sredstva od koncesijskog dobra moraju ići lokalnoj samoupravi, bez obzira na to tko odobrava koncesiju (premda ne zna, napomenuo je, postoji li po zakonu i Ustavu, razgraničenje među općinama i županijama na pomorskom dobru). Odlučivati se, pak, mora u suradnji državnih i županijskih organa vlasti te jedinica lokalne samouprave.

Pet do dvanaest je za spašavanje pomorskog dobra, naglasio je zastupnik, s obzirom na to što je preostalo Hrvatskoj - sa 15,5 mlrd dolara duga, sad kad je postala

"bankarska kolonija" (samo ljudi, more i šume, i to se mora sačuvati). Zastupnik je izvjestio da će njegov klub predložiti da Vlada u roku 60-90 dana podnese izvješće Saboru o stanju na pomorskom dobru te ukazao na divlju gradnju (Istra, Debeli brijeg, otok Vir).

Iz izlaganja još izdvajamo ocjenu da je usidranje u Kvarnerskom zaljevu "gomile (američkog) starog željeza" katastrofa i upite s tim u svezi - zar će se dozvoliti da se Amerika rješava starog željeza tako što ga dovodi u Kvarner (da bi se to za 10-15 godina još moralo i zbrinjavati) te zašto je onda iz ekoloških razloga zatvorena koksara (u kojoj je još 20 godina moglo raditi 400 ljudi) kad se umjesto čuvanja prirode omogućuje da se ispuštaju kemikalije u Kvarner.

Za repliku se javio **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)**. Rekao je da se ovdje radi o suverenitetu Hrvatske. Podsjetio je da pomorsko dobro pokriva više od 75% državno-pravnog područja i čini najveći strategijski kapitalni resurs naše zemlje.

Istaknuo je da se pomorskim dobrom mora upravljati po posebnom gospodarsko strategijskom programu, kojeg mora usvojiti Hrvatski sabor, a mora ga provoditi posebna služba hrvatske Vlade, koja mora Vladu i Hrvatski sabor izvještavati svakih tri mjeseca o ostvarivanju tog programa. Smatra da prije ulaska u EU naše zakonodavstvo općenito, a pomorski dio posebno mora biti na najvišoj razini pravne teorije i prakse, "jer u protivnom, naše pomorsko dobro bit će uništeno od strane kojekakvih i svih ostalih".

"Ako mi sami ne poduzmemo radnje koje proizlaze iz Međunarodne konvencije o pravu mora, onda ćemo biti tuženi Međunarodnom sudu u Hamburgu".

Ništa se neće promijeniti

Ivo Fabijanić (SDP) rekao je da se apsolutno slaže s idejom i ciljem zbog kojeg je kolega Markov predložio ovu izmjenu i dopunu, ali nije siguran da će ovakve izmjene doprinijeti poštivanju zakonitosti, odnosno boljem gospodarenju pomorskim dobrom. Podsjetio je da se i u postojećem zakonu kaže da na temelju mišljenja općinskog i gradskog poglavara, ako se radi o koncesiji od četiri godine, koja ne uključuje izgradnju objekata koji se teško otklanjaju, odluku donosi županijska skupština.

"Ništa se neće promijeniti, da li će ta županijska skupština dodijeliti kon-

cesijsko dobro predsjedniku gradskog ili općinskog vijeća te jedinice lokalne samouprave u konkurenciji s nekim drugim ili će mu to dodijeliti jedinica lokalne samouprave”.

Isto tako postavlja pitanje što će se dogoditi sa čitavim nizom utvrđenih granica između jedinica lokalne samouprave, a arbitraža još nije završena, i to u slučaju kada bi trebale jedinice lokalne samouprave odlučivati ako netko traži koncesiju na tom prostoru.

Ivo Fabijanić prihvaća da Vlada donese cjelovit zakon, ali pita što će uopće svi ti zakoni, kada ”svi jednoglasno zaključujemo da je na prostoru obale i otoka totalna devastacija prostora”.

”Koji je službenik, inspektor, državni ili lokalni, dobio otkaz zato što je obala devastirana?” Zastupnik pita hoće li se i dalje donositi zakoni koje nitko ne provodi, a u zakonu postoje kaznene odredbe, i zna se tko je nadležan za sprečavanje takvih pojava.

”Pa zar nije sramota da netko kaže da će lokalne jedinice teško upravljati i kontrolirati, a da zapravo država ništa ne radi oko pomorskog dobra, uopće ga ne štiti, čak mu ni granice nije odredila”.

Apelirao je na sve one koji u ime Vlade i Hrvatskog sabora moraju provoditi zakone i kažnjavati neodgovorne, da to učine odmah. ”Tražit ću izvješće da se na kraju ove godine pokaže što su učinili i koliko je neodgovornih ljudi dobilo otkaze”. Na kraju je rekao da se trebaju početi primjenjivati kaznene sankcije, te da se trebaju početi kažnjavati ne samo oni koji počine djelo koje je zakonom zabranjeno, već i oni koji su dužni kontrolirati da se to ne dogodi.

Rekao je da u zakonu treba ugraditi mehanizam da se birokracija neće moći opravdavati, pa da nitko ne odgovara, drži to temeljnim pitanjem. Podržava Prijedlog, ali naglašava da se ništa neće promijeniti, ukoliko se zakon neće pozivati na odgovornost svih onih koji u tome sudjeluju. Na kraju je još jednom apelirao na Vladu i Hrvatski sabor da se mora povesti računa da se zakoni u Hrvatskoj počnu poštivati.

Nitko ne može biti vlasnik pomorskog dobra

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) osvrnuo se na članak 50. Pomorskog zakonika,

koji kaže da se na pomorskom dobru ne može stjecati pravo ni vlasništva, ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. ”Netočni su navodi potpredsjednika hrvatske Vlade, koji poistovjećuje pomorsko dobro i društveno vlasništvo, jer je i društveno vlasništvo suprotni pravni institut pomorskom dobru”.

Pomorskim dobrom upravlja država, koja istom mora osigurati osobitu zaštitu.

Podsjetio je da članak 50. stavak 6. govori da u slučaju dvojbe da li određeno dobro predstavlja pomorsko dobro, odluku o tome donosi hrvatska Vlada, uz prethodno pribavljeno mišljenje državnog pravobranitelja.

Naglasio je da u važećem Pomorskom zakoniku stoji odredba po kojoj državno pravobraniteljstvo mora izvestiti sve pravne i fizičke osobe koje su bilo kada i na bilo koji način došle u posjed pomorskog dobra do dana današnjeg.

”Država ne može biti vlasnik pomorskog dobra, ni bilo tko drugi ne može biti i nikada, ni pod kojim uvjetima postati vlasnikom pomorskog dobra, jer se radi o dobru u općoj uporabi, nad kojim se ne može stjecati vlasništvo, ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi”.

Zastupnik Rojs nadalje je konstatirao da pomorskim dobrom upravlja država, koja istom mora osigurati osobitu zaštitu. Država može dati na gospodarsko korištenje pomorsko dobro na rok najviše od 99 godina.

”Izjava potpredsjednika Vlade da je pomorsko dobro društveno vlasništvo, ili je lažna ili je kriminalna, jer je upravo on kao potpredsjednik Vlade dužan po Ustavu i Pomorskom zakoniku, upravljati tim pomorskim dobrom i osigurati mu osobitu pravnu i fizičku zaštitu, a on niti ne zna što je pomorsko dobro, pa ga čak kao tadašnji predsjednik Upravnog odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju i prodaje, što je nužno razlog za utvrđivanje njegove odgovornosti”.

Zastupnik naglašava da Hrvatski sabor ne može prešutjeti devastaciju pomorskog dobra, jer mora poštovati odredbe Međunarodne konvencije o pravu mora iz 1980. godine i njene dopune iz Kyota 1999. godine koja izrijeком vezuje matične

zemlje da moraju utvrditi zaštićeni gospodarski pojas na kopnu i moru, utvrditi granicu pomorskog dobra i donijeti sustavne zakone o zaštiti mora i morske obale, te ne smiju dopustiti da izvršna vlast rabi more i pomorsko dobro u političke, teritorijalne, financijske, imovinskopravne, granične i druge svrhe koje bi mogle ugroziti pomorsko dobro i more kao živi organizam koji povezuje cijeli svijet i koje čini 2/3 zemaljske kugle. Nadalje, Česić-Rojs ističe da su države dužne osigurati osobitu ekološku i gospodarsku zaštitu, te zaštitu od privatizacije.

Spomenuo je da svi ozbiljni ulagači znaju da još nitko nikada nije zadržao vlasništvo nad pomorskim dobrom, jer niti jedna međunarodna konvencija to ne dopušta, a osobito od 1980. godine kada je donijeta Međunarodna konvencija o pravu mora, koja sva mora na svijetu tretira kao jedan cjeloviti organizam koji mora služiti općoj uporabi i koje se ne smije koristiti za rješavanje prostornih, političkih, dužnosničkih i drugih sporova među zemljama, te pravnim i fizičkim osobama.

Strateški resurs

Rekao je da kada je u pitanju pomorsko dobro, treba jednoznačno utvrditi i javno obznaniti da je to strateški resurs naše zemlje, koji joj mora osigurati ulazak u krug najbogatijih zemalja na svijetu, na način da će svako korištenje pomorskog dobra implicirati povezanost sa svim ostalim resursima u zemlji po principu ekonomskih multiplikatora čiji omjer ne može biti manji od 1:3, ”a što znači i da 1 euro prihoda na pomorskom dobru mora donijeti najmanje još 3 eura u našu zemlju”.

Mr.sc. Željko Glavan (HSL) javio se za repliku. Reкао je da je gospodin Rojs izjavio da država ne može biti vlasnik pomorskog dobra, što je po našem Ustavu točno, ali praksa je drugačija. Pitao je s kojim je pravom lučka kapetanija izdala naredbu o zabrani uplovljavanja u koncesijsko more svim brodicama koje su se zatekle u Kvarnerskom zaljevu ispred Uvale Žurkovo. Time su ”ne samo prekršeni svi zakoni ove države, nego i Međunarodna konvencija o pravu mora s pravom neškodljivog prolaza”.

Svijest važnija od zakona

”Po Međunarodnoj konvenciji u teritorijalnom moru ne možete zabraniti

plovidbu ni stranom trgovačkom brodu, a kamoli domaćim ribarima i brodicama koji prosvjeduju protiv one rugobe u Kvarnerskom zaljevu”.

Branka Baletić (SDP) ne dijeli mišljenje kolege Glavana da je naša obala i more devastirano, dapače, smatra da je naša obala ”prekrasna, ali naše more i obala su ugroženi, to je istina”. Izrazila je zadovoljstvo, te odala priznanje Vladi, za izradu zakona koji će napokon cjelovito regulirati ovu problematiku.

Ipak, naglasila je da je donošenje zakonske regulative samo jedan vid rješavanja tog problema, a paralelno, Vlada treba nametnuti raspravu na svim nivoima o zaštiti i čuvanju mora i okoliša uz priobalje.

Drži da je razvoj svijesti o tom pitanju daleko važniji nego samo donošenje zakona.

Govoreći o konkretnom Prijedlogu izmjena i dopuna koje je predložio gospodin Markov, Branka Baletić rekla je da je intencija ovog Zakona prijenos ovlasti dodjele koncesija za korištenje pomorskog dobra s državne razine na županijsku, a sa županijske na lokalnu, i to ne samo dodjele koncesija nego i podjele prihoda koji su ostvareni kao naknada za koncesije.

Podsjetila je da je kolega Markov predložio da bi o koncesijama do 5 godina trebala odlučivati općinska, odnosno gradska vijeća, o koncesijama od 5 do 33 godine županije, od 33 do 50 Vlada, odnosno preko 50 godina Hrvatski sabor. Zastupnica drži da je ovo dobra intencija i da bi trebalo ići dalje u tom pravcu. ”Sigurno da će lokalna samouprava daleko bolje upravljati sa tim svojim resursom jer od njega i živi”.

Naglasila je da ako se radi o interesima općine, dobro je da o tome ne raspravlja poglavarstvo, već gradsko vijeće, ”a ako je opće dobro u pitanju, ne moramo se bojati ni raspisivanja referenduma”.

Zaključila je da mora postojati politika u dodjeli koncesija, ali tu politiku najbolje zna građ, odnosno lokalna sredina.

Tonči Žuvela (SDP) na početku je ustvrdio da je ova materija pobudila veliki interes i sigurno je od iznimnog značaja za RH, a posebice za priobalne, lokalne zajednice, te interes ljudi s otoka i otočkih lokalnih samouprava.

Izjavio je da podržava inicijativu koju je pokrenuo gospodin Markov, posebno stoga što se ovim zakonom traži veći

utjecaj lokalne samouprave, odnosno stanovništva u priobalnom području koje obuhvaća pomorski pojas i kod dodjele koncesija i kod njene kontrole, naravno i onda kada je u pitanju naknada za korištenje, odnosno sredstva koja su ostvarena od naknade za koncesiju.

Tonči Žuvela zalaže se da odgovornost za korištenje tog prostora sve više preuzmu lokalne zajednice. Osvrnuo se na Korčulanski statut, koji je pisan 1214. godine. Već tada je u taj Statut uneseno mnogo odredbi koje su išle za tim da se zaštiti prostor od kojega su tadašnji stanovnici i živjeli.

Zastupnik je spomenuo značaj gospodarskog interesa od tog prostora, naime, taj prostor treba zaštititi, ali od njega treba i živjeti. Dakle, potrebno je naći kompromis između potrebe za radnim mjestima i opstankom na tim prostorima, a s druge strane potrebe da se ti prostori i zaštite. U tom smislu podržava i projekt ”Sto lučica za tisuću otoka”, koji na prikladan način valorizira resurs pomorskog pojasa i mora, a koji je praktički najveći resurs kojeg posjeduju naši otoci.

Zaključno je rekao da podržava Zakon u prvom čitanju. Nada se da će se donijeti Zakon ”koji će omogućiti da lokalna zajednica ima veći utjecaj kada se govori o koncesijama i kada se govori uopće o gospodarenju s prostorom koji pokriva pomorsko javno dobro”.

Replicirao je **Ljubo Ćesić-Rojs (HDZ)** koji je rekao da je potpredsjednik hrvatske Vlade, Slavko Linić, uknjižio pomorsko dobro u vlasništvo ”Viktora Lenca” ”i to je založio za kredit od 42 milijuna dolara, što je kazneno djelo”.

Tonči Žuvela (SDP) odgovorio je na repliku, rekavši da mu nije jasno što je njemu replicirao kolega Rojs, te je mišljenja da neki navodi koje je izrekao ne stoje. ”Otok života o kojemu se govori u kontekstu privatizacije hotela ”Excelsior” uopće nije prodan, pogotovo ne gospodinu Štroku, tako da je to stvarno potpuno netočan navod”.

Naknada onome tko daje koncesiju

Božidar Kalmeta (HDZ) ustvrdio je da se vladajuća koalicija opredijelila za decentralizaciju, ”što je apsolutno za pozdraviti”. Stoga i podržava ovaj zakon, koji je još jedan korak prema

većoj decentralizaciji i davanje ovlasti i odgovornosti jedinicama lokalne samouprave za ono što se događa na njihovom području.

Još je jedan korak prema većoj decentralizaciji i davanje ovlasti i odgovornosti jedinicama lokalne samouprave za ono što se događa na njihovom području.

Osvrnuo se na odredbu u Prijedlogu u kojoj stoji da se koncesija do 5 godina dodjeljuje isključivo odlukom općinskog ili gradskog vijeća. Drži to dobrim, ali je mišljenja da je taj rok od 5 godina čak mali i da bi se trebao još za koju godinu povećati. Naglasio je da ne vidi opasnost da bi to netko mogao zloupotrijebiti.

Naime, ni jedan čvrsti objekt na pomorskom dobru ne može se izgraditi ako nije donesen prostorni plan, odnosno ako nije donesen detaljni plan tog područja, koji obuhvaća pomorsko dobro. Suglasnost na taj plan, odnosno, ono što taj plan treba sadržavati je i studija utjecaja na okoliš, s obzirom na to da se radi o pomorskom dobru. Tu studiju utjecaja na okoliš koja je dakle preduvjet uopće usvajanja tog prostornog plana verificira Ministarstvo za zaštitu okoliša putem svoje komisije, i koja onda daje suglasnost ili ne.

”Prema tome, država je i u ovoj najkraćoj koncesiji od 5 godina uključena i ima svoj nadzor, i na kraju krajeva bez države se i tu ne može dogoditi ništa”.

Prema tome, zaključuje zastupnik, suviše su bilo kakve bojazni da bi se mogle dogoditi nekakve radnje koje bi bile štetne. Naglasio je da isto tako ima apsolutno povjerenje u ljude koji su izabrani u lokalnim jedinicama, treba im dati pravo da odlučuju, ali da zato i odgovaraju.

Što se tiče devastacije pomorskog dobra, to je nešto drugo i ne može se brkati s dodjelom koncesija, izjavio je Kalmeta. Na kraju je zaključio da je apsolutno za ovaj prijedlog da do pet godina, a možda i koju godinu više, koncesiju dodjeljuje lokalna samouprava, a da preko te granice dodjeljuje županijska skupština uz suglasnost jedinice lokalne samouprave na kojoj se nalazi to pomorsko dobro, od 35 do 50 godina Vlada, a preko 50 godi-

na da isključivo pravo za dodjelu koncesije može imati Hrvatski sabor. "Jasno, i naknada treba ići onome tko daje koncesiju, dakle, do 5 godina jedinici lokalne samouprave, preko 5 županiji, a ovo drugo Vladi, odnosno državi".

Provedba lokalnih referenduma

Zaključnih pet minuta u ime **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a** govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Rekao je da je tema od iznimne važnosti, jer je riječ o raspolaganju jednim od najvažnijih prirodnih resursa RH. "Ono za što se HSP zalaže je to da se omogući suodlučivanje lokalne samouprave sa županijama i Vladom o sudbini koncesija na pomorskom dobru". Jednako tako inzistiraju na provedbi lokalnih referenduma za odlučivanje o koncesijama na pomorskom dobru, "i to zato da se ne izigra povjerenje građana u toj istoj lokalnoj samoupravi".

Naglasio je da je uništavanje pomorskog dobra nepovratno, i zato građani moraju imati pravo na odlučivanje o svojoj budućnosti. "Nije tu riječ samo

o marinama, o lučicama, o vezovima, o ograđivanju mora, nego i o stanicama za jahte, o uzgajalištima tuna, pa i o vikendicama koje se bez kontrole grade na pojedinim područjima".

Drži nužnim uvesti suodlučivanje, odnosno, koordinaciju u odlučivanju lokalne samouprave, županije i Vlade, kao i referenduma lokalnog stanovništva kada je u pitanju koncesija na pomorskom dobru. "Prihod od koncesije na pomorskom dobru mora u cijelosti ili u najvećem dijelu ostati lokalnoj samoupravi da ti ljudi od te koncesije imaju koristi".

Klub zastupnika HSP-a smatra da je osnovni problem što se prema zlorabama pomorskog dobra odnosimo previše blagonaklono i "tome treba stati na kraj". U tom smislu podržavaju ovaj zakon, uz dvije, odnosno, tri bitne dopune, a to je suodlučivanje građana, lokalni referendum i inzistiranje da većina prihoda ostaje lokalnoj samoupravi.

Predstavnik predlagatelja, **Ante Markov** rekao je da je ova rasprava, bez obzira na različitost u pogledu tretiranja određenih stvari, pokazala zajedničko stajali-

šte da je potrebno modificirati i na jedan drugačiji način riješiti način korištenja i uporabe "najkvalitetnijeg hrvatskog dobra, a to je obala, more i onaj dio koji zovemo javno pomorsko dobro".

Smatra dobrim što su se svi složili da naknada koja proizlazi iz pomorskog dobra mora pripadati na ovaj ili na onaj način lokalnoj samoupravi, bez obzira na nivo odlučivanja, da li će se odlučivati u općini, gradu, županiji, državi.

Rekao je da je dobro što postoje kontrolni mehanizmi, međuovisnost koja će spriječiti moguće devijacije u tom sustavu. Na kraju je izrazio nadu da će prvo čitanje dobiti povjerenje zastupnika, a da će Vlada, kako je najavila, do drugog čitanja pustiti u saborsku proceduru svoj prijedlog zakona, kojim će uvažiti većinu ovih primjedbi.

Ante Markov naglasio je da će se on osobno potruditi da sve ove primjedbe pokuša na neki način ugraditi u ovu Izmjenu i dopunu zakona.

Ovime je zaključena rasprava, a glasovat će se na narednoj sjednici.

M.Ko; J.R; S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Hrvatski sabor donio je ovaj zakon hitnim postupkom, većinom glasova, nakon kraće rasprave, u tekstu predlagatelja, nakon što je uvodno o prijedlogu govorio ministar gospodarstva dr.sc. Ljubo Jurčić. Donošenjem zakona omogućuje se povratak hrvatskim tvrtkama i poduzetnicima na srpsko i crnogorsko tržište i osiguravaju na njemu određene prednosti pred izvoznicima iz drugih zemalja.

Sklapanjem ugovora (u Beogradu potpisan 23. prosinca 2002, pa otud naziv Jugoslavija) ispunjeni su - rekao je ministar **Jurčić** - zahtjevi velikog dijela hrvatskog gospodarstva i poduzetnika koji su iznimno zainteresirani i za povratak na

za njih tradicionalno tržište Srbije i Crne Gore ili otpočinjanje ne samo trgovačkih aktivnosti već i ulagačke aktivnosti u toj zemlji.

Ugovorom se postupno uspostavlja područje slobodne trgovine između Republike Hrvatske na jednoj te Srbije i Crne Gore na drugoj strani, pri čemu se carine za najveći dio industrijskih proizvoda ukidaju, dok će se za manji dio međusobne trgovine postupno smanjivati te konačno ukinuti 1. siječnja 2007. godine.

Za poljoprivredno-prehrambene proizvode Ugovorom je predviđeno nekoliko modaliteta međusobne liberalizacije trgovine, s tim da je za najosjetljivije

poljoprivredne proizvode ugovorena kroz osnovne carinske kvote (znači ne bi smjelo biti ugrožavanja domaće poljoprivredne proizvodnje).

Ministar gospodarstva **Jurčić** izvijestio je zastupnike da je robna razmjena između RH i Srbije i Crne Gore u stalnom porastu - sa 50 milijuna dolara u 1999. godini porasla je na 226 milijuna dolara u 2002, pri čemu hrvatski izvoz iznosi više od 170 milijuna dolara.

Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije izglasao je sa 92 glasa "za" i 4 "suzdržano".

J.R.

PRIJEDLOG ODLUKE O RAZRJEŠENJU DOSADAŠNJE PREDSJEDNICE I ČLANA TE O IMENOVANJU PREDSJEDNICE I ČLANA NACIONALNOG VIJEĆA ZA VISOKU IZOBRAZBU

Proceduralne zamjerke

Hrvatski sabor je na ovoj sjednici donio i neke kadrovske odluke. Na jednoglasan prijedlog Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu zastupnici su jednoglasno dužnosti predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu razriješili - prof.dr.sc. Helenu Jasnu Mencer i dužnosti člana prof.dr.sc. Petra Novoseleca (oboje na vlastiti zahtjev, zbog sukoba interesa funkcija i preopterećenosti). Većinom glasova (4 za i 3 protiv) Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu je predložio imenovanje, a Parlament sa 88 glasova "za", 5 "protiv" i 2 "suzdržano" imenovao prof.dr.sc. Jasminu Havranek predsjednicom Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, a članom Nacionalnog vijeća prof.dr.sc. Vladu Belaja. Prijedlog za imenovanje predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu rezultirao je čak zahtjevom za vjerodostojnim tumačenjem članka 130. Zakona o visokim učilištima. Bilo je, naime, upozorenja kako nije poštovana procedura.

RADNA TIJELA

Podrška stajalištu Odbora za zakonodavstvo

Razmotrivši predmet "upit o zakonitosti procedure predlaganja predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu" što mu ga je uputio Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je utvrdio da radna tijela Hrvatskog sabora nisu ovlaštena za ocjenjivanje zakonitosti postupaka nadležnih tijela u provedbi zakona ili drugog propisa. Odbor je ovlašten utvrđivati prijedloge za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona - na osnovi mišljenja matičnog radnog tijela i Vlade RH. Odbor za zakonodavstvo

je utvrdio Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 130. Zakona o visokim učilištima kojim se uređuje pitanje sadržano u zahtjevu Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Odbor se proglasio zainteresiranim radnim tijelom i jednoglasno podržao stajalište Odbora za zakonodavstvo, koje objavljujemo gotovo u cijelosti.

Prijedlog za imenovanje predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu rezultirao je čak zahtjevom za vjerodostojnim tumačenjem članka 130. Zakona o visokim učilištima. Bilo je, naime, upozorenja kako nije poštovana procedura.

Ocijenivši upit Odbora za obrazovanje - zahtjevom za davanje vjerodostojnog tumačenja, Odbor za zakonodavstvo u svom izvješću navodi da je zahtjev osnovan i predlaže Hrvatskom saboru da dade vjerodostojno tumačenje kako je predloženo. Parlament je to i učinio i s tim u svezi upućujemo na prikaz Prijedloga za vjerodostojno tumačenje članka 130. Zakona o visokim učilištima što ga je Hrvatskom saboru uputio Odbor za zakonodavstvo na upit Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Koji je, inače jednoglasno Hrvatskom saboru predložio da se dužnosti predsjednice Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu razriješi prof.dr.sc. Helena Jasna Mencer, a dužnosti člana istog vijeća dr.sc. Petar Novoselec te za člana istog vijeća imenuje prof.dr.sc. Vlado Belaj. Većinom glasova (4 "za" i 3 "protiv") predloženo je da se za predsjednicu Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu imenuje prof.dr.sc. Jasmina Havranek.

Dodatni materijal

Za raspravu, Vlada RH je dostavila parlamentu dodatni materijal - odluke Rektorskog zbora visokih učilišta Republike Hrvatske (prijedlog da se prof.dr.sc. Jasmina Havranek s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu imenuje za člana Nacionalnog vijeća), dopis predsjednice Rektorskog zbora visokih učilišta Republike Hrvatske (obavijest o istom prijedlogu Ministarstvu znanosti i tehnologije) i životopis prof.dr.sc. Jasmine Havranek.

RASPRAVA

Precizna procedura predlaganja

Predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, dr.sc. Hrvoje Kračević izvijestio je zastupnike da je to radno tijelo u nekoliko navrata raspravljalo o ovim prijedlogu, te da je izvješće Odbora već bilo na raspravi i usvojeno, a predmet vraćen Vladi zbog stajališta da nije postupljeno u skladu sa člankom 130. Zakona o visokim učilištima. Tom odredbom je zakonodavac, naglasio je predsjednik Odbora, dao izuzetno veliku važnost Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu, što se očituje i predviđenom vrlo preciznom procedurom predlaganja toga tijela. Prvim su stavkom odredbe predviđeni predlagatelji - rektorski zbor, sveučilišni senati, stručna vijeća, veleučilišta i visoke škole, koji su dužni za svakog predloženika predočiti znanstveno-stručni ili umjetnički životopis i popis objavljenih radova. Vlada RH, pak, utvrđuje prijedlog predloženika, vodeći računa o njegovim znanstveno-nastavnim ili umjetničkim odlikama, njegovu ugledu ili međunarodnom iskustvu, odgovarajućoj zastupljenosti znanstvenog područja te regionalnoj zastupljenosti visokih učilišta. Ona može uz to od ovlaštenih

predlagatelja, uz obrazloženje, zatražiti prijedlog novih predložnika, ako smatra - što se u ovom slučaju dogodilo - da predložnici ne zadovoljavaju uvjete iz stavka 3. članka 130. (znanstveno-nastavne i umjetničke odlike, ugled, međunarodno iskustvo, zastupljenost znanstvenog područja i regionalna).

Dr. Kraljević je podsjetio kako ni ranije nije bilo "sreće" s ovim imenovanjima, u četiri navrata u proteklih deset godina (iako su prijedlozi većinom glasova unatoč protivljenju opozicije prošli).

Predsjednik **Zlatko Tomčić** je prekinuo predsjednika Odbora upozorenjem da to nije izvješće u svezi s ovom točkom, da široko obrazlaže, nakon čega su uslijedili detalji o predloženim razrješenjima i imenovanjima.

Dr. Kraljević je rekao da je profesor Novoselec postao član Državnoga sudbenoga vijeća, a prof. Mencer rektorica Zagrebačkog sveučilišta pa su smatrali da zbog sukoba interesa i opterećenosti ne mogu obavljati obje funkcije i predložili razrješenje. Od ovlaštenih predlagatelja pristigli su prijedlozi imenovanja novog člana i predsjednika, ali Prijedlog Vlade nije bio u skladu sa zakonom jer sva predložena četiri kandidata nisu predložili ovlašteni predlagatelji. Tada je Odbor predložio da se to vrati Vladi, što je parlament prihvatio. Stigla je dopuna, nije proveden postupak u skladu sa stavkom 4. članka 130. da se mogu zatražiti, kao što je protumačio i Odbor za zakonodavstvo, novi predložnici nego su, kako je rekao predsjednik Odbora dostavljene određene dopune, ali "nisu u potpunosti u skladu s ovim".

Prijedlog nije dokraja sukladan članku 130.

Želimir Janjić je u ime **Kluba zastupnika HSLS-a** prosvjedovao što Prijedlog nije dokraja sukladan stavku 4. članka 130. Zakona o visokim učilištima. Naime, od ovlaštenih predlagatelja se može zatražiti da dadu neki drugi prijedlog, ali treba obrazložiti taj zahtjev. A tog obrazloženja - u prijedlogu Senata Zagrebačkog sveučilišta, inače ovlaštenog predlagatelja, nema. A moglo se, dometnuo je, primjerice reći da je to zbog zastupljenosti pojedinih znanstvenih područja ili slično.

Zastupnik je prethodno podsjetio na izbor 1990. godine - kako reče, najdrašćiji slučaj, kada su predlagatelji bili predložili 60 predložnika, a aktualni se ministar odlučio za samo pet (14 ih je došlo izvan tog kruga predložnika "na neuobičajen način"). HSLS je smatrao da je takvo vrijeme definitivno prošlo i da se to više neće dešavati, rekao je zastupnik.

Zakonu sukladni prijedlozi

Nakon što je ukazala na značaj i nadležnost Nacionalnog vijeća za visoku izobrazbu **Marija Lugarić (SDP)** je rekla da je Vlada parlamentu dostavila dva zakonu sukladna prijedloga. Za Vladu Belaja prijedlog je dao Rektorat Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i riječ je o uglednom znanstveniku s međunarodnim iskustvom i ostalim potrebnim uvjetima. Za predsjednicu Nacionalnog vijeća stigla su dva prijedloga. Vladin je poduprt s dvije odluke - Rektorskog

zboru i Senata Sveučilišta u Zagrebu. Riječ je uglednoj znanstvenici s velikim brojem objavljenih radova ne samo u Hrvatskoj nego i u inozemstvu, rekla je zastupnica, zaključivši izlaganje prijedlogom da se podrže predložnici.

Dr. Hrvoje Kraljević je skrenuo zastupnicima pažnju na izvješće od 3. prosinca 2002. godine koje je podijeljeno na klupe, a u kojem su vrlo precizno navedene alternative kako sve Vlada mora postupiti da bi sve bilo u skladu sa zakonom. Izrazio je zatim žaljenje što sve nije provedeno kako je - dobronamjerno i konstruktivno - u izvješću Odbora napisano i što, kako reče, dolazi do daljnjih napetosti oko toga veoma važnog tijela.

Procedura nije poštovana

Rekavši da je čvrsto uvjeren kako procedura nije poštovana te kako to nije dobro, prof. Kraljević je izjavio da, suprotno tvrdnji kolegice Lugarić, Rektorski zbor nije predložio Jasminu Havranek za predsjednicu (već za člana) Nacionalnog vijeća. Naime, na sjednici Rektorskog zbora odbijeno je da se raspravlja, ponovno, o tom prijedlogu iako ga je potpisala predsjednica Rektorskog zbora. Rektorski zbor to nije zaključio, a nakon toga Senat Zagrebačkog sveučilišta jest i na to je, dometnuo je, upozorio i ministra i Vladu. Osobno, naglasio je, nije protiv kandidata, ali nije poštovana procedura i protiv je toga načina postupanja zbog važnosti Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

KONCESIJE

U slučaju koncesije NOVE TV čeka se okončanje sudskih postupaka

Zastupničko pitanje **Ante Grabovca (HSLS)** glasilo je: "Ovih smo dana

svjedoci činjenice da predstavnici 75% dioničara Nove TV javno tvrde kako, mimo zakona i bez njihove volje te uz moguću suradnju Trgovačkog suda, manjinskih grupa dioničari pokušava preuzeti kontrolu nad društvom. Što je učinila hrvatska Vlada da istraži te tvrdnje? Je li Vlada svjesna kakve ovakav presedan ima posljedice na

investicijsku sigurnost u Republici Hrvatskoj?"

Na navedeno zastupničko pitanje **Vlada RH** je dala slijedeći odgovor:

Trgovačko društvo NOVA TV d.d. iz Zagreba koncesionar je televizije na državnoj razini, a koncesija za obavljanje djelatnosti televizije dana je Odlukom bivšeg Vijeća za telekomunikacije od 12.

srpnja 1999. godine. Navedeno trgovačko društvo sklopilo je 28. travnja 2000. godine s Hrvatskim zavodom za telekomunikacije, na temelju članka 76. stavka 6. Zakona o telekomunikacijama, Ugovor o osnivanju koncesije za obavljanje djelatnosti televizije br. T-014, kojim mu je predmetna koncesija dana na razdoblje od deset godina.

Prema odredbi članka 76. stavka 10. Zakona o telekomunikacijama sudjelovanje u kapitalu društva koncesionara radija i televizije može se promijeniti samo uz unaprijed pribavljenu suglasnost Vijeća za radio i televiziju. S obzirom na činjenicu da je navedeni koncesionar televizije dioničko društvo, to se svaki prijenos, ustupanje ili stjecanje dionica u tom društvu mora prethodno pribaviti suglasnost Vijeća za radio i televiziju, kako bi se navedena promjena mogla potom provesti na nadležnom trgovačkom sudu, u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima. Štoviše, prema odredbi članka 5. stavka 5.1. točke a) navedenog koncesijskog ugovora, promjenom strukture sudjelovanja članova (dioničara) društva u vlasništvu i suvlasništvu društva koncesionara, koja bi bila provedena suprotno odredbi članka 76. stavka 10. Zakona o telekomunikacijama (dakle bez unaprijed pribavljene suglasnosti Vijeća za radio i televiziju), predstavlja jedan od dodatnih temelja utvrđenih koncesijskim ugovorom, za oduzimanje predmetne koncesije.

U svrhu utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi s trenutnom vlasničkom strukturom koncesionara NOVA TV d.d., zatražena su očitovanja i relevantni podaci od slijedećih tijela: Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Trgovačkog suda u Zagrebu, Vijeća za radio i televiziju te Hrvatskog zavoda za telekomunikacije.

Iz zapisnika o obavljenom i utvrđenom stanju nedvojbeno proizlazi da je struktura dioničara (vlasnika) trgovačkog društva NOVA TV d.d., koja je utvrđena na temelju uvida u presliku popisa dioničara istovjetna, po broju i nazivu dioničara te pripadajućem postotku dionica, vlasničkoj strukturi utvrđenoj u obrazloženju prve suglasnosti Vijeća za radio i televiziju. U spomenutom Zapisniku također je navedeno obrazloženje predsjednika Uprave trgovačkog društva NOVA TV d.d., Damira Vujinovića, prema kojem u knjizi dionica nije provedena promjena vlasničke strukture društva NOVA TV

d.d. u skladu s drugom suglasnosti Vijeća za radio i televiziju, od 12. lipnja 2002. godine i to iz dva razloga: neispunjavanja uvjeta propisanog Statutom društva (uskrata suglasnosti Nadzornog odbora), te činjenice da zahtjev za davanje predmetne suglasnosti Vijeću za radio i televiziju nije podnijela Uprava društva.

Imajući u vidu sve izneseno u vezi sa slijedom događanja u trgovačkom društvu NOVA TV d.d., koncesionaru televizije na državnoj razini, zaključno se napominje da je u ovom trenutku potrebno pričekati pravomoćno dovršenje svih sudskih postupaka, koji se još vode pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, čime će se postojeće stanje u navedenom trgovačkom društvu zasigurno razriješiti na način primjeren pravnoj državi, čija tijela izvršne vlasti, pa tako i Vlada, moraju u potpunosti poštovati samostalnost i neovisnost sudbene vlasti, a što nedvojbeno proizlazi i iz dostavljenih očitovanja Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Trgovačkog suda u Zagrebu i Komisije za vrijednosne papire RH.

NACIONALNE MANJINE

Odgaj i obrazovanje romske djece; stanje gospodarstva u Međimurskoj županiji

Na zastupničko pitanje **Velimira Pleše (HDZ)** u vezi s **rješavanjem pitanja Roma, te stanjem u gospodarstvu na području Međimurske županije a u svezi s tvrtkom iz Goričana - obućarska industrija, koja je u l-tinskom vlasništvu države; 58,85% udjela Mirovinski fond, a 16% zapravo Hrvatski fond za privatizaciju, a 16% Mirovinski fond, ne svojom krivnjom, morao je prekinuti određene poslove s inozemstvom i 700-tinjak radnika će ostati bez posla, te što se kani činiti u pogledu te firme, iz pogleda Hrvatskog fonda za privati-**

zaciju - odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske**:

1. Problematika odgoja i obrazovanja romske djece u Međimurskoj županiji je, zbog svoje složenosti, bila prioritet Ministarstva prosvjete i športa u 2002. godini te su postignuti slijedeći rezultati.

Organiziran je Program predškole za 161 romsko dijete u godini prije polaska u školu u trajanju od 150 sati godišnje, a ostvarili su ga odgojitelji i stručni suradnici (pedagog, psiholog, defektolog, pedijatar, viša medicinska sestra i socijalna radnica) u organizaciji Dječjeg vrtića Dječja mašta u Međimurskoj županiji, i to u prostorima Osnovne škole Kuršanec, Osnovne škole Mursko Središće, Osnovne škole Macinec, stare Osnovne škole Orehovica i u romskom naselju Piškorovci.

Osnovna škola Mala Subotica i područna škola Držimurec - Strelec u Međimurskoj županiji imali su program predškole u romskom naselju Piškorovci.

Problemi koji su se pojavili na početku 2002/2003. školske godine pri formiranju razrednih odjela u Osnovnoj školi Mala Subotica, kao i druge teškoće s kojima se suočava romska populacija u Hrvatskoj, sustavno će se riješiti donošenjem Nacionalnog programa za Rome koji je u završnoj fazi izrade. U Nacionalnom programu je posebno obrađeno područje odgoja i obrazovanja Roma.

Cilj tog dijela Programa je izrada i provedba kvalitetnog odgoja i obrazovanja romske djece na nacionalnoj razini, a ne samo u Međimurskoj županiji. Tim Programom bi odgoj i obrazovanje romske djece obuhvaćao predškolski odgoj, osnovno i srednje školstvo i opismenjavanje odraslih od stjecanja prvog zanimanja.

Predškolski odgoj, sustavno bi obuhvaćao romsku djecu dvije godine prije polaska u osnovnu školu. Osnovna škola, obvezatna je za svu djecu koja su do 31. ožujka tekuće godine navršila šest godina. Ustavom RH i zakonskim odredbama zajamčena su svoj djeci prava na osnovno i obvezno školovanje od 7. do 15. godine.

2. Radi zaštite Roma u Međimurskoj županiji, u provedbi je posebni Program za Rome, kojeg u suradnji s nadležnim ministarstvima provodi Ured za nacionalne manjine Vlade RH. U okviru toga Programa izvršen je obilazak svih romskih naselja, utvrđene su potrebe

i napravljen je Plan provedbe mjera, posebice u infrastrukturi naselja, te se na taj način doprinijelo poboljšanju kvalitete života.

U okviru tog Programa financirao se priključak električne energije i dovod pitke vode u naseljima, provedena je edukacija romskih mentora koji su nakon toga koordinirali rad socijalne službe i potrebe stanovnika romskih naselja.

3. Problematika poduzeća MEISO d.d. iz Goričana, kao i mnoga druga poduzeća obučarske djelatnosti, leži u tzv. lohn proizvodnji za strane kupce, što znači da ova poduzeća nemaju tržišta za vlastite proizvode. S tim u svezi se otvaraju mnoga pitanja, naslijedena iz vremena čak prije 90-tih godina, a osnovna su: tehničko-tehnološka zastarjelost proizvodnje s izrazito skupim, a često i nekvalitetnim proizvodom, nemogućnost kvalitetnog financiranja vlastitog proizvoda i vlastite kreacije, nedostatak vlastitog proizvoda s vlastitom markom, upitan nivo kreativnog kadra i praktično nikakvo ili vrlo slabo poznavanje marketinškog poslovanja u najširem smislu riječi. Na ova pitanja odgovor rukovodnih struktura dugi niz godina je bio u usmjeravanju takvih poduzeća na doradne /lohn/ poslove za strane kupce. Jačanjem i širenjem tržišnog gospodarstva i sve većom globalizacijom u svijetu takvi poslovi postaju sve neinteresantniji za naša poduzeća jer nisu osposobljena da izdrže tržišnu utakmicu s konkurencijom.

Poduzeća MEISO d.d. iz Goričana je tipičan predstavnik takvog poduzeća obučarske djelatnosti. Sve do sada je uspijevalo zadržati visoki stupanj zaposlenosti na račun niskih plaća. Nakon iznenadnog raskida ugovora s njemačkim partnerom, a zbog nepovoljnog ugovora na koji oni ne mogu nikako utjecati, poduzeću nije ostala druga mogućnost nego da pokuša pronaći novu poslovnu suradnju s inozemnim partnerima što im je, za sada, u priličnoj mjeri i uspjelo. No to, nažalost, ne znači da su riješili svoje probleme i da im je osigurana sigurna budućnost u poslovanju.

Zbog navedene problematike u poslovanju Društva, a i zbog takve poslovne orijentacije, Hrvatski fond za privatizaciju je operativnim planom privatizacije državnog portfelja predvidio privatizaciju MEISO d.d., sredinom travnja 2003. godine, modelom javnog prikupljanja ponuda.

PRAVA BRANITELJA

U tijeku upravni postupak u vezi sa zahtjevom Ljubomira Franka

Na zastupničko pitanje **Želimira Janjića (HSLs)** o tome da mu se odgovori **kada će biti riješen zahtjev za stambeno zbrinjavanje koji je podnio Ljubomir Frank, HRVI 40% iz Dugog Sela, Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata** dalo je odgovor.

”Ljubomir Frank, HRVI 40% spada među osobe koje imaju pravo na stambeno zbrinjavanje sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (”NN”, br. 94/01.).

Na temelju propisanog prava Ljubomir Frank je podnio zahtjev za dodjelu stambenog kredita radi kupnje stana u organiziranoj izgradnji, o kojem na osnovu Zakona o skraćenom upravnom postupku treba odlučiti ovo Ministarstvo.

U upravnom postupku koji se upravo provodi Ljubomir Frank dužan je dokazati da nema zapreke za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje jer članak 66. zakona propisuje tko ne ostvaruje navedeno pravo.

U tu svrhu zatraženo je da imenovani dopuni svoj zahtjev i priloži dokumentaciju kojom će dokazati tko je vlasnik obiteljske kuće u Kaštel Kambelovcu, S. Gančevića 14, koju je imenovani nesmetano koristio do 19.12.1994. godine, te tko je iza smrti njegovog oca, pok. Ljubomira Franka naslijedio stan u Splitu, Ulica Domovinskog rata br. 60.

Dakle, okončanje upravnog postupka u predmetu stambenog zbrinjavanja Ljubomira Franka ovisi isključivo o tome u kojem roku on može pribaviti i u spis priložiti zatražene isprave koje nedvojbeno dokazuju osnovanost njegovog zahtjeva.

UNUTARNJI POSLOVI

Istraga o ubojstvu kod Drenovaca

Na zastupničko pitanje **Marijana Maršića (HSS)** u vezi s **istragom za ubojstvo počinjeno u blizini granice RH sa SR Jugoslavijom na području Vukovarsko-srijemske županije** odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske**.

U razdoblju od 6. do 8. listopada 2002. godine kod mjesta Drenovci, na poljskom predjelu zvanom ”Zekanov stan”, s više hitaca iz automatske puške call. 7,62 mm od nepoznatog počinitelja, usmrćen je Mirko Fotes, sin Mate, rođen 4. studenoga 1948. godine iz Drenovaca, Ul. V. Nazora 22.

Obavljenim očevidom i prikupljenim obavijestima utvrđeno je kako je Mirko Fotes, 6. listopada 2002. godine otišao na svoju njivu s namjerom da obavi poljoprivredne radove, odnosno oranje. Kretao se traktorom.

Dolaskom na njivu, tijekom oranja, oštećeni Mirko Fotes je ubijen od nepoznatog počinitelja koji je s poljskog puta u njega ispalio više hitaca, zatim prišao traktorom, zaustavio ga i iz kabine izvuкао mrtvo tijelo, a potom ga odvuкао do obližnjeg odvodnog kanala, gdje ga je prekrrio riječnom trskom. Nakon toga, traktorom se odvezao s njive do zemljanog puta, udaljenog oko 320 metara, odakle je pokušao traktorom izvući osobni automobil ”Mercedes 300 D”, vlasništvo Ivice Jakića iz Starih Mikanovaca, kojim automobilom se inače koristio Ivan Prljević iz mjesta Retkovci. Automobil je ostao u blatu zemljanog puta, a njegov nestanak je Ivan Prljčić prijavio 5. listopada 2002. godine.

Nakon što nije uspio izvući automobil iz blata, nepoznati počinitelj se traktorom uputio prema šumskom predjelu ”Rađenovci” gdje je u blizini šume otkvačio plug s traktora te se zatim uputio prema državnoj granici sa SR Jugoslavijom. Šumskim putem između mjesta Račinovci (RH) i Jamena (SRJ), ilegalno je prešao državnu granicu te se uputio na teritorij SRJ.

Pregledom spomenutog osobnog automobila pronađeni su predmeti za koje je utvrđeno da su otuđeni izvršenjem kaznenih djela teške krađe počinjenim 5./6. listopada 2002. godine, na štetu dviju

pilana na području Policijske postaje Drenovci. Prema obavijestima oštećenika, otuđeni su i drugi predmeti koji nisu pronađeni u automobilu i pretpostavlja se da ih je nepoznati počinitelj odnio sa sobom.

11. listopada 2002. godine policijski službenici Policijske uprave Vukovarsko-srijemske uspostavili su kontakt s policijskim službenicima Sekretarijata unutrašnjih poslova Šid i tom prilikom je prikupljena obavijest kako postoji mogućnost da se nepoznati počinitelj, 7. listopada 2002. godine s opisanim traktorom i predmetima udaljio s teritorija SRJ, odnosno ilegalno prešao državnu granicu između SRJ i Republike BiH - Republika Srpska, na području Bijeljine ili Brčkog, a također je dobivena obavijest da je izvršena pretraga šumskog područja oko Jamene i Morovića (iz terenskog vozila) kojom prilikom nije pronađen otuđeni traktor niti nepoznata osoba, ali će se navedene pretrage terena i nadalje nastaviti provoditi.

Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru, zaprimilo je kaznenu prijavu Policijske uprave vukovarsko-srijemske, Policijske postaje Drenovci od 14. listopada 2002. godine, protiv nepoznatog počinitelja kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 91. stavka 1. točke 5. Kaznenog zakona, na štetu Mirka Fotesa iz Drenovaca.

Ministarstvo unutarnjih poslova poduzelo je određene mjere radi popravljivanja sigurnosnog stanja: broj policijskih ophodnji uz državnu granicu sa SRJ je utrostručen, angažirane su i specijalne te interventne postrojbe policije; od 6. studenoga 2002. godine za nadzor državne granice sa SRJ, koristi se i helikopter Zrakoplovne jedinice Ministarstva unutarnjih poslova; policijski službenici granične, temeljne i interventne policije obavili su i veći broj operativnih mjera i radnji (zasjeda, blokada, kontrola osoba i vozila), s ciljem pribavljanja korisnih saznanja o izvršenju narečenog kaznenog djela ubojstva.

Kriminalistička obrada teškog ubojstva Mirka Fotesa i nadalje se intenzivno provodi s ciljem identificiranja i uhićenja počinitelja, te će o ovim korisnim saznanjima pravovremeno biti izvješteno nadležno državno odvjetništvo, a sve s ciljem postizanja trajne stabilnosti i sigurnosti svih građana u pograničnom području.

Vlada RH, također, ističe da je poznato kako državna granica sa SRJ još nije ugovorom utvrđena, a pregovori su u tijeku. Za očekivati je da će u pregovorima o području uz državnu granicu, značajniji problemi biti sa područjem koje pripada Vukovarsko-srijemskoj županiji uz Dunav, nego u samom kopnenom dijelu granice. U užem naznačenom području između Račinovaca i Strošinaca, granična crta teče kopnom i tu je ona praktički identificirana po načelu granica katastarskih općina kako su bile utvrđene u bivšoj SFRJ. Sudeći prema jugoslavenskom prijedlogu granične crte, u tom užem području SRJ ne pokazuje nikakve teritorijalne pretenzije, kao što je primjerice slučaj u neposrednoj blizini Grada Iloka. Poznato je, također, da u tom području razminiranje još nije okončano.

VANJSKI POSLOVI

Državljanstvo, putovnice, vize

Na zastupničko pitanje **Zdenke Babić-Petričević (HDZ)** u vezi s **izdavanjem viza i putovnica, te priznavanjem prava na hrvatsko državljanstvo** odgovorila je **Vlada RH**.

”Prema Zakonu o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, organiziranje i provođenje popisa stanovništva bilo je u nadležnosti Državnog zavoda za statistiku, koji nije stavio niti je za to imao razloga, bilo kakve primjedbe na rad Ministarstva vanjskih poslova, diplomatskih misija i konzularnih ureda, u odnosu na njihovo sudjelovanje u provođenju popisa u inozemstvu. Kritike, vjerojatno, dijelom proizlaze iz nepoznavanja same svrhe popisa, koji nije provoden da bi se popisali svi hrvatski državljani, nego pučanstvo RH, uključujući osobe koje imaju prebivalište u RH, a privremeno, do godinu dana, borave u inozemstvu. Sam popis u inozemstvu provoden je metodom samopopisivanja, što znači da su hrvatski državljani u ino-

zemstvu, koji su trebali biti obuhvaćeni popisom, sami ispunjavali popisne upitnike. Zahtjevu Državnog zavoda za statistiku, da služba vanjskih poslova osigura distribuciju potrebnih popisnih materijala u inozemstvu, u potpunosti je udovoljeno, tako da su materijali pravodobno bili dostupni u svim diplomatskim misijama i konzularnim uredima u inozemstvu (uz stručnu pomoć prilikom ispunjavanja), a također i katoličkim misijama, udrugama, klubovima i drugim oblicima okupljanja hrvatskih državljana u inozemstvu. Po isteku vremena predviđenog za popis u inozemstvu, diplomatske misije i konzularni uredi prikupili su popisne materijale sa svojeg područja i pravodobno ih dostavili Državnom zavodu za statistiku, radi daljnje obrade.

U odnosu na način izdavanja viza nije baš potpuno jasno čemu se prigovara. S jedne strane neistinito se navodi da se Hrvatima iz susjednih zemalja uskraćuju ulazne vize, a s druge strane se zamjera da je Goranu Bregoviću, koji je također hrvatski državljani, izdana viza samo za jedan dan. Vjerojatno se i tu radi o nedovoljnom poznavanju činjenica, jer Goranu Bregoviću nije izdana niti ulazna viza niti radna dozvola, jer mu kao hrvatskom državljaninu nisu bile potrebne. Istina je da su izdane ulazne vize članovima njegovog orkestra, ali tako da su zahtjevi zaprimljeni 15. listopada 2002. godine, riješeni 23. listopada 2002. godine. Međutim, to nije učinjeno u kratkom roku da bi se bilo koga privilegiralo, nego je rezultat ukupnih nastojanja da se vize u diplomatskim misijama i konzularnim uredima izdaju istoga dana kada je zahtjev podnesen, osim kada su potrebne dodatne provjere iz nadležnosti drugih državnih tijela. Čak i u takvim slučajevima vize se najčešće izdaju u roku od tri dana, a samo iznimno postupak traje duže. Efikasnost postupka omogućuje i činjenica da se do sada petnaestak diplomatskih misija i konzularnih ureda informatički povezano s Ministarstvom vanjskih poslova i Ministarstvom unutarnjih poslova, čime se omogućuje trenutna razmjena informacija potrebnih u postupku izdavanja viza.

Što se tiče izdavanja viza državljanima susjednih zemalja, one su potrebne jedino za državljane SR Jugoslavije i izdaju se istog dana kada je podnesen zahtjev, neovisno radi li se o Hrvatima ili jugoslavenskim državljanima druge narodnosti. Čak

i prije nego što je ustanovljen takav način izdavanja viza, jugoslavenskim državljanima, koji su pripadnici hrvatskog naroda ili hrvatski državljani koji nisu ishodili hrvatske putovnice, vize su izdavane u povlaštenoj kraćoj proceduri i s dužim rokom trajanja. Utoliko je odnosni prigovor u potpunosti neutemeljen. Neistinite su i tvrdnje o nezadovoljstvu hrvatskih građana u inozemstvu zbog višemjesečnog čekanja na izradu putovnica.

S takvim problemom, izradom putovnica, Ministarstvo vanjskih poslova suočilo se posljednji put u prvoj polovici 2000. godine, zbog činjenice da je bivša vlast, za koju zastupnica tvrdi da je ostavila primjereno organizirano Ministarstvo i diplomatsko-konzularnu mrežu, donijela novi Zakon o putnim ispravama, kojim je uvela centraliziranu izradu putovnica, a da nije za to osigurala odgovarajuće tehničke, kadrovske i prostorne uvjete. Sve to dovelo je do prekoračenja rokova za izradu putovnica koji su izdavali opravdan revolt hrvatskih građana u inozemstvu. Da se takva situacija ne bi ponovila, Vlada RH je, putem Ministarstva vanjskih poslova, poduzela niz mjera da se izdavanje putovnica organizira na racionalniji i efikasniji način. Pravovremeno je povećan broj konzularnih djelatnika u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, na odgovarajući je način organizirana i tehnički opremljena služba koja u samom Ministarstvu priprema izradu putovnica, te je pokrenut postupak informatičkog povezivanja diplomatskih misija i konzularnih ureda sa Ministarstvom vanjskih poslova. Takve mjere omogućile su da nema većih zastoja u izradi putovnica, te da u većini slučajeva poštuje zakonski rok od mjesec dana, usprkos činjenici da je 2002. godine broj zahtjeva za putovnice gotovo udvostručan u odnosu na 2000. godinu, te da ih je bilo oko 120.000. Naprotiv, iako se ove godine očekuje oko 200.000 zahtjeva, ne očekuju se veće poteškoće u izradi putovnica, jer će informatička povezanost svih diplomatskih misija i konzularnih ureda, iz kojih dolazi najveći broj zahtjeva, omogućiti da budu dostavljeni istog dana kada su zaprimljeni i da se većina putovnica izradi i uruči u zakonskom roku.

Što se pak tiče postupaka po zahtjevima za dobivanje hrvatskog državljanstva, nadležnost je diplomatskih misija i konzularnih ureda da zaprime takve zahtjeve

i prosljede ih na daljnji postupak Ministarstvu unutarnjih poslova, vodeći računa da sadrže sve potrebne priloge. Međutim, nerijetko se događa da stranke nisu u mogućnosti priložiti sve dokaze na kojima temelje svoj zahtjev, ali inzistiraju da se ipak prosljedi na daljnje rješavanje. Upravo radi toga, Ministarstvo unutarnjih poslova naglašava da, osim tehničkih i kadrovske mogućnosti Ministarstva unutarnjih poslova, trajanje postupka uvjetuju činjenice da stranke uz zahtjev ne prilažu sve potrebne isprave, da se ne odazivaju pozivima na dopunu predmeta a po okončanju postupka mjesecima ne preuzimaju rješenja, pa se stvara privid o neprimjereno dugom trajanju postupka.

Od navedenih 35 veleposlanika i generalnih konzula, 16 je profesionalnih diplomata koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u Ministarstvu vanjskih poslova, te su nakon razrješenja raspoređeni u Ministarstvo vanjskih poslova (osim onih koji odlaze u mirovinu). Ukupno 19 razriješenih veleposlanika i generalnih konzula koji su bili zaposleni u Ministarstvu vanjskih poslova na određeno vrijeme (ugovorni diplomati), vratili su se u ustanove iz kojih su došli na diplomatske dužnosti ili su otišli u mirovinu.

ZASTUPNIČKI IMUNITET

Povlačenje tužbe uvjetovano formalno-pravnim razlozima

Na zastupničko pitanje **Ive Lončara (nezavisni)** u vezi s **navodima o počinjenim kaznenim djelima mita i korupcije prilikom prodaje, otkupa i izvoza pšenice** - odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske**.

”Točno je da je ministar poljoprivrede i šumarstva, mr.sc. Božidar Pankreć 26. travnja 2001. godine podnio privatnu tužbu protiv zastupnika u Hrvatskom saboru Ive Lončara radi kaznenog djela protiv časti i ugleda klevetom, opisanog

i kažnjivog po Kaznenom zakonu, a radi članka objavljenog u Jutarnjem listu od 24. travnja 2001. godine, novinara Emeka Pišla pod naslovom: ”Lončar: HSS se boji pšeničnog povjerenstva”, u kojem je prenio riječi zastupnika Ive Lončara, citira se: ”Zašto se HSS toliko boji osnivanja Povjerenstva ako je njihov ministar Pankreć radio u okviru zakona i ako je s pšenicom od prošle godine do danas sve čisto? No postoje vrlo ozbiljne sumnje, a to će potvrditi nekoliko osoba iz Zagreba, Osijeka, Čepina, da je ministar Pankreć od Mare Lucić dobio znatan novčani iznos, a nakon toga je INCUBO dobio posao otkupa pšenice. To dokazuje i kupoprodajni ugovor, sklopljen između Ravnateljstva državnih robnih zaliha i INCUBA, koji je potpisan 13. srpnja 2000. godine, a kojem su tri puta dodavani aneksi. Ako je to točno, a po svim indicijama je, onda je jasno zašto je Mara Lucić tako igrala s Pankrećem i zašto joj je on išao na ruku nauštrb seljaka i države”.

Po to privatnoj tužbi postupak je vođen kod Općinskog suda u Zagrebu kojeg je vodio sudac Marko Benčić, a bilo je zakazano 6 ročišća od kojih je održano 5. Zastupnik Lončar pristupio je na 4, a ministar Pankreć na jedno. Zastupnik Lončar se odbio pozivati na imunitet i porekao je riječi njemu pripisane i prenesene u članku Jutarnjeg lista.

Na zadnjem ročištu 7. studenog 2002. sudac je postavio formalno pravno pitanje je li ministar Pankreć tražio odobrenje Hrvatskog sabora za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Ive Lončara. Na tom ročištu nije bio prisutan zastupnik, ali je njegov odvjetnik dao negativan odgovor na pitanje. Premda je ministar mogao tražiti prekid postupka i kao prethodno pitanje tražiti od Hrvatskog sabora skidanje imuniteta i odobrenje za vođenje kaznenog postupka protiv zastupnika Ive Lončara, odlučio je da to ne čini. Stoga je svojim podneskom povukao privatnu tužbu.

Naravno, povlačenje privatne tužbe uvjetovano je jedino formalno pravnim razlozima, a ne nikako, kako to pokušava interpretirati zastupnik Lončar, materijalno pravnim razlozima i ne prejudicijalno priznavanje istinitosti inkriminiranog teksta iz Jutarnjeg lista, kojega se zastupnik Lončar na Sudu odrekao.

Iz povlačenja tužbe ne može se izvući zaključak, kako to sugerira zastupnik, iz

ZAŠTITA OKOLIŠA**Slovenska Agencija za okolje
nema podataka o aktivnostima
uz granicu**

razloga što je on sam, na ročištu održanom 10. prosinca 2001. godine, izjavio da nije izrekao riječi koje stoje u privatnoj tužbi i koje su iznesene u novinskom članku. S obzirom na to da je tom izjavom na ročištu tuženi poricao da je izgovorio ono što je preneseno u novinama, tužba je u odnosu na njega bila povučena.

Na zastupničko pitanje **Velimira Pleše (HDZ)** u vezi s **tvrdnjama o skladištenju opasnog otpada u napuštena rudarska okna na granici Slovenije i Hrvatske** - dopunski odgovor dala je **Vlada RH**.

Vlada RH je, sukladno članku 2. stavku 5. Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, koja je

donesena u Espoo, Republika Finska, 1991. godine, putem Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, uputila Agenciji za okolje Republike Slovenije za dostavu odgovora na pitanje, **provodi li Republika Slovenija aktivnost skladištenja opasnog otpada na granici s RH, te ukoliko provodi, potrebne informacije o navedenoj aktivnosti.**

Agencija za okolje Republike Slovenije, putem Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja izvijestila je Vladu RH da nema podataka o aktivnostima skladištenja opasnog otpada na slovenskoj strani granice na rijeci Muri.

M.M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika),
Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rađa
TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: www.sabor.hr
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskog sabora